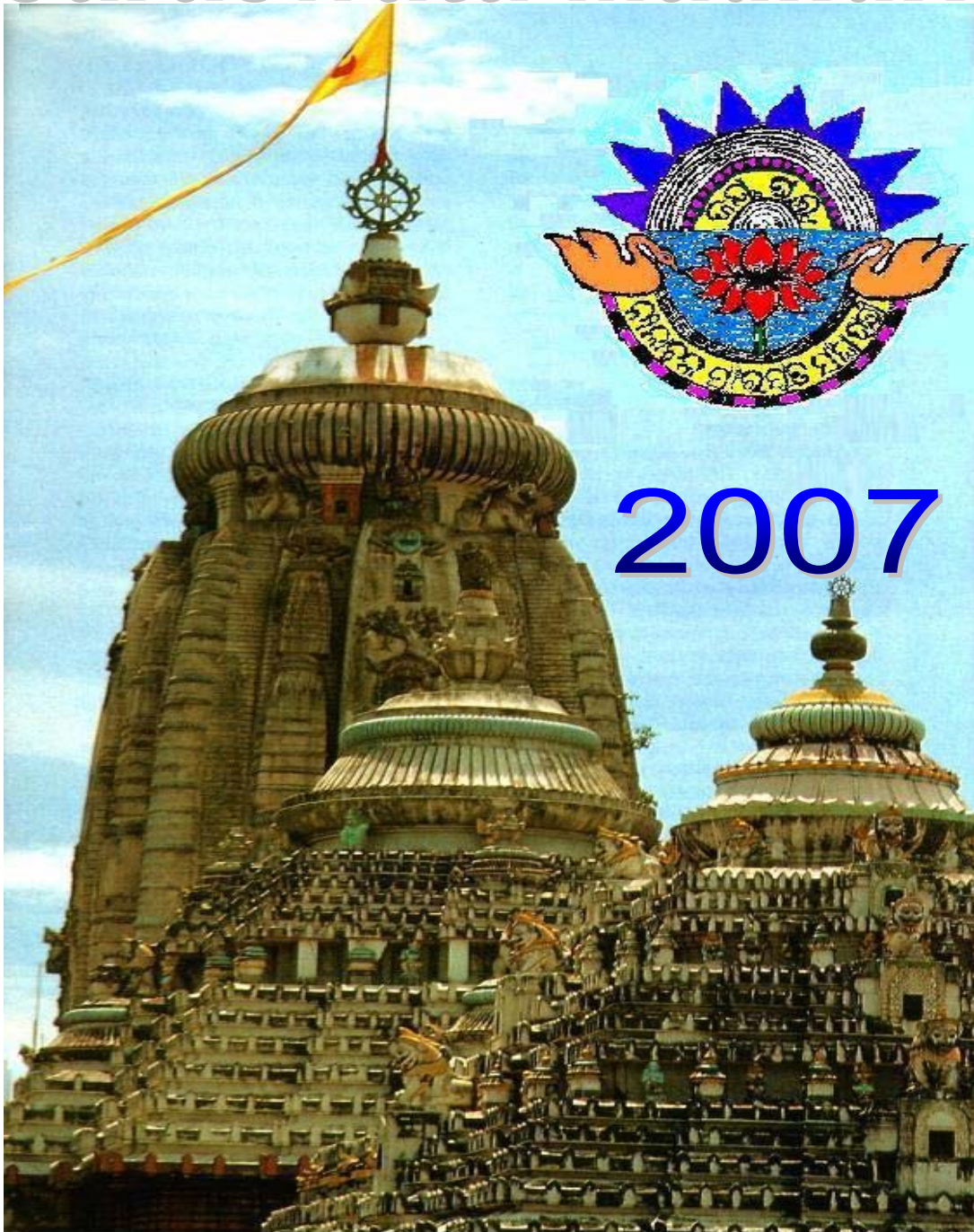

Saraswata Madhuri

America Saraswata Sangha
6th Annual Convention, Burnsville, NC, USA
Nilachala Saraswata Sangha, Puri

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
ଷଷ୍ଠ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ
୨୦୦୭
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଜୟଗୁରୁ
ମୁଖବନ୍ଧ

ମନ୍ମଥ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥୋ ମଦ୍‌ଗୁରୁଃ ଶ୍ରୀଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ
ମଦାମ୍ବା ସର୍ବ ଭୂତାମ୍ବା ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରବେ ନମଃ ।

‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ପଞ୍ଚମ ବର୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କରି ଷଷ୍ଠ ବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ କରୁଥିବାରୁ ସେହି ଅହେତୁକୀ କୃପାମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ କମଳରେ ଶତ କୋଟି ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଣତି ନିବେଦନ କରୁଅଛୁ ।

ପାଠକମାନେ ସ୍ମରଣ ରଖିବେ ଯେ ଜଗତରେ କେବେହେଲେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅଭାବ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ରହି ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପରିଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ଜଗତରେ ଦୁର୍ଲଭ । ଭକ୍ତିମାନ ଶିଷ୍ୟ ଏବଂ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅନ୍ତରରେ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଅଭିନ୍ନ । ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ନିକଟରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସ୍ୱତଃ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଭକ୍ତମାନେ ନିଜ ହୃଦୟକୁ ଅହଂକାର, ଅଭିମାନ, ସ୍ୱାର୍ଥପରତା, ଆଳସ୍ୟ, ଜଡତା ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଚିତ୍ତକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଏପରି ମଳିନ କରିଥାନ୍ତି ଯେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ସର୍ବଦା ସହାୟକ ହେବା ପାଇଁ ଅତି ନିକଟରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଅଭାବରୁ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଅନର୍ଥକ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରିଥାନ୍ତି । ଅହଂକାର ଅଭିମାନ ନାଶ ହେଲା ମାତେ ତାଙ୍କ ଚରଣ ଦର୍ଶନ ନିମିତ୍ତ ମନ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠେ । ସେତେବେଳେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଅନୁକାରୀ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର କେବେହେଲେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଭକ୍ତମାନେ ଭକ୍ତି ବଳରେ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନାଲୋଚନା ଏବଂ ଜ୍ଞାନାନୁଶୀଳନ ବ୍ୟତୀତ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ ସମ୍ଭବପର ହୁଏନାହିଁ । ତାଙ୍କର ରୂପ ଦର୍ଶନକୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ତରରେ ତାଙ୍କ ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରୂପର ଉପଲବ୍ଧି ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଦେବ ସର୍ବଦା ଏହି ଜଗତରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ନିତ୍ୟଲୋକବାସୀ । ସେହି ନିତ୍ୟଲୋକ ହିଁ ଜୀବର ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥାୟୀ ଗୃହ । ଲହ ସଂସାର ମାନବର ବସାଘର, ସୁତରାଂ ପ୍ରବାସ ସଦୃଶ । ଭଗବତ୍ ସଙ୍ଗସୁଖ ରୂପ ଧନ ସଂପତ୍ତି ଅର୍ଜନ ନିମିତ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ଭଗବତ୍ ରସ ଆସ୍ବାଦନ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କ ନାମ, ରୂପ, ଲୀଳାର ଭଜନ ପୂଜନ ପାଇଁ ଜୀବ ବହୁ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ମାନବ ଦେହ ଲାଭ କରିଅଛି । ଯେଉଁମାନେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ ଭକ୍ତ ଓ ସେବକ, ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହି ଜଗତ ସୃଷ୍ଟିକାରିଣୀ ମହାମାୟା ଯୋଗମାୟାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଆମେମାନେ ପରମାତ୍ମା ସ୍ୱରୂପ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସନ୍ତାନ । ସେହି ପରମାତ୍ମା ହିଁ ଆମର ଆଶ୍ରୟଦାତା ଓ ପିତାମାତା । ସେ ହିଁ ଆମମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ।

ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଆମର ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଭଗବତ୍ ରସ ଆସ୍ବାଦନ ନିମିତ୍ତ ଏବଂ ଏ ଜଗତରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଲୀଳା ପ୍ରକାଶ ତଥା ତାଙ୍କ ମହିମା ପ୍ରଗୁରୁ ଓ ଭାବଧାରା ପ୍ରସାର ନିମିତ୍ତ ଗତ କେତେ ବର୍ଷ ଧରି ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଉପାସନା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଏହି ପ୍ରବେଶ କ୍ରମେକ୍ରମେ ସଫଳତାର ସହ ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଅଛି ।

ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ପ୍ରଗୁରୁର ସୂତ୍ରପାତ ହେବା ପରେ ପରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ, ବମ୍ବେ, ବାଙ୍ଗଲୋର ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଧୀରେ ଧୀରେ ସଂଘ ଓ ପାଠକମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରୁଅଛି । ଭଗବତ୍ ବିଷୟକ ଆଲୋଚନା ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ପାର୍ଥନା ବନ୍ଦନା ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ, ତାହାର ପ୍ରଭାବ ସେହି ସୀମିତ ପରିସରରେ ଆବନ୍ଧ ନ ରହି ଆକାଶରେ ରେକର୍ଡ ହୋଇ ରହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୂରଦୂରାନ୍ତରକୁ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯାଏ । ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀଭୂତ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ପରମାଶୁ ନିଷ୍ଠୁ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରସାରଲାଭ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ ରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବ । ଭାରତ ଧର୍ମଗୁରୁ ହେବ ବୋଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି । ଏହାର ଅର୍ଥ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବଧାରା ସାରା ଭାରତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ତାହା ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ଯୁଗଧର୍ମରେ ପରିଣତ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଆତ୍ମଗଠନ ଉପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅଧିକ

ଜୋର ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ଆଚରଣଧର୍ମୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଗୁର ବ୍ୟବହାର ଆଦର୍ଶସ୍ଥାନୀୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଉପଯୋଗୀ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ।

ପରିଶେଷରେ ଆମର ଆମେରିକାବାସୀ ଭ୍ରମାନ୍ତରୀଣ ଶୁଭ ଉଦ୍ୟମ ଚିରସ୍ରୋତା ନଦୀ ପରି ଚିରଦିନ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣରେ ସହାୟକ ହେଉ । ଏହା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ସରୋଜରେ ଆମର ଆକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପକ୍ଷରୁ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଆସୁଥିବା ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଏହି ସଂଘର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରକାଶନ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକୀ କୃପା ବଳରୁ ଏହାର ଷଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଏଥିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ସମ୍ବଳିତ ପବନ, ନିର୍ଗମ ବାଣୀ, ସୁକ୍ତିମାଳା, ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି, ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ତଥା ବାର୍ଷିକ ଆୟବ୍ୟୟ ବିବରଣୀ, ଗତ ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀର ଫଟୋଗ୍ରାଫି, ଆମେରିକାରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ମା’ ଓ ଭାଇମାନଙ୍କର ଏକ Address List ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଗତ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ଏଠାକାର ଭକ୍ତ ପରିବାରର ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଭିମତ ଏହାର Kids Sectionରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଅଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଗଠନ କରି ଯେଉଁ ତିନିଗୋଟି ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ତୃତୀୟଟି ହେଉଛି, ‘ଭାବ ବିନିମୟ’ । ପ୍ରକୃତ ଭାବକୁ ଭାଷା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ନ ପାରେ; ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥାଏ ମାତ୍ର । ଭାଷା ଏହି ଭାବ ପ୍ରକାଶର ଏକ ମାଧ୍ୟମ ଓ ଲେଖାଟି ତା’ର ସ୍କୂଳ ରୂପାୟନ । ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ଟି ଏହି ହିସାବରେ ଭାରତରେ ତଥା ଆମେରିକାରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିବା ମା’ ଓ ଭାଇମାନଙ୍କର ପରସ୍ପର ସହିତ ଭାବ ବିନିମୟ କରିବାର ଏକ ସ୍କୂଳ ମାଧ୍ୟମ । ଲେଖା ମାଧ୍ୟମରେ ଭାବ ବିନିମୟ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଲେଖକର ଭାବ ଓ ଭାଷାଜ୍ଞାନ ଉଭୟ ଆବଶ୍ୟକ । ଭାବକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଇ ଭାଷାଜ୍ଞାନର ଅପରିପକ୍ୱତା ଅନେକ ସମୟରେ ଲେଖକ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥାଏ । ତେବେ କ୍ରମାଗତ ଚେଷ୍ଟା ଫଳରେ ଛୋଟ ଶିଶୁଟିଏ ଯେପରି କହିବା ଶିକ୍ଷାକରେ, ସେହିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଲେଖିବାର ଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସେବା । ସେହି ସେବାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଆମେରିକାରେ ଓ ଭାରତରେ ରହୁଥିବା ବହୁ ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତ ମା’ ଓ ଭାଇମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଲେଖାଦେଇ ଏହି ପ୍ରକାଶନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାକୁ ଅସ୍ପୃଷ୍ଟ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିବାରୁ ଆମେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ । ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଲେଖକ/ଲେଖିକାମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ମତାମତ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ କଣ୍ଠପକ୍ଷ କିମ୍ବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି ।

ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର କରିବାକୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମମାନଙ୍କର ସୀମିତ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭାଷାଗତ ଦକ୍ଷତାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ତ୍ରୁଟି ରହିଯାଇଥିବା ଅବଶ୍ୟମ୍ଭବ । ଏଥିପାଇଁ ଆମେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ପାଠକ ପାଠିକାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ଏହି ସେବାଟିକୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆମେମାନେ କିପରି ଆହୁରି ଭଲ ଭାବରେ କରିପାରିବୁ ସେହିଭଳି ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଆମର ନିବେଦନ । ପରିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ସମସ୍ତ ମା’ ଓ ଭାଇମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କାମନାକରି ରହୁଛୁ । ଜୟଗୁରୁ ।

୦୫-ଅଗଷ୍ଟ-୨୦୦୭

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗିତ
ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ସୂଚୀପତ୍ର

୧	ମୁଖବନ୍ଧ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ	i
୨	ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ	ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ	iii
୩	ବନ୍ଦନା	ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ	୧
୪	ପ୍ରାର୍ଥନା	ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ	୧
୫	ସୃଷ୍ଟିମାଳା		୩
୬	ନିଶମ ବାଣୀ		୪
୭	ବନ୍ଦନା	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍	୪
୮	ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ	ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ	୫
୯	ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ	୭
୧୦	ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୯
୧୧	ବନ୍ଦନା ଘେନ ମୋର	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଲ	୧୦
୧୨	ପରମହଂସ ସଦଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଦେବଙ୍କ ବାଣୀ ଓ ରଚନାର କାଳକୟୀ ଉପାଦେୟତା	ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ମହାନ୍ତି	୧୧
୧୩	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଉପଦେଶ - କିଛି ଆଲୋଚନା	ଶ୍ରୀ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୧୩
୧୪	ଗୁରୁଭକ୍ତି	ଶ୍ରୀ ବିନୟ ସାହୁ	୧୭
୧୫	ଆମେ କେମିତି ଜାଣୁ	ଡାକ୍ତର ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି	୨୦
୧୬	ବଡ଼ କଥା ଛୋଟ ମୁହେଁ	କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ	୨୪
୧୭	ତାହିକ ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପା	ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୨୫
୧୮	ଭାରି ଦୟାମୟ ପ୍ରାଣର ଠାକୁର	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା	୨୮
୧୯	Living in Thakur's world	Sri Prabhakar Bai	୨୯
୨୦	ଏଇ ମୋର ଗୁରୁଦେବ	ଶ୍ରୀମତୀ ଅଞ୍ଜନା ଅରୁକ୍	୩୦
୨୧	ଆମ୍ଭେନୁତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗ - କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା	ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହାପାତ୍ର	୩୧
୨୨	ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିଲାଭରେ ବିନ୍ଦୁ	ଶ୍ରୀ ଉପେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ	୩୯
୨୩	'ମୁଁ'କୁ ବା ଅହଂକୁ ବିଷୟରେ କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୪୧
୨୪	ମନା ମା'ଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୋ ସ୍ମୃତିରୁ କିଛି	ବନଲତା ମହାନ୍ତି	୪୩
୨୫	ଭାବକୁ ନିକଟ	ଶ୍ରୀ ସଂଗାମ କେଶରୀ ମଲିକ୍	୪୪
୨୬	ଯୋଗ ବିଭୂତି - ଦାସକାଠିଆ	ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୪୫
୨୭	ଗୁରୁ ନିର୍ଭରତା	କେତକୀ ସାହୁ	୪୬
୨୮	Adi Shankara and Swami Nigamananada	Usha Agarwal	୪୭
୨୯	ସୀତା	ବନଲତା ମହାନ୍ତି	୫୧
୩୦	ମୁଁ କିପରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଲି	ଶ୍ରୀ ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ	୫୩
୩୧	ମୋ ଜୀବନ ପଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ	୫୭
୩୨	ମୁଁ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତା ହେଲି	ଶ୍ରୀମତୀ ସମୀତା ମହାନ୍ତି	୫୯
୩୩	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ମୃତି ବିଜତିତ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣର ଦିବ୍ୟାନୁଭୂତି	ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୬୧
୩୪	ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି		
	ଅଭିମତ (୧) - My experience with Sri Sri Thakur	Srimati Sasmita Mishra	୬୬
	ଅଭିମତ (୨)	ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରୀତି ସ୍ୱାଇଁ	୬୭
	ଅନୁଭୂତି (୧) - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପିତା ରୂପେ ପାଇବାର ଅନୁଭୂତି	ଶ୍ରୀମତୀ ସଂଘମିତା ନାୟକ	୬୮
	ଅନୁଭୂତି (୨) - ଷଷ୍ଠ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ନିରୂପଣରେ ଅନୁଭୂତି	ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ ନାୟକ	୬୮
	ଅନୁଭୂତି (୩) - ଆମେରିକାରେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୋର ଅନୁଭୂତି	ଶ୍ରୀମତୀ ଅଞ୍ଜନା ଅରୁକ୍	୬୯
	ଅନୁଭୂତି (୪)	ଶ୍ରୀମତୀ ଅବନ୍ତୀ ସାମଲ	୭୧
୩୫	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ	ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୭୨
୩୬	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ - ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ		୭୫
୩୭	Kids' Section		୭୯
୩୮	2006 Sammilani Photos		୮୨
୩୯	2006 Fiscal Report		୮୩
୪୦	Directory of Bhaktas in America Saraswata Sangha		୮୪

Paramahansa Shreeamat Swami Nigamananda Saraswati Dev

ଜୟଗୁରୁ ବନ୍ଦନା

ଓଁ ନମଃ ଶିବାୟ ଗୁରବେ
ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମୂର୍ତ୍ତୟେ
ନିଷ୍କାମ୍ୟ ଶାନ୍ତାୟ ନିରାଲମ୍ବାୟ ତେଜସେ
ନିରାଲମ୍ବଂ ସମାଶ୍ରିତ୍ୟ ସାଲମ୍ବଂ ବିଜହାତି ଯଃ
ସ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଚ ଯୋଗୀ ଚ କୈବଲ୍ୟଂ ପଦମଶ୍ରୁତେ । ୧।
- ନିରାଲମ୍ବୋପନିଷଦ୍ ।

ଅର୍ଥାତ୍ - ଯେ ସତ୍ ଚିତ୍ ଓ ଆନନ୍ଦର ଘନବିଗ୍ରହ, ଯେ ପରାଶାନ୍ତି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଯେ ପଞ୍ଚାତ୍ମିକ ପାର୍ଥବ ପଦାର୍ଥ ରହିତ, ଯେ ଆଲମ୍ବନ ମୁକ୍ତ, ଯେ ସ୍ୱୟଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱତେଜରେ ବିଭାସିତ, ସେହି ମଙ୍ଗଳମୟ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରଣାମ କରୁଅଛୁ । କାରଣ ଯେ ଆଲମ୍ବନବିହୀନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଆଧାରବାନ ବସ୍ତୁକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ସର୍ବତ୍ୟାଗୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଏବଂ ସିଦ୍ଧ ଯୋଗୀଙ୍କ ରୂପରେ କୈବଲ୍ୟ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ପପଞ୍ଚରହିତ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ
ନିରାଲମ୍ବ ହୋଇ ସାଲମ୍ବକମ୍ବ
ତେଜେ ଝଟକନ୍ତି ସେ ସର୍ବ ତ୍ୟାଗୀ
ପୁଣି ସେ ଅଟନ୍ତି ପରମ ଯୋଗୀ
ଦ୍ୟୁତି ମୋକ୍ଷଦାନ
ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ କରେ ପ୍ରଣାମ ।

❖❖❖ ପ୍ରାର୍ଥନା

ଉତ୍ତମ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟତେ ଦେବୟନ୍ତଃସ୍ତେମହେ
ଉପପନ୍ଥୁ ମରୁତଃ ସୁଦାନବଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାଶୁର୍ଭବ୍ୟସଗ୍ । ୧।
ତ୍ୱାମିଦ୍ଧି ସହିସଞ୍ଜୁତମର୍ତ୍ୟ ଉପବ୍ରୁତେଧନେ ହିତେ
ସୁବୀର୍ଯ୍ୟ ମରୁତ ଆସ୍ତ୍ରଣ୍ୟ ବନ୍ଧ୍ୟାତ ଯୋ ବ ଆଚକେ । ୨।
(ରଗ୍‌ବେଦ ପ୍ରଥମ ମଣ୍ଡଳ, ୨୧ବର୍ଗ, ୩୯ ସୂତ୍ର, ୧ ଓ ୨ ମନ୍ତ୍ର)

ହେ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟତେ - ବେଦରକ୍ଷକ, ଇନ୍ଦ୍ର - ବିଦ୍ୟାଦି ପରମୈଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୱାନ, ସଗ୍‌ବିଜ୍ଞାନଦ୍ୱାରା, ଦେବୟନ୍ତଃ - ସତ୍ୟ ବିଦ୍ୟାର କାମନା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ସୁଦାନବଃ- ଉତ୍ତମ ଦାନ ସ୍ୱଭାବଯୁକ୍ତ, ମରୁତଃ- ବିଦ୍ୟା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରଗୁରୁର ଅଭିଳାଷୀ ଆମ୍ଭେମାନେ, ତ୍ୱା - ଆପଣଙ୍କୁ, ଇମହେ- ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ଏବଂ ଯେପରି ସମସ୍ତ ଧାର୍ମିକଲୋକ, ଉପପନ୍ଥୁ - ସମୀପକୁ ଆସନ୍ତି, ସେହିପରି ଆପଣ ପ୍ରାଶୁଃ - ସମସ୍ତ ସୁଖ ଦେବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଭବ - ଦୁଃଖ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ହିତାର୍ଥେ ପ୍ରୟତ୍ନ କରନ୍ତୁ ।

ହେ ସହିସଞ୍ଜୁତ - ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଦି ଗୁଣ ଦ୍ଵାରା ଶରୀର ଆତ୍ମାଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣବଳ ଯୁକ୍ତ ପୁତ୍ର! ଯଃ - ଯେଉଁ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ - ବିଦ୍ଵାନ ମନୁଷ୍ୟ, ତ୍ଵମ- ତୁମଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୟା, ଉପବ୍ରୁତେ - ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି ଏବଂ ହେ ମରୁତଃ - ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ, ଆପଣ ଯେଉଁ ବଃ- ଆପଣମାନଙ୍କୁ, ହିତେ- କଲ୍ୟାଣକାରକ, ଧନେ- ସତ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଦି ଧନରେ, ଆଚକେ- ତୃପ୍ତ କରନ୍ତି, ଇତ୍-ତାହା ନିମନ୍ତେ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ୟବନ୍ - ଉତ୍ତମ ବିଦ୍ୟା ବିଷୟରେ ଉତ୍ତମ, ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ - ଅତ୍ୟୁତ୍ତମ ପରାକ୍ରମକୁ ତୁମ୍ଭେମାନେ ଧାରଣ କର ।

ହେ ପରମ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟବାନ ବେଦୋଦ୍ଧାରକ! ଯେପରି ରତମୂରା ପ୍ରଜ୍ଞାବାନ୍ ଦାନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସଂସର୍ଗ ଲାଭ କରି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସେବା ବା ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବିଦ୍ୟା, ଯୋଗବିଦ୍ୟା, ଧର୍ମାଚରଣ ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ଜଗନ୍ନିତକର କର୍ମ କୌଶଳ ଅବଗତ ହୋଇପାରିବୁ ଓ ସମସ୍ତ ବେଦବିଦ୍ୟାଧାରୀଙ୍କ ଅଧୀନ ବିଦ୍ୟାଲାଭ କରିପାରିବୁ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ସୁଖରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିପାରିବୁ ତାହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ହେ ପରମ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବିଦ୍ୟା ବିଶାରଦ ! ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଙ୍ଗମ କରାଇ ଜଗତ କଲ୍ୟାଣ କାରକ କର୍ମରେ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ । ଏହିପରି ଜ୍ଞାନ ଓ ଧର୍ମ ଯୁକ୍ତ କର୍ମଦ୍ଵାରା ଆତ୍ମେମାନେ ଯେପରି ପରସ୍ପର ମଙ୍ଗଳ ବିଧାନ କରି ସୁଖରେ କାଳାତିପାତ କରିପାରିବୁ ତାହାର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ଥ କରନ୍ତୁ ।

ହେ ବେଦ ରକ୍ଷକ ପ୍ରଭୁ ସର୍ବ ବିଦ୍ୟା ଜ୍ଞାତା
ଦିଅ ମୋତେ ବିଦ୍ୟା ବୁଦ୍ଧି ଆହେ ଜ୍ଞାନ ଦାତା
କରି ତୁମ ସେବା ନିତି
ଯୋଗ ଜ୍ଞାନ ଧର୍ମାର୍ଜନେ ରହୁ ମୋର ମତି । ୧।
ଜଗତ ମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରଣକ ଯେତେ
ଲଭିବୁ ଯେପରି ଅବଗାହି ହୃଦଗତେ
ହେ ପରମ ଜ୍ଞାନ ଦାତା
କରି ଆଚରଣ ଲଭୁ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ସଦା । ୨।
ବିଦ୍ୟା ବିଶାରଦ ତୁମେ ମହା ଶକ୍ତିଶାଳୀ
କରିବୁ ଯେପରି କର୍ମେ ମଙ୍ଗଳ ସବୁରି
କରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଏତିକି
ସୁଖରେ କାଟିବୁ କାଳ ଦେଇଣ ମତିକି । ୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ଵର ସୁନ୍ଦରରାୟ
ବେଗୁନିଆ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା

ବିବେକର ଶରଣାଗତ ହୋଇ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିବାକୁ ହେବ, କିନ୍ତୁ ଯାହାଙ୍କର ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ହୋଇନାହିଁ ସେ ମାୟାର ସମ୍ମୋହନ ମନ୍ତରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ପରିଗୁଳିତ ହେଉଛନ୍ତି, ସେ ବିବେକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ନୁହଁନ୍ତି । ସୁତରାଂ ପ୍ରଥମେ ବିବେକକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ଆବଶ୍ୟକ । ପୁଣି ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ଭଗବତ୍ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ଗୁଡିକ ସର୍ବଦା ପାଳନ କରିବା ଏକାନ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ଧର୍ମବଳ ସୁଦୃଢ ନ ହେଲେ କେହି କେବେ ହେଲେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଜୀବନର ପ୍ରଥମ କାର୍ଯ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଗଠନ । ଯାହାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ବଳ ନାହିଁ, ସେ କେବେହେଲେ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ ।

- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ସୃଷ୍ଟିମାଳା

୧.

କ୍ଷମାବଶୀକୃତୋଲୋକଃ କ୍ଷମୟା କିଂ ନ ସାଧ୍ୟତେ
ଶାନ୍ତି ଖଡ୍ଗଃ କରେ ଯସ୍ୟ କିଂ କରିଷ୍ୟତି ଦୁର୍ଜନଃ ।

– ମହାଭାରତ

ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷମାଦ୍ୱାରା ଲୋକମାନେ ବଶୀଭୂତ ହୁଅନ୍ତି । କ୍ଷମାଦ୍ୱାରା ନ ହୁଏ କ'ଣ ? ଶାନ୍ତି ରୂପ ଖଡ୍ଗ ଯାହାଙ୍କର ହସ୍ତରେ ବିଦ୍ୟମାନ, ଦୁର୍ଜନ ବା ଖଳ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର କିଛି କ୍ଷତି କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

୨.

ବିଶ୍ୱରେଣ ପରିଜ୍ଞାତ ସ୍ୱଭାବସୋଦିତାମ୍ବନଃ
ଅନୁକଂପା ଭବନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁଶଙ୍କରାଃ ।

– ଯୋଗବାଶିଷ୍ଠ

ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମା ବିଶ୍ୱର ଦ୍ୱାରା ନିଜ ସ୍ୱଭାବ ଜ୍ଞାତ ହେବା ପରେ ଯାହାଙ୍କ ଭିତରେ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ପ୍ରକାଶ ହୁଏ, ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ଶିବ ପ୍ରଭୃତି ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ସେ ଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦୟା ଆକାଂକ୍ଷା କରନ୍ତି ବା ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଆଦି ଦେବତାଙ୍କ ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦୟାର ଭିକାରୀ ।

୩. ଦେବର୍ଷି ନାରଦ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି –

ଶୋକ ମୋହ ଭୟ କ୍ରୋଧ ରାଗ କ୍ଳେବ୍ୟଶମାଦୟଃ ।
ଯନ୍ତୁନାଃ ସୁଧୂଶା ଜହ୍ୟାତ୍ ଷ୍ଟୁତ୍ୱାଂ ପ୍ରାଣାର୍ଥୟୋର୍ବୁଧଃ ।

– ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ

ଅର୍ଥାତ୍ ଧନ ଏବଂ ପ୍ରାଣ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଶୋକ, ମୋହ, ଭୟ, କ୍ରୋଧ, ଅନୁରାଗ, ଦୀନତା ଏବଂ ଶ୍ରୀମାଦିର ମୂଳ । ପଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଦୁଇ ପଦାର୍ଥର ଷ୍ଟୁତ୍ୱା ପରିତ୍ୟାଗ କରିବେ ।

୪.

ଅର୍ଥାନାମର୍ଜନେ କ୍ଳେଶସ୍ତଥୈବ ପରିରକ୍ଷଣେ
ନାଶେ ଦୁଃଖଂ ବ୍ୟୟେ ଦୁଃଖଂ ଧୂଗର୍ଥାନ୍ କ୍ଳେଶକାରିଣଃ ।

– ପଞ୍ଚଦଶୀ

ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେଖାଯାଉଅଛି ଯେ, ଅର୍ଥର ଉପାର୍ଜନରେ ନାନାପ୍ରକାର କ୍ଳେଶ, ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ନାନାବିଧ ଦୁଃଖ, ପୁଣି ଅର୍ଥ ନଷ୍ଟ ହେଲେ ମହା ଶୋକ ଏବଂ ବ୍ୟୟ ହୋଇଗଲେ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ଅତଏବ ଯାହାର ଆୟ, ବ୍ୟୟ, ସ୍ଥିତି ତିନୋଟିରେ ସୁଖ ବା ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ସେହି କ୍ଳେଶକାରୀ ଅର୍ଥକୁ ଧୂକ୍ ।

୫. ପ୍ରକୃତ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ସାଧକଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅକ୍ଷରକୁ ରଖି କହିଛନ୍ତି –

ଆତ୍ମ ବିଶ୍ରାନ୍ତି ତୃପ୍ତେନ ନିରାଶେନ ଗତାର୍ଥନା
ଅନ୍ତର୍ଯଦନୁଭୂତେ ତତ୍ କଥଂକଥ୍ୟ କଥ୍ୟତେ
ସୁଷ୍ଟୋଽପି ନ ସିଷ୍ଟୋଽତ ସ୍ୱପ୍ନୋଽପି ଶାୟିତୋନ ତ
ଜାଗରେଽପି ନ ଜାଗର୍ତ୍ତ୍ୟୀରହ୍ୱୟଃ ପଦେପଦେ ।

– ଅକ୍ଷରକ୍ରମଂହିତା, ୧୮/୯୪/୯୪

ଯେ ନିୟତ ପରମାତ୍ମାଙ୍କଠାରେ ବିଶ୍ରାମ ପୂର୍ବକ ତୃପ୍ତିଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଯେ ସକଳ ପ୍ରକାର ଆଶା ଅର୍ଥାତ୍ ଭୋଗଲାଳସା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି, ଯେ କୌଣସି ବିଷୟରେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ଅନ୍ତଃକରଣ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, ତାହା କାହାରି ନିକଟରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ସେହି ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ସୁଷ୍ଟି ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସୁସ୍ଥ ନୁହଁନ୍ତି, ନିଦିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହି ମଧ୍ୟ ନିଦିତ ନୁହଁନ୍ତି; ଜାଗ୍ରତ ରହି ମଧ୍ୟ ଜାଗ୍ରତ ନଥାନ୍ତି । ସେ ନିୟତ ପୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦ ଅନୁଭବ ପୂର୍ବକ କେବଳ ସର୍ବଦା ପରିତୃପ୍ତି ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି ।

ନିଗମ ବାଣୀ

୧. “ବସୁ ! ତୁମମାନଙ୍କର ବାହୁରେ ଶକ୍ତି ଓ ହୃଦୟରେ ଭକ୍ତିର ବିକାଶ ହେଉ, ନବବର୍ଷରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଏହି ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଛି ।”
(ଅଭୟବାଣୀ)

୨. “ବସୁ, ବାହାରେ ମୋତେ ଦେଖୁ ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମମାନଙ୍କର ବିଶେଷ କିଛି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ, ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଭିତରେ ଦେଖିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର । ମୋ କଥା ଶୁଣି ତୁମମାନଙ୍କ ମନରେ ଯେଉଁ କଳ୍ପନାମୟୀ ଭାବ ଜନ୍ମିଅଛି, ସେହି ଭାବ ଦେଇ ତୁମମାନଙ୍କର ମନୋମୟୀ କଳ୍ପନାରେ ମୋର ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଠନ କର ଏବଂ ତାହାକୁ ହୃଦୟରେ ବସାଇ ଚିନ୍ତାଦ୍ୱାରା ସେହି ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିପାରିଲେ ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହେବ, ସବୁ ଅଭାବ ମେଣ୍ଟିଯିବ । ବାହ୍ୟ ଦେହ ଦ୍ୱାରା ବାହ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଅ, ଅନ୍ତରରେ ତାଙ୍କୁ ଧରି ରଖ, ମୋତେ ହୃଦୟସ୍ଥ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କର । ଏହି ଭାବ ନିକଟରେ ଯେ କୌଣସି ସାଧନା ପିଲାଖେଳ ପରି । ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଛି ତୁମେମାନେ ସେହି ଉଚ୍ଚ ଭାବର ଅଧିକାରୀ ହୁଅ ।” (ଅଭୟବାଣୀ)

୩. “ତୁମେମାନେ ନିତ୍ୟମୁକ୍ତ, ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଆବରଣ ଯୁକ୍ତ କରି ନିତ୍ୟଧାମରୁ ଏହି ଜଗତକୁ ଆକର୍ଷଣ କରି ଆଣିଛି । ତୁମମାନଙ୍କର ନିଜର ମୁକ୍ତି ନିମିତ୍ତ କୌଣସି ଭାବନା ନାହିଁ । ତୁମେମାନେ ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ କରିବା ପାଇଁ ଅବତରଣ କରିଅଛ । ତୁମମାନଙ୍କର ବନ୍ଧନ ନାହିଁ ବୋଲି ତୁମମାନଙ୍କ ଉପରେ ମୁଁ ଏତେ କର୍ମର ବୋଝ ଲଦିଦେଇଛି । ନିଜର ଚରିତ୍ର ଗଠନ କିପରି କରିବାକୁ ହୁଏ, ଜଗତକୁ ତୁମେମାନେ ଏହି ଶିକ୍ଷା ଦିଅ । ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିବାକୁ ଗୃହେଁ । କେବଳ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କଲେ ସବୁ ଦୈନିକ ଆପଣା ମନକୁ ଗୁଲିଯାଏ । ତୁମେମାନେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ମନୁଷ୍ୟ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କର । ତୁମମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଏହା ହିଁ ଆଶୀର୍ବାଦ ।”

୪. “ତୁମେମାନେ ସଂଘବନ୍ଧ ହୁଅ । ଏହା ମଧ୍ୟ ମୋର ଗୋଟିଏ ଇଚ୍ଛା । ତେଣୁ ମୋ ଇଚ୍ଛାକୁ ରୂପଦେବା ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା, ସେମାନେ ନିଜର ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇପାରିବେ । ମୋ ଇଚ୍ଛାର ତ୍ରିପାଦ ହିଁ ଅବ୍ୟକ୍ତ । ଚେତନାକୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କରିପାରିଲେ ମୋର ସେହି ଅବ୍ୟକ୍ତ ଇଚ୍ଛାକୁ ବୁଝିପାରିବ । ନିମ୍ନାଭିମୁଖୀ ମନ ଦ୍ୱାରା କେବେହେଲେ, ମୋ ଇଚ୍ଛାକୁ ଦୃଢ଼ଯଜ୍ଞମାନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମୁସ୍ଥ ହେଲେ, ସମାହିତ ହୋଇପାରିଲେ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତ ଓ ଅବ୍ୟକ୍ତ ସମସ୍ତ ଇଚ୍ଛାକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିବ ।

୫. “ତୁମେମାନେ ଆଦର୍ଶ ସଂସାର ସ୍ଥାପନ କର । ମୋତେ ମୂଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ମୋ ସଂସାରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଅ । ଯେପରି ମନେ ଥାଏ, ଘରଦ୍ୱାର, ବିଷୟ ସଂପଦ ସବୁ ଠାକୁରଙ୍କର, ତୁମେମାନେ ସେବକ ମାତ୍ର । ତୁମମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ଯେପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବହିର୍ଗତ ହୁଏ ।”

✧ ❀ ❀ ❀ ✧

ବନ୍ଧନା

ନବ ନନ୍ଦନ ହେ, ହୃଦ ଚନ୍ଦନ ହେ,
ତବ ବନ୍ଧନା ଗାଏ ଆଜି ନିଖିଳ ଧରା । ୦।

ତବ ସୁନ୍ଦର ପଦକମ୍ପ କାନ୍ତି ବୋଲା
ମୁଖ କମଳ ହେଉ ତୁଟେ ଜୀବନ ଭ୍ରାମା
ତୁମ ଅରୁପ ରୂପ ତିନି ଭୁବନ ସାରା । ୧।

ଭବ ଜୀବ ବେଦନା ଦୁଃଖ ହରିବ ବୋଲି
ଆଜି ଆସିଛ ପ୍ରଭୁ ସୁଖ-ସରଗ ଭୁଲି
ତୁମେ କୋଟିଏ ଭକ୍ତ ନୟନର ତାରା । ୨।

ତୁମ ପ୍ରେମ ପରଶେ ବନ କୁସୁମ ଫୁଟେ
ନୀଳ ସାଗର ଜଳେ ନିତି ଜୁଆର ଉଠେ
ଝରେ ଶାବଣ ହୋଇ ତୁମ ଆଶିଷ ଧାରା । ୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍
ବାରିପଦା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ

ସୁଦୂର ବିଦେଶେ ଆମେରିକା ଦେଶେ ମିଳି ଭକ୍ତ ମା' ଭାଇ
କରିଛନ୍ତି ଇଚ୍ଛା ସେବିବେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଏକ ମନ ପ୍ରାଣ ହୋଇ
ବିଗତ ବରଷ ସମ୍ମିଳନୀ ଶେଷେ ବିଦାୟ ସଭାର ବେଳେ
ଆନନ୍ଦ ସରିଲା ସଂସାର ଆସିଲା ଭାବିଲେ ଭକ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳେ
କଲେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଭକତ ମଣ୍ଡଳୀ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ପ୍ରଣମି

ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୧।

ଭକ୍ତର ବ୍ୟାକୁଳ ପ୍ରାର୍ଥନା ଭକତି ଦେଖି ସଚକିତ ହୋଇ
କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ବୁଝାଇ କହିଲେ, ଶୁଣ ସବୁ ମା' ଭାଇ !
ଏହି ଉତ୍ସବାହେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭିଲା ପର ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ
ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣ ଅରପି ଶ୍ରୀପଦେ କର ଆୟୋଜନ ଏହି
ସରବେ ବିଦାୟ ନେଲେ ଆନନ୍ଦିତେ ରଚି 'ଜୟଗୁରୁ' ଧ୍ବନି

ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୨।

ସମୟ ଗତିଲା ନୁଆବର୍ଷ ହେଲା ସେବା କାର୍ଯ୍ୟ ବଞ୍ଚି ହେଲା
ସରବ ପ୍ରଥମେ ମାଗାଜିନ୍ ଲେଖା ପାଇଁ ଡାକରା ପଡିଲା
ଆସନ ସଜା, ଆନନ୍ଦ ସଭା, ସଙ୍ଗୀତ, ଭୋଗ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସେବା
ଟେଲିଫୋନ୍ ଯୋଗେ ଆଲୋଚନା ହେଲା କିପରି ସବୁ କରିବା
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଏହି ସବୁ ସମ୍ମିଳନୀ ନିକଟ ହୋଇଗଲାଣି

ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୩।

ବିଜୟ, ଅଶ୍ବିନୀ, ବିଶୁଭିତ, ସାନ୍ତୁକିତ, ପ୍ରଭାକର ଭାଇ
ମୁଣ୍ଡ ଝାଳ ତୁଣ୍ଡେ ମାରି ଅଗ୍ରସର ସମ୍ମିଳନୀ ସେବାପାଇଁ
ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଇଡେ ଏମାନେ ସରବେ କରନ୍ତି ବାସ
ସମ୍ମିଳନୀ ସ୍ଥଳ ପାଶେ ରହି ଆୟୋଜକ୍ତି ଏହି ସମାବେଶ
ବର୍ଷକ ଅପେକ୍ଷା ପରେ ଦୂର ସ୍ଥାନୁ ଭକ୍ତମାନେ ଧାଇଁଲେଣି

ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୪।

ମିଡ଼଼୍‌ସେକ୍ସ ରାଜ୍ୟରୁ ଭକତଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଜ୍ଞାନ, ବୃନ୍ଦାବନ, ବ୍ରଜ
କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆରୁ ଆସିଲେ ସୁବ୍ରତ, ବିନୟ ଓ ପୃଥ୍ବୀରାଜ
ନିଉଜର୍ସିରୁ ମିନିବସ୍‌ରେ ଶିବ, ରବି, ଆଦିତ୍ୟ, ରଶ୍ମିରଞ୍ଜନ
ଅନ୍ୟ ରାଇଡରୁ ବରଦା, ଦେବାଶୀଷ, ସନ୍ଦିପ, ଦେବରଞ୍ଜନ
ପ୍ରାଣପ୍ରିୟଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଆଗମନ ପରିବାରକୁ ଘେନି

ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୫।

ସମ୍ମିଳନୀ ସ୍ଥଳେ ଠୁଳ ହୋଇ ସର୍ବେ ଅଧିବାସ ପୂର୍ବ ଦିନ
ସେବିବେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଲି ଆନନ୍ଦରେ ନାରୁଆଏ ତାଙ୍କ ମନ
ଅଧିବାସ ଦିନ ପ୍ରାତେ ବିଶୁଭିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହ ଆସନେ
ପ୍ରାତଃପୂଜା ଶେଷେ ଶୁଭ ଆଗମନୀ ଠାକୁର ଭକ୍ତ ଗହଣେ
ପଥ ମଧ୍ୟେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କଲେ ପ୍ରାଣମଣିଙ୍କୁ ଭାଇ ଅଶ୍ବିନୀ

ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୬।

ସମ୍ମିଳନୀ ପୀଠ ଉଛୁଳି ଉଠିଲା ଚଉଦିଗେ ଜୟ ଧ୍ବନି
ପ୍ରିୟ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ନେଲେ ପ୍ରଣମି ଭକ୍ତ ମା' ଭାଇ

ଅପରାହ୍ନ କାଳେ ଭକ୍ତ ଗହଣେ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଭାଗ ଭ୍ରମଣ
 ଗୁରୁଦେବ ତୃପତ ହୁଅନ୍ତି ଦେଖି ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରାଣ
 ସନ୍ଧ୍ୟାପୂଜା ଶେଷେ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅରପିଲେ ଶ୍ରୀପଦରେ ନମି
 ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୭।

ପ୍ରଥମ ଦିବସ ପ୍ରାତଃ ପାଞ୍ଚଟାରୁ ହୋଇ ଭକ୍ତ ଏକତ୍ରିତ
 ଆବାହନ ଗାନେ ତାଙ୍କିଲେ ଦେବଙ୍କୁ କରି ମଣ୍ଡପ ପ୍ରକାଶିତ
 କର ବିତରଣ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସ ଏ ପ୍ରିୟ ତୁମ ଅନୁଷ୍ଠାନ
 ଯନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ଏହି ଉତ୍ସବେ ଆମକୁ କର ହେ ପରିଚାଳନ
 କି ସୁନ୍ଦର ସାଜସଜ୍ଜା ପରିବେଶ କି ମଧୁର ତାଙ୍କ ବାଣୀ
 ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୮।

ସଂସାର ଜଞ୍ଜଳ ଭୁଲି ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ନିଜ ସେବା କର୍ମେ ମାତି
 ପ୍ରାର୍ଥନା ଶ୍ରୀପଦେ ଠାକୁର ହେ ଗ୍ରହଣ କର ଭକତି ପ୍ରୀତି
 ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ
 ଭାବ ବିନିମୟ କର ହେ ସନ୍ତାନ କହିଲେ ମନମୋହନ
 ଏକ ପରେ ଏକ ସଭାକାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀକୁ ମାନି
 ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୯।

ବରଷକ ପରେ ଭାଇ ମା' କେତେ ଭାବ ବିନିମୟ କଲେ
 ପିଲାମାନେ ନିଜ ସାଙ୍ଗସାଥୀ ନେଇ କେତେ ଖେଳାଖେଳି ହେଲେ
 ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଯନ୍ତ୍ରର ସହ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି କଲେ ବ୍ୟକ୍ତି
 ଭାବ ବିନୋଦିଆ ନିୟମକ ସେ ଯେ ଏତିକି ବୁଝି ଭକତ
 ଶିଷ୍ୟ- ଭକତଙ୍କ ମିଳନ ଭୂମି ଏ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରିୟ ବାଣୀ
 ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୧୦।

ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦ ସଭାର ହେଲା ଯେବେ ଅନୁଷ୍ଠାନ
 କେତେ ପରକାରେ ଅଭିନୟେ ହେଲା ଭକ୍ତଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ
 କେତେ ହସଖୁସି ଭିତରେ କଟିଲା ଆନନ୍ଦ ସଭା ରାତି
 ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ବନ୍ଧୁ ଆସିଲେ ଆସିଲେ କିଛି ଅତିଥି
 ସମ୍ମିଳନୀର ସାଧାରଣ ସଭା ହେଲା ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନି
 ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୧୧।

ଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବିତିଲା ଆନନ୍ଦେ ତିନି ରାତି ଦୁଇ ଦିନ
 ତୃତୀୟ ଦିବସ ବିଦାୟ ବେଳାରେ କାନ୍ଦେ ଭକ୍ତ ମନ ପ୍ରାଣ
 ହେ ପ୍ରାଣ ଠାକୁର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଘେନ ପର ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ
 ଦିଅ ହେ ଭକତି, ବଳ, ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି ଶ୍ରୀପଦ ପୂଜିବା ପାଇଁ
 ବାହୁଡିଲେ ସର୍ବେ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଦିନକୁ ଗଣି
 ଏଇ ଆମ ସମ୍ମିଳନୀ ।୧୨।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
 ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ

ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ

ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ସେ କହିଛନ୍ତି, ଜଗତରେ ଯଦି ମୁଁ ଆଉ କିଛି ନ କରି ଯାଇଥାନ୍ତି, ତାହା ହେଲେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହିଁ ମୋର ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତା । ପ୍ରକୃତରେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହିଁ ଭାବୁକ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଆକର୍ଷଣର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ।

ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଭାବ ବିନିମୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଦେଶ ଓ ଜାତିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜାଗରଣ ନିମିତ୍ତ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ଦେଶରେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ମନୁଷ୍ୟ ଗୃହୁଛନ୍ତି । ଧର୍ମ ଜଗତରେ, ରାଜନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏବଂ ପୃଥିବୀର ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରକୃତ ମନୁଷ୍ୟର ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଅଛି । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରସ୍ପର ପ୍ରୀତିଭାବାପନ୍ନ ହେବାକୁ ପଡିବ । ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁତ୍ର-ଜନ୍ମ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଗୁରୁପ୍ରଣାମ, ଷୋଡ଼ବନ୍ଦନା ପୂର୍ବକ ନିଜ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ସଂପାଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ଉପରୋକ୍ତ ଆତ୍ମଗଠନପରାୟଣ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ସାଧକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଦୃଢ଼ ଭକ୍ତିବିଶ୍ୱାସସଂପନ୍ନ ଗୃହସ୍ଥମାନଙ୍କର ସମ୍ମିଳନ ଫଳରେ ଜଗତର ମହତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସୁସଂପନ୍ନ ହୋଇପାରିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଭାବ ବିନିମୟ ନିମିତ୍ତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କରି ସେବକ ଭାବରେ ତାଙ୍କରି ଗୁଣ ଗାନ କରି ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଗଲେ ଆମର ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ଓ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିବ । ବିଶ୍ୱାସ ଆସିଲେ ତାଙ୍କ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେଇ ପରିପ୍ରଶ୍ନ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୟ ନିରସନ କରିବା ପରେ ଶୁଦ୍ଧା ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବ । ଦାମ୍ଭିକତା ପରିହାର ପୂର୍ବକ ପ୍ରଣିପାତ ଦ୍ୱାରା, କୃତଜ୍ଞ ନ କରି ପରିପ୍ରଶ୍ନ ଦ୍ୱାରା, ଆତ୍ମାଭିମାନ ପୋଷଣ ନ କରି ସେବା ଦ୍ୱାରା ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଉପରୋକ୍ତ ଆଦର୍ଶତନ୍ତ୍ରର ଅନୁଶୀଳନ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଭାବ ବିନିମୟ ନିମିତ୍ତ ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥମାନେ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ପରସ୍ପର ଭାବ ବିନିମୟ କଲେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଆଦର୍ଶ ପ୍ରଗୃହିତ ହୋଇପାରିବ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଉନ୍ନତ ଓ ଶେଷ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଗୁରୁସେବା ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଲଭ ବସ୍ତୁ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଗୁରୁଙ୍କ ସେବା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସନ୍ନ୍ୟାସ । ଯେଉଁ ଗୃହସ୍ଥ ଭକ୍ତମାନେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ ରୂପ ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରାଣପାତ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ପଦବୀତ୍ୟ । ଗୁରୁସେବା କରି ଅବତାରମାନେ ଜଗତରେ ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାପନ କରି ଧନ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ୧୯୩୪ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ଝୁଲଣ ପୁର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳରେ ରୂପ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ମାନବର ଅନ୍ତରସ୍ଥିତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶକ୍ତିର ଜାଗରଣ ନିମିତ୍ତ ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବା ଏକାନ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଅନୁଶୀଳନ ଦ୍ୱାରା ସତ୍‌ବୃତ୍ତିର ବିକାଶ ସାଧିତ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁମାନଙ୍କଠାରେ ଆଧୁନିକ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପ୍ରବଳ ଉନ୍ମାଦନା ଦେଖାଯାଏ, ସେହିମାନଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରି ସତ୍‌ ପଥକୁ ଆଣିବା ହିଁ ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି ସ୍କୁଲ ରକ୍ତମାଂସ ଦେହ ମଧ୍ୟରେ ପରାପ୍ରକୃତି ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ଅଛନ୍ତି । ପରସ୍ପର ଏକ ମନ, ଏକ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ଭାବରେ ସତ୍‌ ପଥଙ୍କ ଆଲୋଚନା କଲେ ସେହି ପ୍ରକୃତିର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରଥମେ ନିଜ ଭିତରେ ଦୈବୀଗୁଣ ସମୂହକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିପାରିଲେ ସେହି ଦୈବୀଗୁଣ ଦ୍ୱାରା ଅପର ଭିତରେ ଥିବା ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ଦୈବୀଗୁଣଗୁଡିକର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ନିମିତ୍ତ ଯନ୍ତ୍ର କରିବାକୁ ହେବ । ଏହିପରି ଭାବରେ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପର ସହାୟତାରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତରେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କରିବେ । ଏହା ହିଁ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହିଁ ଶେଷ ଜ୍ଞାନ । ତେଣୁ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆସନ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସ୍ଥାପନ କରି ତାଙ୍କର ସେବା ପୂଜାଦି କରାଯାଏ । ଯେ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । ଜ୍ଞାନଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଗୁରୁସେବା, ଗୁରୁଧ୍ୟାନ, ଗୁରୁ ନାମ ଜପ, ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା ଓ ତାଙ୍କର ସେବାପୂଜା ନିମିତ୍ତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ବିଶେଷ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କର୍ମରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସେବା ଏକାର୍ଥବୋଧକ । ନାମର ସିଦ୍ଧଦଶାରେ ଭକ୍ତଙ୍କର ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ଖୋଲିଗଲେ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଚିନ୍ତା ରୂପର ଦର୍ଶନ ମିଳେ । ଏହାହିଁ ଭକ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାଣର ଉପାସନା । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଦର୍ଶନ ନିମିତ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରାଣପାତ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାନ୍ତି । ଗୁରୁନିନ୍ଦା ବା ଗୁରୁଭାଇମାନଙ୍କର ନିନ୍ଦା ଶୁଣିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସ୍ଥାନତ୍ୟାଗ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ବିଦ୍ୱେଷ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ କେବେହେଲେ ପ୍ରେମ ଭାବର ଉଦୟ ହୁଏନାହିଁ । ତେଣୁ କ୍ରୋଧ ଦମନ ନିମିତ୍ତ କ୍ଷମା ବୃତ୍ତିର, ହିଂସା

ବୃତ୍ତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଦୟା ବୃତ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ପ୍ରୀତି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ବିକାରରେ ପରିଣତ ହେଲେ ତାହା ରାଜସିଦ୍ଧ ହୋଇ କାମରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଭାବକୁ ଭଗବତ୍ ବୁଦ୍ଧିରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କଲେ ତାହା ପୁନଃ ପ୍ରେମରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏହି ଭାବର ଅନୁଶୀଳନ ହୋଇଥାଏ । ବାହ୍ୟିକ ଭାବରେ ଯାହା କାମ ରିପୁ, ଭଗବତ୍ ଭାବରେ ତାହା ପ୍ରେମ ।

ବହୁ ମିଳି ଏକ ହେବା ହିଁ ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ତେଣୁ ସଂଘଶକ୍ତିର ବିକାଶ କରିବାକୁ ହେଲେ ଭକ୍ତସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଷ୍ଠାନ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଅବିଚଳିତ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଦୃଢ଼ ନିଷ୍ଠା ପଳରେ ଧୃତି ଶକ୍ତି ଲାଭ ହୁଏ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏହି ଭକ୍ତି ବିଶ୍ୱାସ ଭାବ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୁଏ । ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ତିନି ଗୋଟି ପ୍ରାଣ ସମ୍ମିଳିତ ହେଲେ ଅବ୍ୟର୍ଥ ଶକ୍ତିର କ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଶତ ପ୍ରୟୋଜନକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ମିଳନରେ ଆନ୍ତରିକତା ଥିଲେ ଓ ହୃଦୟରେ ଏକତା ଥିଲେ ସମ୍ମିଳନୀ ନିଷ୍ଠୁର ସମ୍ପର୍କିତା ଲାଭ କରେ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଯେପରି ନିତ୍ୟ, ତାଙ୍କର ଅନୁଗତ ଭକ୍ତମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ନିତ୍ୟ । ଅନ୍ତର ରାଜ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶିଷ୍ୟ-ଭକ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ ନିରୂପଣ କରିବାକୁ ଯାଇ କହିଛନ୍ତି, କେବଳ ମୋର ଶିଷ୍ୟ ହେଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତ କୁହାଯିବ, ଏପରି ନୁହେଁ । ଆଉ ଶିଷ୍ୟ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଯେ କେହି ମୋର ଭକ୍ତ ହୋଇପାରନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ମୋ ନିକଟରୁ ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରି ନାହାନ୍ତି ଅଥଚ ମୋ ଭାବକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ସେଥିରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ମୋତେ ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି ସେହିମାନେ ହିଁ ମୋର ଭକ୍ତ । ପୁଣି ମୋର ଶିଷ୍ୟ ହୋଇ ଅର୍ଥାତ୍ ମୋଠାରୁ ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରି ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ସେ ଭାବ ଫୁଟି ନାହିଁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରେନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ‘ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ’ ନାମ ନ ଦେଇ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ନାମ କରଣ କରିଛନ୍ତି । ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ସୀମିତ, ମାତ୍ର ଭକ୍ତଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଅସୀମ- ତାର ଶେଷ ନାହିଁ ।

ଭକ୍ତମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା କିପରି ଭଗବତ୍ ଭକ୍ତି ଲାଭ କରି ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଅନୁଭବ କରିପାରିବେ, ସେଥିନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିଛନ୍ତି । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗୋପୀଭାବର ଆଦର୍ଶ ବା ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍କ ଦେବଙ୍କ ପଥରେ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ଲାଭର ଧାରା ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଗୁରୁବାକ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱାସ, ଆଦେଶ ପାଳନରେ ନିଷ୍ଠା, ବିପଦ ଆପଦରେ, ବାଧା ବିପ୍ଳରେ, ନିନ୍ଦା ଷ୍ଟୁତିରେ ଗୁରୁ ନିଷ୍ଠାର ପରୀକ୍ଷା ହୁଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଭକ୍ତ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିଥାନ୍ତି । ଏଥିରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଚିତ୍ତ ସରସ ହୋଇ ଉଠେ । ପ୍ରେମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଭକ୍ତ ଭାଇମାନେ ମିଳି ଏକ ମନ ଏକ ପ୍ରାଣରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଶକ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ସମ୍ଭାର କରିବେ, ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅପରକୁ ଜୟ କରିବେ ଓ ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତି ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିବେ - ଏହା ହିଁ ହେଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଇଚ୍ଛା ।

ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅମର କୀର୍ତ୍ତି । ଭଗବତ୍ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ତନ୍ମୁ ମନ ପ୍ରାଣର ସମ୍ୟକ୍ ମିଳନ ହେଉଛି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗ ଅଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଭାବ ବିନିମୟ ଅନ୍ୟତମ । ଭାବ ଅର୍ଥ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର । ତୁମ ହୃଦୟର ଠାକୁରଙ୍କ ସହିତ ମୋ ହୃଦୟର ଠାକୁରଙ୍କର ଯେଉଁ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ, ତାହାର ନାମ ଭାବ ବିନିମୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ହୃଦୟରେ ତାଙ୍କର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କୁ କେଉଁ ଭକ୍ତ କିପରି ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ଶୁଣିଲେ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭକ୍ତି ଦୃଢ଼ ହୁଏ । ଯେଉଁମାନେ ଗୁରୁ, ଇଚ୍ଛୁଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଦେଖି ଆଳାପ କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ପୁନର୍ଜନ୍ମ ହୁଏନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରତିପାଳନରେ ଆମେମାନେ କିଏ କେତେଦୂର ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗ କରିପାରିଛୁ, ତାହା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଆଲୋଚନା ହେବା ଉଚିତ ।

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନେ ଏହି ସବୁ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରି କ୍ରମୋନ୍ନତି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହୁଅନ୍ତୁ - ଏହା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଶ୍ରୀପଦ କମଳରେ ଆମର ଆନ୍ତରିକ ପ୍ରାର୍ଥନା । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ସମ୍ମିଳନୀ ଗୀତିକା

ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଆସେ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ବିଦେଶରେ ଆମେ ଏକାଠି ବସିବା କରିବା ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧।

ବିତିଗଲା ଏକ ବରଷ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ମନପ୍ରାଣ ଝୁରେ ତାଙ୍କ ପରଶ, ମିଳନ ଆଶାରେ ହର୍ଷ ଉଲ୍ଲାସ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୨।

ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ଭରା ଏ ଦେଶ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଆମ ଜୀବନରେ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଭରିବା ପାଇଁ ଏହି ସମାବେଶ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୩।

ସମ୍ମିଳନୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଭକ୍ତ ଭଗବାନ ମିଳନ କରାଇ, ଆନନ୍ଦ ମନରେ ନିଅ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୪।

ଗୁରୁ ନାରାୟଣ ସିଂହ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ବିଜେ କରୁଛନ୍ତି ପାଛୋଟିବା ପାଇଁ ହୁଅ ସଭିଏଁ ଚପ୍ପର ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୫।

ଆଖିରେ ଲୁହ ପସରା ଗୋ ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ନିଗାତି ଧୋଇବା ସେ ରଂଗ ପୟର, ପଣତରେ ଦେବା ପୋଛି ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୬।

ଅହଂ, ଅଭିମାନ ଯେତେ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ପ୍ରଦୀପେ ମିଶାଇ ଦେବା ଜାଳି ସବୁ ବନ୍ଦାଶ ଆଳି ସଜାଇ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୭।

ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣ ଦିଅ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ପଞ୍ଚେନ୍ଦ୍ରିୟ ଦେଇ ଅର୍ଘ୍ୟ ନିବେଦିବା ତୋଷିବା ପରାଣ ସାଇଁ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୮।

ଶ୍ରଦ୍ଧା, ସ୍ନେହର ଚନ୍ଦନ ଗୋ ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ସତନରେ ଗୋଳି, ଦେବା ଅଂଗେ ବୋଳି, ହୋଇ ଆଜି ସର୍ବେ ମେଳି ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୯।

ମନଟି ବଡ଼ ଚଞ୍ଚଳ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ବିବେକ ସୂତାରେ ଗୁଛି ମନଫୁଲ, ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଦେବା ଭେଟି ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୦।

ବୁକୁ ଭରା ଯେତେ କୋହ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଗୁମ୍ଫାରେ ମିଶାଇ ବ୍ୟଜନ କରିବା ଭେଦାଭେଦ ସବୁ ଭୁଲି ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୧।

ସତ୍ୟର ଆଲଟ ଧର ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଧର୍ମ, ପୁଣ୍ୟ, ଦୟା, କ୍ଷମାର ଆଲଟ ନିବେଦିବା ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୨।

ଭାବ ଯେତିକି ସାଇତା ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଉଜ୍ଜ୍ଵାସରେ ଆଜି ଆସ ମେଳି ହୋଇ କରିବା ଗୁରୁ ବନ୍ଦନା ଗୋ.....ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୩।

ପରାଣର ଧନ ସିଂ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ସିଂ ଅନ୍ତର ଜାଣନ୍ତି, ବୁଝନ୍ତି ପରାଣ ବ୍ୟଥା ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୪।

ବାହ୍ୟ ଆତମ୍ବର ବୃଥା ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଆଦରରେ ଧରି ଭକତି ନୈବେଦ୍ୟ ଅରପିବା ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୫।

ଯାହା କିଛି ଏଠି ଦେଖ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଅହେତୁକ କୃପା ଦାନେ ଭରିଛନ୍ତି ଆମ ସବୁରି ଜୀବନ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୬।

ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କର ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’
ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣ, ସୁତ, ସୁତା, ଧନ ନେଇଯିବା ଶରଣରେ ଗୋ..... ଶୁଣ ଭାଇ ଓ ମା’ । ।୧୭।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ତ୍ରୀତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ

ବନ୍ଦନା ଘେନ ମୋର

ବନ୍ଦନା ଘେନ ମୋର
ହେ ବିଶ୍ଵ ପରାଣେଶ୍ଵର ।୦।

ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେମସୁଧା ବିଶ୍ଵେ ତୁମେ ବରଷିଲ
ଦୁଃଖୀ ପତିତ ଜନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାରଣ କଲ
ବିଶ୍ଵ ମାନବ ଜୀବର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ
ହସ ହସ ବଦନରେ ଦୁଃଖ ବରିନେଲ ।୧।

କେତେ ପାପୀ ଅନୁତାପୀ ଆଶିଲେ ଚରଣେ
ଆଦରି ନେଲ ସରବେ ନ ବିଚାରି ମନେ
ମୁଁ ଯେ ପାପୀ, ପଞ୍ଜଳ ଜୀବନ ମୋର
ତୁମେ କ୍ଷମାର ସାଗର ! ବାରେ ଦୋଷ କ୍ଷମା କର ।୨।

ତୁମେ ପିତା, ମାତା, ତୁମେ ବନ୍ଧୁ ମୋର
ଭରିଦିଅ ପ୍ରାଣେ ଭକ୍ତି ବିଶ୍ଵାସ ମୋହର
ତୁମକୁ ମୂଳରେ ରଖି ଯେବେ କରିବି ସଂସାର
ତେବେ ସିନା କୃପା ତୁମ ପାଇବି ଅନିବାର ।୩।

ମାଗୁନାହିଁ ଯଶ ମାଗୁନାହିଁ ଧନଜନ
ସଦା ଚକ୍ଷୁ ଅବୁଝା ମୋର ଏହି ମନ
ବିଷୟ ବରଜି ଧ୍ୟାନ କରୁ ତବ ଶ୍ରୀପୟର
ବାସ୍ତା-କଳ୍ପତରୁ ନାଥ ! ଏତିକି କରୁଣା କର ।୪।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ତ୍ରୀତାରାଣୀ ବାଇ

ପରମହଂସ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସ୍ବାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଦେବଙ୍କ ବାଣୀ ଓ ରଚନାର କାଳଜୟୀ ଉପାଦେୟତା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନରେ ଗୁରୁଗ୍ରହଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଏବଂ ଜଣେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ହିଁ କେବଳ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଅକ୍ଷୟରୁ ଆଲୋକକୁ, ଅସତ୍ୟରୁ ସତ୍ୟକୁ, ଅଜ୍ଞାନରୁ ଜ୍ଞାନକୁ ଘେନିଯାଆନ୍ତି । ଜୀବନର ଯାବତୀୟ ଜଞ୍ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ସିଏ ଆମକୁ ଜୀବନୋପଲବ୍ଧିର ଜ୍ୟୋତି ଦେଖାଇ ଦେଇପାରନ୍ତି । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦଦେବ ସ୍ବାୟଂ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ କଠୋର ସାଧନାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା, ବାଣୀ ଓ ରଚନାବଳୀରେ ଏକ ଅମୃତମୟ ସୋପାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଶାଶ୍ୱତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ନୈତିକ ଚରିତ୍ର ଓ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଗଠନ, ପାରସ୍ପରିକ ଉଦାରତା ଓ ସହନଶୀଳତା ଇତ୍ୟାଦି ସଂପର୍କରେ ତାଙ୍କର ଅଭିମତଗୁଡ଼ିକ ଦିବ୍ୟ-ଦିଗନ୍ତରେ ସହସ୍ରଦୀପ୍ତି ଭଳି ଚିରକାଳ ରଶ୍ମି ବିକିରଣ କରିଆସୁଛି ।

ପରିବାଜକାଚାର୍ଯ୍ୟ ପରମହଂସ ସ୍ବାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଦେବ ଯଥାର୍ଥରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ମନରୁ ରାଶି ରାଶି ଅକ୍ଷବିଶ୍ୱାସ ଓ କୁସଂସ୍କାରର କାଳିମା ଦୂର କରି ଆମକୁ ଜୀବନ-ସାଧନା ଓ ସତ୍ୟାନୁରକ୍ତିର ଆଲୋକ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ ଅର୍ଥରେ ଆମେ ଏକ ମିଥ୍ୟା ପରଂପରାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ଯେ ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ସରସ୍ୱତୀର ତ୍ରିବେଣୀ ସଙ୍ଗମ ଅର୍ଥାତ୍ ତୀର୍ଥରାଜ ପ୍ରୟାଗରେ ସ୍ନାନ କଲେ ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିହେବ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏପରି ଦୈହିକ ସ୍ନାନ ବଳରେ ଆତ୍ମାର ପବିତ୍ରତା ଲାଭ କରାଯାଇପାରେନାହିଁ; କେବଳ ଯୋଗ ବଳରେ ଶରୀର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଇଡା, ପିଙ୍ଗା, ସୁଷୁମ୍ନାର ମିଳନ ସ୍ଥଳ ତ୍ରିକୁଟରେ ଉପନୀତ ହୋଇପାରିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଲଲାଟ ଚକ୍ରର ସହସ୍ରାରସ୍ଥ ବିନ୍ଦୁ ସ୍ୱରୂପ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହିତ ଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରିଲେ ଯାଇ ଆତ୍ମା ପବିତ୍ର ହୋଇପାରିବ । ସୁତରାଂ ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜନ ନିମିତ୍ତ ତ୍ରିବେଣୀରେ ଦୈହିକ ସ୍ନାନ ନୁହେଁ, ତ୍ରିକୁଟରେ ଯୋଗିକ ସ୍ନାନ ହିଁ ସର୍ବାଦୌ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ତାଙ୍କର ମତ ।

ଏପରି କଠୋର ଯୋଗ-ସାଧନାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ଜ୍ଞାନପଥରେ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ସ୍ଥଳ ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସେହି ଯୋଗମାର୍ଗ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ଆଦୌ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇନାହାନ୍ତି । କେବଳ ତାଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧା କରିବାପାଇଁ ଓ ତାଙ୍କରି ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଆଦର୍ଶସ୍ଥାନୀୟ ହେବାପାଇଁ ସେ ଆମକୁ ଗଭୀର ବିନୟ ଭାବର ସହିତ କହିଛନ୍ତି । ନିଜେ ତନ୍ତ୍ର, ଯୋଗ, ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରେମର ସୁଦୀର୍ଘ ସାଧନା କରି ସିଦ୍ଧି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଆମକୁ ସିଦ୍ଧିଲାଭ ନିମିତ୍ତ ସହଜତମ ଓ ସରଳତମ ମାର୍ଗ ବତାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାହା ହେଉଛି ଭକ୍ତି ଓ ସମର୍ପଣର ମାର୍ଗ । କଳିଯୁଗରେ ଯୋଗସାଧନା କହିଲେ ନିଃଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖି ଆଖି ବୁଜି ଗୋତ ଜାକି ବସି ରହିବାକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ, କେବଳ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ପଦାରବିନ୍ଦରେ ଭକ୍ତିର ସହିତ ସମର୍ପିତ ହେବା ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୋଗ । ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଭୋଗବିଳାସ କହିଲେ ଅର୍ଥ ଅର୍ଜନ, ଖଟାମିଠା ଆହରଣ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପରିତୃପ୍ତିକୁ ସୁଚାଏ ନାହିଁ, କେବଳ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ନାମର ଅମୃତ ରସ ଆସ୍ବାଦନ କରିବା ଅର୍ଥାତ୍ ନାମୋଚ୍ଚାରଣ କରିବା ହିଁ ହେଉଛି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭୋଗ । ସୁତରାଂ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଭକ୍ତିବଳରେ ଯୋଗ ଓ ଭୋଗର ସାଧନା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଜଣେ ସ୍ବାୟଂ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ବିପୁଳ ଜ୍ଞାନ ଓ ଧନର ଅଧିକାରୀ ନ ହୋଇପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିଲେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହୋଇପାରିବ । ଶଙ୍କରଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ଓ ଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ଭକ୍ତିକୁ ସମନ୍ୱିତ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଯେଉଁ ଦର୍ଶନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି ସେଥିରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଯେ ଜୀବନରେ ଜ୍ଞାନାହରଣ ଆବଶ୍ୟକ, କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ରୂପକ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ଅଧିକାରୀ ହେବା ପରେ ଆଉ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେନାହିଁ ।

ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନସାଧନ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଉପଦେଶ ପ୍ରଣିଧାନର ଯୋଗ୍ୟ । ପତିପତ୍ନୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏଭଳି ନିବିଡ଼ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିବା ଉଚିତ ଯେଉଁ କୌଣସି ସମୟରେ ପତି ପରଦାର ଗମନ କରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପତ୍ନୀ ପରପୁରୁଷ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେବେନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଉଭୟ ସମୁକ୍ଳ ଚରିତ୍ରର ଅଧିକାରୀ ହେବେ, ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧରେ ଅଭିଷିକ୍ତ ହେବେ, ଏହା ହିଁ ତାଙ୍କର ମତ । ପତି ପତ୍ନୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାର ପ୍ରଭାବ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ, ଅନୁପ୍ରେରିତ କରିବ ବୋଲି ତାଙ୍କର ପୁଷ୍ପଳ ପ୍ରତ୍ୟୟ ରହିଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନର ସାଫ୍ତିକ ଉତ୍ତରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କଲେ ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ମଧୁସିନ୍ଧୁ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନ

ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟସଂପନ୍ନ ହୋଇଉଠିବ । ପିତାମାତା ସେମାନଙ୍କ ପୁତ୍ର କନ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାଶୀଳ, ସହିଷ୍ଣୁ ହେବେ, ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ପୁତ୍ରକନ୍ୟାମାନେ ପିତାମାତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତିପ୍ରବଣ ଓ ଆଜ୍ଞାଧୀନ ହେବେ । ଯଥାସାଧ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ କରି ସମସ୍ତେ ନିରଳସ, ନିରଭିମାନ, ନିରହଙ୍କାର, ନିଷ୍ପପଟ ହେବାପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

କପଟତା ଭକ୍ତିମାର୍ଗରେ ଏକ ବିରାଟ ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନ୍ତଃକରଣକୁ କପଟଶୂନ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ସେ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଳସ୍ୟ, ଅହଙ୍କାର, ଅଭିମାନ ଭଳି କୁପ୍ରବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଅବଦମିତ ହେଲେ ଯାଇ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନ ଅଭ୍ୟୁଦୟର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଅତିକ୍ରମ କରିଯିବ । ସୁତରାଂ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମତରେ ମନୁଷ୍ୟ ସଦ୍ଗୁଣରେ ଅଳଙ୍କୃତ ହୋଇ ସଂସ୍କୃତିସଂପନ୍ନ ହେବାପାଇଁ ନିୟତ ପ୍ରୟାସୀ ହେବା ଉଚିତ । ଘଟି ପିନ୍ଧି, ବାଟି ଧରି, ଅହର୍ନିଶ ଇଂରାଜୀରେ ଅନର୍ଗଳ ବକ୍ତୃତା ଦେଇ କେହି ସଂସ୍କୃତିସଂପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସଂସ୍କୃତି କେବେ ବାହ୍ୟଜଗତର ଚାକଚକ୍ୟ ପ୍ରସୂତ ନୁହେଁ । ସଂସ୍କୃତିର ଶତଦଳ କେବଳ ହୃଦୟ ସରସୀରେ ହିଁ ବିକଶିତ ହୋଇଥାଏ । ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀ ଉଭୟ ଯେତେ ସଂସ୍କୃତିସଂପନ୍ନ ଓ ମାର୍ଜିତ ଆଚରଣ ବିଶିଷ୍ଟ ହେବେ ପାରିବାରିକ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ସେତେ ସତ୍ୟ ଶିବ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଶୋଭାବନ୍ତ ହେବ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଓ ରୌପ୍ୟର ଅଳଙ୍କାର ନାରୀର ଯଥାର୍ଥ ଭୂଷଣ ନୁହେଁ, ସଜ୍ଜିତ ହେବା ହିଁ ତାର ଏକମାତ୍ର ଭୂଷଣ ଯାହା ତାକୁ ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକାନ୍ତ କମନୀୟ କରି ରଖେ । ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟରେ ଲତା, ରକ୍ତା, ହସ୍ୟା, କାମ୍ୟା, ଚନ୍ଦ୍ରା, ଜ୍ୟୋତା, ଅଦିତି, ସରସ୍ୱତୀ, ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର, ଅନ୍ୟା ଏପରି ଦଶଟି ନାମରେ ଅଭିହିତା ନାରୀ ଉତ୍ତମ ଚରିତ୍ରର ଅଧିକାରିଣୀ ହେବା ହିଁ ସର୍ବାଦୌ ଆବଶ୍ୟକ । ପୁରୁଷ ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ସତ୍‌ଚରିତ୍ରବତ୍ତାକୁ ଜୀବନର ପରମ ଧ୍ୟାନ ଓ ଧ୍ୟେୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ।

ସତ୍‌ସଙ୍ଗ ସଂପୃକ୍ତି ଓ ସତ୍‌ଗୁଣ ଅଧ୍ୟୟନକୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ସର୍ବୋତ୍ତମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରୂପେ ଅଙ୍ଗୀକାର କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଗ୍ରହଣ ଏକ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଓ ଶେଷହୀନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୋଲି ବାରମ୍ବାର ସତେତନ କରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହେଲେ ଏବଂ ସତ୍‌ଗୁଣର ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଅନୁଶୀଳନ କଲେ ଆତ୍ମମାନେ ଜୀବନ ଓ ଜଗତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମହାନ ଶିକ୍ଷାଗ୍ରହଣ କରିଥାଉ, ଏହା ଧୃବ ସତ୍ୟ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ମନରେ ଶୁଭ ଚିନ୍ତନ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ଫଳରେ ଆତ୍ମର ବଚନ ଓ କର୍ମ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଶୁଭଙ୍କର ହୁଏ । ମନୁଷ୍ୟର ମନୋଭୂମିରେ ସତ୍ ଓ ଶୁଭ ଚିନ୍ତାର ବୀଜ ଅଙ୍କୁରିତ ହେଲେ ତାହା ଆଉ କୁହିତ ବିଷୟ ବାସନା ଦ୍ୱାରା ଗନ୍ଧ ହୁଏନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ ଆଦୌ ନୈରାଶ୍ୟ ଜର୍ଜରିତ ହୁଏନାହିଁ, ବରଂ ସତତ ଏକ ଆଶାବାଦର ମଧୁମଞ୍ଜୁଳ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଭୋର ହୋଇଉଠୁଥାଏ । ଆଶାୟୀ ପ୍ରାଣ ଇଶ୍ୱରାଭିମୁଖୀ ହୋଇ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମତରେ, “ଯେଉଁମାନେ ଭକ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ନୈରାଶ୍ୟ ଭାବ ନ ଥାଏ । ଅଭାବ ମନର ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତି । ଯେଉଁ ବସ୍ତୁର ଅଭାବ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ସେ ବସ୍ତୁ ଚିନ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ସେ ଅଭାବ ଦୂର ହୁଏନାହିଁ । ବିଷୟ ଲାଭ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅଭାବ ବର୍ଜିତ ହୁଏ କମିଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଭାବରୂପୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଚିନ୍ତା ହିଁ ଅଭାବ ନାଶର ପ୍ରଧାନ ଉପାୟ । ଯେତେ ଦିନ ଯାଏ ମିଥ୍ୟା, ଅନ୍ୟାୟ, ଦ୍ୱେଷ, କ୍ରୋଧ, ଅଶିଷ୍ଟତା, ଲୋଭ, ଅଶାନ୍ତି, ଭୋଗଲାଳସା, ବିଷାଦ, ଅବଜ୍ଞା ପ୍ରଭୃତି ଭାବ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଶୁଭ ଚିନ୍ତନ ହୃଦୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବ ସେତେଦିନ ଯାଏ ମନୁଷ୍ୟ କେବେହେଲେ ପବିତ୍ର ଜୀବନଯାପନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବୁ ବୋଲି ବାରମ୍ବାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଦୂର ନହୋଇ ବରଂ ଆହୁରି ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଅଶୁଭ ବିଚାର ପ୍ରତି ତିଳେମାତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ ଶୁଭ ବିଚାରରେ ରତ ରହ । ଶୁଭ ଚିନ୍ତନ ହିଁ ଅଶୁଭ ନାଶର ପ୍ରଧାନ ଉପାୟ । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଦୃଢ଼ ସର୍ବଦା ସତ୍ୟ, ନ୍ୟାୟ ପ୍ରେମ, କ୍ଷମା, ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ସନ୍ତୋଷ, ଶାନ୍ତି, ତ୍ୟାଗ ଓ ଆନନ୍ଦରୂପ ଶୁଭ ବିଚାରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେହିମାନେ ହିଁ ଭଗବତ୍ ଭକ୍ତ ବୋଲି ଜାଣିବ ।”

ପରମହଂସ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ନିଗମାନନ୍ଦଦେବଙ୍କର ରାଶି ରାଶି ବାଣୀ ଓ ରଚନାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଓ ଉପାଦେୟତା ସବୁ ସମୟରେ ରହିଛି ଓ ରହିବ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ଅଙ୍ଗୀକରବନ୍ଧୁତାର ସହିତ ଅନୁସରଣ କରି ଜୀବନର ଯାତ୍ରା ପଥରେ ଗତିକଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଉଭୟ ଐହିକ ଓ ପାରତ୍ରିକ ସୁଖ ସନ୍ତୋଷର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିବ । ବିଶେଷକରି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଜରିଆରେ ପାରସ୍ପରିକ ସଂହତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଭାବ ବିନିମୟ, ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଜାଗରଣ ପାଇଁ ସେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ତାହା ସଫଳ ହୋଇପାରିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ମନୋରଞ୍ଜନ ମହାନ୍ତି
ଧର୍ମଶାଳା ଶାଖାସଂଘ, ଜାରକା

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଉପଦେଶ - କିଛି ଆଲୋଚନା

ସଦ୍‌ଗୁରୁ ତତ୍ତ୍ୱ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିରୁତ୍ତ । ପ୍ରଶ୍ନ ଆସେ ନିରୁତ୍ତ କାହିଁକି ? ତା'ର କାରଣ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମାନୁଷୀତନୁ । ଜଗତରେ ଆସି ଆମ ସଙ୍ଗରେ ଲୀଳାଖେଳା ଅର୍ଥାତ୍ ସାଧାରଣ ଜୀବ ଭଳି ଚଳୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ, ସେ ଜଗତର ଲୋକ । ସବୁ ସିଦ୍ଧ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ନୁହଁନ୍ତି । ଯେଉଁ ଶୁଦ୍ଧ ଆଧାରରେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ମହାନ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ ସେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଭାବେ ଜଗତକୁ ଫେରନ୍ତି ଜୀବ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ନିମିତ୍ତ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଜୀବକୁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରାଜ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଏକଗୁଣିଆ ଅଧିକାର । ଜୀବର ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର କର୍ମଫଳକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଭୋଗ କରାଇ ଶେଷରେ ନିଜର କରିନିଅନ୍ତି । କିଭଳି ଭୋଗ କଲେ ଜୀବ ସହ୍ୟ କରିପାରିବ ତା'ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ସେ କରନ୍ତି । ଜୀବର ପ୍ରକୃତ ନିଜର ହୋଇ ଏ ଜଗତରେ କେହି ନାହିଁ । ଆସିଛି ଏକା ଓ ଶେଷରେ ଯିବ ଏକା । ତେଣୁ ଜୀବ ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଛି । ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁ ତା'ର ସଖା । ଯେ ରହେନାହିଁ, ଯାଏ, ସେ ଜୀବ । ସାଧାରଣ କଥାରେ କୁହାଯାଏ - 'ଜୀବ ଯିବ' । ଭାଗବତରେ ଗୋଟିଏ ପଦ ଅଛି, 'ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ ଦେହ ବହି, ଦେବତା ହୋଇଲେ ମରଇ ।'

ଉକ୍ତ ନିରାଟ ସତ୍ୟକୁ ଯେ ଜାଣି, ବୁଝି, ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଏଥିରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ସେ ଶିଷ୍ୟ ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହିଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେ ଧରା ଦିଅନ୍ତି । ଜଗତରେ ଏତେ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି କାହିଁକି ସମସ୍ତେ ତ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରା କରୁନାହାନ୍ତି । ତାର କାରଣ ଯେଉଁମାନଙ୍କର କର୍ମ ଶେଷ ହୋଇ ଆସିଲାଣି ସେହିମାନେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରିବେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବେ ଧରିପାରିବେ । ଧରିପାରିବେ ଅର୍ଥ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ ପୂର୍ବକ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିବେ । ଯେତେ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ଅବିଚଳିତ ରହି ତାଙ୍କ କର୍ମ କରିଯିବେ । ଯେ ଯେତେ ନିଜ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରେ ନିଜ ସେ ସେତେ ଉନ୍ନତ । ଅନ୍ତର୍ଜଗତକୁ ଯେ ଯେତିକି ଗତି କରୁଥିବ ବା ଚିନ୍ତାଶୁଦ୍ଧି ଦିଗରେ ଯେ ଯେତେ ଆଗେଇ ଯାଉଥିବ ସେ ସେତିକି ନିଜ ଯାଉଥିବ । ଅର୍ଥାତ୍ ତା'ର ସେତିକି ଅଭିମାନ ବା ଅହଂକାର କମିଯିବ । ଅହଂକାର ଶେଷରେ ଦାସୋଽହଂରେ ପରିଣତ ହେବ । ଆମ ଚିନ୍ତା ଯେତେ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଉଥିବ, ଆମେ ସେତେ ତାଙ୍କ ମହିମା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଯାଉଥିବା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି - ମୁଁ ଯେଉଁ ସବୁ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଛି ସେ ସବୁ ଚିନ୍ତାଶୁଦ୍ଧି ପାଇଁ । ଚିନ୍ତା ଶୁଦ୍ଧ ହେଲେ ଶୁଦ୍ଧଚିନ୍ତାରେ ଆତ୍ମପ୍ରତିବିମ୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । “ମହିମା ତବ ଗୋଚର ଶୁଦ୍ଧ ମନେ ।”

ଏଠାରେ ଆମେ ଦୁଇଟି ବିଷୟ ଜାଣିଲେ । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବହୁ, ଅନ୍ୟଟି ଜୀବ । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଶିବ ଅନ୍ୟଟି ଜୀବ, ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ, ସେବ୍ୟ ଓ ସେବକ ଇତ୍ୟାଦି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା । ଯାହା ଫଳରେ ଆମେ ଏ ସଂସାରରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଅସଂସାରୀ ଭାବରେ କାଳ ଯାପନ କରିଯିବା । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାଷାରେ ଜୀବନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥା । ଏହି ଅବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଲଭ କିନ୍ତୁ ଅଲଭ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏହି ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାପ୍ତି ନିମିତ୍ତ ଦୁଇଟି ରାସ୍ତା ଅଛି । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା, କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗ ଓ ଅନ୍ୟଟି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ସେବା । ଏହି ଦ୍ୱିତୀୟଟି ଆମର ପଥ । ଆମର କାହିଁକି, ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ମୁମୁକ୍ଷୁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କପାଇଁ ଏହା ସହଜ ପଛା । ସହଜ କାହିଁକି ଜାଣ ? ଜୀବ ଜନ୍ମହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହା ସାଥୀରେ ଏହି ସହଜ ଭାବଟି ଆସିଥାଏ । ସେ ଚକ୍ଷୁ ଖୋଲିବା ମାତ୍ରେ ତାର ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ ମା'କୁ ଦେଖେ । ପ୍ରଥମେ ତାର ମା'ର ସ୍ନେହ ବା ଆଦର, ସେବା ପାଏ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ବଢିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭକ୍ତି କରିବାକୁ ଶିକ୍ଷା କରେ । ଜୀବର ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଧର୍ମ ହେଉଛି ଅନ୍ୟକୁ କିଛି ଦେଲେ ସେ ନିଜେ ଖୁସି ହୁଏ । ତାକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାଷାରେ 'ସେବା' ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ସେବା ଅର୍ଥ ସେବକ ସେବ୍ୟଙ୍କର ମନ ଜାଣି ସେବା କରିବା । ଏଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ହୁଏ, ସେବକ କିପରି ସେବ୍ୟଙ୍କର ମନ ଜାଣିବ ? ତାର ଉପାୟ କ'ଣ ? ତା ପାଇଁ କିଛି ସାଧନା ଅଛି, ନା ଏହିଭଳି ହୋଇଯିବ ? ଗୋଟିଏ କଥାରେ କହିଲେ, 'ମା' ଭଳି ହେବାକୁ ପଡିବ' । ମା' ଯେଭଳି ପିଲାଙ୍କ କାନ୍ଦରୁ ଜାଣେ ପିଲା ଖାଇବ, କି ଶୋଇବ, କି ଖେଳିବ, ଇତ୍ୟାଦି । ସେହିଭଳି ସେବକକୁ ସେବ୍ୟଙ୍କର ମନଜାଣି ସେବା କରିବାକୁ ପଡିବ । ମା'ର ପିଲାପ୍ରତି ଐକାନ୍ତିକ ସ୍ନେହ ଶୁଦ୍ଧା ଫଳରେ ତା ମନ କଥା ମା' ଜାଣିପାରୁଛି । ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କପ୍ରତି ସ୍ନେହ ଶୁଦ୍ଧା ଭାବ ଯୋଷଣ କରିବାକୁ ହେବ । ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ 'ମୋତେ ଚିକିତ୍ସା ସୁଖ ପାଅ' । ତାଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଇଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚିନ୍ତା ଶୁଦ୍ଧ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ମନକଥା ଜାଣିହେବ ଓ ସେବା ଠିକ୍ ଠିକ୍ ହେବ ଏବଂ ଶେଷରେ ପ୍ରେମସେବୋତ୍ତରା ଗତି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ଏହି ଶରଟିର ଭାବ ହିଁ ସେବକଙ୍କର କାମ୍ୟ ।

ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଯେତେ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ଅର୍ଥାତ୍ ସଦ୍‌ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ସେତେ ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବ ଆସିବ । ତାଙ୍କ କଥା ନ ଶୁଣିଲେ ରହିହେବନି, ତାଙ୍କ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା ନ କଲେ ରହିହେବନି, ତାଙ୍କ ନିମିତ୍ତ କିଛି ନ କଲେ ରହିହେବନି । ଏହିଭଳି ମଧ୍ୟ ମା'ର ପିଲାପ୍ରତି ହୁଏ । ତା ନହେଲେ ନିଃସହାୟ ପିଲାଟି ବଞ୍ଚନ୍ତା କିପରି ? ଆମର ଏ ଅବସ୍ଥା ଆଶିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ

ମଧ୍ୟ କିଛି କରିବାକୁ ହେବ । ତାହା ହେଉଛି ବାରମ୍ବାର ସତ୍ୟଙ୍କ, ସାହିତ୍ୟ ଆହାର ଓ ସତ୍ତ୍ୱିତା । ଏସବୁ ‘ମୁହୂର୍ତ୍ତ’ କଲେ ତାଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସେ ଏପରି ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କିପରି ସମ୍ଭବ ? ଯେହେତୁ ସେ ସ୍ଥଳରେ ବିଦ୍ୟମାନ ନାହାନ୍ତି ତେଣୁ ଏହା ଅସମ୍ଭବ ମନେ ହୁଏ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଜାଗିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ଜାଣି ସେ ସ୍ଥଳରେ ଥିବାବେଳେ ତାହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଯାଇଛି । ଦେହରକ୍ଷା କରିବାର ପୂର୍ବଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ନାରାୟଣଦାସ ନନ୍ଦୀ (ହାଲିସହର ନିବାସୀ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଗୃହସ୍ଥ ଶିଷ୍ୟ)ଙ୍କୁ ପାଖକୁ ଡାକି କହିଲେ, ‘ନାରାୟଣ ! ଭକ୍ତ ଗନକେ ବୋଲେଦାଓ ଆମି ଗୁରୁ ଥେକେ ଗେଲାମ୍ । ଆମାର୍ ଏଇ ଯେ ଛ’ ଆନା ଦି ପଇସାର ଫଟଟା ଆଛେ ଏକେ ପୁଜା କରେ, ତାର କାଛେ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଜାନାବେ । ତାତେ ଆମାୟ ପାବେ । ତାତେ ସବ୍ ହବେ ।’ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହାର ମର୍ମ ହେଉଛି ତାଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ବିଶ୍ୱାସ । ସେ ତିକାଳରେ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ତେଣୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଗୃହ ଆସନରେ ପଦସ୍ପର୍ଶ କରି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ପଡିବ ଓ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ସେହିଠାରେ ଅନ୍ତର ଖୋଲି ଜଣାଇଲେ ସେ ତାର ପ୍ରତିକାର କରିବେ । ବିଶେଷକରି ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବାବେଳେ ଯାହାକିଛି ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ଦେଖା ଦେଉଛି ତାହା ଜଣାଇଲେ ତତ୍ତ୍ୱସାତ୍ ତାର ପ୍ରତିକାର ଗୁରୁଶକ୍ତି କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘସେବୀ କେନ୍ଦ୍ରର ଅନୁମତି ନେଇ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ଆସନରେ ଜଣାଇ ଗୃହରେ ଆସନ ପଡିଷା କରିବା ଉଚିତ୍ । କେନ୍ଦ୍ର ଅନୁମତି କାହିଁକି ଦରକାର ? ଆମେ ନିଜେ ମନକୁ ମନ କରିଗଲେ ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ଆଚରଣ ଭଳି ହେବ । ଆଜି ମନ ହୋଇଛି ପୁଜା କଲୁ, କାଲି ମନ ନ ହେଲା ନ କଲୁ । ଏହାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୂଳକ ଉପାସନା କହନ୍ତି । ଏଥିରେ ନିଷ୍ଠା ରହେନାହିଁ । କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠା ନ ରହିଲେ ଭାବ ପୁଷ୍ଟି ନ ହୋଇ ଭାବପ୍ରବଣତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ଅନୁମତି ନେଲେ ଅନୁମତିଦାତା ସେବକର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟରଖି କେତେକ ନିୟମ ପାଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି । ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କଲେ ସହଜରେ ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧି ହୋଇ ଭାବର ପୁଷ୍ଟି ହୁଏ । ନିୟମଗୁଡିକ ବାଡ (fence) ପରି କାର୍ଯ୍ୟକରେ । ଜୀବନ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ହୋଇଯାଏ । ଗୃହାସନଟି ପ୍ରଥମ ପାହାଚ । ଯାହାକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶତତ୍ତ୍ୱ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଆଦେଶତତ୍ତ୍ୱ - (୧) ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, (୨) ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଓ (୩) ଭାବ ବିନିମୟ । ଆଦର୍ଶ ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ନମ୍ବର ପୁରୁଷ ହେଉଛନ୍ତି ଗୁରୁ । ତାଙ୍କୁ ଗୃହର କର୍ତ୍ତା ଭାବି ତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରୀତି ନିମିତ୍ତ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଅଭ୍ୟାସ କରିବାବେଳେ ଅତୁଆ ବୋଧ ହେବ । କାରଣ ଆମେ ରୋଜଗାର କରୁଛେ, ଆମେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଜନ୍ମଦାତା, ଆମର ସଂସାର, ଆମର ଘର, ଆମର ସବୁ, ଇତ୍ୟାଦି । କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନ ବିଗୁର କରି ଦେଖିଲେ ଜଣାଯିବ ଏସବୁ ଆମର କିଛି ନୁହେଁ । ଆସିଛେ ଏକା ଓ ଗଲାବେଳେ (ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ) ଯିବା ଏକା । ସେ ସମୟରେ ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁଦେବ ଆମର ସଖା । ସଖା ଶବ୍ଦର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ । ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ତିମ ସମୟ ଉପସ୍ଥିତ ହେବ ଗୋଟିଏ କାଣି କଉଡି ମଧ୍ୟ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇପାରିବା ନାହିଁ । ତେଣୁ ମଝିରେ ଏହି କେତେଦିନ କାହିଁକି ‘ମୋର ମୋର’ କରି ଏକ ପ୍ରବଳ ସଂସ୍କାର ଅର୍ଜନ କରି ବାରମ୍ବାର ଏ ନିଶ୍ଚୟ ଜଗତକୁ ଫେରି ଦୁଃଖ ସୁଖ ଜଞ୍ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ? ତେଣୁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଚିନ୍ତାକରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ତାହା ହେଉଛି ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ । ଧୀରେଧୀରେ ଉକ୍ତ ଭାବଧାରା ଅନୁଶୀଳନ କରିଗଲେ ଶେଷରେ ଅନାସକ୍ତ ଅବସ୍ଥା ଆସେ ଆସିଯିବ । ଏହା ଗୋଟିଏ **continuous process** । ଏକାଦିନରେ ହେବନାହିଁ କିମ୍ବା ଏକ୍ସଟିଆ ନିଜେ ନିଜେ ଅନୁଶୀଳନ କଲେ ଶୀଘ୍ର ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ କରିବା ସହଜ । କାରଣ କଳିଯୁଗରେ ‘ସଂଘଶକ୍ତି’ ପ୍ରବଳ - ସଂଘଶକ୍ତି କଳୋତ୍ଥାପନ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଦେଶରେ ସେ କହିଛନ୍ତି, ଯାଅ ସଂଘ ଗଠନ କର । ମୋତେ ସେଠାରେ ପାଇବ । ଯେଉଁଠି ତିନିଜଣ ଭକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ସ୍ଥାପନ କର । ସଂଘରେ ଭାବ ବିନିମୟ କରି ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଭାବ ପୁଷ୍ଟି କର । ତାହା ଫଳରେ ଜଗତରେ ଏକ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ । ରକ୍ଷିଯୁଗର ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହେବ । ଏହା ହିଁ ତାଙ୍କର କାମ୍ୟ । ଏତିକି ଆମ୍ଭେମାନେ କରିପାରିଲେ ସେ ଖୁସି ହେବେ । ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସେ ସେଜଗତରୁ ଏଜଗତକୁ ଆସିଛନ୍ତି ତାହାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ହୋଇପାରିବ । ତାଙ୍କର କାମ୍ୟ - (୧) ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଗୁରୁ, (୨) ସତ୍ତ୍ୱଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାର, ଓ (୩) ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବସେବା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଷୟରେ କିଛି ଆଲୋଚନା କରିବା । ପ୍ରଶ୍ନ ଆସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କାହିଁରେ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ? ଶ୍ରୀଗୁରୁ ସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କଲେ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ବା କୃପା ଫଳରେ ଶିଷ୍ୟ ସେବକ ସମସ୍ତ (ଭୂକ୍ତି ଓ ମୁକ୍ତି) ଲାଭ କରନ୍ତି । ଉକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ସମ୍ପର୍କ ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଳନ । ଯେଉଁମାନେ ଅବିଗୁରରେ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନରେ ତତ୍ପର ସେମାନେ ତାଙ୍କ କୃପା ଶୀଘ୍ର ଆକର୍ଷଣ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି । ଯଥା - ସତ୍ୟକାମ । ଗୁରୁ ସତ୍ୟକାମକୁ ଆଦେଶ କଲେ ଗୋଗୁରଣ ପାଇଁ । ଗୋଗୁରଣ ଗୋଟିଏ ତୁଚ୍ଛ କାର୍ଯ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ତାର ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ହେଲା ଓ ଶେଷରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହେଲା । ଏହିପରି ବହୁତ ଉଦାହରଣ ଉପନିଷଦ ଯୁଗରେ ଅଛି ।

ଆମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଲା ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଗୁଳିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜଗତହିତକର କର୍ମରେ ଆତ୍ମାହୁତି ଦେବା । ଫଳରେ ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ପଥରେ ଆଗେଇ ଯିବା ଓ ଶେଷରେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାଷାରେ, ପ୍ରେମସେବୋତ୍ତରା ଗତି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା । ଜ୍ଞାନର ପରିଭାଷା ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ମୋକ୍ଷ ବା ମୁକ୍ତି କହନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ **step by step** ଗତି କଲେ ଏ ଦିଗରେ ଆଗେଇବାକୁ ସହଜ ହେବ ।

ପ୍ରଥମ ସୋପାନ - ଗୃହାସନ ରଖି ସକାଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଉପାସନା, ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂପନ୍ନ କରିବା । ସେଥିପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅନୁମତି ଆଣି କରିବା ବିଧି ଅଛି । ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ସ୍ମରଣ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ କିଛି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ଆସନରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଇ ସବୁ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ସମସ୍ତ ଅସୁବିଧା ଦୂର କରିଦେବେ ଓ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନହୋଇ ସ୍ୱରୁଖୁରୁରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଲିବ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସୋପାନ - ସମସ୍ତେ ପରିଚୟପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଓ ପ୍ରାତଃକାଳୀନ ଆସନପୂଜାନ୍ତେ ପରିଚୟପତ୍ର ପାଠକରିବେ ଓ ମର୍ମାର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରି କର୍ମନିରତ ହେବେ । ପରିଚୟପତ୍ରଟି ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧିପାଇଁ ବା ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱର ସାଧନା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାଧନ ପ୍ରଣାଳୀ ।

ପରିଚୟପତ୍ରର ପ୍ରଥମ ଅନୁଚ୍ଛେଦ - ସେବକଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି - ଏଥିରେ ତିନୋଟି ବିଷୟ ଦିଆଯାଇଛି । (କ) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁରୂପେ ବରଣ, (ଖ) “ଜୟଗୁରୁ” ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ଗ୍ରହଣ, ଓ (ଗ) ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପୁରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାରେ ନିଜକୁ ଗଠନ । ୨ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହର ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ନିଃସୃତ ବାଣୀ । ସେବକ ସେବିକା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁବରଣ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ ପରେ ସେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ଓ ତାଙ୍କର ସେବକ ସେବିକାଙ୍କ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅମୃତବାଣୀ ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସେହି ବାଣୀ କିପରି କାରୁଣ୍ୟ ମିଶ୍ରିତ ଓ ସେବକ ଅନ୍ତରର ଭାବନାନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଫଳିତ ଏହା ପ୍ରଶିଧାନଯୋଗ୍ୟ । ପ୍ରଥମେ ସେ ସମ୍ବୋଧନ କରି କହୁଛନ୍ତି “ବସ୍ତୁ ! ମୁଁ ସଦ୍ଗୁରୁ (ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶିତ), ମୋ ଭିତରେ ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହିଁ ଲୀଳାୟିତ ହୋଇଉଠିଛି ।” ଏଠାରେ ‘ହିଁ’ ନ ଲଗାଯାଇ ବାକ୍ୟଟି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ କିଛି ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଧ ହୋଇନଥାନ୍ତା । ନିର୍ବିକଳ୍ପ ଭୂମିରେ ସାଧକ ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ସହିତ ଏକୀଭୂତ ହୋଇଯାଏ । ଏକମାତ୍ର ଆଧିକାରିକ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଜଗଦ୍ଗୁରୁ ଇଚ୍ଛାକରି କୌଣସି ଏକ ଭାବ ଦେଇ ଏ ଜଗତକୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ପଠାନ୍ତି । ମୁଁ ‘ଗୁରୁ’ ଏହି ଏକମାତ୍ର ଇଚ୍ଛାକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ତାଙ୍କର ବ୍ୟୁତ୍ପାଦ ଘଟିଛି । ତେଣୁ ସେ ଦୃଢ଼ତା ସହକାରେ କହୁଛନ୍ତି ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ତାଙ୍କଠାରେ ଲୀଳାୟିତ, ତେଣୁ ସେ ସଦ୍ଗୁରୁ ହିସାବରେ ଜଗତରେ ପରିଚିତ । ‘ହିଁ’ ଏହି ଏକାକ୍ଷରୀ ଶବ୍ଦଟିର ଗୁଢ଼ ଅର୍ଥ ଥିବାରୁ ଏଠାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ପୁଣି ସେ କହୁଛନ୍ତି, “ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତିପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଇବା ହିଁ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ।” ଏଠାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ‘ହିଁ’ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଛି । ଏହାର ଅର୍ଥ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଷ୍ୟକୁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା । ସାଧାରଣ ଭାବରେ ସେ ମୁକ୍ତିପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି । ମାତ୍ର ଶେଷ ବାକ୍ୟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଥା କହିଛନ୍ତି - ‘ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ବସିଛନ୍ତି’ ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଏକାନ୍ତ ନିର୍ଭରଶୀଳ ସେହିମାନଙ୍କ ହାତଧରି ସେ ମୁକ୍ତିଧାମକୁ ନେଇଯିବେ । ଏଥିରୁ ବୁଝାଯାଉଛି ଯେ ଯେଉଁ ଭକ୍ତମାନେ ଅବିଗୁରୁରେ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନରେ ତତ୍ପର (ଯଥା ହନୁମାନଙ୍କ ପରି ଭକ୍ତ) ସେମାନଙ୍କ କଥା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ହାତଧରି ପାରୁ କରିଦେବେ - ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ (‘ସାରସ୍ୱତ ମଠ ଓ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ’ ପୁସ୍ତକ ଦୃଷ୍ଟବ୍ୟ) ।

ଜପର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ଉପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବହୁତ କହିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଉଦାହରଣ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା । ନିଗମ ଉପଦେଶର ‘ସାଧକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି’ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଜପର କୌଶଳ ବିଷୟକ ପ୍ରବନ୍ଧର ୩ୟ paragraphର ଶେଷ ବାକ୍ୟରେ ଅଛି - “ବସ୍ତୁ ! ଏକମାତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଜପରେ ହିଁ ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ହେବ ।” ତା.୬/୧୧/୧୯୩୫ ରିଖ ବୁଧବାର- (ନୀଳାଚଳ ବାଣୀ) ଭକ୍ତମାନେ ପଢ଼ିଲେ “ଠାକୁର ! ଆପଣ ଗୁଲିଗଲା ପରେ ଆମ୍ଭେମାନେ କ’ଣ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିପାରିବୁ ? ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର - ହଁ, ତୁମମାନଙ୍କର କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ତୁମେମାନେ ଏହି ଭାବରେ ଦେଖିପାରିବ । ଯେତେବେଳେ ତୁମର କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ନ ଥିବ ସେତେବେଳେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ବୋଲି ଜପ କରିବ । ତା ହେଲେ କିଛିଦିନ ପରେ ଏହା ଅଭ୍ୟାସରେ ପଡିଯିବ ଏବଂ ଏପରି ହେବ ଯେ ରାତିରେ ଶୋଇବାବେଳେ ମଧ୍ୟ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଜପ ଗୁଲିବ । ସେତିକିବେଳେ ଦେଖିବ, ସେ ନାମର କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମହିମା । ମୁଁ ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ତୁମମାନଙ୍କର ଭାବନା ଅନୁଯାୟୀ ତୁମ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରକଟିତ ହେବି ।

ମନ୍ତ୍ର ଜପର କୌଶଳ ଅବଗତ ହୋଇ ଜପ କଲେ ମନ୍ତ୍ରଚୈତନ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ହୁଏ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଗରୁ କରିଛନ୍ତି । ଦୂର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ଓ ନୃପାଳ ଭାଇ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଜପ କୌଶଳ, ଧ୍ୟାନ ଇତ୍ୟାଦିର **repetition**

କରି କହିଲେ - “ଏହି କ୍ରିୟା ହେଉଛି ଜପର ବୈଜ୍ଞାନିକ କୌଶଳ । ଏହି କ୍ରିୟାଦ୍ୱାରା ଯେ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ର ଅଲ୍ଲେଖରେ ସିଦ୍ଧି ହୋଇଯିବ । ଏହି କ୍ରିୟା ମୋର ନିଜସ୍ୱ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଏହି କ୍ରିୟା ଅନ୍ୟକୁ କହିବା ନିଷେଧ । ମୁଁ ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏହି କ୍ରିୟା କହିନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଏ କୌଶଳ କହି ଦେଇ ପାରିବ ।” ଆଉ ଦୁଇପୃଷ୍ଠା ପରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି, “ଏହା ଜପର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କୌଶଳ । ଏହାକୁ ଅତି ଗୋପନରେ ରଖିବ । ଶିଷ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନ୍ୟ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ମୋର ନିଜସ୍ୱ ।” ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଏହି ଆଦେଶନାମା ବଳରେ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ୯ ଜଣ ଆଗ୍ରହୀ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ୧୨ ବର୍ଷ କାଳ (୧୯୫୦ ରୁ ୧୯୬୨) ବର୍ଷକୁ ଦୁଇଥର ଅଧିବେଶନ, ସଙ୍କଳ୍ପ, ଗୁରୁବରଣ ଇତ୍ୟାଦି ବିଧି ପୂର୍ବକ କରାଇଥିଲେ । ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ୩୫ ଦିନ ଏକସ୍ଥାନରେ ଏହି ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ରହି ଜପ କୌଶଳ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପରମ୍ପରା କ୍ରମେ ଏହି ଶିକ୍ଷାଟିକୁ ବା ଭକ୍ତ ଭାବଧାରାକୁ ବଜାୟ ରଖିଛନ୍ତି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାବ ବିଷୟରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉଚିତ୍ ମନେହୁଏ । ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହମାନଙ୍କରେ ବହୁତ ବିଶେଷତ୍ୱ ଅଛି, କୌଣସି ବିଗ୍ରହ ସହିତ କାହାରି ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନାହିଁ । କାରଣ ଭାବ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ସ୍ଥାନ ମୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ତଦାକାରକାରିତ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ଯେଉଁ ସମୟରେ ଯେଉଁ ଭାବ ସେହିସବୁ ଅନୁଯାୟୀ ବିଗ୍ରହଗୁଡ଼ିକ ହୋଇଛି । ଶ୍ରୀଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ଜୀବାନୁଙ୍କପାବୃତ୍ତିର ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତୀକ । ବରାଭୟ ବିଗ୍ରହ, ଛନ୍ଦା ଚରଣ ବିଗ୍ରହ, ଅଭୟବାଣୀ ବିଗ୍ରହ ପ୍ରତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲେ ତାହା ଅନୁଭବ କରିପାରିବେ । ପ୍ରେମକାରୁଣ୍ୟଭାବ ଏଥିରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଛି । ଭକ୍ତ ଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝାଇବାର ଭାଷା ଆମର ନାହିଁ । କେବଳ ଉଦାହରଣ ମାଧ୍ୟମରେ କିଛିଟା ଦୃଢ଼ଯୋଗୀ ହୋଇପାରେ । ଯଦି କୌଣସି ଏକ ମା’ର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ବହୁବର୍ଷ ଧରି ତା ଠାରୁ ଦୂରରେ ଥାଏ, ସେ ମା’ ପ୍ରତିଦିନ ସେ ପୁତ୍ର ନିମନ୍ତେ ରୁଚିକର ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଅପେକ୍ଷା କରି ବସେ ଓ ଶେଷରେ ତାକୁ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ କରେ । ହଠାତ୍ ଯଦି ସେ ମା’ ଦିନେ ଖବର ପାଏ ଯେ ତାର ପୁତ୍ର କାଲି ତା ପାଖକୁ ଆସିବ, ଏହିକଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ତା’ର ଭୋଜନ, ଶୟନ ଓ ଗୃହର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରତି ଭ୍ରାସେ ନ କରି ସେ ଗବାକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ବସିଥାଏ, କେତେବେଳେ ତା’ର ପୁଅ ତା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବ । ଏହି ଆଶାବାଞ୍ଛି ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ତା ଆସିବା ବାଟକୁ ଗୁଞ୍ଜି ରହିଥାଏ । ଯଦିଓ ଠିକ୍ କହିହେବନି ତଥାପି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରେମକାରୁଣ୍ୟଭାବ ଏହି ଭାବର ସନ୍ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଭାବ ହେବାଭଳି ଆଶା କରାଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ନିଜର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ କୋଳକୁ ନେବାପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି - କେତେବେଳେ ଆମର ସମସ୍ତ କର୍ମ କ୍ଷୟ ହେବ ଓ ଆମେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମୁଖ ଫେରାଇବୁ ବା ତାଙ୍କପ୍ରତି ଆମେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେବୁ । ଏହି ଅବସ୍ଥା ଆସିବା ପାଇଁ ଆମେ ଯେତେ ବ୍ୟାକୁଳ ନୋହୁଁ ଆମଠାରୁ ସେ ସହସ୍ରଗୁଣ ଅଧିକ ବ୍ୟାକୁଳ ।

ନୀଳାଚଳରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଗୁରୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଭିମତ - ନୀଳାଚଳବାଣୀ, ତା.୧୨/୪/୧୯୩୪, ବନମାଳୀ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ । ଯେଉଁ ବିଷୟଟି ପୁସ୍ତକରେ ନାହିଁ ସେ ବିଷୟ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ । ତାହା ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଅବଗତି ନିମନ୍ତେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଲେ, “ମୋର ଭକ୍ତମାନେ ଅଛନ୍ତି ଆସିବେ । ମୋ ବିଷୟରେ କାହାକୁ କହିବା ବା ପ୍ରଗୁରୁ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଏପରି କଲେ ସମସ୍ତେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସାଧୁଙ୍କର ଦଲାଲ୍ ବୋଲି କହିବେ ।” ସେ ଗୁରୋଟି କଥା କହିଛନ୍ତି - (୧) ନ ପଚାରିଲେ କହିବ ନାହିଁ, (୨) ନ ତାଙ୍କିଲେ ବିନା ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଯିବ ନାହିଁ, (୩) କାହାକୁ କିଛି ଉପଯାଚକ ହୋଇ ମାଗିବ ନାହିଁ, ଓ (୪) କେହି ଆସିଲେ ନାରାୟଣ ଜ୍ଞାନରେ ସେବା କରିବ । ତେଣୁ ଆମର ପ୍ରଗୁରୁ ଦିଗଟି ବାହ୍ୟିକ ଭାବରେ ବନ୍ଦ । କେବଳ ରହିଛି ଧର୍ମ ବାଣୀଟି - ନାରାୟଣ ଜ୍ଞାନରେ ସେବା, ଅର୍ଥାତ୍ ଆଚରଣପରାୟଣ ଓ ସୁସ୍ଥରେ ସତ୍‌ସଙ୍ଗ ଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା । ଉପରୋକ୍ତ ବାଣୀର ଯେଉଁଠି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୋଇଛି - ଦେଖାଦେଖି ବା ଅନ୍ୟକୁ ଅନୁକରଣ କରି ଅଥବା କୌଣସି ବୈଷୟିକ ଉନ୍ନତିର ଆଶାରଖି ଯେଉଁମାନେ ସଂଘଭୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ସେହି ସଂଘମାନଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖାଦେଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଉଲ୍ଲିଖିତ ମୌଳିକ ଷଟ୍ଟି ବାଣୀପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଆମକୁ ଚଳିବାକୁ ପଡିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ରତ
ଶ୍ରୀ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘ

[ଭକ୍ତ ପ୍ରବନ୍ଧଟି ଦୋଳଭାଇ ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ଆମେରିକା ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିବା ସମୟରେ ଜର୍ମାନିକ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଲେଖିଥିବା ଏକ ପତ୍ରରୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଅବଗତି ନିମନ୍ତେ ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।]

ଗୁରୁଭକ୍ତି

“ଗୁରୁବକ୍ତେ ସ୍ଥିତାବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଭକ୍ତ୍ୟାନୁଲଭ୍ୟତେ
ତସ୍ମାତ୍ ସର୍ବପ୍ରୟତ୍ନେନ ଗୁରୋରାଧନଂ କୁରୁ ।”

ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଶିଷ୍ୟମାନେ କେବଳ ଗୁରୁଭକ୍ତି ବଳରେ ତାହା ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ଏ ଜଗତରେ ସମସ୍ତ କେବଳ ଗୁରୁଭକ୍ତି ବଳରେ ହିଁ ଲାଭ କରାଯାଇଥାଏ । ଗୁରୁଦେବ ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ମାତେ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ, ଭକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆସାମର କୋକିଳାମୁଖରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଏକଦା ଆସାମର ଚା ବଗିଚାରେ କୁଲି କାମ କରୁଥିବା ଯୁଗଳକିଶୋର ଠାକୁରଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ପରିବାରରେ କେହି ନ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଆଶ୍ରମରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଆଶ୍ରମରେ ସ୍ୱାମୀ ନିର୍ବାଣାନନ୍ଦ ରଷି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସାଂଖ୍ୟର ତତ୍ତ୍ୱ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ବୁଝାନ୍ତି । ଯୁଗଳକିଶୋର ନୀରବରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପଛରେ ଥାଇ ଏହା ଶ୍ରବଣ କରନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଧାରଣା ହୁଏ ଏ ଜଣେ ମୂର୍ଖ କୁଲି କାମ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସାଂଖ୍ୟର ତତ୍ତ୍ୱ କାହୁଁ ଅବଗତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଯୁଗଳକିଶୋରଙ୍କ ଉପରେ ପଡିତ ହେଲା । ଭାଗ୍ୟଦେବୀ ତାଙ୍କ ଉପରେ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିଲେ । କିଛିଦିନ ସେ ମଠରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲେ ନାହିଁ । ଠାକୁର କହିଲେ ଯୁଗଳକିଶୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ସିନ୍ଧ ମହାମୁଣ୍ଡରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ସାଂଖ୍ୟର ତତ୍ତ୍ୱସମୂହ ତା ଭିତରେ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠିଛନ୍ତି । ସେହି ସମୟରେ ଯୁଗଳକିଶୋର ମଠରେ ଏକ ନିଭୂତ କକ୍ଷରେ ତିନି, ଚାରି ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନାହାରରେ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଭକ୍ତମାନେ ତାଙ୍କ ସେବା ଶୁଶ୍ରୁଷା କଲେ । ଏଥିରୁ ଅନୁମେୟ କିଭଳି ଗୁରୁକୃପା ବଳରୁ ଜଣେ ସାଧାରଣ କୁଲି କାମ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସିନ୍ଧ ମହାମୁଣ୍ଡରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲେ । ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ଏହାର ଅନେକ ଉଦାହରଣ ମିଳେ ।

ଆଦ୍ୟ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭକ୍ତି- “ତୁମମାନଙ୍କ ପରି ଦୁଇ ଜଣ ପାଇଲେ ମୁଁ ଜଗତ୍ ଜୟ କରିପାରିବି” ରେ ଉଦ୍‌ବୋଧିତ ହୋଇ ରାଜଚନ୍ଦ୍ର ଧର ଓ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରନାଥ ସରକାର ନିଜର ସମସ୍ତ ସାଂସାରିକ ବିଷୟ ତ୍ୟାଗ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରି ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବିନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ରାଜଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତି କିଭଳି ଥିଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାକ୍ୟ “ରାଜଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଛାଡି ମୁଁ କି ରହିପାରେ” ରୁ ଅନୁମେୟ । ବିଶ୍ୱଜଗତର ଗୁରୁ, ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁ, ସମଗ୍ର ଜଗତର ପ୍ରାଣ ସ୍ୱରୂପ, ସମଗ୍ର ଜଗତର କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭିତରେ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ତାଙ୍କରି ଏଭଳି ବାକ୍ୟରୁ କଳ୍ପନା କରି ହେବ ଯେ ରାଜଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତି କିଭଳି ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ “ସାରସ୍ୱତ ମଠ ଓ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ” ପୁସ୍ତକରେ ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରେମାନନ୍ଦ ଲେଖିଛନ୍ତି, ରାଜଚନ୍ଦ୍ର ନିଜର ସର୍ବସ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରି ସାରସ୍ୱତ ସଂଘକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ତ ନିଜର ସର୍ବସ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ବିଷୟରେ କିଛି ଆଶା ରଖନ୍ତିନି ସେତେବେଳେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ନିଜକୁ ହିଁ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ଏକଦା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଭକ୍ତ ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଦେଖି କହିଥିଲେ, ‘ଏହାର ଗୁରୁଭକ୍ତି ଦେଖି ମୋର ଇର୍ଷା ହୋଇଥାଏ । ଏ ମୋର ସେବା ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି କରି ଆସୁଅଛି ।’

ଗୁରୁଭକ୍ତି ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ନିଃସୃତ ବାଣୀ ‘ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ନରାକାର ପରମବ୍ରହ୍ମ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଲାଭକଲି ସେତେବେଳେ ମୋର ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ହେଲା’ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ସତ୍ୟଲାଭର କାମନାରେ କେତେ ଯେ ଘୂରିବୁଲିଛି ତାହାର ଇୟତ୍ତା ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଏଭଳି ଅନନ୍ୟ ଥିଲା । ସେ ଯେତେବେଳେ ପୁଷ୍କର ଆଶ୍ରମରେ ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଦେବ ସ୍ଥାନ କରି ଚାଲିଗଲା ପରେ ତାଙ୍କ ପଦସ୍ପର୍ଶ ଧୂଳି ଦେହସାରା ବୋଳି ହେଉଥିଲେ । ଆଦବନ୍ଧୁରୁ ନିର୍ଗତ ଜଳସିଞ୍ଚ ମୃତ୍ତିକା ସେବନ କରୁଥିଲେ । ଏକଦା କୁମ୍ଭମେଳାରେ ନେପାଳୀ ବାବା ସାରସ୍ୱତ ମଠାନ୍ତର୍ଗତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ‘ଭଗବାନ ଇତ୍ୟାଦି ଯାହା କୁହୁ ତାହା ବହୁତ ଦୂରର କଥା, ଯିଏ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭକରିଛି ତାର ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ହୋଇଯାଇଛି, କାରଣ ଭଗବାନ ନ ହୋଇଥିଲେ, କେହି ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ସେବାପ୍ରାପ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।’

ମହାତ୍ମା ବିଜୟକୃଷ୍ଣ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମତରେ ଶହ ଶହ ଜନ୍ମର ସାଧନା ପରେ ଜୀବର ସଂସ୍କାର ଯେତେବେଳେ ସଞ୍ଜୁଭାବ ଧାରଣ କରେ, ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ବା ମହାଶକ୍ତି ତାକୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାପାଇଁ ରାସ୍ତା ଛାଡି ଦିଅନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ସେ କହିଛନ୍ତି ଜୀବ ଏକଶତ ଜନ୍ମ ସୌର ଉପାସକ, ଏକଶତ ଜନ୍ମ ଶାନ୍ତ ଉପାସକ, ଏକଶତ ଜନ୍ମ ଗାଣପତ୍ୟ ଉପାସକ, ଏକଶତ ଜନ୍ମ ଶୈବ ଉପାସକ ଓ

ଏକଶତ ଜନ୍ମ ବୈଷ୍ଣବ ଉପାସକ ହେବା ପରେ ଭଗବାନଙ୍କ କୃପାରେ ତାର ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭର ଅଧିକାର ଜନ୍ମେ । ତେଣୁ ଏଥିରୁ ଅନୁମେୟ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ କିପରି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ଗୁରୁଭକ୍ତି ବଳରେ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଗିରି ଚୋଟକାଚାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲେ । ଶିଷ୍ୟର ଗୁରୁଭକ୍ତିର ପରାକାଷ୍ଠା ଜଗତ୍ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ନିମିତ୍ତ ଏକଦା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କର ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ସନନ୍ଦନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କଲେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ମୋ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଅ । ଗୁରୁ ଏବଂ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିଲା ଅଳକାନନ୍ଦା ନଦୀ । ଏହାର ସ୍ରୋତ ଏଭଳି ପ୍ରବଳ ଯେ ତୃଣ ମଧ୍ୟ ଶତଖଣ୍ଡରେ ପରିଣତ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଏକାନ୍ତ ଗୁରୁଭକ୍ତି ସନନ୍ଦନ ଅଳକାନନ୍ଦାର ପ୍ରଖର ସ୍ରୋତକୁ ଭୁସେପି ନ କରି ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଯିବାପାଇଁ ଜଳରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଗୁରୁଭକ୍ତି ସନନ୍ଦନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ମା’ ଗଙ୍ଗା ତାଙ୍କର ପତି ପଦ୍ମେଶ୍ୱରରେ ପଦ୍ମ ପ୍ରଚ୍ଛୁରିତ କରାଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ତାଙ୍କର ନାମ ହୋଇଥିଲା ପଦ୍ମପାଦ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପଦ୍ମପାଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କରଙ୍କୁ କାପାଳିକ ହାତରୁ ମୁକ୍ତ କରାଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଭଗବାନ ଶଙ୍କର ମାତା ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି-

“ଧନ୍ୟ ମାତା ପିତା ଧନ୍ୟ, ଧନ୍ୟ ସର୍ବ ଜ୍ଞାନ ତଥା,
ଧନ୍ୟା ତ ବସୁଧା ଦେବୀ ! ଗୁରୁଭକ୍ତି ସୁଦୁର୍ଲ୍ଲଭଃ ।”

ଏଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ବିଷୟ ଅଦ୍ୱୈତବାଦର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଗୁରୁଭକ୍ତିକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ପୁରାଣର ଆରୁଣି, ଉପମନ୍ୟୁ ତାହାର ଉଦାହରଣ । ସେ ଯୁଗରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦେଖିବା ପରେ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ଥରେ ପ୍ରବଳ ବାରି ବର୍ଷଣ ସମୟରେ ଗୁରୁଦେବ ଆରୁଣିଙ୍କୁ ଜମିର ହିତ ବାନ୍ଧିବାକୁ ପଠାଇଲେ । ଶତଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ପାଣିର ସ୍ରୋତକୁ ବନ୍ଦ କରିନପାରି ଆରୁଣି ସ୍ରୋତ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଜେ ହିଁ ରାତ୍ରବ୍ୟାପୀ ଶୋଇଗଲେ । ପରଦିନ ପ୍ରଭାତରେ ଗୁରୁଦେବ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇ ଏପରି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଶିଷ୍ୟର ଗୁରୁଭକ୍ତିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଯିଏ ଯେତେ ସାଧନସଂପନ୍ନ ହୁଅନ୍ତୁନା କାହିଁକି ଗୁରୁଭକ୍ତି ବିନା କେବେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରାଯାଇ ନ ପାରେ । ସହସ୍ରାର୍ଜୁନଙ୍କ ଗୁରୁ ଥିଲେ ସ୍ୱାମୀ ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ । ପର୍ଶୁରାମ ଶିବଙ୍କଠାରୁ ଶକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଜମଦଗ୍ନିଙ୍କର ହତ୍ୟାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ପାଇଁ ସହସ୍ରାର୍ଜୁନଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ସହସ୍ରାର୍ଜୁନଙ୍କୁ ମାରିବା ତ ଦୂରର କଥା ନିଜେ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଚେତ୍ ହୋଇଗଲେ । କାରଣ ସେତେବେଳେ ଗୁରୁ ଦତ୍ତାତ୍ରେୟଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ସହସ୍ରାର୍ଜୁନଙ୍କ ଉପରେ ଥିଲା । ଏଥିରୁ ଅନୁମେୟ ସ୍ୱୟଂ ଶିବଙ୍କର ଶକ୍ତି ଲାଭ କରି ମଧ୍ୟ ପର୍ଶୁରାମ ସହସ୍ରାର୍ଜୁନଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରିପାରିନଥିଲେ । ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ସହସ୍ରାର୍ଜୁନଙ୍କ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଗୁରୁ ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ ତାଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ କଲେ, ସେତେବେଳେ ପର୍ଶୁରାମ ସହସ୍ରାର୍ଜୁନଙ୍କୁ ବଧ କଲେ । ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଗିରିଙ୍କର କୃପା ଲାଭ କରିଥିବା କେଦାର ରାୟଙ୍କୁ ମୋଗଲ ସେନାପତି ମାନସିଂଙ୍କର ବିଶାଳ ସେନାବାହିନୀ ମଧ୍ୟ ପରାସ୍ତ କରି ପାରିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରକଟ କରିବାରୁ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଗିରି ତାଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେ ମାନସିଂଙ୍କ ସେନାବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ପରାସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି-

“ଅଶକ୍ତା ହି ସୁରାଃ ସର୍ବେ ଅଶକ୍ତା ମୁନୟସ୍ତଥା ।
ଗୁରୁଶାପହତାଃ କ୍ଷୀଣାଃ କ୍ଷୟଂ ଯାନ୍ତି ନ ସଂଶୟଃ” ।

ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାର ଦୁଇଟି ପଥ । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା ଓ ଅନ୍ୟଟି କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗ । କଳିର ମାନବ ପକ୍ଷରେ କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ । କାରଣ କଳିର ମାନବ ଅନ୍ଧାର ଓ ଶକ୍ତିବିହୀନ । ତେଣୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା ହିଁ କଳିର ମାନବ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସାଧନା । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି ତତ୍ ଶରର ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି ଓ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଅହଂ ଶରର ଉପଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଏକଦା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଗୋବିନ୍ଦ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ କହିଥିଲେ, ‘ମୁଁ ଅନ୍ୟ କଥା ଜାଣେ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ ହୋଇନଥିଲା ସେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିତମ୍ବନା ଭୋଗ କରିଛି । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ କଲି, ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲି ସେତେବେଳେ ଜାଣିଲି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବାକୁ ଏହାଠାରୁ ବଳି ସରଳ ବାଟ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତିଭାବ ରହିଲେ ରଖୁଆଳ ଗାଈ ପଛରେ ଦୌଡିବା ପରି ସେ ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ସର୍ବଦା ଶିଷ୍ୟକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ଦେବ ଜଗାଇ, ମାଧାଲଙ୍କୁ ଶିଷ୍ୟ ରୂପରେ ବରଣ କରିବା ପରେ କହିଲେ ଆଞ୍ଜୁଳୀରେ ମୋତେ ଜଳ ପ୍ରଦାନ କର ଏବଂ ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପାପ ଗ୍ରହଣ କଲି । ଏହାପରେ ଜଗାଇ, ମାଧାଲ ପରମ ବୈଷ୍ଣବରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲେ ।

“ସର୍ବ ଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବଜ୍ର
ଅହଂ ତ୍ୱାଂ ସର୍ବ ପାପେଭ୍ୟୋ ମୋକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ମା ଶୁଚଃ ।” (ଗୀତା - ୧୮/୬୬)

ଜଗତ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର କରୁଣାର ଚରମ ପ୍ରକାଶ ନରାକାର ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ରୂପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଗିରିଙ୍କ ଠାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଗୁରୁଭକ୍ତି ବିକଶିତ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ମଦେବୀ ଏକ ଖଞ୍ଜ ବୃକ୍ଷା ରୂପରେ ଦର୍ଶନ ଦେଇ କହିଲେ ତୋର ଗୁରୁଦତ୍ତ ମନ୍ତ୍ରରେ ଦୋଷ ଅଛି ତାକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ଅନ୍ୟ ଏକ ମନ୍ତ୍ର ଦେଇ କହିଲେ ଏହି ମନ୍ତ୍ର ଜପ କଲେ ମା’ ଙ୍କର ଦର୍ଶନ ମିଳିବ ସେତେବେଳେ ଗିରି ମହାରାଜ ବୃକ୍ଷାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ମନ୍ତ୍ରକୁ ପାଦରେ ଦଳିଦେଇ କହିଲେ, ଦେବୀ ମୋର ଗୁରୁପଦିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରରେ ଦର୍ଶନ ଦେବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ । ଗୁରୁଭକ୍ତି ଧନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଅଟିରେ ଦେବୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କଲେ ।

କୋକିଳାମୁଖ ମଠରେ ଏକଦା ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କର ପ୍ରାଣ ସଂକଟ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଏକ ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଦର୍ଶନ ଲାଭ ହେଲା । ସେ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମା ରୁଗ୍‌ଶ ଶରୀରକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ମଣିମୟ ରଥରେ ଆରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲା । ରଥ ତାଙ୍କର ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ର ଅତିକ୍ରମ କରି ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ଏକ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଧାମରେ ଉପନୀତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଏଭଳି ଅନନ୍ୟ ଥିଲା ଯେ, ସେଠାରେ ସେ ଭାବିଲେ କାହିଁକି ଠାକୁର ତ ମୋ ସାଥୀରେ ଆସିଲେ ନାହିଁ ? ସେତେବେଳେ ଠାକୁର ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ସ୍ଥଳରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲେ । ତେଣୁ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ଏଥିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା କଥା ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଧାମରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୁଲିନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ଅସାଧାରଣ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଦର୍ଶନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥିଲେ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରତା ହେତୁ ହାତୀତାର ଶ୍ରୀମୁଖ ପଶୀଭାଇ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ବୁଡ଼ିଯିବାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନନ୍ୟ ଭକ୍ତି ହେତୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ଥଳରେ ଆଗରୁ ଦର୍ଶନ କରିନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଠାକୁର ତ୍ରିପୁରାର ଶୈଳବାଳାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବିୟୋଗ ପରେ ଧରା ପୃଷ୍ଠରେ କଳିର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଘଟିଲା । ବେଦର କର୍ମକାଣ୍ଡର ବିଲୁପ୍ତି ଘଟି ଜନସମାଜରେ ଯାଗଯଜ୍ଞ ନାମରେ ଜୀବହତ୍ୟା ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ସମାଜକୁ ଏଥିରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଥିଲା । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ବେଦର ନିନ୍ଦା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । କାମନାର ବିନାଶରେ ଦୁଃଖର ବିନାଶ ବୋଲି ସେ କହୁଥିଲେ । ତାର ପ୍ରାୟ ଏକହଜାର ବର୍ଷ ପରେ ଯେତେବେଳେ ଭାରତବର୍ଷରେ ସନାତନ ଧର୍ମର ଅବସ୍ଥା ଦେଖାଗଲା ଏବଂ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଘଟିଲା ସେତେବେଳେ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତବର୍ଷକୁ ବୌଦ୍ଧମାନଙ୍କ କବଳରୁ ରକ୍ଷା କରି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କର ଅଦୈତ୍ୟଭାବର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନାଲୋଚନାରେ ଭାରତ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶିଖରରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲା । ତାର ପ୍ରାୟ ୭୦୦ ବର୍ଷ ପରେ ଜନ ସମାଜ ଅଦୈତ୍ୟଭାବର ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ ଭୁଲି ଅହଂତ୍ୱରେ ନିଜ ହୃଦୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଲା, ଫଳରେ ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ଶୁଷ୍କ ଜ୍ଞାନାଲୋଚନାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ନ ହୋଇ ପ୍ରେମ ଭକ୍ତି କଥା ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କଲା । କିନ୍ତୁ ପରେ ଜ୍ଞାନପକ୍ଷୀ ଓ ବୈଷ୍ଣବପକ୍ଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଦାନ୍ତବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ସେହି ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଥିଲା । ଜଗତରେ ନୂତନ ଚତୁର ଆବିଷ୍କୃତ ହେଲା ଯେ, ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କଲେ ଗୁରୁ ଏବଂ ଭଗବାନ ଉଭୟ ଲାଭ ହୋଇଥାନ୍ତି । କାରଣ ଗୁରୁ ଶକ୍ତି ହିଁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସତ୍ତା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭିତରେ ଜଗତ୍‌ଗୁରୁ ତତ୍ତ୍ୱ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇ ପୁଟି ଉଠିଥିଲା । କେବଳ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ସବୁ ଲାଭ କରାଯାଇ ପାରେ । କାରଣ ସେ କେବଳ ପ୍ରେମରେ ବନ୍ଧା । କୁମ୍ଭମେଳା ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଣାମ କରି ତାପରେ ତତ୍କାଳୀନ ଶୃଙ୍ଗେରୀ ମଠର ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ, ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ସାଧୁମାନେ ତାହାର ବିରୋଧ କରନ୍ତେ, ଠାକୁର ଗୁରୁଭକ୍ତିର ଚରମ ପରକାଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ-

‘ମନ୍ନାଥଃ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥୋ ମଦ୍‌ଗୁରୁଃ ଶ୍ରୀଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଃ’

ବୋଧହୁଏ ସେଇଥିପାଇଁ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କର ତନୁକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ମୂଳ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଜଗତରେ ପଦାର୍ପଣ କଲେ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କଲେ କଣ ଯେ ଲାଭହେବ, ସେ ସମ୍ଭବରେ ବଶିଷ୍ଠ ଦେବ ‘ଯୋଗବାଶିଷ୍ଠ ରାମାୟଣ’ରେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି

‘ଏ ସଂସାରରେ ଆନ ପୂଜା କରୁଥାନ୍ତି ଲୋକେ,

ସେଥିପାଇଁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ସଦା ଭବକୁପେ ।

ପ୍ରାଣର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲୋଡ଼ା ଅପର ମୁର୍ଖିରେ,

ଗୁରୁମୁର୍ଖି ପ୍ରାଣବନ୍ତ ଜାଣ ନିରନ୍ତରେ ॥’

ମାନବ ଗୁରୁତ୍ୱ ଫଳରେ ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ତରରେ ଶୀତୁରୁଦେବଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରିବ, ସେତେବେଳେ ତାର ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହେବ । ଗୁରୁ ଏକାଧାରରେ ପର ଓ ଅବର ବ୍ରହ୍ମର ସମ୍ମିଳିତ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତା ମୂର୍ତ୍ତିର ଦର୍ଶନ ମାତେ ହିଁ ସଗୁଣ ଓ ନିର୍ଗୁଣ ଉଭୟବିଧ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱ ଅନ୍ତରରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଉଠେ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ରାଜୀବ ଚରଣ ଦର୍ଶନରେ ଜୀବ ହୃଦୟର ସମସ୍ତ ଅଜ୍ଞାନତା ରୂପ ଗ୍ରନ୍ଥି ଖୋଲିଯାଏ ଓ ସମସ୍ତ ସଂଶୟ ଦୂରିଭୂତ ହୋଇ ଜ୍ଞାନ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସମସ୍ତ କର୍ମ କ୍ଷୟ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଆଉ କୌଣସି ବନ୍ଧନ ରହେ ନାହିଁ ।

‘ଭିଦ୍ୟତେ ହୃଦୟ ଗ୍ରନ୍ଥି ଝିଦ୍ୟନ୍ତେ ସର୍ବ ସଂଶୟଃ,
କ୍ଷୀୟନ୍ତେ ତାସ୍ୟ କର୍ମାଣି ତସ୍ମିନ୍ ଦୃଷ୍ଟେ ପରାବରେ’ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ବିନୟ ସାହୁ

ଆମେ କେମିତି ଜାଣୁ (Mechanism of Knowing/Acquiring Knowledge)

ସନାତନ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ସୁସ୍ଥ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଗଭୀର ଦାର୍ଶନିକତାର ଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ତତ୍ତ୍ୱ ତଥ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ଦୃଷ୍ଟି ସମୂହ ଗଭୀର ଅନୁଚିନ୍ତନର ନିର୍ଯ୍ୟାସ ତଥା ସତ୍ୟଦକ୍ଷ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କର ସମାଧିରେ ଦୃଷ୍ଟ ସତ୍ୟଜ୍ଞାନର ବିଶ୍ୱକଲ୍ୟାଣକାରୀ ସୁଧାମୟ ଫଳ । ସତ୍ୟଜ୍ଞାନ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିବାରୁ ପୃଥିବୀର ଏହି ସର୍ବପୁରାତନ ଧର୍ମ କେତେ ଝଡ଼ଝଟ ଭିତରେ ଗତିକରି ମଧ୍ୟ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଐତିହାସିକମାନଙ୍କ ମତରେ **indo-vedic civilization**ର ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତି ହିଁ ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା ତଥା ସନାତନ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ମୂଳଭିତ୍ତି । ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଗ୍ରୀସ୍ , ରୋମାନ୍ , ମେସୋପଟାମିଆ, ମଙ୍ଗୋଲୀୟ, ଆରବୀୟ ଆଦି କେତେ ସଭ୍ୟତାର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟି ସମୟ ସୁଅରେ ଲୋପ ହୋଇଯାଇଛି । ମାତ୍ର ଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିବାରୁ ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା ଓ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଅସ୍ଥିତର୍ମସାର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏବେ ବି ଜୀବିତ ଅଛି, ଜୀବନ୍ତ ଜୀବାଷ୍ଟ (living fossil) ପରି ।

ଆଜିକାଲି ଯାହାକୁ ବିଜ୍ଞାନ ଦୃଷ୍ଟି (scientific temper) ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି, ପ୍ରାକ୍‌ବିଜ୍ଞାନ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କର ତାହା ଥିଲା - ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଏତେ ନୂଆ ନୂଆ ତତ୍ତ୍ୱମାନ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିଥିଲେ । ଏକରୁ ଦଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଖ୍ୟାଗଣନାର ଦଶମିକ ପଦ୍ଧତି, **PI (pie)** ର ମୂଲ୍ୟ, ଶୂନ୍ ଓ ଅସୀମର ଧାରଣା, ପୃଥିବୀର ଆକୃତି (shape of earth), ମାଧ୍ୟାକର୍ଷଣ ଶକ୍ତି, ଗଣିତ, ବୀଜଗଣିତ, ଜ୍ୟାମିତି, ତ୍ରିକୋଣମିତିର କେତେ ସୂତ୍ର, ମହର୍ଷି କଣାଦଙ୍କ କଣିକା ତତ୍ତ୍ୱ (particle physics) ଏମିତି କେତେ ଅଗଣିତ ଜ୍ଞାନରାଶି ବୈଦିକ ଯୁଗୀୟ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଅବଦାନ, ବିଜ୍ଞାନ ଜଗତକୁ ରକ୍ଷିମନ୍ତ କରିଛି । ବିଜ୍ଞାନଦୃଷ୍ଟି ନ ଥିଲେ ସେମାନେ ଆଧୁନିକ ବିଜ୍ଞାନର ଗ୍ରହଣୀୟ ଏତେ ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ ଆବିଷ୍କାର କରି ପାରିଥାନ୍ତେ କି ? ତେବେ ସେତେବେଳେ ଜଣେ ଜଣେ ମନୀଷୀ ବହୁବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନୀ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରଭାବ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଗ୍ରୀସ୍‌ର ମନୀଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ବିଶେଷଜ୍ଞ (specialization) ର ଯୁଗ ଆରବ ସଭ୍ୟତାର ଅଭ୍ୟୁଦୟ କାଳରେ ହିଁ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା । ବୈଦିକ ଯୁଗରେ ଏପରିକି ଗ୍ରୀସ୍ ଓ ମଧ୍ୟଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ, ବିଜ୍ଞାନ ଦର୍ଶନର ପରିସରଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ବହିଃପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ କରିବାକୁ ପ୍ରଥମେ ତାକୁ ପ୍ରାକୃତିକ ଦର୍ଶନ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିଜ୍ଞାନ ବା କେବଳ ବିଜ୍ଞାନ କୁହାଗଲା । ସେହିପରି ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତି ସହ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜ୍ଞାନକୁ ନୈତିକ ଦର୍ଶନ (moral philosophy) ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ କେବଳ ଦର୍ଶନ (philosophy) ଆକାରରେ ଚିହ୍ନିତ କରାଗଲା । ସେତେବେଳେ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ (Psychology) ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ **Dr. S. Freud (Sigmund Freud)**ଙ୍କ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରେ ପରେ ଏହାକୁ ବିଜ୍ଞାନ ଭାଷାରେ ବିଚାର କରି ମନୋବିଜ୍ଞାନ ଭାବରେ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରଠାରୁ ଅଲଗା କରି ନିଆଗଲା ।

ସାମଗ୍ରିକ ବିଶ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟାପକ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ବୈଦିକ ରକ୍ଷିମାନେ ବିଶ୍ୱର ବହିଃପ୍ରକୃତି ଓ ମଣିଷର ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତିର ଏକ ସମନ୍ୱୟ ସୂତ୍ର ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିଥିଲେ, ଯାହାର ଆଧାରରେ ଭାରତୀୟ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବିଦ୍ୟା ଗଢି ଉଠିଥିଲା ।

ସେମାନଙ୍କର ବିଚାରଧାରା ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକର ଅନୁସନ୍ଧିତ ଓ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଭରପୂର ହୋଇ ଥିଲା । ଏହି ବିଜ୍ଞାନ ଦୃଷ୍ଟି ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ କଣ ? ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଦୃଢ଼ ଅଧ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଗଭୀର ଅନୁଚିନ୍ତନ, ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ଓ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଓ ତାହାର ପଳାପଳରୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦାୟ ଓ ତତ୍ତ୍ୱନିରୂପଣ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସମଜାତୀୟ ବସ୍ତୁକୁ ତନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର କରି ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖାଯାଏ ଓ ଏହି ପରୀକ୍ଷା ବାରମ୍ବାର କରାଇ ସବୁବେଳେ ସମାନ ଫଳ ବାହାର କରୁଥିଲେ (repeatability) ଏହାର ପଳାପଳକୁ ଆଧାର କରି ତତ୍ତ୍ୱ ନିରୂପଣ କରାଯାଏ ।

ଏହାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ହେଉଛି କୌଣସି ଧାରଣା ଯେତେ ସୁଆଦିଆ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଠିକ୍ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ନ କରି ଠିକ୍ ବୋଲି ଧରିନେବା ଯେପରି ଅବୈଜ୍ଞାନିକ, ସେହିପରି କୌଣସି ଏକ ଧାରଣାକୁ ଭୁଲ୍ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ନ କରି ଭୁଲ୍ ବୋଲି କହିବା ସେହିପରି ଅବୈଜ୍ଞାନିକ ମନୋବୃତ୍ତି । ଭାରତୀୟ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବିଦ୍ୟାର କୌଣସି ବିଚାର ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରେ ନାହିଁ । ତେବେ ଏହି ରକ୍ଷିମାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟ ଜାଣିବାର ଏକ ନୂତନ ଉପାୟ ଜଣାଥିଲା, ଯେଉଁ ଉପାୟ ବିଷୟରେ ପାଞ୍ଜତ୍ୟ ଜଗତ ବିଶେଷ କିଛି ଜାଣିନଥିଲେ ବା ଜାଣିନାହାନ୍ତି । ତେବେ ଆସନ୍ତୁ ‘ଆମେ କେମିତି ଜାଣୁ ?’- ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୈଦିକ ରକ୍ଷିମାନେ କଣ କୁହନ୍ତି ଶୁଣିବା । ମହର୍ଷି ଗୌତମ ଏ ବିଷୟରେ ଅବତାରଣା କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେ କେମିତି ଜାଣୁ ?– ତାରୋଟି ଉପାୟରେ ଆମେ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିଥାଉ ।

୧) ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ

ଆମର ପଞ୍ଚ ଜାନେନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜେ ଦେଖିକରି, ଶୁଣିକରି, ଚାଖିକରି, ଶୁଫିକରି, ଛୁଇଁକରି ସେହି ଜିନିଷଟି ବିଷୟରେ ଜାଣୁ, ନିଜେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଅନୁଭବ କରୁ । ଏ ପ୍ରକାର ଜାଣିବାରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଭୁଲ୍ ରହିଯାଏ । ଯେପରି ଆମେ ଦେଖୁଛୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ପୂର୍ବରେ ଉଦୟ ହୋଇ ପଶ୍ଚିମରେ ଅସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ପୃଥିବୀ ଚାରିପାଖରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏହା ଭୁଲ୍ କଥା ବୋଲି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ପ୍ରମାଣ କରିସାରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଜ୍ଞାନ ସବୁବେଳେ ସତ୍ୟଜ୍ଞାନ ହୋଇନପାରେ ।

୨) ପରୋକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ

(କ) ଆମର ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ଆମେ କେତେକ କଥା ଜାଣୁ । ମାତ୍ର ଏ ପ୍ରକାର ଶୁଣା କଥାରେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଭୁଲ୍ କଥା ଜାଣିବା ହୋଇଯାଇପାରେ । ମନେକର ସେ ଲୋକଟି ନିଜେ ଠିକ୍ କଥା ଜାଣି ନଥିବାରୁ ଆମକୁ ଭୁଲ୍ କଥା କହି ଦେଇପାରେ ବା କୌଣସି କାରଣରୁ ଜାଣି ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଭୁଲ୍ ତଥ୍ୟ ଦେଇପାରେ । ତେଣୁ ଏ ପ୍ରକାର ଜାଣିବାରେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ଜାଣିବା ଦିଗରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହେ ।

(ଖ) ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ଯେଉଁସବୁ ବହି ଲେଖିଛନ୍ତି ତାକୁ ପଢ଼ି ଆମେ ତଥ୍ୟ ଆହରଣ କରୁ । ମାତ୍ର ଲେଖକଙ୍କର ଧାରଣା ଅନୁଯାୟୀ ସେ ବହିରେ ଯଦି ଭୁଲ୍ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥାଏ, ତେବେ ଆମେ ସେହି ଭୁଲ୍ କଥାଟି ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟକଥା ବୋଲି ଧରିନେଉ । ତେଣୁ ଏ ପ୍ରକାର ଜାଣିବା ପକ୍ଷଟି ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ସତ୍ୟ ଜାଣିବା ପଥରେ ବିଘ୍ରାନ୍ତ କରିପାରେ ।

୩) ଅନୁମାନର ଜ୍ଞାନ

ପୂର୍ବ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଆଧାର କରି ଆମେ ଅନେକ ଥର ଅନୁମାନ କରିନେଉ କଣ ହୋଇଥିବ ବୋଲି । ମାତ୍ର ଏ ପ୍ରକାର ଜାଣିବାରେ ମଧ୍ୟ ଭ୍ରାନ୍ତି ରହିଯାଇପାରେ । ମନେକରନ୍ତୁ ଦୂର ପାହାଡ଼ରେ ନିଆଁ ଲାଗିଲେ ସେଠି ଧୁଆଁ ଦେଖାଯାଏ । ଥରେ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ସେହିଭଳି ଦେଖି ଆମେ ଅନୁମାନ କରିନେଲୁ ଯେ ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ଲାଗିଛି, ମାତ୍ର ସେ ଦିନ ତାହା କୁହୁଡ଼ିଥିଲା । ତେଣୁ ଆନୁମାନିକ ଜ୍ଞାନ ସବୁବେଳେ ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ।

୪) ଅପରୋକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ

ଉପରୋକ୍ତ ଜାଣିବା ଉପାୟମାନଙ୍କରେ ସବୁବେଳେ ଆମକୁ ବାହ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ, ଯଥା ନିଜର ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କର, ଲୋକମାନଙ୍କର ବା ପୁସ୍ତକର । ମାତ୍ର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାଣିବା ଉପାୟ ଅଛି ଯାହାକି ଆମେ କାହାରି ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ କରି, ଅନ୍ୟ କାହାର ସାହାଯ୍ୟ ନ ନେଇ ନିଜେ ଠିକ୍ କଥାଟା ଜାଣିପାରୁ । ସେ ଜ୍ଞାନ ସ୍ୱୟଂ ଆମ ଆତ୍ମାରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି ହୁଏ, ଆମ ଚେତନାରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୁଏ । ଏ ପ୍ରକାର ଜାଣିବା ଉପାୟକୁ ଅପରୋକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି କୁହାଯାଏ । ଏହା ସମାଧିକ୍ଷ ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଏହି ସମାଧିକ୍ଷ ହେବାର

ଉପାୟ ଭାରତୀୟ ରୀତିମାନେ ହିଁ ଉଦ୍ଭାବନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମାଧି କ'ଣ ? ଏହା କିପରି ଆଣିହୁଏ ? ଆମେ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛେ ଗୋଟିଏ ନିରୁଦ୍ବିଗ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବସି ସେ ବିଷୟରେ ଲଗାତାର ଭାବିବା ବା ଚିନ୍ତା କରିବା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଏ । ଏହି ଭାବିବା ନିର୍ବାଚ୍ ପ୍ରତୀପବତ୍ ବା ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ତୈଳଧାରା ସଦୃଶ ଲଗାତାର ଚାଲୁ ରହିଲେ ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବସ୍ତୁରେ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ୁ । ଚିନ୍ତା ତରଙ୍ଗର ନୈରନ୍ତର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ହିଁ ଧ୍ୟାନ (**meditation**) ନାମରେ ଅବିହିତ । ଏହି ଧ୍ୟାନ ଗାଢତର ହେଲେ ତାହା ସମାଧିରେ ପରିଣତ ହୁଏ ଅର୍ଥାତ ଧ୍ୟାତା, ଧ୍ୟେୟ ବସ୍ତୁ ଓ ଧ୍ୟାନ ସମସ୍ତ ଏକାକାର ହୋଇଯାନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ ଆମେ ଯାହା ଧ୍ୟାନ କରୁଥିଲୁ ସେଥିରେ ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିଯାଇ ସେଇଆ ହୋଇଯାଉ । ସେ ବିଷୟରେ ଆମେ ସବୁ ଜାଣିପାରୁ ସମାଧିସ୍ଥ ହୋଇ । ଏହି ଉପାୟରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ବସ୍ତୁର ସାହାଯ୍ୟ ନ ନେଇ ସେ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିଥାଉ ।

ସମାଧି ଅବସ୍ଥାରେ ଆମ ମନ ମୂଢ଼, କ୍ଷିତ୍, ବିକ୍ଷିତ୍, ଏକାଗ୍ର ଆଦି ସବୁ ଅବସ୍ଥା ଅତିକ୍ରମ କରି ନିରୁଦ୍ବିଗ୍ନ ହୋଇଯାଏ ଓ ଆମ ଚେତନା ଜାଗତ, ସ୍ୱପ୍ନ, ସୁଷୁପ୍ତି ଆଦି ସ୍ଥାନ ଅତିକ୍ରମ କରି କେବଳ ତୁରୀୟ ଭୂମିରେ ଅବସ୍ଥାନ କରେ । ଏହି ସମାଧି ଦର୍ଶିତ ଜ୍ଞାନ ହିଁ ସତ୍ୟଜ୍ଞାନ ଏବଂ ନିର୍ଭୁଲ ସତ୍ୟ । ଆତ୍ମା ବିଷୟରେ, ବ୍ରହ୍ମା ବିଷୟରେ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଏହି ଅପରୋକ୍ଷାନୁଭାବ ସାହାଯ୍ୟରେ ହିଁ ହୋଇଥାଏ । ସତ୍ୟ ଜାଣିବାର ଏହି ଉପାୟ ଭାରତୀୟ ରୀତିମାନଙ୍କର ହିଁ ଅବଦାନ ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧାର ସହିତ ଏହାକୁ ରୀତି ପ୍ରଦର୍ଶିତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଧାରାବାହିକ ଭାବରେ ଅଭ୍ୟାସ (**practice**) କଲେ ଆମେ ମଧ୍ୟ ଏହା କରିପାରିବା ।

ଆମମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର । ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରି ଜାଣିବା ଓ ଅନ୍ୟଟି ଅନୁଭବ ଦ୍ୱାରା ଜାଣିବା । ଅନୁଭବରେ ଆସିଲେ ଯାଇ ତାହା ପ୍ରକୃତ ଜାଣିବା । ମନେକର ତିନି କ'ଣ ଓ କିପରି ସେ ବିଷୟରେ ବିଜ୍ଞାନୋକ୍ଷେତ୍ରରୁ ଶୁଣି ବା ବହିପଢି ମୁଁ ବୁଝିଯାଇପାରେ, ମାତ୍ର ଏହା ଦ୍ୱାରା ତିନିର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଜାଣିହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ସମ୍ବାଦ (**information**) ସ୍ତରର ଜ୍ଞାନ । ମାତ୍ର ଯେବେ ମୁଁ କିଛି ତିନିଦାନା ପାଟିରେ ପକାଇ ତୁଟୁମି ନେବି ତେବେ ତିନି କ'ଣ ଓ କିପରି, ମୋର ଅନୁଭବ ଆସିଯିବ । ଏହି ଅନୁଭବରେ ଜାଣିବା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ଜାଣିବା । ସମାଧି ଦର୍ଶିତ ଜ୍ଞାନ ହିଁ ଅନୁଭବର ଜ୍ଞାନ ଓ ସତ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ।

ତେବେ ଏହି ଅପରୋକ୍ଷାନୁଭବରେ ଜାଣିବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଜାଣିବାଠାରୁ ଚିକିତ୍ସ କଷ୍ଟକର, ଅଭ୍ୟାସପୁଞ୍ଜ ଓ ସାଧନସାପେକ୍ଷ । ଏ ଉପାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଶିକ୍ଷିତ ଜଗତ ସେତେ ପରିଚିତ ନୁହଁନ୍ତି । ମାତ୍ର ସମୟ ବଦଳୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତର ଏହି ଯୋଗବିଦ୍ୟା ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଛି ଓ ଆଗ୍ରହର ସହ ଅନେକେ ଏହାର ଅଭ୍ୟାସ ଆରମ୍ଭ କରୁଛନ୍ତି ।

ବିଶାଳ ହିନ୍ଦୁଶାସ୍ତ୍ରରୁ ଏ ଯେଉଁ ବିଚାରଧାରାର ସାମାନ୍ୟ ଆଭାସ ଏଥିରେ ଅବତାରଣା କରାଗଲା ଏହା କେତେ ସୁସଙ୍ଗତ ଓ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶିଧାନଯୋଗ୍ୟ । ଏଥିରେ କ'ଣ କିଛି ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ? ମାତ୍ର ବିଜ୍ଞାନରେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସର ସ୍ଥାନ ଅଛି । ମନେକରନ୍ତୁ ଆମେ ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍ ବା ଅକ୍ସିଜେନ୍ ତିଆରି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛେ, ତେବେ ଲାଭାସିଅର୍ ବା ପ୍ରିଞ୍ଚଲେ ଯେଉଁ ଉପାୟ ବତାଇଛନ୍ତି ତାକୁ ପ୍ରଥମେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଠିକ୍ ଠିକ୍ ସେହି ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କଲେ ଆମେ ମଧ୍ୟ ତାହା ତିଆରି କରିପାରିବା ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଗୁରୁକୃପା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଏଥାଏ । ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ସଦ୍ଗୁରୁ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ କୃପା କରି ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଅବିଚଳିତ ଭକ୍ତି ଓ ଗୁରୁସେବା ଦ୍ୱାରା ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ ଗୀତାରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି-

ତଦ୍ବିଦ୍ଧି ପ୍ରଶିପାତେନ ପରିପ୍ରଶ୍ନେନ ସେବୟା ।

ଉପଦେଷ୍ୟନ୍ତି ତେ ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞାନିନଃସ୍ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶିନଃ । (୪/୩୪)

ଅର୍ଥାତ୍ ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶୀ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ପ୍ରଶିପାତ ପୂର୍ବକ ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ସେବା କରିପାରିଲେ ସେ ଜ୍ଞାନ ଉପଦେଶ ଦେବେ । ସେବା ଦ୍ୱାରା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଗୁରୁ କିପରି ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ତାହାର ଉଦାହରଣ ଆଗୁର୍ଯ୍ୟ ଆୟୋଦ୍ୟୋମ୍ୟଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଆରୁଣି ଓ ଉପମନ୍ୟୁ ଏବଂ ଆଗୁର୍ଯ୍ୟ ଗୌତମଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ସତ୍ୟକାମ । ଆଗୁର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କରଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ 'ଗିରି' ମଧ୍ୟ ଏକନିଷ୍ଠ ଗୁରୁସେବା ଦ୍ୱାରା ଗୁରୁଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ଗୁରୁକୃପାରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରି ତୋଟକାଗୁର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ('ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱାମୃତସିନ୍ଧୁ' ପୁସ୍ତକ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ) ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - “ବତ୍ସ! ତୁମମାନଙ୍କର ବିଦ୍ୟାବୃଦ୍ଧି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେବଳ ମୋପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲେ ତୁମ ଭିତରେ ବ୍ରହ୍ମ, ଆତ୍ମା ଓ ଭଗବାନ ଏହି ତିନି ଅବସ୍ଥା ପୁଟି ଉଠିବ । ..... ଇକ୍ଷତିତ୍ତ୍ୱାଠାରୁ ଗୁରୁଚିନ୍ତାର ଫଳ ଅଧିକ କାରଣ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବିଦ୍ୟମାନ । ତେଣୁ ତୁମେମାନେ ଗୁରୁଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତାକଲେ ତାଙ୍କର ଅଗାଧ ଜ୍ଞାନରାଶି ତୁମର ଅଧିଗତ ହେବ । “

ତେଣୁ ବିଜ୍ଞାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମବିଦ୍ୟା କିଛି ଅଣବୈଜ୍ଞାନିକ କଥା ନୁହେଁ । ବିଜ୍ଞାନରେ ପୂର୍ବରୁ ଧାରଣା ବା ସଂସ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତି ରହିବା ସତ୍ୟ ଆବିଷ୍କାରର ଅନ୍ତରାୟ । ଅନୁସନ୍ଧାନର ଫଳାଫଳ କ’ଣ ହେବ ସେ ବିଷୟ ଅନୁମାନ କରି ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ହେଉ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଥିର କରିନେଲେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୁର୍ବଳ ଓ ଅର୍ଥହୀନ ହୋଇଯାଏ । ବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରକୃତିକୁ କହିବାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ନିଜେ ନିରପେକ୍ଷ ଶୋଧା ଓ ଦୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ପୂର୍ବ ସଂସ୍କାର ପ୍ରତି ଅନାସକ୍ତ ଓ ନିରପେକ୍ଷ ଦୃଷ୍ଟିଭାବ ହିଁ ବିଜ୍ଞାନ-ଦୃଷ୍ଟି ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ମନୋବୃତ୍ତିର ମୂଳଦୁଆ । ଭାରତୀୟ ଅଧ୍ୟାତ୍ମବିଦ୍ୟାରେ କର୍ମଯୋଗୀମାନେ ଅନାସକ୍ତ, ଜ୍ଞାନଯୋଗୀ ମଧ୍ୟ ଅନାସକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି -ଏହି ଅନାସକ୍ତ ଓ ଦୃଷ୍ଟି ଭାବ ହିଁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ସାଧନାର ମୁଖ୍ୟ ଅଙ୍ଗ । ରକ୍ଷିମାନେ ଏଥିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିଲେ । ଅନୁଭବର ଫଳକୁ ଅନାସକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି ଭାବରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ତହିଁରୁ ସତ୍ୟ ଓ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱ ନିରୂପଣ କରିବାରେ ସେମାନେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ଥିଲେ । ଏହା ହିଁ ତ ବିଜ୍ଞାନ ଦୃଷ୍ଟି । ଏହି ସତ୍ୟଦୃଷ୍ଟି, ତତ୍ତ୍ୱଦୃଷ୍ଟି ରକ୍ଷିମାନେ ହିଁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଓ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ହୋଇ ବିଶ୍ୱକୁ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିଯାଇଛନ୍ତି ।

ଭାରତର ଏହି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକଳ୍ପ ବୈଦିକ ଯୁଗରେ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱର ବହିଃପ୍ରକୃତିର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଗଭୀର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଥିଲେ ଓ ତହିଁର ଅନୁତମୟ ଫଳ ହିଁ ଏହି ଯୋଗବିଦ୍ୟା ବା ଅଧ୍ୟାତ୍ମବିଦ୍ୟା । ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଜଗତ ବହିଃପ୍ରକୃତିର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଯେପରି ଅଗ୍ରସର ହେଲେ, ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତିର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ସେତେ ଆଗେଇଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବିଜ୍ଞାନ (science) ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା (technology) ରେ ଉନ୍ନତମାନର ଉଦ୍ଭାବନମାନ କରି ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଜଗତ ମଣିଷର ଜୀବନରେ ଭଲରେ ଚଳିବାର ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାର ସହ ଭାରତୀୟ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବିଦ୍ୟାର ସମନ୍ୱୟ ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଘଟାଇପାରିଲେ, ମଣିକାଞ୍ଚନର ସଂଯୋଗ ପରି ଏହା ଜୀବନକୁ ମଧୁମୟ କରିଦେବ । ଆମେ ଇହକାଳରେ ପରାଶାନ୍ତି ଓ ପରକାଳରେ ପରମାଗତି ଲାଭ କରିପାରିବୁ ।

ବିଜ୍ଞାନର ଫଳକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ମଣିଷ କେତେ ଉପକାର ପାଇଛି । ମାତ୍ର ଏହାର ଅପପ୍ରୟୋଗ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଦେଖୁଛେ । ଏହା ତ ବିଜ୍ଞାନର ଦୋଷ ନୁହେଁ, ଦୋଷ ପ୍ରୟୋଗକାରୀଙ୍କ ମନୋବୃତ୍ତିର । ଭାରତୀୟ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବିଦ୍ୟା ଏହି ମନୋବୃତ୍ତିକୁ ସଜାଡ଼ି ଥାଏ । ଏହି ପ୍ରୟୋଗର ଦିଗ ନିରୂପଣ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ **Albert Einstein** ଥରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଭାରତୀୟ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଚିଠିଟି ଲେଖିଥିଲେ, ତାର ଭାବାର୍ଥ ହେଲା - ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଜଗତ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଜାହାଜ (ship) ନିର୍ମାଣ କରିଛି, ମାତ୍ର ତାହାର ଦିଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଯନ୍ତ୍ରଟି ନାହିଁ । ତୁମ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଏମିତିକା ଜାହାଜ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ଅଛି ସୁନ୍ଦର ଦିଗନିର୍ଣ୍ଣୟ ଯନ୍ତ୍ର (compass) । ତୁମର ଦିଗନିର୍ଣ୍ଣୟ ଯନ୍ତ୍ରଟିକୁ ଏହି ଜାହାଜରେ ଖଞ୍ଜି ଦିଅ ଦେଖିବ ଏହା ମଣିଷ ପାଇଁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବାସସ୍ଥଳୀ ହୋଇପାରିବ । ଏହା ହିଁ ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଞ୍ଚତ୍ୟର ମିଳନ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ । ତେବେ ଆସନ୍ତୁ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ଏହି ଇଚ୍ଛାଟିକୁ ରୂପଦେବାର ସେବାଟି ଆଦରି ନେବା । ଏଥିରେ ଆମେ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ହେବ । ‘ଆତ୍ମ ମୋକ୍ଷାର୍ଥୀୟ ଜଗତ୍ ହିତାୟ ଚ’ ଏହି ବେଦବାଣୀ ସଫଳ ହେବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ତାଙ୍କର ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି
ପରିଚାଳନ ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଇଶ୍ୱରସତ୍ତାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରିବାକୁ ବା କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ କଥା ଜାଣିବାକୁ ଜ୍ଞାନ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ସଂଶୟଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଭଗବାନଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ବା ସରଳ କଥାରେ ଇଶ୍ୱରସତ୍ତା ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ହିଁ ଜ୍ଞାନ କୁହାଯାଏ ।
-ପ୍ରେମିକଗୁରୁ

ଗୁଡ଼ିଏ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ - ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ସାଧନାରେ । ସାଧନା-ବଳହୀନ, କାମ-କଲୁଷିତ ଜୀବନରେ ବିଦ୍ୟା କେବଳ ପକ୍ଷୀର ହରିନାମ ଶିକ୍ଷା ସଦୃଶ ହୋଇଥାଏ । ଅନୁକାର ବ୍ୟକ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ କରିବାକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ସମସ୍ତ ବିକୃତ, ବିଶୃଙ୍ଖଳ ଓ ବିସମ୍ଭାବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଧ ହେବ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ସାଧନା ବଳ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ ।
-ନିଗମ ଉପଦେଶ

ବଡ଼ କଥା ଛୋଟ ମୁହେଁ

କେଉଁ ସାହସରେ କହିବି ପ୍ରଭୁ ହେ
ତୁମକୁ ମୁଁ ଭଲପାଏ
ହୃଦୟର ଏହି ମଉନ ଭାଷାକୁ
ଅନୁଭବେ ବୁଝି ହୁଏ ।(୦)

ସହଜରେ ସିନା କହିଦେଲ ତୁମେ
ଟିକେ ଭଲପାଅ ମୋତେ
ବୁଝିବାକୁ ଗଲେ ସେହି ଟିକକର
ପରିମାଣ କାହିଁ କେତେ ।
ତିନିପାଦ ଭୂମି ଦାନ ଭଳି ଏହି
ମାଗକୁ କଳିବ କିଏ ?(୧)

ଭଲ ପାଇବାର ମଧୁର ଭାବ ଯା’
ହୃଦୟରେ ବସା ବାନ୍ଧେ
ନିଜକୁ ପାଶୋରି ବାତୁଳ ପରି ସେ
କେବେ ହସେ କେବେ କାନ୍ଦେ ।
ଭବ ସାଗରର ଲହରୀରେ କେବେ
ଭାସେ କେବେ ବୁଡ଼ି ରହେ ।(୨)

ସତରେ ତୁମକୁ ଭଲପାଏ ଯିଏ
ପ୍ରତିଦାନ ଲୋଡ଼େ ନାହିଁ
ପ୍ରାଣ ଭରି ଭଲ ପାଉଥାଏ ଖାଲି
ଭଲ ପାଇବାର ପାଇଁ
ତୁମ ରୂପ ଛବି ପୁଷ୍ଟି ଉଠେ ମନେ
ଆଖି ମେଲି ନାହିଁ ମୁହେଁ । (୩)

ପୁଷ୍ଟ ତୁମ ହସ ସୁବାସରେ ତୁମ
ଅଙ୍ଗ ଗନ୍ଧ ବୋଲି ବାରେ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରମାର ଅଙ୍ଗରୁ ସତେ କି
ତୁମରି ଆଲୋକ ଝରେ
ମଧୁ ମଳୟରେ ତୁମ ପରଶ ତା’
ତଳୁ ମନ ଶିହରାଏ । (୪)
ବିହଙ୍ଗମ ମଧୁ କାକଳିରେ ଶୁଣେ
ତୁମ ନାମ ଗୁଣ ଗୀତି
ସାଗରର ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର ନିନାଦେ
ଶୁଭେ ତୁମ ଯଶ କୀର୍ତ୍ତି
ହିମଗିରି ଶୃଙ୍ଗ ଧବଳ ମୁକୁଟ
ସମ ତୁମ ଶିରେ ଶୋହେ ।(୫)

ତୁମରି ମୁଖର ଗମ୍ଭୀରତା ଜାଣେ
ଦେଖୁ ଅନ୍ଧକାର ରାତି
ତୁମ ହୃଦୟର ଉଦାରତା ମାପେ
ଗୁହଁ ଆକାଶର ଛାତି
ତୁମ ଭାବ ଜାଗି ଉଠେ ମନ ତଳେ
ଯହିଁ ଆଖି ପଡ଼ିଯାଏ ।(୬)

ବସନ୍ତ ଆସିଲେ ମିଳନ ବଇଁଶୀ
ବାଜେ ମନ କୁଞ୍ଜ ବନେ
ବିରହ ବ୍ୟଥାରେ ପରାଣ କାତର
ହୁଏ ଧାରା ଶିରାବଣେ
ପ୍ରତି ରତ୍ନରେ ସେ ଆନମନା ହୋଇ
ଭାବ ରାଜ୍ୟେ ଘୁରୁଥାଏ ।(୭)

ହୃଦୟ ସାଗରେ ନିତି ନବ ନବ
ଭାବର ତରଙ୍ଗ ଖେଳେ
ସେ ଭାବର ମଣି ମୁକୁତା ସାଉଁଟେ
ଗୋପନେ ମରମ ତଳେ
ଅଳପକେ ତାର କଳପନା ସବୁ
ଅକୁହା କାହାଣୀ କୁହେ ।(୮)

ଏତେ ଭାବେ ଭବେ ଅନୁଭବୀ ମୁଁ ତ
ହୋଇନାହିଁ କେବେ ଦିନେ
କେମିତି କହିବି ତୁମକୁ ହେ ପ୍ରଭୁ
ଭଲ ପାଇଛି ଜୀବନେ
ତଥାପି ମୁଁ ଭଲ ପାଇନାହିଁ ବୋଲି
କହିପାରିବିନି ମୁହେଁ ।(୯)

ତୁମେ ତ କହିଛ ଭଲ ପାଇବାଟା
ଅଟେ ସୁମହତ ଚିନ୍ତା
ତୁମ ଭଣ୍ଡାରର ପ୍ରିୟ ଦରବ ସେ
କେତେ ମୁଁ ନେଇଛି ବୁଝ
ନେଇଥିଲି ଯାହା ଭେଟୁଛି ଚରଣେ
ବଡ଼ କଥା ଛୋଟ ମୁହେଁ ।(୧୦)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ ମା’
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ

ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପା

ଆମର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଠାକୁର ପରମହଂସ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ବାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀ ଦେବ ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମ ମାର୍ଗରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ସେ ତାରାପୀଠର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତାନ୍ତ୍ରିକ ମହାକୈଳ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ବାବଧାନରେ ତନ୍ତ୍ର ସାଧନା କରି ତେଜଶି ଦିନରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଥିଲେ ଓ ମା' ଭଗବତୀଙ୍କୁ ପତ୍ନୀ ରୂପେ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜୀବନ ଚରିତ୍ର ସଂକ୍ଷେପରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ଶ୍ରୀ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ଜୀବନୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏଲିଜାବେଥ୍ ଉଷା ହାରତିଙ୍କଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଲିଖିତ **Shri Bamakhepa of Tarapitha** ପ୍ରବନ୍ଧ, 'ସଂପ୍ରେବକ' ଏକାଦଶ ଓ ଦ୍ବାଦଶ ଭାଗର 'ମହାପୁରୁଷ ପ୍ରସଙ୍ଗ' ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଛି ।

ବାମାକ୍ଷେପା ୧୮୩୭ ମସିହାରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ବୀରଭୂମ୍ ଜିଲ୍ଲାର ତାରାପୀଠ ସନ୍ନିକଟସ୍ଥ ଆଟଲା ନାମକ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ସର୍ବନନ୍ଦ ଚାଟାର୍ଜି (ଚଟୋପାଧ୍ୟାୟ) ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ରାଜକୁମାରୀ । ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଦୁଇ ଭଉଣୀ ଓ ଗୋଟିଏ ଭାଇ ଥିଲେ । ଭଉଣୀ ଦୁହେଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ । ବାମାକ୍ଷେପା ଥିଲେ ପିତାମାତାଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର । ତାଙ୍କର ପିତୃଦଣ୍ଡ ନାମ ଥିଲା ବାମାଚରଣ । କିନ୍ତୁ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ସେ ସଂସାର ପ୍ରତି ଉଦାସୀନ ଥିବାରୁ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ପାଗଳ ବାମା ବା 'ବାମାକ୍ଷେପା' ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ । କ୍ଷେପା ନାମଟି ସାଧାରଣତଃ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ବାଉଲ୍ ସଂପ୍ରଦାୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ଜଣେ ସାଧୁ ଆତ୍ମା । ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଧର୍ମରେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ଥିଲା । ସେ କାଳୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଠନ କରି ଖେଳିବାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ଧର୍ମ ଓ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ନେଇ ଖେଳିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଖେଳରେ ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ନ ଥିଲା ।

ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରାମ ଚାଟଶାଳୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ବିଶେଷ ସୁଚ୍ଛଳ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଅର୍ଥାଭାବରୁ ସେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଗ୍ରାମ ବାହାରକୁ ଯାଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । ଅତି ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ତାଙ୍କର ପିତୃ ବିୟୋଗ ଘଟିଥିଲା । ତେଣୁ ବିଧବା ମା' ଓ ବଡ଼ ଭଉଣୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ବାବଧାନରେ ପ୍ରାଥମିକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶିକ୍ଷା ସେ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ବାମାକ୍ଷେପା ମା' ଓ ବଡ଼ ଭଉଣୀଙ୍କ ପାଖରୁ ରାମାୟଣ ଓ ମହାଭାରତରୁ ପୌରାଣିକ ଗଳ୍ପ ସବୁ ଶୁଣୁଥିଲେ ଏବଂ ସେହିସବୁ ତାଙ୍କ କୋମଳ ମନରେ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ଓ ସେ ଧର୍ମ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ଭକ୍ତିମୂଳକ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କରିବାକୁ ଅତିଶୟ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ଓ ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠରେ ଭକ୍ତି ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କରି ମାତା ଓ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭଗ୍ନୀଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଥିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କର ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଅବନତି ହେବାରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ମା' ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ପୁଅ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ନିଜ ଭାଇଙ୍କ ଘରକୁ ପଠାଇଦେଲେ । ମାମୁଁ ମଧ୍ୟ ପିଲା ଦୁଇଟିଙ୍କୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ନିଜ ପରିବାରର ସକ୍ରିୟ ସଦସ୍ୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନିଜର ଗାଇଗୋରୁମାନଙ୍କର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ବ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ବାମାକ୍ଷେପା ଏହି ସହଜ କାମଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେବାରୁ ମାମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ମା'ଙ୍କ ପାଖକୁ ଘରକୁ ପଠାଇଦେଲେ ।

କୌଣସି ପ୍ରକାର ସାଂସାରିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ନ ଥିଲା । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସାଂସାରିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସେ ଅଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ସର୍ବଦା ମା' ତାରାଙ୍କୁ ଉପାସନା କରିବାକୁ ସେ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ସଂସାରର ସବୁ ବସ୍ତୁରେ ସେ ମା' ତାରାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଦେଖିଲେ ମା' ତାରା ତାଙ୍କର ମନେ ପଡୁଥିଲେ । ଏପରିକି ଯେତେବେଳେ ସେ 'ମା' ତାରା' ବୋଲି ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ବାହ୍ୟଜ୍ଞାନ ଲୋପ ପାଇଯାଉଥିଲା । ତାଙ୍କର ଏ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦର୍ଶନ କରି ମା' ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଗଲେ ଯେ ପୁଅ ପାଗଳ ହୋଇଯାଇଛି, ତେଣୁ ବାହାର ଲୋକଙ୍କ ଉପଦ୍ରବରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ଘରେ ନଜରବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦିନେ ସୁଯୋଗ ପାଇ ବାମାକ୍ଷେପା ମା'ଙ୍କ ନଜର ଏତାଇ ଘରୁ ବାହାରି ଗଲେ ଓ ଦ୍ବାରକା ନଦୀ ସନ୍ତରଣ କରି ପଦବ୍ରଜରେ ପୁଣ୍ୟତୀର୍ଥ ତାରାପୀଠକୁ ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେତେବେଳେ ବାମାକ୍ଷେପା ମାତ୍ର ୧୨ ବର୍ଷର ବାଳକ । ପୂର୍ବରୁ ସେ ବିଖ୍ୟାତ ତାନ୍ତ୍ରିକ କୈଳାସପତି ବାବାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶୁଣିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ସିଧାସଳଖ କୈଳାସପତି ବାବାଙ୍କ କୁଟୀର ଦ୍ବାରରେ ଯାଇ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ବାବା ମଧ୍ୟ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କଠାରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସାତ୍ତ୍ବିକ ଲକ୍ଷଣ ଦର୍ଶନ କରି ତାଙ୍କୁ ଶିଷ୍ୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲେ । କୈଳାସପତି ବାବାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ବାବଧାନରେ ବାମାକ୍ଷେପା କଠୋର ତନ୍ତ୍ର ସାଧନା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଭତିମଧ୍ୟରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ମା' ପୁଅକୁ ଘରେ ନ ପାଇ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଚାରିଆଡ଼େ ଖୋଜାଖୋଜି କଲେ । ବହୁତ ଖୋଜିଲା ପରେ ଶେଷରେ କୈଳାସପତି ବାବାଙ୍କ

କୁଟୀରରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ବହୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଘରକୁ ଫେରିବାକୁ ରାତି କରାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସେ ସହରରେ ରହୁଥିବା ତାଙ୍କର ଜଣେ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଏହି ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ନାମ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ସରକାର ଓ ସେ ନାଟୋର ମହାରାଜାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । ସେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ପାଇଁ ତାରାପୀଠ ମନ୍ଦିରରେ ପୂଜା ପାଇଁ ଫୁଲ ତୋଳିବା ଚାକିରୀ ଯୋଗାଡ଼ କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ବାମାକ୍ଷେପା ଏହି ସହଜ କାମଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ସଂପାଦନ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଫୁଲ ତୋଳିବା ବଦଳରେ ସେ ମା' ତାରାଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ବିଭୋର ହୋଇ ବସି ରହୁଥିଲେ । ସେ ଭଗବତ୍ ଆରାଧନାରେ ଏଭଳି ନିମଗ୍ନ ହୋଇଯାଉଥିଲେ ଯେ ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୁଲିଯାଉଥିଲେ । ଦିନ, ରାତି, ଖରା ଓ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜାଣି ପାରୁ ନ ଥିଲେ । ସେ ତାରାପୀଠ ଶୁଶାନରେ ଶୁଶାଳ କୁକୁରଙ୍କ ମେଳରେ ରହୁଥିଲେ ।

ଅଷ୍ଟଦଶ ବୟସରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ମାତୃବିୟୋଗ ହୋଇଥିଲା । ସେ ମା'ଙ୍କୁ ବହୁତ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ମା'ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା, ସେତେବେଳେ ସେ ଦ୍ଵାରକା ନଦୀରେ ସ୍ନାନ କରୁଥିଲେ । ଖବର ପାଇ ସେ ବିକଳ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା, ମା'ଙ୍କର ଶବ ନଦୀ ସେପାରିରେ ତାରାପୀଠ ଶୁଶାନରେ ତାରାମା'ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାହ ହେବ । ମାତ୍ର ସେ ସମୟରେ ନଦୀରେ ଭୀଷଣ ବନ୍ୟା । ନଦୀ ପାର ହେବା ଦୁଃସାଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ବାମାକ୍ଷେପା ସେସବୁକୁ ଖାତିର ନ କରି, ନିଜକୁ ବନ୍ୟାରେ ଭସାଇ ଦେଇ ସନ୍ତରଣ କରି ଯାଇ ଗ୍ରାମରୁ ମା'ଙ୍କ ଶବକୁ ଧରି ନଦୀ ପାର କରି ତାରାପୀଠରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ଶବଦାହ କଲେ । ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ମାତୃ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିନ ମଧ୍ୟ ଏକ ଅଲୌକିକ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା । ଶ୍ରାଦ୍ଧର ତିନି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବାମାକ୍ଷେପା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଦେବା ପାଇଁ ସାନଭାଇ ରାମାଚରଣଙ୍କୁ କହିଲେ । ସେତେବେଳେ ଘରେ ଫୁଟା କଉଡିଟିଏ ମଧ୍ୟ ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିନ ସକାଳୁ ଘରେ ପ୍ରତୁର ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମନ ଆନନ୍ଦରେ ରାମାଚରଣ ବ୍ରାହ୍ମଣଭୋଜନର ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଣେ ବାମାକ୍ଷେପା ତାରାମନ୍ଦିରେ ବସି ତାରାନାମ ଜପରେ ନିମଗ୍ନ ଥାନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ରାମାଚରଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବସାଇ ଦେଇ ପରବେଷଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଆକାଶରେ କଳାହାଣ୍ଡିଆ ମେଘ ଘୋଟି ଆସିଲା । ରାମାଚରଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡିଲେ । ମାତ୍ର ଠିକ୍ ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବାମାକ୍ଷେପା ଆସି ଭୋଜନ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭୋଜନ ସ୍ଥାନର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ମୁଣ୍ଡଳୀ ବୁଲାଇଦେଲେ ଓ ଉଚ୍ଚସ୍ଵରରେ ତାରା ନାମ ଜପ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମୁଷଳଧାରୀରେ ବର୍ଷା ହେବାକୁ ଲାଗିଲା, ମାତ୍ର ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ବେଞ୍ଚନୀ ମଧ୍ୟରେ ବିରୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ପାଣି ପଡିଲା ନାହିଁ । ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଏହି ଅଲୌକିକ ସାଧନ ଶକ୍ତି ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଚମତ୍କୃତ ହୋଇଗଲେ ।

ବାମାକ୍ଷେପା ଗୁରୁ କୈଳାସପତି ବାବା ଓ ତାରାପୀଠର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସିଦ୍ଧ ତାନ୍ତ୍ରିକ ମୋକ୍ଷଦାନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାନରେ ତନ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା କରି ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କଲେ । ସେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କଲା ପରେ ମୋକ୍ଷଦାନନ୍ଦ ତାଙ୍କୁ ତାରାପୀଠ ଆସନର ଗୁରୁ ଭାବେ ଅର୍ପଣ କରି ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ । ଏହି ଉଚ୍ଚ ପଦବୀ ମଧ୍ୟ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ରଖିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ମନ୍ଦିରର ନୀତିନିୟମ, ଶୁଚି ଅଶୁଚି, ସାମାଜିକ କାଳଦା କାନୁନ୍ କିଛି ମାନୁ ନ ଥିଲେ । ସେ ଏସବୁର ବହୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ ଥିଲେ । ସେ ପଶୁପକ୍ଷୀ, ବୃକ୍ଷଲତା ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ମା' ତାରାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରୁଥିଲେ । କେତେବେଳେ ସେ ଶୁଶାଳ କୁକୁରଙ୍କ ସହ ଏକତ୍ର ଆହାର କରୁଥିଲେ ତ କେବେ ମନ୍ଦିର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଶୌଚକର୍ମ କରୁଥିଲେ । ପୁଣି କେତେବେଳେ ଗଛଲତାଙ୍କୁ କୁଣ୍ଡାଇ ଧରି ମା' ମା' କହି କାନ୍ଦି ଉଠୁଥିଲେ । ଦିନେ ମନ୍ଦିରର ପୂଜକମାନେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ମା' ତାରାଙ୍କ ଭୋଗ ଅର୍ପଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଖାଉଥିବାର ଦେଖିଲେ । ଏହି ଘଟଣାରେ କ୍ରୋଧିତ ହୋଇ ସେମାନେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ପ୍ରସାଦ ଦେବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଏମିତି ଚାରି ଦିନ ବିତିଗଲା । ବାମାକ୍ଷେପା ଅନାହାରରେ ତାରା ନାମ ଜପ କରୁଥାନ୍ତି । ଚତୁର୍ଥ ଦିନ ରାତିରେ ନାଟୋରର ମହାରାଣୀଙ୍କୁ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଦେଖାଦେଇ ମା' ତାରା କହିଲେ, “ମୁଁ ଏ ସ୍ଥାନ ଛାଡି ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ଭାବୁଛି । ମୁଁ ମୋର ପ୍ରିୟ ପୁତ୍ର ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ଖାଇବା ପାଇଁ ଦେଲି, କିନ୍ତୁ ପୂଜକମାନେ ତାଙ୍କୁ ପିଟି ତାର ଖାଦ୍ୟ ଛତାଇ ନେଲେ । ଯଦି ମୋର ପୁଅ ଆଗ ନ ଖାଇବ, ତାହାହେଲେ ମୁଁ ତାର ମା' ହୋଇ କେମିତି ଖାଇବି ?” ନିଦରୁ ଉଠି ମହାରାଣୀ ଆଦେଶ ଦେଲେ, ବାମାକ୍ଷେପା ଆଗ ଖାଇବେ, ତାପରେ ମା' ତାରାଙ୍କୁ ଭୋଗ ଅର୍ପଣ ହେବ । ଏହି ଘଟଣା ପରଠାରୁ କେହି ଆଉ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରିବାକୁ ସାହସ କଲେନାହିଁ । ବାମାକ୍ଷେପା ଜଣେ ଅସାଧାରଣ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଜଣ ଭୈରବୀ ସେବିକା ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ନାମ ଥିଲା ତାରା ଓ ଦେବାମ୍ବା । ବାମାକ୍ଷେପା ଉତ୍ତତିୟାନବକ୍ଷ ସାହାଯ୍ୟରେ ନାଭିର ନିମ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏଭଳି ନିୟନ୍ତ୍ରଣର କ୍ଷମତା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ଯେ, ସେ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଏହି ସ୍ଥଳ ଦେହରେ ନାରୀ ଏବଂ ପୁରୁଷ ଉଭୟବିଧ ରୂପ ଧାରଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରୁଥିଲେ । ସେ କଳସୀଏ ମଦ୍ୟ ପାନ କରି ପୁନରାୟ ସେହି ମଦ୍ୟକୁ ବମନ କରି କଳସୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ରଖିଦେଇପାରୁଥିଲେ । ନାନାବିଧ ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଭୋଜନ କରି

ପୁନରାୟ ପୃଥକ୍ ପୃଥକ୍ ଭାବରେ ତାହା ବହିର୍ଗତ କରିପାରୁଥିଲେ । ଏହି ଯୋଗବିଭୂତି ଦ୍ଵାରା ସେ କୃପା କରି ବହୁ ଲୋକଙ୍କୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ବହୁ ଦୂରଦୂରାନ୍ତରୁ ଲୋକେ ଆଶୀର୍ବାଦ ନେବା ପାଇଁ ଓ ରୋଗରୁ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବା ମାନସରେ ତାଙ୍କପାଖକୁ ଆସୁଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଘଟଣା ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହେଲା ।

ଥରେ ଜଣେ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ମୁମୂର୍ଷୁ ଯକ୍ଷ୍ମାରୋଗୀକୁ ତାର ଆତ୍ମୀୟମାନେ ଶେଷ ଆଶୀର୍ବାଦ ନିମନ୍ତେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆଣିଲେ । ବାମାକ୍ଷେପା କିନ୍ତୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ରୋଗୀର ବେକ ଚିପି ଧରି ଡୋରରେ ହଲାଇ ଚିତ୍କାର କରି କହିଲେ, ‘ଏବେ ଆଉ ପାପ କରିବୁ?’ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ଅତୀତ ଏହି ରୁଷ ବ୍ୟବହାରରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ କରି ବହୁ ଦିନରୁ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ରୋଗୀ ବିଛଣାରୁ ଉଠି ଠିଆ ହେଲା ଓ ଖାଇବାକୁ ମାଗିଲା । ଖାଇ ସାରିଲା ପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରିଗଲା ।

ବଳଗାମର ନିମାଇ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ହାଣ୍ଡିଆ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ଭୀଷଣ କଷ୍ଟ ପାଇଥିଲା । ଦିନେ ରାତିରେ କଷ୍ଟ ସହ୍ୟ କରି ନ ପାରି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରି ଦଉଡ଼ି ନେଇ ତାରାପୀଠ ଶୁଶ୍ରାବରେ ପ୍ରବେଶ କଲା । ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ରାତିର ଅନ୍ଧକାର ଭେଦ କରି ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ମା’ ମା’ ତାଙ୍କ ଭାସିଆସିଲା । ସେହି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ନିମାଇ ଏତେ ଭୟଭୀତ ହୋଇଗଲା ଯେ ଆଉ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ସାହସ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେହିଦିନଠାରୁ ସେ ତାରାପୀଠରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ନିକଟରେ ରହିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦିନେ ନିମାଇ ପବିତ୍ର ଧୂନି ନିଆଁରେ ହୁକା ଲଗାଇବାର ଦେଖି ବାମାକ୍ଷେପା ଭୀଷଣ ରାଗିଗଲେ ଓ ନିମାଇର ତଳିପେଟରେ ଏତେ ଡୋରରେ ଲାତ ମାରିଲେ ଯେ ନିମାଇ ବେହୋସ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଯେତେବେଳେ ତାର ଚେତା ଆସିଲା ସେ ଦେଖିଲା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବରେ ତାର ବହୁ ଦିନର ହାଣ୍ଡିଆ ରୋଗ ଭଲ ହୋଇଯାଇଛି ।

ତାରାପୀଠ ଶୁଶ୍ରାବରେ ତାରାଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ବିଶାଳ ଶିମୁଳି ବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ବଶିଷ୍ଠ ଦେବଙ୍କ ସିଦ୍ଧପୀଠ ବିଦ୍ୟମାନ । ବାମାକ୍ଷେପା ସମସ୍ତ ଦିବସ ଶୁଶ୍ରାବସ୍ଥିତ ସେହି ସିଦ୍ଧପୀଠରେ ବସିଥାନ୍ତି ଓ ସାକ୍ଷାତ୍ ମହାଦେବଙ୍କ ପରି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଅନ୍ତି । ସେ କେବେ ଦେବୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପ୍ରଣିପାତ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ପରନ୍ତୁ ସାକ୍ଷାତ୍ ମନୁଷ୍ୟ ଭାବରେ ଦେବୀଙ୍କ ସହ କଥୋପକଥନ ହୁଅନ୍ତି । ଦେବୀ ମଧ୍ୟ ପାଷାଣମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚିନ୍ତାଧାରୀ ରୂପ ଧାରଣ କରି ଭକ୍ତ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ସହ ବାକ୍ୟାଳାପ କରନ୍ତି । ସନ୍ତାନ ଯେପରି ମାତା ନିକଟରେ ଅଳିଅଙ୍ଗଳି କରେ, ବାମା ମଧ୍ୟ ଦେବୀଙ୍କ ସହ ସେହିପରି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । କୌଣସି କଥା କହିବାକୁ ଭୁଲିଯାଇଥିଲେ, ସେ ପୁନର୍ବାର ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଦେବୀଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରୁଥିଲେ । ଆମ ପ୍ରିୟ ଠାକୁର ସ୍ଵାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ତନ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆସିବେ, ତାହା ସେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଦେବୀଙ୍କଠାରୁ ଅବଗତ ହୋଇ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ଥିଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ସହ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ୍ ସମୟରେ ସେ ଏହା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ସହ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ୍କାର ‘ସଂଘସେବକ’ ଦ୍ଵାଦଶ ଭାଗରେ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । “ନଳିନୀକାନ୍ତ ତାରାପୁରରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ଦୂରରୁ ତାରାଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ କଲେ ଏବଂ କ୍ରମେ ମନ୍ଦିର ସଂଲଗ୍ନ ଅଗଣାରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଦେଖିଲେ ଜଣେ ଦୀର୍ଘକାୟ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ବିରାଟ ପୁରୁଷ ମନ୍ଦିର ସମ୍ମୁଖରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ । ନଳିନୀକାନ୍ତ ତାଙ୍କ ପଦପାତ୍ରରେ ପ୍ରଣତି ଜ୍ଞାପନ କଲେ । ଆଶୀର୍ବାଦ ପରେ ବାମାଚରଣ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମୋହରେ ଉତ୍ତୋଳନ ପୂର୍ବକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, ‘ବତ୍ସ! ମୋ ନିକଟକୁ କାହିଁକି ଆସିଛ? ତୁମେ କଣ ଚାହୁଁ?’ ସାଧୁଙ୍କ ସମ୍ମୋହ ବ୍ୟବହାରରେ ଆଚରଣ ସମ୍ବରଣ କରି ନ ପାରି ଅଶ୍ରୁସଜଳ ନୟନରେ କହିଲେ, “ମୁଁ କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଜଗତ ରହସ୍ୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ସେହି ସମୟରେ ସ୍ଵପ୍ନରେ ମନ୍ତ୍ର ଲାଭ କଲି । କିନ୍ତୁ ତାହାପରେ ଆଉ କୌଣସି ଉପାୟ ନ ପାଇ ଜୀବନରେ ସତ୍ୟ ଲାଭ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ହତାଶ ହୋଇପଡ଼ିଲି । ସେତିକିବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ଶରଣ ନେବାକୁ ମୋତେ ସ୍ଵପ୍ନାଦେଶ ହେଲା । ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦଉଡ଼ି ଆସିଛି । ଆପଣ ମୋର ଗୁରୁ; ମୋତେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଜଗତ ରହସ୍ୟ ଜଣାଇ ମୋର ସଂଶୟ ଅପନୋଦନ କରାନ୍ତୁ ଓ ମୋତେ ନବଜୀବନ ଦାନ କରନ୍ତୁ; ଅନ୍ୟଥା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିବି । ସତ୍ୟଲାଭ ବ୍ୟତୀତ ଏ ଜୀବନ ବିତମ୍ଭନା ମାତ୍ର । ଗୁରୁଦେବ ! ଶରଣାଗତକୁ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇ କୃତାର୍ଥ କରନ୍ତୁ । ବାମାଚରଣ ନଳିନୀକାନ୍ତଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରଟି ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ କହି ଉଠିଲେ, ‘ବାବା! ତୁ ଯେ ମହା ଭାଗ୍ୟବାନ । ତୋ ପ୍ରତି ମା’ଙ୍କର ଏତେ କୃପା । ତୁ ଯେ ‘ତାରା’ ମନ୍ତ୍ର ପାଇଛୁ ରେ ବାବା ! ମା’ ମୋତେ ତୋ କଥା କହିଥିବାରୁ ମୁଁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୋର ଆଗମନ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ରହିଥିଲି । ମୁଁ ତୋତେ ନିଷ୍ଠୁର ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ଏହି ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭାବରେ ତୋର ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହେବ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ନିକଟରେ ତିନି ସପ୍ତାହ ରହିଥିଲେ । ଯଥା ସମୟରେ ବାମାକ୍ଷେପା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବୀରାଗାର ମତରେ ଅଭିଷେକ କରାଇ ଜପରେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ ଏବଂ ନିତ୍ୟ ଜପ, ନୈମିତ୍ତିକ ଜପ ଓ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସମ୍ପନ୍ନ କରାଇ ତାଙ୍କୁ ବୀରସାଧନାର ଅଧିକାରୀ କରାଇଦେଲେ । ଯେଉଁଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯଥା ବିଧାନରେ ଯଥା ସମୟରେ ଚିତା ସାଧନା ଆରମ୍ଭ କଲେ

ସେଦିନ ଶନିବାର, କୃଷ୍ଣପକ୍ଷର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥି । ଚିତା ସାଧନା ଦିନ ରାତି ଦେହପ୍ରହରରେ ବାମାକ୍ଷେପା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଧରି ପୂର୍ବ ଚିହ୍ନିତ ଶବ ନିକଟକୁ ନେଇଗଲେ । ତାପରେ ଯଥାବିଧି ଜପର ସଂକଳ୍ପ କରାଇ ଧ୍ୟାନ ଓ ଜପ ସମର୍ପଣର କୌଶଳ ବୁଝାଇ ଦେଇ କହିଲେ, ‘ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଯାଉଛି, ମୁଁ ସବୁବେଳେ ତୁମ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରଖି ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ବସିଥିବି ଏବଂ ଯଥା ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବି ।’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେହି କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀର ଗାଢ଼ ଅକ୍ଷକାର ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ବୁଡ଼ାଇ ଦେଇ ନିବିଷ୍ଟ ମନରେ ଜପରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ସମୟ ସମୟରେ ସେ ନାନାବିଧ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ୁଥିବା ବେଳେ ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ‘ମା ଭୈଷ୍ଟ’ ଶବ୍ଦରେ ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି ନେଉଥିଲେ । ସାଧନା ସମୟରେ ସେ କେତେ ଯେ ବିକଟ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଛନ୍ତି, ତାହା ବର୍ତ୍ତନାତୀତ । କେତେବେଳେ ଆଲୁଲୀୟତକେଶା କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ବୃକ୍ଷା ଅଜହାସ୍ୟ କରି ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଧାବିତ ହେବା ଭଳି ଜଣାଯାଏ ତ କେତେବେଳେ ଦେଖନ୍ତି ଭୟଙ୍କର ମହାବଳ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭୀଷଣ ଗର୍ଜନ ପୂର୍ବକ ଲାଙ୍ଗୁଳ ଚାଳନା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ‘ତାରା, ତାରା’ ଶବ୍ଦ କର୍ଣ୍ଣରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ମାତ୍ରେ ମନରେ ସାହସ ଓ ବଳ ଫେରି ଆସେ ଓ ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ଶବ୍ଦ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ଦେଖିଲେ ଶତ ଶତ ଦିଗମ୍ବରୀ ବିରାଟାକୃତି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ତାଙ୍କ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଘେରି ବୁଲି ହସର ଲହରୀ ଛୁଟାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ତେଜପୁଞ୍ଜମୟୀ ପ୍ରଭା ଓ ଗଳାରେ ମୁଣ୍ଡମାଳା । ସେମାନଙ୍କ ତ୍ରିନେତ୍ରରୁ ଯେପରି ଅଗ୍ନିର ସୁଲିଙ୍ଗ ବହିର୍ଗତ ହେଉଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ମୁଖ ମଧ୍ୟରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଦୃଶ ଲହ ଲହ ଜିହ୍ଵା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆସି ଯେପରି ଫେରିଯାଉଛି । ଦେବୀମାନେ ବହୁଭୁଜା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ହସ୍ତରେ ନାନାପ୍ରକାର ଦିବ୍ୟଅସ୍ତ୍ର ସମୂହ ଦେବୀପ୍ରମାନ । ହଠାତ୍ ଦେବୀମାନେ ହୁଳହୁଳି ପକାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେହି ଭୀଷଣ ଶବ୍ଦରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସଂଜ୍ଞା ଲୋପ ପାଇବାକୁ ବସିଲା । ସେ ଆସନରୁ ଟଳିପଡ଼ିବାର ଉପକ୍ରମ ହେବା ସମୟରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କର ହାସ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିହ୍ନର ଶୁଣି ସତର୍କ ହୋଇଗଲେ । ବାମା ତାଙ୍କ ଛାତିରେ, ‘ଆରେ ବାବା, ଏହା ଯୋଗିନୀ ଚକ୍ରରେ, ଯୋଗିନୀ ଚକ୍ର’ । ମନେ ମନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲା ମାତ୍ରେ ସେମାନେ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଗଲେ । ଏହାପରେ ଦେବୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ରୂପରେ ତାରାଦେବୀ ଦର୍ଶନ ଦାନ କରିଥିଲେ ।

ତନ୍ତ୍ରରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ଫେରିଲା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଗୁରୁ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ସହ ଆଉ ଥରେ ମାତ୍ର ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଥିଲା । ବାମାକ୍ଷେପା ୧୩୧୮ ସାଲ (୧୯୧୧ ମସିହା) ଶ୍ରାବଣ ମାସର ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିନ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ । ତାରା ମା’ଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଭକ୍ତ ବାମାକ୍ଷେପା ପାର୍ଥିବ ବନ୍ଧନ ଛିନ୍ନ କରି ସୁଧାମକୁ ମହାପ୍ରୟାଣ କଲେ । ମହାତ୍ମା ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ସ୍ମୃତି ବିଜ୍ଞତିତ ପୁଣ୍ୟପୀଠ ତାରାପୀଠରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକ ଆସନ ରହିଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ଦ୍ଵିବେଦୀ

ଭାରି ଦୟାମୟ ପ୍ରାଣର ଠାକୁର

ଭାରି ଦୟାମୟ ପ୍ରାଣର ଠାକୁର
ତାଙ୍କ ପରି କିଏ ହେବ ରେ । ୦।
ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କର ଦୋଷ କ୍ଷମା କରି
ଆଖିଲୁହ ଯୋଛି ଦେବ ରେ । ୧।
ସବୁ ଭାର ସିଏ ନେଇଛନ୍ତି ବହି
ଜୀବନରେ କଷ୍ଟ ସହି ରେ । ୨।
ଅମୃତର ଭାଣ୍ଡ ରଖିଯାଇଛନ୍ତି
ଭକ୍ତ ଭଗବାନ ଭାବରେ । ୩।
ଯେତେ ବି ବିପଦ ଆସିଲେ ଜୀବନେ
ସବୁକାଳେ ସିଏ ଉଦ୍ଧାର ରେ । ୪।
ଅନୁଭବୀ ଯିଏ ଅନୁଭବ କରେ (ତାଙ୍କୁ)

ପୂଜା ସମ୍ମିଳନୀ ସଭାରେ । ୫।
ଅପରୂପ ତାଙ୍କ କମନୀୟ ଛବି
ଅଟେ ଭାରି ମନ ଲୋଭା ରେ । ୬।
ପୂଜାବେଦୀ ପଛେ ତାଙ୍କରି ପ୍ରତିମା
ଦିଶଇ ଅପୂର୍ବ ଶୋଭା ରେ । ୭।
(ତାଙ୍କୁ) ଭକ୍ତମାନେ ଜଣାପଡ଼ିଯା’ନ୍ତି
ନିଜ ନିଜ ଆଚରଣ ରୋଗ
ଆସ ମା’ ଭାଇ ପ୍ରାଣ ପାତି ଦେବା
ସେଇ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବାରେ । ୮।
ଧନ, ମନ, ପ୍ରାଣ, ସୁଖ, ଦୁଃଖ ସବୁ
ତାଙ୍କ ପଦେ ସଂପି ଦେବା ରେ । ୯।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା

Living in Thakur's world

I'm extremely fortunate to know Shree Shree Thakur. He is a unique Sadguru. It took me a couple of years to know about Thakur after establishing a relationship with one of the Nigam families through my holy matrimony. Like Thakur has always reminded us that good or bad things do not happen until the right time arrives, it took a couple of years after my marriage for the right time to arrive. May be, I was not eligible until that right time.

From the time I had the knowledge of understanding good and bad, I have always wanted to be a good person in life. After reading Nigam Upadesh and Thakur's biography in Oriya, I realized that all Thakur has ever wanted from His disciples/devotees is that they should lead an ideal household life. It sounds simple yet it is very difficult and very meaningful too. That really caught my attention.

Earlier in my life I had always realized the importance of a Guru! By Guru, all I understood was that a person who teaches us good things! For that reason, I always thought the teachers who teach us at school are our gurus and, of course, our parents and elders who teach us how to live in this society with good morals and behaviors are also our gurus. Before being a part of Nigam family, I had never realized the importance of a spiritual guru!

After reading through Thakur's divine gospels, I came to know that Sadguru is a spiritual Guru who has attained Nirbikalpa Samadhi, the ultimate state of samadhi and has come to this mortal earth for the betterment of human kind. This happens by the divine signal of Jagatguru, the Master of the Universe. It is hard to believe that I have the blessings and guidance of a Sadguru.

By being disciples/devotees of Shree Shree Thakur, we are expected to lead a life of an ideal human being, be part of Saraswat Sangha and serve the society by believing it to be the divine creation of Jagatguru. Thakur has said that His main aim is expansion of ego. One's ego should not be confined to just his or her own body and his or her own relatives but it should be expanded *to envelop* the whole universe.

Having lived in the US for a while now, I have learnt a lot from this society. The good things that I have learnt are exactly the same things that Thakur has asked us to do. People in this society help each other and always are very conscious of their surroundings and do not want to cause any kind of harm to one another. Like Thakur has said, we must try to give form to Thakur's ideals in our own family, then the ideals of the family will spread to the village, the ideals of the village will spread to the country, the ideals of the country will spread to the continent and from the continent to the whole universe.

We must always realize who we are. Thakur has said, "Get yourself free from the worries because you are intimate companions of Sadguru!" We have come to this world to perform His duty and have accepted that responsibility with our own consent. By doing this we advance in the path of salvation. Thakur has asked us to follow the two best ideals that are of Acharya Sankara and Mahaprabhu Gourangadev. He has asked us to be wise like Sankaracharya and have hearts full with compassion like Gourangadev.

Nothing happens in this world without the knowledge of Sadguru! We must learn how to totally believe in and depend on Him who has brought us to this world. We must leave all our loads and responsibilities on Him and spend the rest of our life without any thought or anxiety. Surrender everything, our sadness and happiness, our gain or loss at His feet. We must live low and take shelter at His feet, in poverty or prosperity. Pray to Him, with simplicity for our weaknesses.

We must not forget Thakur's words, "I'll not be free till those who are depending on me are free and achieve salvation." It is our duty to be an ideal member of the Nigam family by inspiring spirituality and religiousness in those who come in contact with us, even without talking to them.

With this I pray to my spiritual master, my Ishta,

om ajnaana-timiraandhasya jnaanaanjana salaakaaya
chakshur unmilitam yena tasmai shree-gurave namah

(I was born in the darkest ignorance, and my spiritual master opened my eyes with the torch of knowledge. I offer my respectful obeisance unto Him.)

Sri Sri Thakur Charanashrita
Prabhakar Bai

ଏଇ ମୋର ଗୁରୁଦେବ

କେତେ ସୁନ୍ଦର କି ମନୋହର
ଏଇ ମୋର ଗୁରୁଦେବ
ତାଙ୍କରି ଦିଏ ଜୟ,
ଭକ୍ତ ଆସନ୍ତି ଯେତେ, ଅଛନ୍ତି ଯେତେ
ସମସ୍ତଙ୍କର ତାଙ୍କରି ପଦେ ଲୟ ॥

ମନ ବହୁତ କରିଛି ଲେଖିବି ବୋଲି
ତାଙ୍କରି ନାମେ କବିତାଟିଏ ।
ହେଲେ ଜାଣି ପାରେନା ଭାବି ପାରେନା
କଣ ଲେଖିବି, ଖୋଜି ପାଏନା ବିଷୟଟିଏ ॥

ସେ ଯେ ମୋର ହୃଦୟ ଦେବତା
ମୋର ପ୍ରାଣର ପ୍ରିୟ ଠାକୁର ।
କଣ ଲେଖିବି ମୁହିଁ ଅଧମ
ଶକତି କାହିଁ ମୋର ? ॥

ପଶିଛି ଯେବେଠୁ ସଂସାର ସାଗରେ
ଆସିଛି ବହୁ ବାଧାବିଘ୍ନ ଘୋର ।
ତାଙ୍କ ନାମ ନେଲେ, ତାଙ୍କୁ ସବୁ ସମର୍ପିଲେ
ହୋଇଯାଏ ଆପଣା ଛାଏଁ ଦୂର ॥

ସେ ଯେ ମୋର ମାତା ପିତା ବନ୍ଧୁ
ଦୟା ଆଉ କ୍ଷମାର ସାଗର ।
ତାଙ୍କରି ପଦେ ଶରଣ ନେଲେ
ସୁଖମୟ ହେବ ଏ ସଂସାର ॥

ମୁହିଁ ଦୀନା କରି ନ ପାରେ
ଠିକ୍ ଭାବେ ତାଙ୍କରି ସେବାପୂଜା ।
କିନ୍ତୁ ମନରେ ମୋର ଥାଏ ସର୍ବଦା
'ଜୟଗୁରୁ' ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର - ସବୁ ମନ୍ତ୍ରର ରାଜା ॥

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ରତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଅଞ୍ଜନା ଅରୁଣ୍ଡ

ଆନ୍ତୋନୁତି ପ୍ରସଙ୍ଗ - କିଛି ଅନୁଚିତ୍ରା

ଜୀବ ହିସାବରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଜଗତରେ ଏକ ନିରର୍ଥକ ଜୀବସ୍ୟା ଟିଏ ନୁହେଁ କି ପ୍ରକୃତିର ଏକ ସ୍ୱୟମ୍ଭୁ ଖୁଆଲଟିଏ ନୁହେଁ । ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଅଂଶ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱସୃଷ୍ଟି ପ୍ରବାହରେ ଜୀବ ଭାବରେ ତାହାର ପ୍ରଥମ ଜନ୍ମଦିନ ହିଁ ଜୀବାତ୍ମା ହିସାବରେ ତାହାର ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଜଗତ ପ୍ରତି ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇ ତା’ ସହିତ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି । ସ୍ୱରୂପରୁ ବିରୂପ ହୋଇ ବିଶ୍ୱରେ ଏକ ଚୈତନ୍ୟମୟ ସ । ଭାବରେ ତାହାର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ପଛରେ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ଏକ ପ୍ରଜ୍ଞା, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଅନୁକ୍ର, ଅବ୍ୟକ୍ତ, ଅପ୍ରକାଶିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ଯାହା ତାହାର ଅଜ୍ଞାତ । ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେ ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ଯେଉଁ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ପାଇଁ ତାହାର ଜନ୍ମ ବା ଜୀବନପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ସେହି ଇଚ୍ଛାକୁ ଜାଣିବା ତାହାର ସର୍ବପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଅବିଦ୍ୟା ଆବରିତ, ସ୍ୱରୂପ ବିସ୍ମୃତ ଜୀବାତ୍ମା ଭାବରେ ତାହା କରିବା ତାହା ପକ୍ଷରେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ କିଏ, କେଉଁଠାରୁ ଆସିଛି, କେବେ ସେଠାକୁ ଫେରିଯିବ, ସେଠାକୁ ଫେରିଯିବାର ପଥ କେଉଁଠାରେ ରହିଛି, ସେଠାକୁ କିପରି ଫେରିଯାଇ ପାରିବି – କିଏ ମୋତେ ଏସବୁ ବିଷୟରେ ଜଣାଇଦେବ ? ସେ ନିଜେ କ’ଣ ନିଜର ଆତ୍ମଶକ୍ତି ବଳରେ, ତାହାର ପୁରୁଷକାର ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଧ୍ୟାନ ଧାରଣା ତପସ୍ୟା ଆଚରଣ କରି ଏସବୁ ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରିବ ନା ସ୍ରଷ୍ଟା କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ଜୀବୋଦ୍ଧାରକ । ପ୍ରତିନିଧି ସଦଗୁରୁ ତାହା ତାକୁ ବତାଇଦେବେ, ତାକୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଦେବେ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃ ହୋଇ, ଅହେତୁକ କୃପା ପରବଶ ହୋଇ, ତାହାର ଅଧିକାର ଓ ଯୋଗ୍ୟତା ବିଚାର ନ କରି । ଏହା କ’ଣ ବିଶ୍ୱର ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ଜୀବୋଦ୍ଧାରର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଓ ପ୍ରଣାଳୀ ? ସେଦିନରେ ଜୀବାତ୍ମାର କ’ଣ କରଣୀୟ, କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି, ସେଥିପାଇଁ କିଭଳି ସାଧନା ଆବଶ୍ୟକ – ସେହିସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନିଜେ ଖୋଜି ଏବଂ ଯେ ଏସବୁ ଜାଣିଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରି ପାଇବାକୁ ହେବ । କାରଣ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପାଇଁ, ନିଜର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ସେହିସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଓ ସମାଧାନ ଜାଣିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଗୀତାରେ କୁହାଯାଇଛି – “ଉଦ୍ଧରେବାତ୍ମାନଂ ନାତ୍ମାନମବସାଦେଷ୍ଠ । ଆତ୍ମେବ ହ୍ୟାତ୍ମନୋ ବନ୍ଧୁରାତ୍ମେବ ରିପୁରାତ୍ମନଃ ॥” ଅର୍ଥାତ୍ ମନୁଷ୍ୟକୁ ନିଜର ଉଦ୍ଧାର ନିଜେ କରିବାକୁ ହେବ । ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ନିଜକୁ ପତନାଭିମୁଖୀ କରିବା ଅନୁଚିତ । କାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ନିଜେ ନିଜର ବନ୍ଧୁ ଅଟେ, ଶତ୍ରୁ ମଧ୍ୟ ଅଟେ ।

ତେଣୁ ଯେବେଠାରୁ ଚୈତନ୍ୟମୟ ସା ଟିଏ ତାହାର ସ୍ଵାମୀରୁ ଆସି ବା ସ୍ଵରୂପରୁ ବିରୂପ ହୋଇ ଜୀବାବିରୁଦ୍ଧ ବା ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ ଚକ୍ରର ଆବିର୍ଭାବ ଭିତରେ ଦୈବ ପ୍ରେରିତ ହୋଇ କିମ୍ବା କାହାର (ପ୍ରଞ୍ଜା ବା ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷଙ୍କ) ଇଚ୍ଛାରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଜୀବାତ୍ମା ରୂପରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରେ ପୁନର୍ବାର ସେହି ମୂଳ ସ୍ଥାନକୁ, ସେହି ଲୋକକୁ, ସେହି ସ୍ଵାମୀକୁ, ସେହି ନିଜ ନିକେତନକୁ ଫେରିଯିବା ତାହାର ଚରମ ଏବଂ ପରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇପଡ଼େ । ଜୀବାତ୍ମା ପକ୍ଷରେ ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ପାଇଁ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମଲାଭ । ପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଜୀବାତ୍ମା ବହୁ ଜନ୍ମ ଦେଇ ଗତି କରି ମାନବାତ୍ମାରେ ପରିଣତ ହେଲେ ଯାଇ ସେ ସ୍ଵରୂପପ୍ରାପ୍ତି, ବ୍ରହ୍ମପ୍ରାପ୍ତି ବା ଜୀବାବିରୁଦ୍ଧ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସେ । ପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ ମାଧ୍ୟମରେ କେତେ ପ୍ରକାର ଜୀବସାଧ୍ୟ । ଭାବରେ କେତେ କେତେ ଲକ୍ଷ ଜନ୍ମଲାଭ କରିବା ପରେ କ୍ରମୋନ୍ନତି ପଥରେ ଜୀବ ଶେଷରେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରିପାରେ । ଜୀବାତ୍ମାର ଏହି କ୍ରମ ଉ ରଣଧାରା ସୃଷ୍ଟିର ଏକ ପରମ ରହସ୍ୟ ଓ ବିସ୍ମୟ । ମୁକ୍ତିଲାଭ ଉପଯୋଗୀ ନର ଶରୀର ଧାରଣ କରିବା ସଂସ୍କାର ଜୀବାତ୍ମା ପ୍ରତି ପରମ ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ କୃପା । ତାଙ୍କର ଏହି ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ଆମେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମର ପୁରିନିଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ମନୁଷ୍ୟ ଦେହଧାରୀ ଜୀବାତ୍ମା ବା ମାନବାତ୍ମା ଭାବରେ ତାହାର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତାହାର ସ୍ଵାମୀକୁ, ନିଜ ନିକେତନକୁ, ନିଜ ଲୋକକୁ ଫେରିଯିବା ବା ଚରମ ମୁକ୍ତି ବା ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରି ପରମପଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ବା ବ୍ରହ୍ମଲୀନ ହେବା ବା ବ୍ରହ୍ମ ପାରାବାରରେ ମିଶିଯିବା କିମ୍ବା ପ୍ରେମଭକ୍ତି ସାଧକ ଭାବରେ ସିଦ୍ଧି ସ୍ଵରୂପ ‘ପ୍ରେମସେବୋ ରା’ ଗତି ଲାଭ କରିବା । ମୁଁ ହେଉଛି ବ୍ରହ୍ମ-ଏହା ମୋର ସ୍ଵରୂପ, କିନ୍ତୁ ମାୟୋପାଧିକ ‘ମୁଁ’ ହେଉଛି ଜୀବ । ତେଣୁ ପଂଚୁତର ଫାନ୍ଦରୁ ଜୀବରୂପୀ ବ୍ରହ୍ମ ଯଥାଶୀଘ୍ର ମୁକ୍ତି ହୋଇଯିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ତାହା ସାଲୋକ୍ୟ ମୁକ୍ତି ହେଉ ବା ସାମୀପ୍ୟ, ସାୟୁଜ୍ୟ କିମ୍ବା ସାର୍ଞ୍ଵ ମୁକ୍ତି ହେଉ । ଦେହାବସାନ ପରେ ଜୀବର ଇଷ୍ଟଦେବଙ୍କର ଲୋକପ୍ରାପ୍ତିର ନାମ ସାଲୋକ୍ୟ ମୁକ୍ତି, ତାଙ୍କ ସମୀପରେ ବାସ କରିବା ସାମୀପ୍ୟ ମୁକ୍ତି, ତତ୍ସ୍ଵରୂପରେ ଅବସ୍ଥିତିର ନାମ ସାୟୁଜ୍ୟ ମୁକ୍ତି ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ପୂର୍ବଭେଦରେ ଲକ୍ଷ୍ମର ନାମ ସାର୍ଞ୍ଵ ମୁକ୍ତି । ଜୀବ ପରମ ବ୍ରହ୍ମରେ ଲକ୍ଷ୍ମପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଯେଉଁ ମୁକ୍ତି ହୁଏ, ତାହା ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ବା କୈବଲ୍ୟ ମୁକ୍ତି । (‘ପ୍ରେମିକଗୁରୁ’ ଗ୍ରନ୍ଥର ‘ମୁକ୍ତିର ସ୍ଵରୂପ ଲକ୍ଷଣ’ ଓ ‘ବେଦାନ୍ତୋକ୍ତି ନିର୍ବାଣମୁକ୍ତି’ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ) ଜ୍ଞାନୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏହି ନିର୍ବାଣମୁକ୍ତି । ତେଣୁ ଜୀବସା ଟିଏ ତା’ର ଜନ୍ମଠାରୁ ଶେଷ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁକ୍ତିପଥର ଯାତ୍ରା । ସାଧକ କବି ଏ ସଂପର୍କରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ‘ଚାଲ ଭାଇ ଫେରିଚାଲ ନିଜ ନିକେତନେ, (ଆଉ) କେତେଦିନ ଘୁରୁଥିବା ଏ ଭବ ବିଜନେ ? ମାୟାର କବଳେ ପଡ଼ି ଭୁଲି ନିଜ ବାସ, ମୋହେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ସିନା ଭୋଗ କାରାବାସ ।’ (‘ସାରସ୍ଵତ ସଂଘନୀତି’ ପୁସ୍ତକ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ) ମାନବ ଦେହର ଅବସାନ ପରେ ଆଉ ଦେହାନ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତି ବା ପୁନର୍ଜନ୍ମ ତାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୁହେଁ । କ୍ରମମୁକ୍ତି ପଥରେ ଗତି କରି ଚରମ ମୁକ୍ତି ଲାଭ ତାହାର କାମ୍ୟ । ଅବଶ୍ୟ

ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ସମସ୍ତଙ୍କର ସମାନ ନୁହେଁ । କାହାଠାରେ କେବେ ସେ ପ୍ରେରଣାର ଚରମ ଆସିବ ତାହା ମଧ୍ୟ କହିହେବ ନାହିଁ । ତେବେ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲେ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି ପଥରେ ଯାତ୍ରାରମ୍ଭ ଓ ଯାତ୍ରାପଥରେ ଅଗ୍ରଗତି ହିଁ ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ।

ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ସାଧକର କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥାବଦ୍ଧରେ କିଛି ସୂଚନା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ ହେଲା-

୧. ଉପରର ଆଲୋଚନାମାଧ୍ୟମରେ ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ସାଧକର ସାର୍ବଜନୀନ ସାଧାରଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ସାରିବ । ମୁମୁକ୍ଷୁର ମନୁଷ୍ୟର ସାର୍ବଜନୀନ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଜ୍ଞାନ ଓ ଯୋଗମାର୍ଗୀ ସାଧକର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ - ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି (ଯାହା କୈବଲ୍ୟ ମୁକ୍ତି ବା ବିଦେହ ମୁକ୍ତି ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ) ଏବଂ ଭକ୍ତିମାର୍ଗୀ ସାଧକର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭଗବତ୍ପ୍ରାପ୍ତି ବା ‘ପ୍ରେମସେବୋ ରାଗତି’ ଲାଭ କରି ନିତ୍ୟଲୋକରେ ବା ଭାବଲୋକରେ ସେବାପ୍ରାପ୍ତି ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର ହେବା ପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପହଂ ଯିବା ପାଇଁ ଲାଗିଯିବା ଦରକାର । ତେଣୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ପଥରେ ସାଧକର ଗତି ନିରନ୍ତର ଅବ୍ୟାହତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ଇଚ୍ଛା କଲା ମାତ୍ରେ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ କି ତାହା **Overnight** ହୋଇଯିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଗୀତାରେ କୁହାଯାଇଛି “ବହୁନା ଜନ୍ମନାମକ୍ତେ ଜ୍ଞାନବାନ୍ ମା ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ।” (୭/୧୯) ଶ୍ରୀଧର ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଟୀକା ଅନୁସାରେ ପ୍ରତି ଜନ୍ମରେ କିଛି କିଛି ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ଓ ପୁଣ୍ୟ ସଂଚୟ ଫଳରେ ଶେଷ ଜନ୍ମରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜ୍ଞାନବାନ୍ ହୋଇ ମୋକ୍ଷପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ବା ତାଙ୍କର ଭଗବତ୍ପ୍ରାପ୍ତି ଘଟେ । ଆତ୍ମାର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରକ୍ରିୟା (evolution of the soul) ଏହିପରି **gradual** ବା କ୍ରମେ କ୍ରମେ ହୋଇଥାଏ । ଆତ୍ମଗଠନ ପୂର୍ବକ ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ପଥରେ ଗତି କରି ଆତ୍ମାର ବିକାଶ ସାଧନ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧି ଓ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହେଲେ ଆମେ ମୁକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହେବା ।

ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ପଥରେ ଗତିର ବେଗ ଜୀବନରେ ସବୁବେଳେ ସମାନ ନ ହୋଇପାରେ । ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ କେତେବେଳେ ତାହା ଧିମେଇ ଯାଇପାରେ, ଶିଥିଳ ହୋଇପାରେ ତ କେତେବେଳେ ଦୂରାନ୍ୱିତ ହୋଇପାରେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୋଟର କାର୍ ତାଳକର ଉଦାହରଣ ନିଆ ଯାଇପାରେ । ପ୍ରତିବନ୍ଧକଶୂନ୍ୟ ମୁକ୍ତ ପଥ ଦେଖିଲେ ତାଳକ କାରର ଗତିର ବେଗ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥାଏ, ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଦେଖିଲେ ବେଗ କମାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ମୁମୁକ୍ଷୁ ସାଧକର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଗତି କଲାବେଳେ କେତେବେଳେ ଯେପରି ପଟ୍ଟାତ୍ମକ ନ ହୁଏ । ବରଂ ସେ କିଛି ସମୟ ସ୍ଥିର ରହି ପୁଣି ଗତି ଆରମ୍ଭ କରିପାରେ । ସାଧାରଣ ପଥଚାରୀ ସାଧକ ଅଗ୍ରଗତିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଯିବାର ସମ୍ଭାବନା କମ । ତେଣୁ ଗତିରେ ଯିବା ପାଇଁ ତା’ର ଉପଯୁକ୍ତ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଦରକାର । କଞ୍ଚପ ଗତିରେ ଯିବାରେ ତାହାର କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ଏହି ଗତିର ବେଗ **slow** ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ **steady** । କିନ୍ତୁ ସାଧକ ଯେପରି ଶେଷା ଗତି (snail's pace) ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ପଥରେ ନ ଯାଏ । କାରଣ ଏହି ଗତିରେ ଗଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟଲାଭ ପାଇଁ ତାକୁ ଅନେକ ଜନ୍ମ ଲାଗିଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁକୃପାରେ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ପଥରେ ଯଦି **leap frog** କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପାଏ ତେବେ ସେ ଶୀଘ୍ର ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ କରି ଦେହସ୍ଥିତି କାଳରେ ଜୀବନ୍ତୁକ୍ତିର ଆସ୍ବାଦନ କରିପାରେ କିମ୍ବା କ୍ରମମୁକ୍ତି ପଥରେ ଚାଲିଯାଇପାରେ ।

ପୁନଶ୍ଚ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ପଥରେ ଯାତ୍ରାରମ୍ଭ ଓ ଯାତ୍ରାପଥରେ ନିରନ୍ତର ଗତି ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ବେଗରେ ଗତି ସାଧକର ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର କାମନା, ଏହି କାମନାର ଚୀତ୍ରତା ଓ ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା ଓ ବିଧି ନିଷେଧ ମାନି ଦଶବିଧ ନିଷ୍ପନ୍ନ ପାଳନ, ଶୁଦ୍ଧାସନରେ ନିଷ୍ପନ୍ନ ଉପାସନା, ସ୍ଥିରାସନ ଅଭ୍ୟାସ, ନାମ ଜପ, ଧ୍ୟାନ ଧାରଣା, ସଂଘରେ ନିଷ୍ପନ୍ନ ଯୋଗବାନ ଆଦି କରିପାରିଲେ ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ପଥରେ ଗତି ଅବ୍ୟାହତ ରହିପାରିବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ - “ବହୁଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ କରିବାର ଶକ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ନାହିଁ ସେମାନେ ସତ୍ୟ ପଥରେ ଚାଲିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।” ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ପଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର କାମନା ଦୃଢ଼ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ସାଧକମାନେ ସେ ପଥର ଏକମାତ୍ର ଯାତ୍ରୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଭକ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସାହୁ ଭାଇଙ୍କ ଭାଷାରେ- “ଶେଷଯାଏ ସଂକଳ୍ପକୁ ରଖିବ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ, ବୀର୍ଯ୍ୟଶାଳୀ ସାଧକର ଏହା ଦୃଢ଼ପଣ ।” ଆତ୍ମାର ଉଚ୍ଚ ଶକ୍ତି କ୍ରମିକ ପଥ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - “ତୁମେମାନେ ପ୍ରଥମେ ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇଉଠ । ତାପରେ ଦେବତା, ଲକ୍ଷ୍ମଣଦେବ ଓ ବ୍ରହ୍ମଦେବ ଅନାୟାସରେ ହୋଇଯିବ । ତୁମେମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ହୁଅ, ଦେବତା ହୁଅ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୁଅ, ବ୍ରହ୍ମ ହୁଅ ।”

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି ମାନବୀୟତା ଏହି ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧକର ଯେପରି ବିପ୍ଳବୀ ନ ହୁଏ । ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧକର ମନରେ ସଦା ଜାଗ୍ରତ ଥିଲେ ବିପ୍ଳବୀ ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଉଚ୍ଛ୍ଳୀଷ୍ଟ ମହତ୍ତ୍ୱଶୀଳ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସାହୁ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଅନୁସାରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଲେଖିଛନ୍ତି -

ଜୀବନର ପ୍ରତିଜ୍ଞାକୁ ନ ରଖୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ
 ହୋଇଯାନ୍ତି କେତେ ଆତ୍ମସୁଖ ପରାୟଣ ।
 ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟର ଯେବେ ହୁଏ ବିସ୍ମରଣ
 ତେବେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଜାଣ ଘଟିବ ପତନ ।
 ସମ୍ବୁଧରେ ସ୍ଥିର ରଖୁଥିଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥ
 ଯେଉଁଆଡ଼େ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ଲାଭ ହେବ ସତ୍ୟ ।
 ଅତି ଦୁର୍ଗମ ସେ ପଥ ବାଧାବିଘ୍ନମୟ,
 ସ୍ବଇଚ୍ଛାକୁ ବଳି ଦେଲେ କରିହେବ ଜୟ ।

(‘ନିଗମ ଗୀତି’ ପୁସ୍ତକ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - “ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯେପରି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦୀପବତ୍ ଜୀବନର ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ରହେ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିଦିଅ ।”
 “ଲକ୍ଷ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ କର୍ମ ବହୁ ପ୍ରକାରେ କଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ମାନବ ଜୀବନର ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୁଏନାହିଁ । ପୁଣି ଲକ୍ଷ୍ୟଯୁକ୍ତ କର୍ମରେ ଅତି ଶୀଘ୍ର ତି ର ଉନ୍ନତି ହୁଏ ।”

୨. ଆତ୍ମୋନ୍ନତିକାମୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ସାଧକର ଅନ୍ୟ ଏକ ମୁଖ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁ ବା ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାଙ୍କର ଶରଣ ଗ୍ରହଣ କରିବା । ଗୁରୁନିର୍ଭରଶୀଳ ସମର୍ପିତ ତି ପ୍ରପନ୍ନ ସାଧକର କୌଣସି ଚିନ୍ତା ନ ଥାଏ । ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ପଥରେ ସେ ଗୁରୁକୃପାକୁ ସମ୍ମାନ କରି ଆଗେଇଯାଏ । ସେ ଜାଣେ ଯେ ‘ମୋକ୍ଷମୂଳ ଗୁରୋଃ କୃପା’ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ସେବା ଓ ଭକ୍ତିପ୍ରୀତିରେ ପ୍ରସନ୍ନ କରି ସେ ତାଙ୍କର କୃପା ଆକର୍ଷଣ କରିପାରିଲେ ତା’ର ଯାତ୍ରାପଥ ନିର୍ବିଘ୍ନ ହୋଇଯାଏ । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଇଲାକା ଓ ଶୁଭଦୃଷ୍ଟି ଭିତରେ ରହି ସେ ଠିକ୍ ପଥରେ ଯାଇ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଂଚିଯାଏ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଐକାନ୍ତିକ ଭଲ ପାଇବା ବଳରେ ଜୀବନରେ ଯାହା ଘଟେ, ଅନ୍ୟ ସାଧନଭେଦରେ ତାହା ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି - “ଗୁରୁଙ୍କର କୃପା ନ ହେଲେ ମୁକ୍ତିପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାର ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଠାରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ସଂଚାର କରି ନ ଦେଲେ କେହି ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରି କୃତାର୍ଥ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ ।”

ଶ୍ରୀଗୁରୁ କିପରି ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ପଥରେ ସହାୟତା କରନ୍ତି, ସେ ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଲେଖିଛନ୍ତି- “ଏ କଥା ମନେରଖ ଯେ, ମୁଁ ଯାହାକୁ ଥରେ ଶିଷ୍ୟ ବୋଲି, ପୁତ୍ର ବୋଲି ସ୍ନେହରେ ବରଣ କରିଛି, ସେ ସୁପଥକୁ ଯାଉ କି କୁପଥକୁ ଯାଉ, ସୁପଥରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଏବଂ ତାକୁ କୁପଥରୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ମୁଁ ସର୍ବଦା ତା’ ପଛେ ପଛେ ରହିଥାଏ । ତୁମେମାନେ ମୋ କଥା ନ ମାନି ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରିବାକୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବ, ତୁମର ଗୁରୁଶକ୍ତି ତୁମକୁ ଫେରାଇ ଆଣୁଛି କି ନାହିଁ । ମୁଁ ଯଦି କହିବି ତାହାଣକୁ ଯାଅ, ତୁମେ ଇଚ୍ଛା କରି ବାମ ଦିଗକୁ ଗଲେ ଦେଖିବ, ତୁମର ଗୁରୁଶକ୍ତି ତୁମକୁ ସତ୍‌ପଥକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବ । ସେତେବେଳେ ଜାଣିବ, ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଭିତରର ନୁହଁନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରଭୃତି ସମସ୍ତ ଭାର ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । କ୍ରମୋନ୍ନତି ପଥରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବାକୁ ଯାହାଙ୍କର ହଜାରେ ବର୍ଷ ଲାଗନ୍ତା, ସଦ୍‌ଗୁରୁ କୃପା ପରବଶ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଜନ୍ମରେ ତାଙ୍କର ମୁକ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେଇପାରନ୍ତି । ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭାର ମୋ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ହାତପରି ମୁଁ ମୁକ୍ତିଧାମକୁ ନେଇଯିବି । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀରେ ଯେଉଁମାନେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଉଚ୍ଚ ହେବେ - ଏଥିରେ ବିନ୍ଦୁମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କେବଳ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ଆବଶ୍ୟକ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁନଶ୍ଚ ଲେଖିଛନ୍ତି- “ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଲାଭ କରି ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଜାଣିଲି ଯେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବାକୁ ଏହାଠାରୁ ବଳି ଆଉ କିଛି ସହଜ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ମୋର ପତନର ସମ୍ଭାବନା ହୋଇଛି ସେତେବେଳେ ସେ ନାନା ଉପାୟରେ ରଖୁଥାଳ ଗାଈ ପଛରେ ଧାଇଁଲା ପରି ମୋ ପଛେ ପଛେ ରହି ମୋତେ ସତ୍‌ପଥକୁ ଆଣିଛନ୍ତି ।”

ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ପଥରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ବେଳେ କୌଣସି ଏକ ବିଶେଷ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାପ୍ତିରେ ଭୋଳ ହୋଇଯାଇ, ବିଭୋର ହୋଇଯାଇ ଗତି ଶିଥିଳ କରିଦେଲେ ତୌଷ୍ଟିକତା ଆସିଯାଏ । ଶ୍ରୀଗୁରୁ ସେତେବେଳେ ଶରଣାଗତ ପ୍ରପନ୍ନ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କୁ ନବଲକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ଯୋଗୁ ଶିଥିଳ ହୋଇଯାଇଥିବା ଗତିକୁ ପୁଣି ବେଗ ପ୍ରଦାନ କରିଦିଅନ୍ତି । ଅସମୟରେ ଗତି ରୁଦ୍ଧ, ସ୍ଥିମିତ ଓ ଶିଥିଳ ହୋଇଗଲେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସେହି ଅବସ୍ଥାରୁ ସାଧକକୁ କୃପା କରି ପାର କରାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ । ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ମାନି ଚଳି ପାରିଲେ, ତାଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଇଲେ, ସେବାପୂଜା, ଭକ୍ତି ଓ ଆଚରଣରେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରିଲେ ଆମର ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ଓ ପରେ ପରାଗତି ଲାଭ ଅବଧାରିତ ଓ ନିଶ୍ଚିତ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ହିଁ କେବଳମ୍ ।

(୩) ଆତ୍ମୋନ୍ନତିକାମୀ ସାଧକର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମ ହେଉଛି ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହାର ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମକୁ ବନ୍ଦାସ ରଖିବା । ସେଥିପାଇଁ ଆମର ଇହଜନ୍ମ ହିଁ ଆମ ପାଇଁ ଭଗବତ୍ ପ୍ରଦ ମହାସୁଯୋଗ । ଆମର ଇହଜନ୍ମର କର୍ମଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ସଂଯତ, ପୁନିଷ୍ଠିତ, ସତ, ଶୁଦ୍ଧ ଓ ନିଷ୍କାମ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେପରି ଆମର କୌଣସି କର୍ମ ଆମକୁ ମନୁଷ୍ୟତର ନିମ୍ନସ୍ତରର ଜନ୍ମକୁ ନେଇ ନ ଯାଏ । ଯେଉଁସବୁ କର୍ମ ପତନର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ସେହିସବୁ କର୍ମ କରି ପୁନର୍ଜନ୍ମ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମରୁ ତଳକୁ ଖସିଯିବା ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ମହା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଓ ଦୁର୍ଗତିର କଥା । ସେଥିପ୍ରତି ସତର୍କ ରହି ଆମେ ଏପରି କିଛି କରିବା ନାହିଁ ଯାହାର ଫଳଭୋଗ ସ୍ବରୂପ ଆମେ ଜନ୍ମାନ୍ତରରେ ମନୁଷ୍ୟତର ଜନ୍ମକୁ ଚାଲିଯିବା । ଆମର ଏ ଜନ୍ମର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଭୋଗ ଭିତରେ ଆମର ସମସ୍ତ କ୍ରିୟମାଣ କର୍ମକୁ ଠିକ୍ ରଖି ପାରିଲେ ଆମର ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ବନ୍ଦାସ ରଖିବା ସମ୍ଭବ ହେବ । କାରଣ ଆମର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଭୋଗ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ, ଅଳ୍ପଘନୀୟ, ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ, ତାହା ଉପରେ ଆମର କୌଣସି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନାହିଁ । ଆମର ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର ସଂଚିତ କର୍ମରାଶି ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତ ନ ହେଲେ ଭସ୍ମୀଭୂତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ସଂସାରରେ ଜ୍ଞାନୀ ହୋଇ ପାରିଲେ ଯାଇ ସମୁଦାୟ କର୍ମବାଜ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଗୀତାର ବାଣୀ – “ଯଥୈଧାସି ସମିଦ୍ଧୋଽଗ୍ନିର୍ଭସ୍ମୀତ୍ କୁରୁତେଽର୍ଜୁନ । ଜ୍ଞାନାଗ୍ନିଃ ସର୍ବକର୍ମାଣି ଭସ୍ମୀତ୍ କୁରୁତେ ତଥା ॥” (୪/୩୭) ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ପାଇଁ ସାଧନା ଆତ୍ମୋଦ୍ଧାରର ପ୍ରସାସ ମାତ୍ର- ଗୀତା (୫/୪) ତେଣୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ ପାଇଁ ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତି ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ସଂଚିତ କର୍ମରାଶିର ଫଳଭୋଗ ନିମ୍ନ ଆମର ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । କାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ତାହାର କର୍ମସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ । ଇହଜନ୍ମର କ୍ରିୟମାଣ କର୍ମର ଫଳଭୋଗ ସଂଚିତ କର୍ମର ଅପେକ୍ଷମାଣ ଫଳଭୋଗ ସହିତ ମିଶି ଆମକୁ ପୁନଃ ପୁନଃ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିତ କର୍ମଫଳ ଭୋଗ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବ । ଗୁରୁନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପନ୍ଥାରେ ଚଳି ଜୀବନକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିଷ୍କାମ କର୍ମରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ କରି ଆମର ଚିତ୍ତା, କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ଠିକ୍ ରଖିପାରିଲେ ମନୁଷ୍ୟତର ଜନ୍ମର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏତାଇ ଦେଇହେବ ଏବଂ ମୁକ୍ତିଲାଭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ପୁନର୍ଜନ୍ମରେ (ତାହା ତିନି ଜନ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ପାଇଁ ସୀମାବଦ୍ଧ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ) ମନୁଷ୍ୟ ରୂପେ ଆମେ ଜନ୍ମଲାଭ କରି ପ୍ରତି ଜନ୍ମରେ ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ନିମ୍ନ ଉ ରୋ ର ଅଧିକ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇ ଚି ଶୁଦ୍ଧି ଲାଭ କରି କ୍ରମଶଃ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲପାଇବା, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ନିର୍ଭରତା ସହିତ ସମ୍ୟକ୍ ଜ୍ଞାନୀ ହୋଇ ପାରିଲେ ପରମାଗତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିବା । ନଚେତ୍ ଥରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମରୁ ନିମ୍ନକୁ ପତନ ହେଲେ ପୁନର୍ବାର ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଓ ମନୁଷ୍ୟ ଦେହଲାଭ ଅନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପଡ଼େ । ତେଣୁ ଏକ ଜନ୍ମରେ ପାଇଥିବା ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ମ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦିବ୍ୟ ଜୀବନରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାକୁ ହେବ । ସୀମିତ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସେଥିପାଇଁ ଯାହା କରଣୀୟ ତାହା ଯଥା ସମ୍ଭରେ ସମ୍ପର୍କ ଅପରସ୍ଥ ନ କରି ନିଷ୍କାର ସହ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରି ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତରେ କରି ଏକ ଜୀବନକୁ ସାର୍ଥକ କରିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ଆମର ଏକ ଜନ୍ମ ଆମର ସମସ୍ତ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମ ଓ ଆଗାମୀ ଜନ୍ମ ସହିତ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ସଂପର୍କିତ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧଯୁକ୍ତ । ସେଥିପାଇଁ ଏହା ଆମ ପାଇଁ ଏତେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏକ ଜୀବନକୁ ପିଲାଖେଳ ପରି କଟେଇ ନ ଦେଇ ଆତ୍ମୋନ୍ନତିମୂଳକ ସାଧନାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ । କେନୋପନିଷଦରେ ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି – “ଇହ ଚେଦ ବେଦୀବଥ ସତ୍ୟମସ୍ତି, ନ ଚେଦିହା ବେଦୀନ୍ନହତୀ ବିନଷ୍ଟଃ ।” ଅର୍ଥାତ୍ ଇହଜନ୍ମରେ ଯଦି ସତ୍ୟଜ୍ଞାନ ବିଦିତ ନ ହେଲା ତାହା ହେଲେ ଏ ଅମୂଲ୍ୟ ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯିବ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଗୀତାର ବାଣୀ – “ପ୍ରୟନ୍ନାଦ୍ ଯତମାନସ୍ତୁ ଯୋଗୀ ସଂଶୁଦ୍ଧକିଳିଷଃ । ଅନେକ ଜନ୍ମସଂସିଦ୍ଧିସ୍ତୋ ଯାତି ପରଂ ଗତିମ୍ ।” (୬/୪୫) ଓ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଭାଗବତ ବାଣୀ ପ୍ରଶିଧାନଯୋଗ୍ୟ ।

ସର୍ବ ଶରୀର ମଧ୍ୟେ ସାର		ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନର କଳେବର	॥
ସୁଲଭ ନାବ ରୂପେ ଘାଟେ		ବନ୍ଧନ ଭବସିନ୍ଧୁ ତଟେ	॥
ଏ ନାବେ ଗୁରୁ କର୍ଣ୍ଣଧାର		ମୁହିଁ ଅନୁକୂଳ ସମୀର	॥
ଏମନ୍ତ ନାବ ଥାଉ କୁଳେ		ଯେ ବା ନ ତରେ ଭବଜଳେ	॥
ସେ ନର ହୀନ ମୁଡ଼ମତି		ତାହାକୁ ବୋଲି ଆତ୍ମଘାତୀ	॥

ଅପକର୍ମବଶରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମାନ୍ତରରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ନ ପାଇ ନିକୃଷ୍ଟ ଜନ୍ମ ପାଇପାରେ । ଏହା ହେଉଛି ତା’ ପାଇଁ ଶାସ୍ତିବିଧାନ । ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଲାଭ ପରେ ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟର କର୍ମାନୁଯାୟୀ କ୍ରମୋନ୍ନତି ବା ଅଧୋଗତି ହୋଇଥାଏ । (ବାଲେଶ୍ୱର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଶ୍ରୀ ଧରଣୀ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ଲିଖିତ “ମୃତ୍ୟୁ, ପରକାଳ, କର୍ମଫଳ ଓ ଜନ୍ମାନ୍ତର ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ’ ପୁସ୍ତକ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ।) ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ଭରେ ମନୁଷ୍ୟର ମନର ଭାବ

ଅନୁସାରେ ମଧ୍ୟ ଗତି ହୋଇଥାଏ । (ସ୍ଥାନୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଲକ୍ଷ୍ୟ ଲିଖିତ “ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ’ ବଙ୍ଗଳା ପୁସ୍ତକ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ) । ଜୀବନର ଶେଷାବସ୍ଥାରେ ନାମ ମନେ ପଡ଼ିଲେ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷ୍ମିତନ୍ତ୍ରରେ ମନ ନିମଗ୍ନ ଥିଲେ ମନୁଷ୍ୟର ପରାଗତି ଲାଭ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମରୁ ଅଧୋଗତିକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁପଯୁକ୍ତ ମନୋଭାବ ଓ ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏବଂ ଗୁରୁଦ୍ରୋହ, ଗର୍ହିତ ଅସତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ, ଗୁରୁତର ପାପାଚରଣ ପ୍ରଭୃତିରୁ ନିଜକୁ ନିବୃତ୍ତ ରଖିବାକୁ ହେବ । ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ ଚକ୍ରରେ ବରଂ ବାରମ୍ବାର ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମରୁ ନିମ୍ନଗତି ମାନବାମ୍ବା ପାଇଁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ।

ଜୀବଜଗତରେ ମନୁଷ୍ୟ ଅସଂଖ୍ୟ ବାସନା କାମନା ପୋଷଣ କରିବା ସ୍ବାଭାବିକ । ଅଧିକାଂଶ କାମନା ବାସନା ଇହ ଜୀବନରେ ହିଁ ପୂରଣ ହୋଇଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଦୁଃଖନାହିଁ ତାହା ଶୂନ୍ୟରେ ମିଳାଇ ଯାଏନାହିଁ । ପ୍ରକୃତି ଦ୍ବାରା ତାହା କର୍ମରେ ପରିଣତ ହେବ । ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋବାସନା କାମନା ଏ ଜନ୍ମର ଜୀବଜଗତରେ ପୂରଣ ନ ହୋଇ ପାରିଲେ ପରଜନ୍ମ ପାଇଁ ସଂଚିତ ରହିବ । ଏହି ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାମନା ବାସନା ହିଁ ପୁନର୍ଜନ୍ମର କାରଣ ହୋଇ ପରଜନ୍ମରେ ଆମକୁ କର୍ମରେ ନିଯୁକ୍ତ କରେ । ତେଣୁ ଆମର ଏହି ଜୀବନରେ ନିଷ୍କାମ କର୍ମ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଅବାହର କାମନାବାସନାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ସାଧନା ଦ୍ବାରା ସମୁଚ୍ଚେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନ ଓ ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ହେବ । ଯାହା ହୋଇଯାଇଛି ସେଥିପାଇଁ ଅନୁଶୋଚନା ନ କରି ଜୀବନର ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟ କିପରି କାମନାଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ନିଷ୍କାମ କର୍ମ ଓ ସେବାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିବ ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ । ‘ଗତସ୍ୟ ଶୋଚନା ନାସ୍ତି’ ଯେପରି ଆମର ସର୍ବଦା ମନେଥାଏ । ଇହଜନ୍ମର ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟର ପ୍ରତିଟି ଜାଗ୍ରତ ବା ସଚେତନ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସୁବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ଆନ୍ତରିକ ପ୍ରୟାସ କରିଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୪. ଆମ୍ବୋନୁତିକାମୀ ସାଧକ ନିଜେ ନିଜର ଏକ ଆମ୍ବୋନୁଶୀଳନ ବା **SWOT analysis** କରିନେବା ଆମ୍ବୋନୁତି ପାଇଁ ଅତିଶୟ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ଆମେ ଆମ୍ବୋନୁତି ପଥରେ କେଉଁଠାରେ ଅଛୁ ତାହା ଆମ ପକ୍ଷରେ ଜାଣିବା କଠିନ । ଗଭୀର ମନନ, ଧ୍ୟାନ, ବିଚାର, ସମାହିତ ଚିନ୍ତାରେ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା ବା ଆମ୍ବୋନୁଶୀଳନ କରି ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ ଏ ଦିଗରେ ନିଜର ସ୍ଥିତି କେଉଁଠି ଜାଣିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିବା ଉଚିତ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ବେଦାନ୍ତର ବାଣୀ – ‘ଆତ୍ମାନଂ ବିଚି’ । ନିଜକୁ ଜାଣ । ଅବଶ୍ୟ ବେଦାନ୍ତ ତତ୍ତ୍ବ ନିଜକୁ ଜାଣିବାକୁ କହିଛନ୍ତି । କାରଣ ଜୀବ ହିସାବରେ ଜନ୍ମ ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ଭିତରେ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର ଯେଉଁ କର୍ମବୀଜ ଓ ସଂସ୍କାରବୀଜ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ତି ବୃତ୍ତିର ଯେଉଁ କ୍ରମିକ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଘଟେ ତାହା ଆମର ପ୍ରତି ଜନ୍ମର ମୂଳଧନ, ମୂଳ ଆଦର୍ଶ ହୁଏ; ତାହାକୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ବଦଳାଇଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେବେ ମୁଁ ନିଜେ କ’ଣ ଏବଂ ଆମ୍ବୋନୁତି ପଥରେ କେଉଁଠି ତାହା ବିଚାର ଦ୍ବାରା କିଛିଟା ଜାଣିହେବ । କାରଣ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ ମୁଁ କ’ଣ ଥିଲି, ସେହି ଜନ୍ମରେ କେତେ ମୋର ଆମ୍ବୋନୁତି ହୋଇଥିଲା ତାହା ମୋର ଅଜ୍ଞାତ । ସାଧାରଣ ମାନବଟିଏ ତ୍ରିକାଳଦର୍ଶୀ ବା ଜାତିସ୍ମର ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

SWOT analysis ହେଉଛି ନିଜର **STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES** and ନିଜ ପାଇଁ କି **THREATS** ରହିଛି ଜାଣିବା । ଏହା ହିଁ ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଜୀବନର ଏକ ସମୀକ୍ଷା । ମନୁଷ୍ୟ ନିଜର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନିତ କରି ତାହାର ସୁବିନିଯୋଗ ପୂର୍ବକ ତାହା ବଳରେ ଆମ୍ବୋନୁତି ପଥରେ ବୀରତ୍ବ ଓ ସାହସର ସହ ଆଗେଇ ଯାଇପାରିବ । ସେହିଭଳି ସମସ୍ତ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ତାହାର ବର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିବା ମଧ୍ୟ ସାଧକର ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏହାଛଡ଼ା ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆସୁଥିବା ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ କେବେବି ହାତଛଡ଼ା କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ପୁନଶ୍ଚ ନିଜ ପାଇଁ ଥିବା ଅନ୍ତଃଶତ୍ରୁ ଓ ବହିଃଶତ୍ରୁ ବା ବିପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନିତ କରି ସେଥିପ୍ରତି ସର୍ବଦା ସତର୍କ ଓ ସାବଧାନ ରହିବାକୁ ହେବ । ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଜୀବନରେ ନିଜର ମୋଟାମୋଟି ସ୍ଥିତି ଜାଣି ଆମ୍ବୋନୁତି ପଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ ରଖି ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ନିଷ୍ଠାର ସହ ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ ଆମେ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଦିଗଭ୍ରାନ୍ତ ହେବା ନାହିଁ ଏବଂ ଆମର ଗତି ଚୈତ୍ୟପାରାବତ୍ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ରହି ପାରିବ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଜର ବଳିଷ୍ଠ ପୁରୁଷକାର ନିଜର ଏକ ବଡ଼ ଶକ୍ତି । ପ୍ରଥମ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମଲାଭ ପରେ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର ସଂସ୍କାର, ବିବେକ, ବୁଦ୍ଧି, ଚିନ୍ତା କ୍ରମିକ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ବାରା ଏହା ପୁଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ନିବୃତ୍ତିର ଦୃଢ଼ ଭିତରେ ଆମେ ପ୍ରବୃତ୍ତିରେ ପ୍ରମୋଦିତ ହୋଇପଡ଼ିବା, ଶ୍ରେଷ୍ଠପଥ ଛାଡ଼ି ପ୍ରେସ୍ଥ ପଥରେ ଯିବା ଆମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳତା । ଆମ୍ବୋନୁତି ପାଇଁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସହ ସଂଘର୍ଷ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଉଠେ । ଜୀବନର ବିକାଶ ପାଇଁ ବିବେକ ଓ ବିଚାର ପ୍ରସ୍ତୋତ କରି କାହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିତ କରି, କାହାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି, କାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ତଳି ଖାଁ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ତାହା ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆମର ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳତା । ତେଣୁ କୁହାଯାଇଛି – ‘ନାୟମାମ୍ବା ବଳହୀନେନ ଲଭ୍ୟଃ ।’ ପୁନଶ୍ଚ କୁହାଯାଇଛି ‘ଶରୀରମାଦ୍ୟଂ ଖଲୁ ଧର୍ମ ସାଧନମ୍ ।’ କର୍ମକ୍ଷମ, ସବଳ, ସମର୍ଥ, ସୁସ୍ଥ, ନୀରୋଗ ଶରୀରଟିଏ ସାଧକର ବଡ଼ ଶକ୍ତି । ଆମ୍ବୋନୁତି ମୂଳକ ସାଧନା ପାଇଁ ଏହା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି – “ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ – ଏହି ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଶରୀର ଆରୋଗ୍ୟ ରହିବା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତେଦନ । ଶରୀର ପୀଡ଼ାଗ୍ରସ୍ତ ବା ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ କୌଣସି ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟସାଧନ କରି ହେବ ନାହିଁ ।” (ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ) ଆମ୍ବୋନୁତି ପଥର ସାଧକର ତାହା ପ୍ରତି ଥିବା ସମସ୍ତ ବାଧାବିଘ୍ନ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ବିପଦକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ,

ସହିଷ୍ଟତା ଓ ଶକ୍ତି ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଶ୍ରେୟାସି ବହୁବିଦ୍ଵାନି - ଏହା ଯେପରି ଆମର ସର୍ବଦା ସ୍ମରଣ ଥାଏ । ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ବହୁ ବିଭିନ୍ନମୁଖୀ ଶକ୍ତିର ଆକର୍ଷଣ ଓ ପ୍ରଲୋଭନ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଆମର ସଂଗ୍ରାମ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ସବୁ Threat ଗୁଡ଼ିକରୁ ‘ଆମ୍ଭାନ୍’ ସତତ ରକ୍ଷେତ୍ ।’ ଅବଶୀଭୂତ ମନ, ରୁଦ୍ଧି ଓ କ୍ଷତ୍ରିପୁର ନିଷ୍ପନ୍ନତା ପ୍ରତି ଆମକୁ ସଜାଗ ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ହେବ । କ୍ଷତ୍ରିପୁର ଯଥା - କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ ଓ ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆମର ସ୍ଥିତି ଆମେ ନିଜେ ସମୀକ୍ଷା କଲେ ଜାଣିପାରିବା । ଏହି କ୍ଷତ୍ରିପୁର ଆମର ଅନ୍ତଃଶତ୍ରୁ । ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦିକାମୀ ସାଧକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରେମ ପଥରୁ ନିବୃତ୍ତ ହୋଇ ଶ୍ରେୟ ପଥରେ ଗତି କରିବା ପାଇଁ ନିରନ୍ତର ସଂଗ୍ରାମ ଆବଶ୍ୟକ । ଅବିଶ୍ୱାସ ମନ ଓ ଅସ୍ଥିର ଚିନ୍ତା ନେଇ ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ଅସମ୍ଭବ ।

୫. ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ପାଇଁ ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦିକାମୀ ସାଧକର ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା ଠିକ୍ ରହିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ ସଂଘରେ ପ୍ରଚଳିତ ‘ଦଶବିଧ ନିଷ୍ପନ୍ନ’ର ପାଳନ, ଆହାର, ନିଦ୍ରାରେ ସଂଯମ, ଗୃହାସନରେ ଦୁଇଓଳି ସେବାପୂଜା ସଂପାଦନ, ପ୍ରାର୍ଥନା, ସଦ୍ଗୁଣର ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ, ସ୍ଥିରାସନ ଓ କ୍ରିୟାବିର ଅଭ୍ୟାସ, ନାମଜପ, ଧ୍ୟାନଧାରଣା, ଦିନଲିପି ପୁରଣ ପୂର୍ବକ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା, ସଂଘରେ ନିଷ୍ପନ୍ନିତ ଯୋଗଦାନ, କର୍ମଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟନିଷ୍ଠା ପ୍ରଭୃତିକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବାକୁ ହେବ । ସର୍ବଦା ‘ସମନସ୍ତ ସଦାଗୁଚି’ ରହି ସମସ୍ତ କର୍ମ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ଠାର ସହ କରିଯିବାକୁ ହେବ । ବାହ୍ୟ ଓ ଅନ୍ତର ସାଧନା ଉଭୟ ମଧ୍ୟ ଆମର ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦିକାମୀ ସାଧକକୁ ଅବାନ୍ତର ଚିନ୍ତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହି ସମୟର ସଦୁପଯୋଗ ପାଇଁ ସଜାଗ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସଂସାର ଜୀବନରେ କୌଣସି ସଂକଟ ସମୟରେ, ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ିଲେ, ଅତି ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ, ଭ୍ରମଣରେ ଯାଇଥିଲେ କିମ୍ବା କୌଣସି ପାରିବାରିକ କାରଣରୁ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟାରେ କିଛି ସାମୟିକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ ଆତ୍ମବଳ ଓ ଅନ୍ତର ସାଧନାରେ ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
୬. ପରିବାରର ଶାନ୍ତି, ସୁନ୍ଦର, ମଧୁର ଓ ସୁସ୍ଥ ପରିବେଶ ଆମର ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ପାଇଁ ଅତିଶୟ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ପରିବାର ପ୍ରତି ଆମର ଅଲଂଘନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତୁଲାଇ ଦେଇ ଆମେ ଆମର ସାଧନା ପାଇଁ ସମୟ ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପରିବାର ପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟିଦେବା ବେଳେ ନିଜ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ । ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ପାଇଁ ନିଜ ପ୍ରତି ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇ ମନରେ ସଦା ଜାଗ୍ରତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପରିବାରରେ ଗୃହାସନ ଥିବା ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଏକ ନିର୍ଜନ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ରହିପାରିଲେ ତାହା ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ, ଧ୍ୟାନଧାରଣା, ନାମଜପ ଏବଂ ସାଧକର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧନା ପାଇଁ ସୁବିଧାଜନକ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିବିକ୍ତବାସର ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ନୂତନ ଗୃହନିର୍ମାଣ ବେଳେ ଗୃହପ୍ଲାନରେ ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟିପ୍ରଦାନ କଲେ ଭଲ ।
୭. ଆମର ମନ ଓ ଚିନ୍ତା ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବେ ତମ- ଏହି ତିନିଗୁଣର ଲୀଳାଭୂମି । ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦିକାମୀ ସାଧକକୁ ମନରୁ ତମ ଓ ରଜଗୁଣର ବିକାରଗୁଡ଼ିକ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚିନ୍ତା ସ୍ୱାଭାବରେ ନିର୍ମଳ ଓ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ରଖିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାରେ ଏହି ବିଷୟଟି ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ବୁଝାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ତମଗୁଣର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ଥିଲେ ମନୁଷ୍ୟର ବୁଦ୍ଧିଶୁଦ୍ଧି ଲୋପ ପାଇଯାଏ, ଆଳସ୍ୟ, ଜଡ଼ତା ତାହାର ମନକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ରଖେ । ରଜଗୁଣର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ହେଲେ ଲୋଭ ଓ ଭୋଗପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରବଳ ହେବାରୁ ମନୁଷ୍ୟ କର୍ମରେ ଉଦାସ ହୋଇପଡ଼େ । ତମ ଓ ରଜଗୁଣଜନିତ ଚିନ୍ତା ଏହି ଜଡ଼ତା ଓ ଚର୍ଚ୍ଚିତା ଦୂର କରି ସ୍ୱାଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସ୍ୱାଭାବ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ମନୁଷ୍ୟର ସଂଯମ ଶକ୍ତିର ସ୍ମରଣ ହୁଏ, ମନ ସ୍ମୃତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ । ସ୍ୱାଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ତମ ଓ ରଜ ଗୁଣକୁ ନିଷ୍ପନ୍ନତାରେ ରଖିପାରେ । ରଜଗୁଣଜନିତ ବୃତ୍ତି ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦିମୂଳକ ସୁଚିନ୍ତିତ କର୍ମରେ ପୁରି ଉଠେ, ତମଗୁଣ ଜଡ଼ତାରେ ବିକଶିତ ନ ହୋଇ ଚିନ୍ତା ସୁଖକର ବିଶ୍ରାମରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୁଏ । ସାଧକ ପ୍ରସନ୍ନ ଚିନ୍ତାରେ ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ପଥରେ ଆଗେଇଯାଏ ।
୮. ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ପଥର ପଥକ ପ୍ରତି ମାୟା ପ୍ରଲୋଭନର ଦୁରନ୍ତ ଆକର୍ଷଣ ବେଳେବେଳେ ଅନତିକ୍ରମଣୀୟ ହୋଇପଡ଼ି ତାକୁ ପଥଚ୍ୟୁତ କରେ । ଅନେକ ସମୟରେ ଭୋଗାସକ୍ତିରେ ତା’ର ପ୍ରଲୁପ୍ତ ଚିନ୍ତା ମୋହାକ୍ରମଣ ହୋଇପଡ଼େ । ସେଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେବା ସହଜସାଧ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ତେବେ ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗୁରୁକୃପା, ମହତକୃପା, ଦୈବ ସହାୟତା ସାଧକକୁ ଅନୁତପ୍ତ କରାଇ ଠିକ୍ ପଥକୁ ପୁଣି ଫେରାଇ ନେଇ ଆସିଥାଏ । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତର ୬ଷ୍ଠ ସ୍କନ୍ଧର ୧ମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଥିବା ଅନାମିଳ କଥା ଏହାର ଏକ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ । ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ଜପ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରାଣୀ ନିକଟରେ ସରୁକଥା ଜଣାଇ ଅନୁତପ୍ତ ହୃଦୟରେ ଆନ୍ତରିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ସେହିଭଳି ଆମ୍ଭୋନ୍ମୁଦି ପଥର ପଥକ ପଥ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ମନଭୁଲାଣିଆ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଖିଲେ ବା ପାଇଲେ ତାହାକୁ ନେଇ ସେ ସାମୟିକ ପଥଚ୍ୟୁତ ହୋଇଥାଏ । କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟଙ୍କ ଲିଖିତ ‘ଉଷା’ କାବ୍ୟରେ ଉଷା ଜୟହରୀଙ୍କର ଦୌଡ଼ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ମହାଧାବିକା ଉଷାଙ୍କର ପରାଜୟ ଏହାର ଏକ ଉଦାହରଣ । ଦୌଡ଼ିବା ବେଳେ ବାଟରେ ସ୍ପର୍ଶକମଳ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖି ସେଥିପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ତାକୁ ଗୋଟାଇବାକୁ ଯାଇ ଜୟହରୀରୁ ଦୌଡ଼ରେ ହାରିଯାଇଥିଲା ଅପରାଜେୟା ଉଷା । ଏହିଭଳି ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ପଥ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ମନଭୁଲାଣିଆ ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ

ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ପ୍ରତି ଆଶୁ ବୁଦ୍ଧି ଦେଇ ଆମ୍ଭେମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ଯିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ଯାହା ଆମର ଚକ୍ଷୁ ସମ୍ମୁଖରେ ଭାସି ଉଠେ, ଆମେ ବିଚାର ନ କରି ସେଥିରେ ପ୍ରମତ ହୋଇପଡୁ । ସାଧକର ଜୀବନ ଏହିଭଳି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ନିର୍ବୃତ୍ତି ଦ୍ଵୟର ସମାଧାନରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ଏକ ଜୀବନ ।

ଶ୍ରୀମତ୍ ଭାଗବତର ୫ମ ସ୍କନ୍ଧ ୭ମ ଓ ୮ମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଥିବା ଭରତ ଚରିତରେ ମୃଗଶିଶୁ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତିର ବର୍ଣ୍ଣନା ହୋଇ ରାଜର୍ଷି ଭରତ କିପରି ଆମ୍ଭେମାନେ ପଥରୁ ବିରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ମୃଗଜନ୍ମ ଲାଭ କଲେ ସେହି ଉପାଖ୍ୟାନ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆମର ପ୍ରଶିଧାନଯୋଗ୍ୟ ।

ତେଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ କାମୀ ସାଧକ ପକ୍ଷରେ ତାହା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିବା ସମସ୍ତ ସତର୍କ ଉପଦେଶ ଓ ବିଧିନିଷେଧର ପ୍ରତିପାଳନ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ସାମାଜିକତାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ କାମୀ ସାଧକ ତା'ର ଆମ୍ଭେମାନେ ପଥରେ ପ୍ରକୃତିର ସମସ୍ତ ବାଧାବିଘ୍ନକୁ ନିଜର ପୌରୁଷ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିହତ କରି ଆଗେଇଯିବ । ତେବେ ଜୀବନର ସବୁ କଥା ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଷ୍ପନ୍ନରେ ରହି ପାରି ନ ଥାଏ । ସେତେବେଳେ ସେ ଗୁରୁକୃପା ଦ୍ଵାରା ସୁରକ୍ଷିତ ରହେ । ଅଦୃଶ୍ୟ ଭଗବତ୍ ସହାୟତା ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଅବିଚଳିତ ରଖି ଠିକ୍ ପଥରେ ଆଗେଇ ନିଏ ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ସାଧନାଭ୍ୟାସ ପୂର୍ବକ ସାଧକ ଆମ୍ଭେମାନେ ପଥରେ ଗତି କରିଯିବ । ଆମ୍ଭେମାନେ କାମୀ ସାଧକ ଜଣେ ବୀର ସାଧକ, ସଂଗ୍ରାମୀ ଓ ନିର୍ଭୀକ ସାଧକ । ସମସ୍ତ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ସହ ସଂଗ୍ରାମ କରି ଜୟଯୁକ୍ତ ହେବା ହିଁ ତାହାର ପୁରୁଷକାରର ସାର୍ଥକତା । ବୀର ସାଧକର ଜାତକରେ ଅର୍ଦ୍ଧପଥରେ ଅଟକି ଯିବା ନ ଥାଏ, ପଛଫୁଟି ନ ଥାଏ । ଯେତେ ବିରୁଦ୍ଧ ଶକ୍ତି ଆସି ଆମ୍ଭେମାନେ କାମୀ ସାଧକକୁ ପ୍ରତିଘାତ କଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଗୀତାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅନିର୍ବଚ୍ଛିନ୍ନତା (୬/୨୩) ବା ନିର୍ବେଦଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ଯିବ । (ପ୍ରୟତ୍ନରେ ଶିଥିଳତାର ନାମ ନିର୍ବେଦ) ଗୀତାରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ-ନିଃସୃତ ମନୁଷ୍ୟର ଆମ୍ଭେମାନେ ପୂଜକ ଯେଉଁସବୁ ଉପଦେଶ ରହିଛି ସେଗୁଡ଼ିକର ପାଳନ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ।

ନିରନ୍ତର ଶ୍ରଦ୍ଧାଯୁକ୍ତ ହୋଇ ନିଷ୍ଠାର ସହ ଆମ୍ଭେମାନେ ପୂଜକ ସାଧନା କରୁ କରୁ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟଗତ କାରଣରୁ, ବ୍ୟସ୍ତତା ଯୋଗୁଁ ଶାରୀରିକ/ମାନସିକ ଅସମାର୍ଥ୍ୟ ଯୋଗୁଁ, କୌଣସି ଆଧିବୈଦିକ, ଆଧିଭୌତିକ କାରଣରୁ ସାଧକର ସାଧନା ଶିଥିଳ ହୋଇଗଲେ ସବୁଗୁରୁ ଚରଣାଗ୍ରୀତ ସମର୍ପିତ ସାଧକର କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିତ ଆତ୍ମଶକ୍ତି ଓ ଗୁରୁକୃପା ବଳରେ ସେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ । ଲକ୍ଷ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ସାଧକର ଦେହାବସାନ ଘଟିଲେ ସବୁଗୁରୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ସେହି ଚିରାଭ୍ୟାସ ଆମ୍ଭେମାନେ କାମୀ ସାଧକର ‘ଶୁଚିନାଁ ଶ୍ରୀମତୀ ଗେହେ’ (ଗୀତା ୬/୪୦) ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଲାଭ ପୂର୍ବକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ପଥରେ ଅଗ୍ରଗତି ଘଟିବ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି ହେବ ।

୯. ଆମ୍ଭେମାନେ କାମୀ ସାଧକ ପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ତାହାର ସାମାଜିକ ଓ ପାରମାର୍ଥିକ ଜୀବନରେ ସମନ୍ୱୟ ସାଧନା । ସାଧକ ତାହାର ଜୀବନଧାରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମସ୍ତ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ପରେ ସମସ୍ତର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ (Time Management) ପୂର୍ବକ ତାହାର ସାମାଜିକ ଓ କର୍ମ-ଜୀବନର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରି ତାହାର ପାରମାର୍ଥିକ କର୍ମଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବ । ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ କୌଣସି ଅବହେଳା ନ କରି ଆମ୍ଭେମାନେ ପୂଜକ ସାଧନାରେ ସାଧକକୁ ବ୍ରତୀ ରହିବାକୁ ହେବ ।

୧୦. ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ ସ୍ଵାର୍ଥପୂଜକ କର୍ମ ନୁହେଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ କାମୀ ସାଧକ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଆମ୍ଭେମାନେ ବିବିଧ ଭାବରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରେ । ନିଜେ ଉନ୍ନତ ହୋଇ ଅନ୍ୟକୁ ଉନ୍ନତ ହେବାରେ ସହାୟକ ହେବା ସମସ୍ତ ଜୀବନର ବିକାଶ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ପରାଧର୍ଯ୍ୟତା ସାଧକ କଦାପି ବିସ୍ମୃତ ହେବ ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧକ ସମସ୍ତର ଆମ୍ଭେମାନେ ପାଇଁ କଦାପି ଉଦାସୀନ ଓ ପରାତପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ । ନିଜର ଆମ୍ଭେମାନେ ବିଶ୍ଵର ଯେପରି କଲ୍ୟାଣକର, ନିଜ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କର ଆମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ଵକଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ସେତିକି କାମ୍ୟ । ଆମ୍ଭେମାନେ ପଥରେ ଗତି କରୁଥିବା ସାଧକର ଶୁଭେଚ୍ଛା, ପ୍ରେରଣା, ସହାୟତା, ଅନୁଭୂତିର ଭାବ ବିନିମୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନ୍ୟ ଜୀବନକୁ ସମୁନ୍ନତ କରିହେବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଉଚ୍ଚଳୀୟ ମନ୍ତ୍ରଶିଷ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସାହୁ ଭାଇ ତାଙ୍କର ଏକ ଗୀତିକାରେ ମାନବ ଜୀବନରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଲାଭ ପଥରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଭୂମିକା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋକପାତ କରି ଲେଖିଛନ୍ତି -

ସତ୍ୟ ଲାଭ ଦୁଟେ ନାହିଁ ସବୁରି ଭାଗ୍ୟରେ

ଜଣେ ସିଦ୍ଧ ହୋଇପାରେ ସହସ୍ର ଲୋକରେ ।

ସେହି ସିଦ୍ଧ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ନିଷ୍ପନ୍ନ ବିଧାନ
 ପାଳି ଆନେ ଆରୋହନ୍ତି ଉନ୍ନତି ସୋପାନ ।
 ସାଧନ ପଥରେ ଗଲାବେଳେ ମାୟା ବଳେ
 ପ୍ରବର୍ତ୍ତ, ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୁଅ ଯେବେ କାଳେ
 ବାଧା ଦେଇ ଗୁରୁ ତହିଁ ଯେ ପଥେ ଫେରାଇ
 ଆଶନ୍ତି, ଯଥାର୍ଥ ସତ୍ୟ-ପଥ ଅଟେ ସେହି ।
 ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ପାଳି ସର୍ବେ ସତ୍ୟ ଲାଭ କର,
 ଫିଟି ଯାଉ ଜ୍ଞାନନେତ୍ର କୃପାରୁ ତାଙ୍କର ।

ତେଣୁ ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲାଭ ନିମି ଆତ୍ମାର ଉ ରଣ ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବଗତି ପାଇଁ ସବୁ ଆତ୍ମୋନ୍ନତିକାମୀ ସାଧକମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣର ପ୍ରାର୍ଥନା ହେବ-‘ଅସତୋ ମା ସଦ୍ଗମୟ, ତମସୋ ମା ଜ୍ୟୋତିର୍ଗମୟ, ମୃତ୍ୟୋର୍ମାମୃତଂ ଗମୟ, ଅବିରାବିର୍ମାୟ । ଗୁରୋ ଯତଃ ଦକ୍ଷିଣମୁଖଂ ତେନ ମା ପାହି ନିତ୍ୟମ୍ ।’ ଅର୍ଥାତ୍ ‘ହେ ପରମାରାଧ୍ୟ ସଦ୍ଗୁରୁଦେବ ! ଅସତ୍ୟରୁ ତୁମେ ମୋତେ ସତ୍ୟକୁ ନେଇଯାଅ, ଅନ୍ଧକାରରୁ ମୋତେ ଜ୍ୟୋତିକୁ ନେଇଯାଅ, ମୃତ୍ୟୁରୁ ମୋତେ ଅମୃତକୁ ନେଇଯାଅ, ଆସ ମୋ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଅ । ତୁମର ଯେଉଁ ପ୍ରସନ୍ନ ଦକ୍ଷିଣ ମୁଖ ତାହା ଦ୍ଵାରା ମୋତେ ନିତ୍ୟ ନିରନ୍ତର ରକ୍ଷା କର । ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ଲାଭ ପଥରେ ମୁଁ ଯେପରି ଅବିରାମ ଗତିରେ ତୁମରି କୃପା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ସମ୍ବଳ କରି ଆଗେଇ ଚାଲେ ।’ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉପନିଷଦର ବାଣୀ - ‘ଉଞ୍ଚତ, ଜାଗ୍ରତ, ପ୍ରାପ୍ୟବରାନ୍ ନିବୋଧତ’ (Arise, Awake, Stop not till the goal is reached) ଆମ ମନରେ ସଦା ଅନୁରଣିତ ହେଉଥାଉ ।

ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ପଥରେ ଆଉ କେତେ ଚାଲିବାର ଅଛି ତାହା ଆମର ଅଜ୍ଞାତ । ତାହା କେବଳ ଆମ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖୁଥିବା ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କୁ ଜ୍ଞାତ । ତେଣୁ ଆମକୁ ଅନବରତ ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦର ବାଣୀ - ‘ଚର୍ଚ୍ଚେଦିତ’ - ‘ଚାଲୁଥାଅ, ଚାଲିବା ବନ୍ଦ କର ନାହିଁ ।’ ଏ କଥା ‘ଐତରେୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ’ରେ ରହିଛି । ଇନ୍ଦ୍ର ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପୁତ୍ର ରୋହିତକୁ ଏହା କହୁଛନ୍ତି । ପତନାବସ୍ଥା ଓ ଚୌଷ୍ଟିକତାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପହଂଚିବା ପୂର୍ବରୁ ଆତ୍ମୋନ୍ନତିର ବିଷୟ ପଥରେ ଚାଲିବା ଯେପରି ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରୁ କେବେହେଲେ ବନ୍ଦ ହୋଇନଯାଏ । ଆତ୍ମୋନ୍ନତି-ଉନ୍ନତ ସାଧକ ତାହାର ସାଧନା ପ୍ରଦୀପଟିର ଜ୍ଵଳନ୍ତ ଶିଖାଟିକୁ ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପହଂଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଦୀପ୍ତ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ ।

ମୋଟ ଉପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସମର୍ପିତ ତି ସାଧକ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ, ତାଙ୍କ କୃପା ଏବଂ ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ସମ୍ବଳ କରି ମନରେ ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ପୋଷଣ ପୂର୍ବକ ବୀର ପରି ସମସ୍ତ ଘାତପ୍ରତିଘାତକୁ ସାହସର ସହିତ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଓ ନିଷ୍କାମ କର୍ମଯୋଗ ଅଭ୍ୟାସ ପୂର୍ବକ ସର୍ବଦା ସମନସ୍ତ ଓ ସଦାଶୁଚି ରହି ସଂଯମ ଆଚରଣ କରି ଚଳି ଆତ୍ମଗଠନ, ଆଧାର ଶୁଦ୍ଧି ଓ ତି ଶୁଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ପାରିଲେ ଯଥା ସମୟରେ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭପୂର୍ବକ ଆତ୍ମୋନ୍ନତିର ଚରମ ସୀମାରେ ସହଜରେ ଉପନୀତ ହୋଇପାରିବ । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ରତ
 ଦେବେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହାପାତ୍ର
 ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ, ଭୁବନେଶ୍ଵର

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାଧାନରେ ବିଘ୍ନ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାଧାନ ପଥରେ ଠିକ୍ ପ୍ରଧାନ ବିଘ୍ନ ଦେଖାଯାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା - (୧) ଲୟ, (୨) ବିଷେପ, (୩) କଷାୟ ଓ (୪) ରସାସ୍ବାଦ । ଏହି ବିଘ୍ନଗୁଡ଼ିକ ବିଦୂରୀତ କରି ନ ପାରିଲେ ସମାଧାନ ଅସମ୍ଭବ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରାଜ୍ୟର ଚରମ ଭୂମି ହେଲା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାଧାନ । ସଦା ଜାଗ୍ରତ ରହି ଅକ୍ଳାନ୍ତ ଉଦ୍ୟମରେ ସାଧକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାଧାନ ଦିଗରେ ଆଗେଇବାକୁ ହୁଏ । ଗୋଟିଏ ସାମାନ୍ୟ ଅସୁବିଧା ଯୋଗୁ ସାଧକ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ କ୍ଷତି ହୁଏ ତାହା ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଏହି ଚାରିଗୋଟି ବିଘ୍ନଗୁଡ଼ିକ କଥା ସଂକ୍ଷେପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ।

(୧) ଲୟବିଘ୍ନ - ଲୟ କହିଲେ ଆଳସ୍ୟ ବା ନିଦ୍ରାବଶତା ବୃତ୍ତିର ଅଭାବକୁ ବୁଝାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ “ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମ” ଏହିପରି ବ୍ରହ୍ମାକାରା ଅନ୍ତଃକରଣ ବୃତ୍ତିର ଲୟକୁ ବୁଝାଏ । ଏହି ଲୟ ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ସୁଷୁପ୍ତି ଅବସ୍ଥା ଏକ । ଏହି ଲୟ ଅବସ୍ଥାରେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦର ଧ୍ୟାନ ହୁଏ ନାହିଁ । ନିଦ୍ରା ଓ ଆଳସ୍ୟାଦି ନିମିତ୍ତ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଅନ୍ତଃକରଣ ବୃତ୍ତି ନିଜ ଉପାଦାନ ଅନ୍ତଃକରଣରେ ଲୟ ହେବାର ଦେଖାଯାଏ, ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଯୋଗୀ ସାବଧାନ ହୋଇ ଅର୍ଥାତ୍ ଉଦ୍ୟମର ସହିତ ନିଦ୍ରାକୁ ବାଧା ପ୍ରଦାନ କରି ବ୍ରହ୍ମାକାରା ଅନ୍ତଃକରଣ ବୃତ୍ତିକୁ ଜାଗରିତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ନିଦ୍ରା ଓ ଆଳସ୍ୟାଦିର ଯେଉଁ ବିରୋଧୀ ବୃତ୍ତିର ପ୍ରବାହ ଅର୍ଥାତ୍ ଜାଗ୍ରତ ଅବସ୍ଥା - ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୌତ ପାଦାରାଧ୍ୟ ତାହାକୁ ଚିତ୍ତ ସଂବୋଧନ ଆଖ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଲୟ ବିଘ୍ନକୁ ଜୟ କରିବାକୁ ହେଲେ ସାଧକଙ୍କୁ ସଦା ଚେତନ ବା ପ୍ରବୁଦ୍ଧ ରହିବାକୁ ହେବ । ଆତ୍ମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତରେ କୌଣସି ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରୁ ସେତେବେଳେ ଆମର ଦେହାତ୍ମବୋଧ କ୍ରମଶଃ କମିଯାଏ । ଫଳରେ ଅନେକ ସମୟରେ ନିକଟସ୍ଥ ଅପରର କଥା ବା କୋଳାହଳ କର୍ଣ୍ଣରେ କିଛି ପ୍ରବେଶ କରେନାହିଁ । ଏହି ଦେହ ଯେ ମୁଁ - ଏହି ଜ୍ଞାନ ହିଁ ବ୍ୟବହାର ବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାରଣ ହୁଏ । ଆହାର ଓ ବିହାରର ତାରତମ୍ୟରେ ଶରୀରର ତମୋଗୁଣ ବା ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ବାରା ଜଡତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ଦେହାତ୍ମବୋଧ ଭାସି ଉଠେ ଏବଂ ସେହି କ୍ଷଣରେ ହିଁ ନିଦ୍ରାର ଆବେଶ ହୁଏ । ନିଦ୍ରାର ପୂର୍ବେ ଆମେ ଦେହମୟ ହୋଇଯାଉ । ତେଣୁ ଧ୍ୟାନର ସହକାରୀ ଏକାଗ୍ରତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ଦେହାତ୍ମବୋଧ ଅର୍ଥାତ୍ “ମୁଁ ଦେହ” - ଏହି ଅନୁଭବ ସେତେବେଳେ ଆମର ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ହୋଇଯାଏ । ସମାଧାନକାଳରେ ‘ଲୟ’ ନାମକ ବିଘ୍ନର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲେ ନିଦ୍ରା ଓ ଆଳସ୍ୟାଦିର ଉଦୟ ହୁଏ । ଦେହାତ୍ମବୋଧକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଅର୍ଥାତ୍ “ମୁଁ ଦେହ” ନ ଭାବି “ମୋର ଦେହ” ଅନୁଭବ କରିବା ନିଦ୍ରାଜୟର ଗୋଟିଏ ଅପୂର୍ବ କୌଶଳ । ନିଦ୍ରା ନ ହେବା ନିଦ୍ରା ଜୟ ନୁହେଁ । ନିଦ୍ରା କାଳରେ ଅଭିଜ୍ଞଧ୍ୟାନ ରତ୍ନପାରିଲେ ନିଦ୍ରାଜୟ ହୋଇଯାଏ । ଲୟ ବିଘ୍ନ ରହିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମାଧାନ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଯାଏ । ଏକାଗ୍ର ପ୍ରଭାବ ପରେ ଲୟ ବିଘ୍ନ ଆତ୍ମପକାଶ କରେ । ସେହି ସମୟରେ ସୁଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ଦ୍ବାରା ଚିତ୍ତକୁ ପ୍ରବୁଦ୍ଧ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ । ଅଭାବ ପ୍ରତ୍ୟୟକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ତାମସିକ ବୃତ୍ତି ନିଦ୍ରା ସାଧକଙ୍କୁ ଅଭିଭୂତ କରିପକାଏ । ଏକାଗ୍ରତା ପରେ ଏହି ଲୟ ବିଘ୍ନ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ବ୍ରହ୍ମାକାରା ବୃତ୍ତିକୁ ସତେଜ ଏବଂ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ କରି ରଖିବାକୁ ହୁଏ । ସୁଷୁପ୍ତିରେ ବୃତ୍ତିର ଲୟ ଯୋଗୁ ଏବଂ ସମାଧାନରେ ବୃତ୍ତିଲୟ ଦ୍ବାରା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନଜ୍ୟୋତିର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୁଏ । ବୃତ୍ତିର ଅଭାବ ସମାଧାନରେ ହିଁ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ସେହି ଅଭାବ ଅଜ୍ଞାନତାକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିନଥାଏ ।

(୨) ବିଷେପ ବିଘ୍ନ - ବୃତ୍ତିର ବହିର୍ମୁଖତାକୁ ବିଷେପ କୁହାଯାଏ । ନିଷ୍କାମଚିତ୍ତ ବୃତ୍ତିରେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଲାଭ କରାଯାଏ । ଯୋଗୀର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅନ୍ତଃକରଣ ବୃତ୍ତିକୁ ବହିର୍ମୁଖୀ ହେବାକୁ ସୁଯୋଗ ନଦେବା । ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ଅନ୍ତଃକରଣ ବୃତ୍ତିକୁ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ । ବହିର୍ମୁଖୀ ପରିଣାମର ସ୍ରୋତକୁ ରୁଦ୍ଧ କରିପାରିଲେ ଚିତ୍ତର ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ପ୍ରବାହର ଉପତ୍ତି ହୁଏ । ବିଶେଷ ବିଘ୍ନ ଦୂର କରିବାକୁ ଯାଇ ଅନେକ ସାଧକ ପୁନରାୟ ବହିର୍ମୁଖୀ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ଯେପରି ବାଜପଣୀ ବା ଶ୍ବେତପଣୀ ଅଥବା ବିରାଡି ପ୍ରଭୃତି ଯାତକ ପ୍ରାଣୀ ଦ୍ବାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ପକ୍ଷୀ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଭାତ ଓ ଶଙ୍କାକୁଳିତ ଭାବରେ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥାନ ଦେଖିନପାରି ପୁନରାୟ ଗୃହ ମଧ୍ୟରୁ ବହିର୍ଗତ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ତାପରେ ଭୟ ବା ମୃତ୍ୟୁରୂପ କଞ୍ଚ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ସେହିପରି ଅନ୍ତଃକରଣ ବୃତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅନାମବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଃଖର ହେତୁ ରୂପେ ଜାଣି ଅଦୈତ ଆନନ୍ଦକୁ ବିଷୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହୋଇଥାଏ । ପରନ୍ତୁ ଏହି ବୃତ୍ତିର ବିଷୟ ଚୈତନ୍ୟ ଅତି ସୁସ୍ଥବସ୍ତୁ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପୁନରାୟ ବହିର୍ମୁଖୀ ହୋଇପଡେ । ଚୈତନ୍ୟର ସ୍ବରୂପଭୂତ ଆନନ୍ଦବୃତ୍ତି ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଚିତ୍ତର ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ସୌର୍ଯ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ସୌର୍ଯ୍ୟର ଅଭାବରେ ଚୈତନ୍ୟ ସ୍ବରୂପଭୂତ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ ନ କରି ପାରି ଚିତ୍ତ ପୁନରାୟ ବହିର୍ମୁଖୀ ହୋଇପଡେ । ବୃତ୍ତିର ବହିର୍ମୁଖତା ନାମକ ବିଷେପକୁ ଜୟ କରିବାକୁ ହେଲେ ବିଷୟର ମିଥ୍ୟାତ୍ବ ଜ୍ଞାନକୁ ସର୍ବଦା ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ହେବ ।

‘ମୁଁ’ ବା ଅହଂ ବା ବିଷୟରେ କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, “ମୁଁ ଚିରକାଳ ଅଛି ଓ ରହିବି । ସ୍କୁଲ ଦେହରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ବାହାରେ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ‘ମୁଁ’ ମରିଗଲେ ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କ ହୃଦୟ ମନ୍ଦିରରେ ମୋ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ।” ଏଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ‘ମୁଁ’ ବା ‘ଅହଂ’ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି । ଦୁନିଆରେ ଯେତେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଘଟିଯାଇଛି, ସେ ସବୁର କାରଣ ଏହି ‘ମୁଁ’ ବା ଅହଂ । ନିଜର ଅହଂ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ଗଲେ ନିଜର ତଥା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଅନିଷ୍ଟ ସାଧୁତ ହୋଇଥାଏ । ସବୁ ସାଧନ ଭଜନର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଏହି ‘ମୁଁ’ କୁ ଆୟତ୍ତ ବା ଦମନ କରାଯାଏ । ନଚେତ୍ ଏହା ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସାଧନାକୁ କ୍ଷଣକରେ ଧୁଳିସାତ୍ କରିଦିଏ । ଛୋଟ ପିଲାଟି କଥା କହି ଶିଖିବା ଦିନଠାରୁ ‘ମୁଁ’, ‘ମୋର’, ବା mine କହିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଥାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହା ଆମର ଏପରି ଅସ୍ଥିମଜ୍ଜାଗତ ହୋଇଯାଏ ଯେ ଏହାର କବଳରୁ ମୁକୁଳିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ବାଣୀର ପାଳନ ଓ ଅନୁଶୀଳନରେ, ଏହି ‘ମୁଁ’ ବିଶେଷ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହିପରି କେତୋଟି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଶୁଦ୍ଧ କରି ନିଆଯାଉ ।

ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତନ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାବାକ୍ୟ ପଞ୍ଚକରେ କହିଛନ୍ତି, “ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟ ସହଚର । ମୋର କର୍ମ ସାଧନ ନିମିତ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ଓ ଜୀବନ ଧାରଣ । ତୁମେମାନେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଏହି ଭାବରେ ଘୁରୁଅଛ । ... ତୁମେମାନେ ମନେକରିବ ମୁଁ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟ ପୁରୁଷ ଓ ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟ ସଙ୍ଗ ବା ପାର୍ଶ୍ୱଦ । ଜଗତର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷେ ଲୀଳାକ୍ଷଳରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସଂଜ୍ଞାରେ ଧରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆବରଣ ପିନ୍ଧାଇ ଏ ଜଗତକୁ ଘେନି ଆସିଛି ।”

ମୁଁ କିଏ, କେଉଁଠୁ ଆସିଛି, କାହିଁକି ଆସିଲି, କେଉଁଠି ଫେରିଯିବି ଇତ୍ୟାଦି ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲାବେଳେ ଅହଂ ବା ‘ମୁଁ’ ସବୁ ଗୋଳମାଳ କରିବାକୁ ସତତ ଚେଷ୍ଟିତ ଥାଏ । ଅହଂ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ଚିନ୍ତା କରିପାରେ ନାହିଁ । କାରଣ ଅହଂ ତପଳ ହରିଣ ପରି ସବୁବେଳେ ଚଳଚଞ୍ଚଳ ଥାଏ ଓ ସହଜରେ ମାୟା କବଳିତ ହୋଇ ସବୁ ସ୍ୱରୂପ ପାଶୋରି ପକାଏ । ତା ବଦଳରେ ଅହଂ କବଳିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜକୁ ଅମୁକ (ମୋତେ ଅମୁକ ବୋଲି ଡାକନ୍ତି), ମୁଁ ଅମୁକଙ୍କର ପୁଅ, ଅମୁକର ବାପା ଇତ୍ୟାଦି ପରିଚୟକୁ ଜାବୋଡି ଧରେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଉଦାହରଣ ଅଛି । ଥରେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କୁ ଜଣେ ଧନୀ ଲୋକ ଆସି ଅନୁରୋଧ କଲେ, “ଆପଣ ତ ମା’ କାଳୀଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତି, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥା ହୁଅନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଥରେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ କୁହନ୍ତୁ ।” ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତୁମର ଠିକଣା ଦିଅ, ମୁଁ ମା’ଙ୍କୁ କହିବି ତୁମ ପାଖକୁ ଯିବେ ।” ଲୋକ ଜଣକ ନିଜର factory ର ଠିକଣା ଦେଲେ । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ କହିଲେ, “ତୁମ factory ର ନୁହେଁ, ତୁମର ଠିକଣା ଦିଅ ।” ଲୋକ ଜଣକ ନିଜ office ର, ନିଜର ୨/୪ଟା ଘରର ଠିକଣା ଦେଲେ । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା, ତୁମେ ତୁମ factory ର, office ର, ଘରର ଠିକଣା ଜାଣିଛ ମାତ୍ର ତୁମ ନିଜର ଠିକଣା ଜାଣିନ ।” କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଲୋକ ଜଣକ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡି ନିଜ ଭୁଲ୍ ପାଇଁ କ୍ଷମା ମାଗିଲେ ଓ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପାଇଁ ଆଶା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସେହିପରି ଆମେ ଏଠାକାର ନୋହୁଁ । ଏହି ସଂସାର ଆମର ରଂଗମଞ୍ଚ । କିଛି ବର୍ଷର ଅଭିନୟ ଏଠାରେ । ଅନ୍ୟ ଭାଷାରେ ଆମେ ଏହି ସଂସାରରେ ଜଣେ ଜଣେ ପଥକ । ଜଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କାମ କରିବାକୁ ଆସିଛେ । କାର୍ଯ୍ୟ ସରିଗଲେ ପୁଣି ଆମ ଘରକୁ ଫେରିଯିବା । ଏହି ସମୟ ଭିତରେ ଟିକିଏ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଇ ‘ମୁଁ’ ବା ଅହଂ ମନ ଭିତରେ ଗଢୁରି ଉଠେ । ତାହା ସ୍ୱରୂପ ଭୁଲାଇ ଦିଏ । ଜୀବ ଏହି କ୍ଷଣଭଙ୍ଗୁର ସଂସାରକୁ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ବୋଲି ଭାବି ନିଜର ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇ ଦିଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ପାଳନ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେତେବେଳେ ଆମକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣି ଆସିଛନ୍ତି, ଆମ ଜୀବନକୁ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସରସ ସୁନ୍ଦର କରିବା ପାଇଁ ନାନା ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ପାଳନରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏହି ‘ମୁଁ’ ବା ଅହଂ । ଅହଂ ଦ୍ୱାରା ବଶୀଭୂତ ବ୍ୟକ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସବୁ ବାଣୀକୁ ନିଜର ସୁବିଧା ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣ କରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, “ଜୀବଜଗତକୁ ସୁଖ ପାଅ ।” ମାତ୍ର ‘ମୁଁ’ ର ବଶୀଭୂତ ବ୍ୟକ୍ତି ସବୁବେଳେ ନିଜକୁ ହିଁ ସୁଖ ପାଏ ।

ମନ ସଦା ସର୍ବଦା ନିଜର ସୁଖ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଯେ ସବୁ ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଅଂଶ ବିଶେଷ । ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ଆମର ଆପଣାର । ମାତ୍ର ଅହଂତ୍ୱ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷର ଅନ୍ତରରେ ରହି ତାର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିଧି ସୃଷ୍ଟି କରେ, ଅଳ୍ପ କେତେଜଣଙ୍କୁ ତାର ନିଜର କରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପର କରିଦିଏ । ସମସ୍ତ ରିପୁଗଣ ଏହି ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱ ଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି । ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱ ଏମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ତରରେ ଥାଇ ପ୍ରତିପାଳନ ତଥା ପରିପୋଷଣ କରିଥାଏ । ଠିକ୍ ସେମିତି ପରିସ୍ଥିତି ସଦୃଶ୍ୱର ଅନୁଶୀଳନ ବେଳକୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି “ଜୀବ ଜଗତ ପ୍ରତି ଦୟା, କ୍ଷମା, କରୁଣା ଆଦି ପ୍ରଦର୍ଶନ କର ।” ମାତ୍ର ଅହଂତ୍ୱ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ କବଳିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସବୁ କଥାକୁ ତା ନିଜ ହିସାବରେ ନିଏ । ଅହଂତ୍ୱ ଶାସିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକା ଦୟା କରେ ନିଜକୁ । ଆଉ କ୍ଷମା କଥା ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ଆଉ କାହାର ସୁଚୀସମ ଛିଦ୍ର ଦେଖିଲେ ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱ ପ୍ରଭାବରୁ ପରନିନ୍ଦା, ପରବର୍ତ୍ତାରେ ଲାଗିଯାଏ । ମାତ୍ର ନିଜର ବିଶାଳ ଦ୍ରୁମ ସଦୃଶ ଭୁଲ୍ ତୃଟିକୁ ଏକ ସେକେଣ୍ଡରେ କ୍ଷମା କରିଦିଏ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ସପକ୍ଷରେ ଅନେକ ଯୁକ୍ତି ବାଜେ । ଯେଉଁ ଜୀବ ଭିତରେ ଏହି ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱ ଯେତେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଥାଏ, ତାକୁ ନିଜ ଛତା ଆଉ କିଛି ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସବୁ ସାଧନ ଭଜନ ମୂଳରେ ରହିଛି ଏହି ଅହଂତ୍ୱ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ର ସମୁଲେ ବିନାଶ । ନ ହେଲେ ଏହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ପାଳନରେ ବିଶେଷ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇ ନିଷ୍କାମ କର୍ମ ଅନୁଷ୍ଠାନ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମହାନ ଇଚ୍ଛାରେ ଆମେ ଏ ସଂସାରକୁ ଆସିଛେ । ତାଙ୍କରି ଆଦେଶ, ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ ଯୋଗ କରି କର୍ମ କରିଗଲେ ଆମର ବନ୍ଧନ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ । ଏହି ପଥରେ ଆଗେଇବା ବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅନ୍ତରରେ ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱ ଆସି ସମ୍ମୁଖରେ ସୁଉଜ ପ୍ରାଚୀର ସଦୃଶ ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ, ଏହାର ଚିନ୍ତନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅହଂତ୍ୱ କବଳିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସଦା ଭାବେ ମୋ ଇଚ୍ଛା କିପରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ଭାବି ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇବାକୁ ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ବଦା ଭୁଲିଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ପଳାପଳ ଛାଡ଼ିଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଗୃହେନ୍ଦ୍ରି । ସବୁଥିରେ ତାର ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଜାହିର କରେ ଓ ବନ୍ଧନ ପରେ ବନ୍ଧନ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହା ଛଡା ‘ମୁଁ’ କରୁଛି, ‘ମୁଁ’ ଏହା କଲି, ‘ମୁଁ’ ଏମିତି କରିପାରେ ଆଦି ଆତ୍ମବତିମା ପ୍ରକାଶ କରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ତାଙ୍କ ମନ ବୁଝି, ତାଙ୍କୁ ଖୁସି ବା ସୁଖ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ‘ସେବା’ କହନ୍ତି । ମାତ୍ର ଅହଂତ୍ୱ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେବାକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିଦିଏ । ମୁଁ ଏମିତି ସେବା କରେ, ମୁଁ ଏତେ ସେବା କରିପାରେ, ମୋତେ ଏତେ ସେବା ମିଳିଲା, ଆଦି ବାକ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରେ । ଏହି ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି କେବେ ସେବା କରିପାରିବେନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିନା ଇଚ୍ଛାରେ ଗଛରେ ପତ୍ରଟିଏ ବି ହଲେନି । ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ବ୍ୟତିରେକେ ଆମର ଶକ୍ତି ନାହିଁ କିଛି କରିବା ପାଇଁ । ମାତ୍ର ‘ଅହଂତ୍ୱ’ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ଯଦି ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଏ ସେ ଭାବେ ସେ ସବୁ କରୁଛି, ସବୁ କରିବାରେ କ୍ଷମତା ତାର ଅଛି । କାର୍ଯ୍ୟର ପଳାପଳ ଉପରେ ସେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଏ । ନିନ୍ଦା, ପ୍ରଶଂସା ଆଦିକୁ ଗଣି କରି ରଖେ । ଅନ୍ତରର ସବୁ ଭାବ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ଅହଂତ୍ୱ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଖାଲି ଅଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସହ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱ କବଳିତ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଯୋଗ ହୋଇ ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ର ଦୁନିଆ ବସେଇବାରେ ଲାଗିଯାଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସୁମହାନ ଇଚ୍ଛାର ପୂରଣରେ ସହାୟକ ନ ହୋଇ ଅହଂତ୍ୱ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ପ୍ରଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ର କାମନା, ବାସନା ପୂରଣରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହେ । ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କଲା ବେଳେ ଏଥିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କଣ ଲାଭ ହେବ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ସର୍ବଦା ନିଜର ଲାଭ କ୍ଷତି ବିଚାର କରେ । ପୁରାଣରେ ଯେତେ ମହାନ ଚରିତ୍ର ଯଥା ଉପମନ୍ୟୁ, ଆରୁଣି, ସତ୍ୟକାମ ପ୍ରଭୃତି ନିଜର ଅହଂତ୍ୱକୁ ବିନାଶ କରି ନିର୍ବିଗୁରେ ଗୁରୁଆଜ୍ଞା ପ୍ରତିପାଳନ ପୂର୍ବକ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମଧ୍ୟ ନିଜ ଜୀବନରେ ଏହାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କ ଅହଂତ୍ୱ ବିନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ନାନା ପକାର ଅକଥନୀୟ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ଆମ ଠାକୁର ସବୁ ସହ୍ୟ କରି ‘ଜିଅନ୍ତାମରା’ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କର ସବୁ ପରୀକ୍ଷାରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱ ସାଧନ ପଥର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବିଘ୍ନ । ଏହାର ଛାଇ ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ପତନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ । ଅହଂତ୍ୱ ବା ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ଯାଏ ନିର୍ବିଗୁରେ ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ପ୍ରତିପାଳନ କରି ହୁଏନାହିଁ । କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରତା ଓ ସମର୍ପଣ ଭାବ ଆସିଲେ ହିଁ ‘ମୁଁ’ତ୍ୱ ବା ଅହଂତ୍ୱକୁ ସହଜରେ ଦମନ କରିହେବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ

ମନା ମା'ଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୋ ସ୍ମୃତିରୁ କିଛି

ଯାହା ବିଷୟରେ ଆଜି ଲେଖିବାକୁ ଯାଉଛି ସେ ଥିଲେ ଆମ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘର ପୂର୍ବତନ ସଭାପତି ଓ ପରିଗୁଳକ ମହୋଦୟ ଚୈତନ୍ୟ ଚରଣ ଦାସଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠା କନ୍ୟା । ସେ ମାତୃଗର୍ଭରେ ଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କଠାରୁ ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସାରାଜୀବନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ପୂଜା କରିବା ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶ ଉପଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ପାଳନ କରିବା ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବହୁତ ବଡ଼ ଗୁଣ । ସେ ୧୯୫୩ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଆମ ଘରକୁ ବୋହୂ ହୋଇ ଆସିଥିଲେ । ମୋ ବଡ଼ଭାଇ ସୁଧାଂଶୁ ଶେଖର ଦାସଙ୍କର ସେ ସହଧର୍ମିଣୀ । ସେ ଥିଲେ ସଂପର୍କରେ ମୋ ଭାଉଜ । ଆମର ଯୌଥ ପରିବାର, ବାପା ଦାଦା ୩ ଭାଇଙ୍କର ୧୪ ପୁଅ ଓ ୨୦ ଝିଅ । ଘରେ ଆମର ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଥାଇ ପୂଜା ହୁଏ । କିନ୍ତୁ କେହି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟ କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଆମିଷଭୋଜୀ । ଏହିଭଳି ଏକ ପରିବାରରେ ଚଳିବାକୁ ବେଶ୍ କଷ୍ଟ ତାଙ୍କୁ ପଡ଼ିଛି । ସେ ଥିଲେ ସାଞ୍ଜିକ ଆହାରୀ । ଏଇ ସବୁ ପରିବେଶ ଭିତରେ ସେ ନିଜକୁ ଚଳାଇ ପରିବାର ପରିଜନର ସେବା ଶୁଦ୍ଧା ଓ ନିଷ୍ଠାର ସହ କରୁଥିଲେ । ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କୁ ମୋର ସେ କଟକରେ ରଖି ପାଠ ପଢ଼ାଇଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବହୁତ ଭଲ ଗୁଣ, ସେ ଅତିଶୟ ସହନଶୀଳା ଥିଲେ, ନିରାତମ୍ବର ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ । ଭାଇ ଗୁଜିରି କରି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଘର କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଭାଉଜଙ୍କ ଭୂମିକା ବହୁତ । ନିଜ ହାତରେ ମାଟି ଖୋଳି ଗଛ ଲଗାଇବା, ପରିବାପତ୍ର ପାଇଁ କିଚେନ୍ ଗାର୍ଡନ କରିବା, ତା'ପରେ ଗାଈ ରଖି ଗୋସେବା କରିବା, ସବୁ ସେ କରନ୍ତି । ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ଡେଲ ଓ ସାମାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସ ମସଲା ଦେଇ ସେ ଯାହା ତରକାରୀ କରନ୍ତି ବେଶ୍ ସୁସ୍ୱାଦୁ ଲାଗେ । କିଏ ଘରକୁ ଆସିଲେ ଆଦର ଯନ୍ କରି ପାଖରେ ବସି ମା' ପରି ଖୁଆନ୍ତି । କେହି ଘରକୁ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବରେ ବାନ୍ଧି ପାଖରେ ବସାଇ ଖୁଆଇବା ମୁଁ ଦେଖିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଗୃହ ଗାଁର ଲୋକମାନେ ସବୁବେଳେ କହନ୍ତି, ଛୋଟ ବଡ଼ ଧନୀ ଦରିଦ୍ର ବିଶ୍ୱର କରି ସେ ଖାଦ୍ୟ ପରଷନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇଙ୍କର ଉପଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ତାଙ୍କ ଦିନଲିପିରେ ଟିପି ରଖିଛନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ଦିନଲିପି ପୁରଣ କରନ୍ତି । ପ୍ରତି ରବିବାର ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କ କାମପାଇଁ ସେ ସଦା ଉନ୍ମୁଖ ଥିଲେ । ଗୀତା, ଗୁରୁଗୀତା ଏବଂ ଠାକୁରଙ୍କ ବହି ସବୁ ତାଙ୍କର କଞ୍ଚକ୍ଷ ଥିଲା । ଜୀବନର ଶେଷ ୪/୫ ବର୍ଷ ସେ ପକ୍ଷାଘାତ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତା ହୋଇ ରହିଲେ । ସେଇ ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଭାଇ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆନନ୍ଦଧାମକୁ ଚାଲିଗଲେ । ପରେ କର୍କଟ ରୋଗରେ ଭାଉଜ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ । ଯେତିକି ଦିନ ସେ ପାରୁଥିଲେ ଠାକୁରଙ୍କ ବହି ବସି ପଢୁଥିଲେ । ଠାକୁରଙ୍କ ଗୀତ ମଧ୍ୟ ସେ ହାରମୋନିୟମ୍ ବଜାଇ ବୋଲନ୍ତି । ଦିନଯାକର ସବୁ କାମ ସାରି ସମସ୍ତଙ୍କ ଖାଇବା ବୁଝି ନିଜେ ଖାଇ ସାରିବାପରେ ସେ ବସି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ମାଳା ଗୁଢ଼ିରଖନ୍ତି । ଏ ନିୟମର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ମୁଁ କେବେ ଦେଖିନି । ସକାଳୁ ସେଇ ମାଳ ଧରି ଭାଇ ନିତ୍ୟପୂଜାକୁ ଏକାମ୍ର ସଂଘକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଥରେ ସେ କହୁଥିଲେ, ଥରେ ସକାଳେ ମୋ ବାପା ଟ୍ରେଜେରୀ ଖୋଲି ବସିଥିଲେ ଟଙ୍କା ଗଣାଗଣି କରୁଥିଲେ । ଭାଉଜ କେଉଁ କାମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ । ବାପା କହିଲେ ମୁଁ ଟ୍ରେଜେରୀ ଖୋଲିଛି କଅଣ ଦରକାର କିଣିବୁ କହ ଦେବି । ଭାଉଜ କହିଲେ ନାହିଁ ବାପା ମୋର ଭଗବତ୍ ଗୀତା ଗୋଟିଏ ଦରକାର । ସେତେବେଳେ ସଂସ୍କୃତ ବଡ଼ ଭଗବତ୍ ଗୀତା ବହିର ମୂଲ୍ୟ ୭ ଟଙ୍କା । ବାପା କହିଲେ ମୁଁ ଟ୍ରେଜେରୀ ପାଖରେ ବସିଛି, ତୁ ଏତିକି ମାଗୁଛୁ ? ଏ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୁଣ, ନିର୍ଲୋଭୀ ଥିଲେ ସେ । ସଂସାରକୁ ସେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଚଳାଇ ଦିଅନ୍ତି କେବେ ଭାଇଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିନାହାନ୍ତି । କୌଣସିଥିରେ ଆପଣି ଅଭିଯୋଗ ମଧ୍ୟ ନ ଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀର ନିଚ୍ଛକ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ସେ ଥିଲେ । ସବୁବେଳେ କହନ୍ତି ଦଶବିଧ ନିୟମ ନ ମାନିଲେ ଠାକୁରଙ୍କର ହୋଇ ପାରିବାନି । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହିଁ ଆଜି ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଛି । ଏ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଅନେକ ଅନୁଭୂତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସବୁ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଁ ରଖିଛି । ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇଙ୍କ ଉପଦେଶାବଳୀ ଲେଖା ମଧ୍ୟ ମୋ ପାଖରେ ତାଙ୍କର ଅଛି । ସେ ସବୁ ଉପଦେଶଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ଦିନଲିପିରେ ମଧ୍ୟ ଟିପି ରଖିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର କହିଥିବା ଗୋଟିଏ ଅନୁଭୂତି - ମୋ ଝିଅ ଶିବାନୀର ବିବାହ ଏକ ଜାଗାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଡ଼ିଥାଏ । ମଝିରେ କଅଣ ଅସୁବିଧା ହେଲା ଭାଉଜ ଯାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ । ସେତେବେଳେ ମୋ ଝିଅ ତାଙ୍କ ପାଖେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହୁଥିଲା । ମୁଁ ବଲାଙ୍ଗୀର ପାଖ ମେଣ୍ଟାରେ ଥିଲି । ଭାଉଜ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ । ଠାକୁର କହିଲେ, 'ଶୀଘ୍ର ତୁ ମୋତେ ଛାଡ଼ । ଏ ବିଭାଘର ସେଇଠି ହେବ । ସେ ଘରେ ମୋ ଆସନ ରହିବ । ତୁ ଶୀଘ୍ର ମୋତେ ଛାଡ଼ ମୁଁ ଯାଏ ।' ତାପରେ ସତକୁ ସତ ସବୁ ଠିକ୍‌ଠାକ୍ ହୋଇଗଲା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଗ୍ରେ ବିଭାଘର ମଧ୍ୟ ସରିଗଲା । ମୋ ଝିଅର ବିଭାଘର ଠାକୁରଙ୍କର କୃପାରୁ ଆଜ୍ଞର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବେ ଚାରିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଠିକଣା ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଟେଲିଫୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ଖବର ପାଇ

ଦିନକ ପୂର୍ବରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ତା ବାପା ବିଭୀକ୍ଷର ଦିନ ସକାଳୁ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦିନ ୧୧ଟାରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥ ଆର୍ଯ୍ୟସମାଜରେ ବିଭୀକ୍ଷର ହେଲା । ଆମର ବୈବାହିକ ବିଧି ହିସାବରେ ଦିଅଁ ମଜୁଳା ଆମର ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ହୁଏ । ଏମିତି ଯୋଗ ପଡିଲା ସବୁ ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନରେ ଦେଇ ପୂଜା କଲି । ସବୁ ସେଇ କରୁଣାମୟଙ୍କ କରୁଣା । ଏ ସବୁରେ ଭୂମିକା ବେଶୀ ଥିଲା ମୋ ଭାଉଜ ଓ ଭାଇଙ୍କର । ତାଙ୍କର ଗୁଣ ଗାନ କଲେ ସରିବ ନାହିଁ । ଭାଇ ଗଲାପରେ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ପାଖରେ ରଖି ୩/୪ ବର୍ଷ ସେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ସେତିକି ମୋ ପାଇଁ ଅନେକ ସୁକୃତି । ତାଙ୍କ ଦେହାନ୍ତର ୪ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ସୁଦୂର ଆମେରିକା ଗଲି ଆସିଥିଲି । ତାଙ୍କ ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଦେଖିପାରିଲି ନାହିଁ । ଏ ଅବଶୋଷ ମୋର ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ରହିଗଲା । ଏ ମନପସୀ ହୁରୁଛି । ତାଙ୍କ ପରି ରହୁ ମୁଁ ହରାଇ ବସିଛି । ତାଙ୍କର ସେ ସ୍ନେହବୋଳା ତାଙ୍କ, ଆତ୍ମୀୟତା ଆଉ ଜୀବନରେ ପାଇବି ନାହିଁ । ସେ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ତିର ଠାକୁରଗତପ୍ରାଣା ଥିଲେ ସେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମୋର ଏତିକି ବିନତି ଭାଉଜଙ୍କ ଗୁଣର କଣିକାଏ ମୋ ଭିତରେ ସଂଗୃହିତ କରିଦିଅନ୍ତୁ, ଯେପରି ମୁଁ ତାଙ୍କର ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀପଦ ସରୋଜ ଲାଭ କରିପାରିବି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ବନଲତା ମହାନ୍ତି ମା’
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ

ଭାବକୁ ନିକଟ

ଦୂର ଦେଶରେ
ତୁମ ସ୍ମୃତି ମୋ ଝରେ
ତୁମେ ଯେବେ ମନେ ଆସ ଛାଇ ଅନ୍ଧାରେ । ୦।

ସେଇ ମୋର ଗାଁ ଭୁଇଁ ଛାତି ମୁଁ ଆସିଛି ସାଇଁ,
ମନ ଚଲା ପଥ ଦେଇ କେତେ ସ୍ମୃତି ଯାଏ ବହି
ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ହେଲେ ଆମେରିକାରେ,
ସ୍ମୃତି ମୋ ଝରେ । ୧।

ଶାଖାସଂଘ ମହୋତ୍ସବ କି ଉପମା କିଏ ଦେବ
ରହି ରହି ମନେ ଆସେ ଅପାଶୋରା ସେହି ଭାବ
ତୁମ କଥା ଭାବି ଭାବି ଦିନ ମୋ ସରେ,
ଦରିଆ ପାରେ । ୨।

ଝୁଲଣ ପୁନେଇଁ ଆସେ ଦୋଳ ବଲଶାଖୁ ହସେ
ରାସ ସଂଗେ ଦଶହରା ପ୍ରେମ ଚରଞ୍ଜିଣୀ ଭାସେ
ଏକାକାର ହୋଇ ଆସି ଅନ୍ତର ଭରେ,
ଦରିଆ ପାରେ । ୩।

କରମ ଜଞ୍ଜାଳ ଧରି ଦୂର ଦେଶେ ଘର କରି
ମନକଥା ମନେ ମାରି ତୁମ ସେବା ମନେ ଭରି
କେତେ କେତେ ପୁଣ୍ୟ ସ୍ମୃତି ମନକୁ ଘାରେ,
ଦରିଆ ପାରେ । ୪।

ପରକୁ ଆପଣା କରି ଆପଣାର ସ୍ମୃତି ଭରି
ପର ଆପଣାର ଲୀଳା ସବୁ ଖେଳନା ତୁମରି
ସେହି ଲୀଳା ଭରିଯାଉ ମୋର ଅନ୍ତରେ,
ଦରିଆ ପାରେ । ୫।

ବିଶ୍ୱ ତୁମ ପରିବାର କହିଛ ତୁମେ ଠାକୁର
ଯେଉଁଠାରେ ଥିଲେ ପଛେ ଭାବିବୁ ତୁମରି ଘର
ଭାବକୁ ନିକଟ ତୁମେ ଅଭାବେ ଦୂରେ,
ଦରିଆ ପାରେ । ୬।

ବିଶ୍ୱ ଚାହେଁ ତୁମ ପ୍ରୀତି ତୁମ ପ୍ରେମ ତୁମ ଗୀତି
କଣ୍ଠେ ମୋର ଦିଅ ପ୍ରଭୁ ଶୁଣାଇବି ନିତି ନିତି
ତୁମ ବନ୍ଧନରେ ପ୍ରଭୁ ଅମୃତ ଝରେ,
ଦରିଆ ପାରେ । ୭।

ଏତିକି ଅଳି ଠାକୁର! କୃପା କରି ପୂର୍ଣ୍ଣ କର
ସରଗେ ନରକେ ନିଅ ଚରଣ ଛଡ଼ା ନ କର
ଅଞ୍ଜଳି ପାତିଛି ଦେବ ଶିରୀ ଛାମୁରେ,
ଦରିଆ ପାରେ । ୮।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ସଂଗୀତ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ୍
ସେବକ, ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଯୋଗ ବିଭୂତି - ଦାସକାଠିଆ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ... ଆହା... ଶ୍ରୀଗୁରୁ... ଆହା
ଜୟ ଜୟ ଗୁରୁଦେବ ଜ୍ଞାନବୁଦ୍ଧି ଦାତା
ଜୟ ଜୟ ଗୁରୁଦେବ ବହ୍ମାଣ୍ଡ କରତା
ଏ ଅଧମର ଗୁହାରି ଶୁଣିବା ହୋଇବ
ନ ଆସିଲା ପଦମାନ କହି କହି ଦେବ
ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟ
ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟ ।

ଶୁଣ ଆହେ ସୁଜ୍ଞ ଜନେ ଦେଇ ମନ କଣ୍ଠ
ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ଥଳଲୀଳା ହୋଇବ ଗାୟନ
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଶୁଣିଲେ ଭକ୍ତି ହୋଇବ ଜାଗ୍ରତ
ଭୁକ୍ତିମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ ସେ କରିବେ ନିଷ୍ଠିତ ।

ବଙ୍କ ଦେଶର ଅଟେ ନଦୀ ନାମ କଂସ
ତୀର ଶୁଶାନରେ ପୁଣି ଚଣ୍ଡୀଙ୍କର ବାସ
ଶୁଶାନରେ ପୁଣି ଚଣ୍ଡୀ ମଣ୍ଡପର ଶୋଭା
ଅକସ୍ମାତ ଏକ ମହାପୁରୁଷ ତ ଉଭା ।

ଗୌରିକ ବସନଧାରୀ ଅଟନ୍ତି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ
ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ହୋଇଛନ୍ତି ପଦ୍ମାସନେ ବସି
ପଦ୍ମାସନେ ସତେ କି ସେ ସ୍ଥଳପଦ୍ମ ଦୁଇ
ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ପଦତଳ କି ଶୋଭା ଦିଶଇ ।

ଯୁବକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସେ ତ ଜଟା ବିମଣ୍ଡିତ
ଅଗ୍ନିବର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୟୋତି ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଶୋଭିତ
ନିକଟରେ ଚିମୁଟା ଓ କମଣ୍ଡଳୁ ଅଛି
ଛିନ୍ନ ଏକ ବସ୍ତ୍ରରେ ବସ୍ତାନି ବନ୍ଧାଅଛି ।

ନିକଟରେ ଗାମ ଏକ ଝଗଡାରତର
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମୋଦକଙ୍କ ସେଠି ଅଟେ ଘର
ଅତ୍ୟନ୍ତ ସେ ବିଭୀଷଣୀ ହେଲେ ହେବ କିସ
ପତ୍ନୀ ତାଙ୍କ ଶୂଳରୋଗୀ କଞ୍ଚୁ ତ ଅଶେଷ
ପତ୍ନୀ ତାଙ୍କ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ରୋଗ ଯାତନାରେ
ଆରୋଗ୍ୟର ଚିହ୍ନ ନାହିଁ ଶତ ଚିକିତ୍ସାରେ
ଶୁଣି ଗାରେଡିରେ ବହୁ ଅର୍ଥ ଶାଈ ହେଲା
ସାଧୁଜନଙ୍କର ସେବା ବିପନ୍ନ ହୋଇଲା ।

ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ସାଧୁଙ୍କର କଥା ଶୁଣି କାନେ
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମୋଦକ ତ ଧାଇଁଲେ ତତ୍କ୍ଷଣେ
ପତ୍ନୀଙ୍କର ରୋଗ ବ୍ୟଥା ଜଣାଇ କାତରେ
ରୋଗମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଲେ
ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟ
ତୁମ୍ଭ ଭବଭୟ ମୋର ବାରେ ସାହା ହୁଅ ।

ତରୁଣ ସେଇ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମେଲାଲ ନୟନ
ମୋଦକଙ୍କୁ କହନ୍ତି ସେ ଅଭୟ ବଚନ
ପତ୍ନୀ ତୁମ ଶୂଳରୋଗୀ ପାଏ ଅତି ବ୍ୟଥା
ନିରୋଗ କରିବି ମୁହିଁ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣିଥା ।

ସାଧୁଙ୍କର ଏ ଅଭୟ ବଚନକୁ ଶୁଣି
ମୋଦକ ତ ଆତମ୍ବିତ ହୁଏ ମୁଖ ପୁଣି
ଆରୋଗ୍ୟର ସରଞ୍ଜମ ଯୋଗାଡ କରିଲେ
ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ପୁଣି ଉଭା ହେଲେ ।

ଦିନ ଦ୍ଵିପହରେ ପୁଣି ତେଲ ଏକ ଭାଣ୍ଡ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତପ୍ତ ହୋଇ ପୁଟଲ ପଟଣ୍ଡ
ସମ୍ମୁଖରେ ଜନତାଙ୍କ ଭିଡ ତ ଜମିଛି
ଚଟାଣରେ ମୋଦକଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଶୋଇଅଛି ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ ସେ କଲବଲ ରୋଗ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ
ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଯେ ଉଠିଗଲେ ତାହା ଦେଖି ଖରେ
ବାମପାଦ ଗୋଇଁ ସେ ବୁଡାଇ ତେଲରେ
ନିସ୍ତବ୍ଧ ସେ ଜନଗଣ ବିସ୍ମୟ ଚିତ୍ତରେ
ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ରଖିଲେ ପଦ ରୋଗୀର ପେଟରେ
ଧୀରେ ଧୀରେ ପେଟ ପରେ ଘର୍ଷଣ କରିଲେ
ଉତ୍ତପ୍ତ ତେଲରେ ପେଟ ଫେଟକା ହୋଇଲା
ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ଦାଗ ନ ଲାଗିଲା ।

ମୋଦକ ପତ୍ନୀ ବସେ ହୋଇ ଲଜ୍ଜାନତ
ରୋଗ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଚିହ୍ନ ଚିହ୍ନେ ବି ନାହିଁ ତ
ମୋଦକ ଦମ୍ଭପତି ତାଙ୍କୁ ସାଞ୍ଜେ ପ୍ରଣମି
ଆତ୍ମ ଗୃହେ ବିଜେ କର ଆଜି ତୁମ୍ଭେ ସ୍ଵାମୀ ।

ଦରହସି ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ତ ବୋଲନ୍ତି ତୁରନ୍ତ
ଭେଳିକି ଏ ଅଟେ ବୋଲି ଭାଲେ ତୁମ୍ଭ ଚିତ୍ତ ?
ପ୍ରମୁଖର ତୁମ୍ଭ ରୋଗ ଭୋଗ ହେଲା ଶେଷ
ମୋର ଏ ବଚନ ସତ୍ୟ ମାନିଥା ଅବଶ୍ୟ ।
ମୋଦକ କହେ ହେ ସାଧୁ ତୁମ୍ଭେ ଭଗବାନ
ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବୁ କି ତୁମ୍ଭର ବଚନ

ଗୃହେ ଉଭା ହୁଅ ହୋଇ ଦୟା ପରବଶ
ଖରୁଥିବୁ ପଦେ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ଆମ୍ଭେ ଦାସ ।
ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟଗୁରୁ ଜୟ
ଦୂର କର ଦୀନ ଚିନ୍ତୁ ସର୍ବ ପାପଭୟ ।

[ଏହି ଦାସକାଠିଆଟି ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀର ଆନନ୍ଦସଭାରେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ।]

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ

ଗୁରୁନିର୍ଭରତା

ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରତା ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବାର ସହଜ ସରଳ ଉପାୟ । ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ କେବଳ ତାଙ୍କ ଅନୁଗତ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ କରାଇପାରନ୍ତି । ମାତ୍ର ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ସମଗ୍ର ଜଗତ ଉନ୍ନତ ହୋଇଉଠେ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କଠାରେ ଭଗବତ୍ ଶକ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରପନ୍ନ ଅନୁଗତ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାହା ଉପରେ ତାହା ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗୁରୁଦେବ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ହିଁ ଭଗବାନ । ‘ଶ୍ରୀଗୁରୁ ହିଁ କେବଳ ମୁକ୍ତିଦାତା’ । ମୁକ୍ତିଦାନର ସହ ଗୁରୁ ‘ଭୁକ୍ତି ଓ ମୁକ୍ତି’ ଉଭୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି; ତେଣୁ ସେ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

ଯେଉଁମାନେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଅନ୍ତରରେ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି, ସେମାନେ ଦିବସର ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ରର ସ୍ମରଣ ମନନ କରିବା ଦରକାର । କିଛିଦିନ ପରେ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଗଲେ ରାତିରେ ନିଦ୍ରିତ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମଜପ ହେବାର ଅନୁଭବ କରିପାରିବ । ସେତିକି ବେଳେ ସେହି ସିଦ୍ଧମନ୍ତ୍ରର ଆତ୍ମିକ ପ୍ରଭାବରେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅନ୍ତର ମନ୍ଦିରରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହେବେ; ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହେବ ।

ଜନ୍ମମାତୁଁ ଯେପରି ସମସ୍ତଙ୍କର ମାତୁଁ ସେହିପରି ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁରୁ ହୋଇପାରିବେ । ବହୁ ସୁକୃତି ନ ଥିଲେ ଗୁରୁକୃପା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନ ସଂବାଦ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ସଂବାଦ । ଗୀତା କହୁଥିବା ବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସଦ୍‌ଗୁରୁ; ଅର୍ଜୁନ ପ୍ରପନ୍ନ ଶିଷ୍ୟ । ଗୁରୁ ସତ୍ୟ, ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ । ସଂସାରକୁ ଠିକ୍ ରଖୁ ଯେ ସଂସାର ବନ୍ଧନ ମୋଚନ କରିପାରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ସଦ୍‌ଗୁରୁ । ଭଗବାନ ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଫୁଟି ଉଠନ୍ତି ସେତେବେଳେ ସଂସାରତା ଭଗବାନଙ୍କର ବୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସର୍ବଦେବୋପମ । ‘ନିଗମ ଲହରୀ’ରେ ଅଛି –

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଶରୀରେ ହୋଇ ସମସ୍ତେ
ଅଛନ୍ତି ଦେବତା ତେତିଷ କୋଟୀ
ସ୍ମରଣେ ପଳାଏ ଦୂରେ ଶମନ
କର ପୂଜା ଭାଇ ଗୁରୁ ଚରଣ
ସବୁ ତୋର ପୂଜା ଫଳ
ମିଳିବ ହିଁ ସେହିଠାରେ କେବଳ ।

ଆମର କେତେ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ଫଳରେ ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଛୁ । ମୁଁ ଏଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ଭାଗ୍ୟବାନ ମନେକରେ । ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଆମର ସେହିପରି ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ରହିଥାଉ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
କେତକୀ ସାହୁ ମା’
କଟକ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Adi Shankara and Swami Nigamananada

*Yada Yada Hi Dharmasya Glanirbhavati Bharata,
Abhyuthanamadharmasya Tadatmanam Srijamyaham.*

-Bhagavad Gita (Chapter IV-7)

Thus spoke Lord Krishna to Arjun

“Whenever and wherever there is a decline in religious practice, O descendant of Bharata, and a predominant rise of irreligion - at that time I descend Myself.”

The Lord incarnates Himself and performs the Avatara Lila on this earth. Avatars establish certain morals and ideals which eventually become a new theology for the upliftment of the human society and not specific individuals where as a Guru is more focused on the emancipation of his disciples and the spread of eternal knowledge and bliss.

About 1300 years ago when the practice of Dharma was on the decline Adi Shankara appeared on the scene and propagated the ancient Vedic Dharma. Towards the end of 19th century Swami Nigamananda was born as Nalinikant in a well-known Brahmin family of Kutubpur (now in Bangladesh), to re-establish Sanatana Dharma.

Strangely, both the great saints had a common experience in their early childhood.

The father of Shankara was a regular worshiper of Devi Rajarajeshwari for many years. He used to offer milk everyday to the Goddess. One day when Shankara was barely 5 years old, his father asked to perform the puja and offer milk. He followed his father's instructions and offered the Mother a glass of milk. He prayed to the Goddess. When he found that the milk remained untouched, he became very agitated and anxious. He declared in agony, “Mother! If You do not take the milk I shall end my life.” He prayed intensely to the Goddess in great agony. Moved by the naive entreaties of the boy, Rajarajeshwari appeared before him and drank all the milk. The boy was aghast to see that the whole glass was empty. He wanted some milk back to give his mother as prasad. Responding to the prayers of the young boy the Goddess drew milk from her breast and gave it to the boy. It was the sacred power of the milk which enabled Shankara in later years to master all the scriptures and earn lasting fame as a great spiritual leader revered by all.

At the age of nine years old Nalinikant's aunt sent him to the Chandi Mandap to light the evening lamp. That evening in the altar, the cosmic mother appeared before him in the form of a beautiful young girl. Like Shankara, he was also too young to realize the importance of the vision.

Though they were born centuries apart, their religious and spiritual philosophies are similar.

Shankara's arrival on the scene was at the most critical juncture when both Buddhism and Hinduism were fast disintegrating into various sects and cults. Buddha's original teachings were a reaction to the Vedic sacrificial extremities. But in the later centuries practices like magic and sexual mysticism crept into Buddhism. Vedic religion was not very different, having given way to superstitious ways, and a large number of rituals. It was Shankara who tried to re-assess and integrate sound teachings of Buddha in the Vedic (Hindu) following, and was successful in the revival and reformation of Hindu thinking and way of life. Shankaracharya assimilated many tenets of

Buddhism cleverly, like that of nirvana. It was Shankaracharya who was responsible to absorb Buddha into Hinduism and recognize Buddha as an Avatara of God.

Shankara realized that Oneness is the essence of all knowledge. This is the doctrine of “Advaitabada”. “Ekameva Adviteeyam Brahma” (the absolute is one alone, not two). There is no second, but there is the appearance of an enormous multiplicity. Shankara proclaimed to the world that it is unity that underlines the apparent diversity. He used the analogy of the same sweet juice that is present in all sugarcane stalks.

Shankara lived only for thirty-two years, but during that time, he purified and consolidated the various schools of worship and brought them under the umbrella of one philosophical principle, Advaitabada. Shankara knew that Advaitabada requires intense Sadhana (austerities) which will remove all traces of ego and all ideas of duality from the mind of man. So, as a preparatory discipline to the dawn of awareness of ones real unity with the substance of the universe, he taught the rules of Bhakti, Yoga, and Karma; these according to him brighten the intellect and purify the heart. Advaitabada is the awareness of the Divine, in everything, every where, in full measure. “Atmajnana (knowledge of the self) is essential” this was the main teaching of Adi Shankara throughout his life, as he was preaching and following the Vedic dictum: “Ekatma Sarvabhoota Antaratma” (the one Atma is present in all beings), “Ekam Sat Vipra Bahudha Vadanti” (the one truth is described in many ways by the wise).

The Advaitic doctrine of Shankara propagated the view that bodies are manifold, and in these separate bodies the one Divine is present. With regard to Advaitabada, however, it is possible only to experience it as a “Bhava” (a conscious feeling). You must have the faith that the same Divine dwells in all beings. This is indicated by the presence of three Divine characteristics in all beings: Asti, Bhati, Priyam (existence, recognizability and utility). This is also expressed in other terms as: “Sat-chit-ananda” (being-awareness-bliss). “Sat” refers to that which is unchanging. This is a Divine attribute. “Chit” refers to total awareness to know the complete nature of anything. When “Sat” and “Chit” are together, there is Ananda (bliss). This bliss is unchanging. It is described as Brahmanandam (Supreme Bliss).

Shankara suggested Satsanga as the very first step in sadhana; the company of the wise and the good will develop into detachment and love of silence and solitude. That will promote the disappearance of Moha (wordly attachment). When that happens, one is established steadily in the Ta-tvam-asi, the reality of this and that, the identity of this with that, the recognition of that identity is the attainment of Mukti (salvation). In his famous “Bhaja Govindam”, Adi Shankara emphasizes that only the path of devotion will help you to get over the cycle of birth and death.

Shankara strove to re-establish in the heart of man the faith that he himself is the limitless Almighty; he tried to remove vicious traits that had taken residence in the hearts of men so that they could move towards their reality. When man has even a glimpse of that reality, he becomes free from ego, pride, and despondency so that neither praise pleases him nor abuse saddens him. He is rendered stable and secure like a mountain peak, which no storm can shake.

Likewise Swami Nigamananda was born at a time when the country was on the threshold of spiritual anarchy. Religion was yielding to materialism and the society was eagerly accepting the western style of individualistic life. Chaos and anarchy ruled due to lack of spiritual leadership. Emotional worship, superstitions, and tantrik rituals had replaced the true spiritual practices.

After attaining Nirvikalpa Samadhi, when he met his Guru Srimat Swami Sachidananda Saraswati in the congregation of hundreds of saints along with the Jagatguru Shankaracharya of the Shringeri Math, he bowed before his guru Swami Sachidananda Saraswati and then offered his respect to Jagatguru Shankaracharya of Shringeri Math and other saints present. This action of Nigamananda led to an uproar because it was seen as an indication of disrespect to Sankaracharya. Sankaracharya occupied the exalted seat, in the established order of Adi Shankara and was revered as Jagatguru. When Nigamananda was questioned why didn't he bow first before Jagatguru Shankaracharya, he replied:

*Mannathah Shree Jagannatha Mad Guru Shree Jagatguru,
Madatma Sarwabhutatma Tasmai Shree Guruve Namaha.*

Hence, to admit that there was someone superior to his guru then the theory of monism, preached by Adi Shankara, would fail and this could lead to strife as to who is the ultimate superior authority. The day his Guru, Swami Sachidananda Saraswati, accepted the responsibility of a Guru he became one with the Jagatguru.

Swami Nigamananda, an Avaitabadi Brahmajñani, and as a Param Premik he knew that the formless Brahma manifested into different forms to perform the Lilas. Adi Sankara was the embodiment of Jnana and Gouranga was the embodiment of Bhakti. Swami Nigamananda showed the importance of both the paths, especially in this Yuga to give spiritual direction to the general masses. He preached that paths could be diverse and multiple but the destination was one and the same. Like Adi Shankara, he too tried to re-establish the faith in the Divine entity being present in all despite the manifold bodies. On various occasions he has explained that every living soul is an Avatara, that is Brahma and have descended on earth to partake in his Lila. Bhava is essential to experience this. The real key to happiness and satisfaction is discovering the eternal personal link between ourselves and the Super-consciousness. Though through Jnana a sadhaka can merge with Brahma but he would remain ignorant of the exuberant joys of Lila. On the other hand Bhakti is all sublime bliss; but without Jnana it is mere emotion and elusive. Blessed are those who have both Jnana and Bhakti. The synthesis of Jnana and Bhakti is synonymous to Satchidananda.

Swami Nigamananda beseeched his disciples to be humane and genuine beings without guile and prejudice as the Lord manifests himself for the pure and sacred souls. He preached that love for fellow human beings metamorphoses in love for God and progresses towards true spirituality. Total surrender at the feet of God helps to cushion the impact of misery and sorrow and breaks the cycle of life and death. He stated that knowledge of the scriptures was irrelevant without compassion and devotion. He preached that true knowledge is a state of mind and can be achieved through detachment from the world. He instructed his devotees and disciples to lead a disciplined and idealistic life, within the boundaries of family responsibilities, social ties, and financial constraints. Chittashuddhi amalgamates from righteous thoughts, words and action and culminates into Atmajnana and total enlightenment. Likewise Shankara's message was a warning to the youth to be very careful in the life they led. They should give up attachment to the body. Shankara sought in this manner to turn away the youth from the sensual pleasures to thoughts of God. Shankara did not call upon young men to take Sanyasa. He exhorted them to do their duty and dedicate their body to the service of the Divine. He preached the truth, practiced it, and broadcast it to the world.

Swami Nigamananda instructed to form Sangha, an entity, to materialize his wishes and spiritual philosophy. When devotees gather to perform seva, puja, and discuss various topics related to him, collectively it becomes a Sangha. Establishment of Sangha was very important to Swami Nigamananda and he stated on various occasions that Sangha was his own self and hence no

difference existed between the two. Participation in Sangha yields the same result as taking shelter at his feet. One of the goals to form the Sangha was to offer a common forum to all to share views and beliefs and discuss the innermost thoughts related to him. The Nilachala Saraswat Sangha was established on 24th August 1934 by him. The America Saraswat Sangha is an offshoot of the Nilachala Saraswat Sangha. Swami Nigamananda declared that he himself and the Sangha were synonymous and that his presence could be felt in a flourishing Sangha. The Sangha was designed as to embody his spiritual vision and philosophy.

Adi Shankara proclaimed the supremacy of the path of knowledge for the realization of the Self. In his “Anandalahari” he declares that Ananda (bliss) is man’s goal and it can be secured only by God’s grace. Sankara exhorted the devotee to adore God, in whatever situation he was placed, whether in a crowd, or while enjoying something, or in any other state. This experience of Divine is ones true wealth. Swami Nigamananda has stated that without the will of God nothing happens. Therefore it is unwise to grieve over events taking place by God’s wish. That what might be considered an act of cruelty could be compassion in reality. The supreme gift of God is that a human being is never satisfied or happy in any situation. He progresses on the path of spirituality fueled by his wants and desires and he fails to achieve contentment until he attains the level of self-realization. Therefore tolerance and acceptance are the most important virtues necessary for spiritual evolution.

Swami Nigamananda and Adi Shankara denounced caste and meaningless rituals as foolish, and exhorted the true devotee to meditate on God's love and to apprehend truth. In another famous work, Gurushtakam Stotras, Shankara strongly declares that: health, wealth, women, fame, power, worldly objects, donations or even being sinless will be useless, zero, if one does not surrender to a God-realized Guru. Swami Nigamananda preached that love for fellow human beings metamorphoses in love for God and progresses towards true spirituality. Total surrender at the feet of God helps to cushion the impact of misery and sorrow and breaks the cycle of life and death. Total dependency on God/Guru leads to total freedom as He shoulders the burden of life on this earth and in life after death. Faith and devotion are necessary to reach the level of total surrender.

Both emphasized on Jnana and Bhakti as paths to attain enlightenment. They have left behind a legacy that is being nurtured by their devotees and disciples and torch of their teachings is being passed from generation to generation.

Sri Sri Thakur Charanashritaa
Usha Agarwal

ସୀତା

ସୀତା ପିତାଳୟ ଜନକପୁରୀରେ ଥିବା ସମୟରେ ବହୁ ସାଧୁଙ୍କ ସେବା କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଗୃହସ୍ଥ ହୋଇ ରକ୍ଷିତହେବାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ଜନକ । ତେଣୁ ସେ ଜଣେ ଶିବସ୍ବରୂପ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଗୃହୀଣ୍ଣ ତାଙ୍କ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ପଣ କରିଥିଲେ । ନିଜର ଅନିନ୍ଦ୍ୟସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟାକୁ ଏପରି ଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ର ହସ୍ତରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଜନକ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଶିବଧନୁ ରଖିଥିଲେ । ଧନୁରେ ଯେ ଗୁଣ ଦେଇପାରିବ ସେ ସୀତାଙ୍କୁ ପାଇବ । ଯେତେ ରାଜପୁତ୍ର ସ୍ବୟମ୍ବରକୁ ଆସିଥିଲେ ସୀତାଙ୍କ ରୂପ ଦେଖି ମୋହିତ ହୋଇ କାମନା କରି ଧନୁ ନିକଟକୁ ଯାଉଥିବାରୁ ଶିବଧନୁ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରୁନଥିଲେ ।

ପୃଥିବୀସୁତା ସୀତାଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପୃଥିବୀ ପତି ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ବଶିଷ୍ଠ ତାଙ୍କୁ ସ୍ବୟମ୍ବର ସଭାକୁ ଯିବାପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ବାମିତ୍ର ଯେତେବେଳେ ରାମ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଗଲେ, ବଶିଷ୍ଠ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ବିଶ୍ବାମିତ୍ରଙ୍କ କଥା ମାନିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଜନକପୁରୀକୁ ବିଶ୍ବାମିତ୍ର ରାମ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଶିବଧନୁ ଦେଖାଇବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ ନେଇଥିଲେ, ସ୍ବୟମ୍ବରରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ନୁହେଁ । କାରଣ ବିଶ୍ବାମିତ୍ର ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ କେହି ଧନୁରେ ଗୁଣ ଦେଇପାରିଲେନାହିଁ ଜନକ କ୍ଷତିୟଶୂନ୍ୟା ବସୁନ୍ଦରୀ କି ବୋଲି କ୍ଷତିୟ ସମାଜକୁ ନିନ୍ଦା କରିବାରୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପ୍ରତିବାଦ କରି କହିଥିଲେ, ‘ଯେତିକି କ୍ଷତିୟ ଗୁଣ ଦେବାକୁ ଆସିଥିଲେ ସେମାନେ ପାରିଲେ ନାହିଁ ବୋଲି କ୍ଷତିୟ ସମାଜକୁ ନିନ୍ଦା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।’ ତାପରେ ଜନକ କହିଲେ, ‘ଯଦି କେହି କ୍ଷତିୟ ଅଛ ଆସ ଗୁଣ ଦିଅ ।’ ତା’ପରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରାମଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ । ରାମ ବିଶ୍ବାମିତ୍ରଙ୍କ ଅନୁମତିକୁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ବିଶ୍ବାମିତ୍ର ଅନୁମତି ଦେଲେ । ରାମ ତ ସୀତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଆସି ନ ଥିଲେ । ଧନୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଶିବତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଶିବଧନୁ ଭାଙ୍ଗିପାରିଲେ । ଯେଉଁ ଧନୁରେ ଶିବ କାମଜୟ କରିଥିଲେ, ସେହି ଧନୁ କେବଳ କାମଜୟୀ ଶିବ ସ୍ବରୂପ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାଙ୍ଗିପାରିବେ ।

ରାମ ଶିବଧନୁ ଭାଙ୍ଗିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରୂପା ସୀତା ତାଙ୍କୁ ବରଣମାଳା ଦେଲେ । ବଶିଷ୍ଠ ପରିସ୍ଥିତିର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ବିବାହ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଭିଷେକ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ । ଦଶରଥ ଅଭିଷେକ ପାଇଁ ଶୁଭଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ ସବୁ ଦିଗ ବିଚାର କରି କହିଥିଲେ ‘ଏମନ୍ତ ତୋ ସୁତ ରାମ ଯେ, ବସିବ ଯେ ଦିନ ରତ୍ନ ସିଂହାସନେ ସେହିଟି ଶୁଭ ଲଗନ ଯେ’ । ଅଭିଷେକ ସମୟରେ ସରସ୍ବତୀ କୈକେୟୀଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ରହିଲେ ଓ ଭୂଭାର ହରଣ ପାଇଁ ସୁରଭି ମନ୍ତ୍ରରା ହୋଇଥିଲେ । ରାମ ଏ କଥା ଜାଣିପାରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ କୈକେୟୀ କିମ୍ବା ମନ୍ତ୍ରରାକୁ ଦୋଷ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ରାମ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ମାରିବେ । ସୀତା ଏଥିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ରାମ ୧୪ ବର୍ଷ ବନବାସର ୧୩ ବର୍ଷରେ କାଳୀଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରି ସିଦ୍ଧିଲାଭ କଲେ । ରାମ ଅସୁର ଜୟକରି ସୀତା ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ଓ ସୀତା ଅସୁର ନିଧନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ, ସୀତା ଏହା ରକ୍ଷିମାନଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ବୁଝିପାରି ନ ଥିଲେ । କାରଣ ରାମ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ରାବଣ ଚୋରାଇନେବା ପରେ ସେ ବୁଝିପାରିଲେ ଓ ୧୪ ମାସ ନାମ ଜପକରି ସିଦ୍ଧିଲାଭ କଲେ । ରାମଙ୍କ ସହିତ ବନକୁ ଯିବାକୁ ସୀତା ଇଚ୍ଛା କରିବାରୁ ରାମ ତାଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଅପୂର୍ବ ପଦାର୍ଥ ଲୋଭ କରିବ ନାହିଁ । ସୁନାମୃଗ ଦେଖି ସେ ଲୋଭ କଲେ, ଏଇ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଭୁଲ୍ ହେଲା । ଏହି ସୁନାମୃଗ ପାତ୍ର ପାଇଁ ସେ ରାମଙ୍କୁ ନିବେଦନ କଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ସ୍ବରୂପତ୍ବ ହରାଇଲେ । ମାରିତର ଚିତ୍କାର ‘ରକ୍ଷା କର ଲକ୍ଷ୍ମଣ’, ତାଙ୍କୁ ରାମଙ୍କ ସ୍ବର ପରି ଲାଗିଲା ଓ ସେ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଭୁଲ୍ ବୁଝି ଚିରହାର କଲେ । କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ରାମ ଅପରାଜେୟ । ତଥାପି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୀତାଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ରାମଙ୍କ ଅନୁକମ୍ପାରେ ଗଲେ ଓ କୁଟୀର ଛାଡିବା ପୂର୍ବରୁ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ଜାଣିପାରି କୁଟୀର ଦ୍ବାରଦେଶରେ ତିନୋଟି ରେଖା କାଟି ଦେଇଗଲେ । କାରଣ ଏହି ରେଖା ହିଁ ସୀତାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରିବ । ରାବଣ ରକ୍ଷି ବେଶ ଧରି ଭିକ୍ଷା ମାଗିବାକୁ ଆସିଲା ଓ ଭିକ୍ଷା ନ ଦେଲେ ଧର୍ମନାଶ ହେବ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କଲା । ତା’ପରେ ତିନିଗାର ଭିତରେ ଥାଇ ଭିକ୍ଷା ଦେବା ନୀତିବିରୁଦ୍ଧ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଲା । ସୀତା ସେହି ତିନୋଟି ଗାର ମଧ୍ୟ ଲଙ୍ଘନ କଲେ । ତା’ପରେ ରାବଣ ତାଙ୍କୁ ଧରି ପାରିଲା । ସେ ଭୁଲ୍ କରିନଥିଲେ ଏ ସବୁ ଜାଣି ପାରିଥାନ୍ତେ । ସବୁ ସମୟରେ ଆତ୍ମପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିଲେ ଅନେକ ବିପଦ ଏତାଯାଇ ପାରିବ । ରାବଣ ଚୋରାଇ ନେବା ପରେ ସୀତା ଏ ସବୁ ଉପଲବ୍ଧ କରି ନାମଜୟ କଲେ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଦେଖି କହିଲେ, ‘କାହିଁକି କୁଟୀର ଛାଡି ଆସିଲ ? ଏହା ଠିକ୍ ହେଲା ନାହିଁ । ସେଠାରେ କେଉଁଠି ଲୁଚିରହି ପାରିଥାଆନ୍ତ । ସୀତାଙ୍କୁ ରାକ୍ଷସ ଅପହରଣ କରି ନେଇଯିବେଣି ।’ କୁଟୀରକୁ ଆସି ସୀତାଙ୍କ ପାଦଚିହ୍ନ ପାଖରେ ରାକ୍ଷସ ପାଦଚିହ୍ନ ଦେଖିଲେ । ଲଙ୍କାର ନନ୍ଦନକାନନ ପରି ସୁନ୍ଦର ଅଶୋକବନରେ ସୀତା ରହି ନିରନ୍ତର ନାମ ଜପ କରି, ରାମଧ୍ୟାନରେ ମଗ୍ନ ହୋଇ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କଲେ । ସେ ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ବ ବୁଝିପାରିଥିଲେ ଓ ଧ୍ୟାନ ଯୋଗସିଦ୍ଧା ଜଗଜ୍ଜନନୀତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ହେଲେ । ସୀତାଙ୍କୁ ସରମା (ବିଭୀଷଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ) କହିଲା, ‘ମା’, ଆମେ ତୁମକୁ ଚୋରାଇ ଆଣିବାରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଛାରଖାର ହୋଇଗଲା । ତୁମେ ତ ମା’ ଭଗବତୀ, ତୁମେ କାହିଁକି ଦୁଃଖ ପାଉଛ ?’ ସୀତା କହିଲେ, ‘ବନରେ ରକ୍ଷିମାନେ ଯେତେବେଳେ କହିଥିଲେ ଯେ ରାମଙ୍କ ଅସୁର ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଁ ସାହାଯ୍ୟକାରିଣୀ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବୁଝି ନ ଥିଲି ଯେ ମୋତେ

ଏପରି ଅଶୋକ ବନରେ ବନ୍ଦୀ ହେବାକୁ ପଡିବ । ଏବେ ବୁଝୁଛି ମୁଁ ଏତିକି କଷ୍ଟ ପାଇନଥିଲେ ରାମ ଆସିନଥାନ୍ତେ କି ଅସୁରମାନେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇନଥାନ୍ତେ । ମୁଁ ଅସୁରମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାରପାଇଁ ଏ ଦୁଃଖ ପାଉଛି । ମୁଁ ପରା ମା' । ମୁଁ ସହିବି ନାହିଁ ତ ସହିବ କିଏ । ଏ ଦୁଃଖ ତ ମୋର ଆନନ୍ଦ । ତରଣୀସେନ ବଧ ପରେ ସରମା କାନ୍ଦିବାରୁ ସୀତା ତାଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇ ବୋଧ କରିଥିଲେ । ସରମା କହିଲା, 'ମା' ତୁମେ ତ ଆମ ଶୋକ ଦୂର କରିପାରୁଛ, ନିଜେ କାହିଁକି ଏତେ ଦୁଃଖ ପାଉଛ ?' ସୀତା କହିଲେ, 'ରାକ୍ଷସ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ତେଣୁ ସ୍ନେହରେ ସେ ଏ ଦୁଃଖ ବରଣ କରିଛନ୍ତି ।'

ରାମ ରାବଣ ଯୁଦ୍ଧରେ ରାବଣ ରାମଙ୍କୁ ଭଗବାନ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କଲା ନାହିଁ । କାରଣ ସେ ଯଦି ଭଗବାନ, ତେବେ ସୁନାମୁଗ ଦେଖି ଭୁଲିଲେ କିପରି ? ସୀତା ଭାବିଥିଲେ ରାବଣ ମରିବା ପରେ ରାମ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବେ ଓ ସେ ରାମଙ୍କ ପାଦ ଧୋଇଦେବେ । ମାତ୍ର ରାମ ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ଲଙ୍କାରେ ଅଭିଷେକ କରାଇବା ପରେ ବିଚାର କଲେ ଯେ ରାବଣ ସୀତାଙ୍କୁ କୁଟୀର ଭିତରୁ ନେଲା କି ତିନିଗାର ତେଇବୀ ପରେ ନେଲା । ଯଦି ସୀତା ତିନି ଗାର ତେଇଲା ପରେ ରାବଣ ତାଙ୍କୁ ନେଲା, ତେବେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ । ରାବଣ ରକ୍ଷି ବେଶରେ ଭିକ୍ଷାମାଗିବା କେହି ତ ଦେଖିନାହିଁ । ତେଣୁ ସୀତା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ । ତେଣୁ ସୀତା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଅଗ୍ନି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଧର୍ମକୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ଅଗ୍ନିରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଜ୍ଞାନଦୀପ୍ତ ଧ୍ୟାନଶୂନ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥ ସୀତା ଅଗ୍ନିଦେବଙ୍କ ଝର୍ଣ୍ଣରେ ଆହୁରି ଦିତ୍ୟମାନ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ଅଗ୍ନିଦେବ ସୀତାଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧରି ପ୍ରକାଶିତ ହେଲେ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀରୂପା ସୀତାଙ୍କୁ ସତୀ ଜଗନ୍ନାଥ ବୋଲି ପ୍ରତିପନ୍ନ କରି ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହାପରେ ଅଗ୍ନିଶୂନ୍ୟ ସୀତାଙ୍କୁ ରାମଙ୍କ ସହ ଅଭିଷିକ୍ତ କରିବାରେ ଆଉ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କର ଆପତ୍ତି ନ ଥିଲା । ତା'ପରେ ସେ ରାମଙ୍କୁ ରାଜା କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଜାନୁରଞ୍ଜନ ପାଇଁ ରାମ ଗର୍ଭବତୀ ସୀତାଙ୍କୁ ବନକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ସୀତା ଦୁଃଖିତା ହୋଇନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ସମୟରେ ଲବକୁଶଙ୍କ ରାମାୟଣ ଗାନ ଶୁଣି ପରିଚୟ ପାଇ ସୀତାଙ୍କୁ ଅଶାହେଲା, ଧୋବାଧୋବଣିଙ୍କ ଯୁକ୍ତିରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ରାମ ସତୀତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ସୀତାଙ୍କୁ କହିଲେ । କାରଣ ସୀତା ତ ସତୀ, ଏକଥା ଆଗରୁ ରାମ ଜାଣିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଯୋଧ୍ୟାବାସୀ ପ୍ରଜା ତ ଏହା ଜାଣିନଥିଲେ । ସୀତା ଅଗ୍ନିପରୀକ୍ଷା ଦେବା ସେମାନେ ତ ଦେଖିନଥିଲେ । ତେଣୁ ରାମ କିଛି କହି ପାରିଲେନାହିଁ । ପ୍ରଜା ନିଜ ପୁତ୍ର ପରି । ପୁତ୍ର, କନ୍ୟାମାନଙ୍କ ଆଗରେ ସତୀତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ପଡୁଥିବାରୁ ସୀତା ଅତି ଦୁଃଖରେ କହିଲେ, 'ମା' ବସୁଧା ତୁ ଫଟିଯା ।' ତା'ପରେ ବସୁଧା ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ସୀତା ପାତାଳକୁ ଚାଲିଗଲେ । ରାମ ବିକଳ ହୋଇ 'ହା ସୀତା' ବୋଲି କହି ଦଉଡି ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ତାଙ୍କର କେଶାଗ୍ର ମାତ୍ର ଧରି ପାରିଲେ । ସେହି କେଶାଗ୍ର ଆଜି ଶ୍ୟାମଳ ଦୁର୍ବାଦଳ ହୋଇ ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀ ହୋଇଛି । ରାମ ସୀତାଙ୍କୁ ଝୁରିଝୁରି ଦେହ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶିତା
ବନଲତା ମହାନ୍ତି ମା'
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ

ନିଗମ ଉପଦେଶ

୧. ଗୁରୁ କୃପା ବଳରେ ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ନହେଲେ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ କରି ତାହା ବୁଝିପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ସବୁ ପ୍ରକାର ସାଧନାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଫଳ ଏକ ।

୨. ବହୁଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମ ମାନଙ୍କୁ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ପଥ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହି ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ପଥକୁ ମୁଁ ଭକ୍ତି ପଥ ବୋଲି କହିଛି ।

୩. ଭଗବାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ପାଗଳ ନହେଲେ କଅଣ ତାଙ୍କୁ କେହି ପାଇପାରେ? ବ୍ୟାକୁଳତା, ଆକୁଳତା ହିଁ ଯେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ଏକମାତ୍ର ପଥ ।

୪. ସାଧନ ଭଜନରେ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ସତ, କିନ୍ତୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିବାକୁ ଭକ୍ତି ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ । ମୁଁ କହୁଛି ଏକମାତ୍ର ଭକ୍ତିଦ୍ୱାରା ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବ ।

୫. କର୍ମକୁ ସାଧନା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନ ପାରିଲେ, ତଦ୍ୱାରା ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତିର ଆଶା ବିତମ୍ବନା ।

ମୁଁ କିପରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଉଲି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ୱହସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଆଜି ଉତ୍କଳର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ବ୍ୟାଘ୍ର ହୋଇ ଯେପରି ତାଙ୍କରି ମହାନ ଇଚ୍ଛାକୁ ସୁସଂପାଦନ କରିବାରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଛି, ଆଜି ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବେ । କିନ୍ତୁ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଏହି ସ୍ୱହସ୍ତ ରୋପିତ କ୍ଷୁଦ୍ର ଚାରାଟି ଆଜି ଏକ ବିଶାଳ ମହୀରୁହରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି, ଏହା ଭାବିଲେ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କର ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ ରହି କରିଥିବା ସେହି ମହାନ ସଂକଳ୍ପ କଥା ମନରେ ଆସେ । ଆଜି ଏଠାରେ ମୋ ନିଜର ଜୀବନକୁ ସେହି ମହାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କିପରି ଅହେତୁକ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରି ମୋ ଜୀବନର ଗତିପଥ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲା, ତାହା ପାଠକମାନଙ୍କ ଅବଗତି ନିମନ୍ତେ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କଲି ।

ମୋର ପିଲାଦିନ ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟରେ ଥିବ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରେ କଟିଥିଲା । ବାପା ଶ୍ରୀ ବିପିନ ବିହାରୀ ନାୟକ ଖୋର୍ଦ୍ଧାସ୍ଥିତ M.I Division ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିଲେ ଓ ମା' ଶ୍ରୀମତୀ ଖୁଲଶା ସୁନ୍ଦରୀ ନାୟକ ଆମେ ଦୁଇ ଭାଇ ଓ ଗୋଟିଏ ଭଉଣୀକୁ ନେଇ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲେ । ଏହିପରି ମୋର 10+2 ପଢ଼ା ସରିବା ପରେ ୧୯୯୨ ମସିହା ମେ' ବା ଜୁନ ମାସରେ କଟକ ଆସିଥାଏ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍କାଳୀନ Engineering Entrance ଦେଇ ନ ଥାଏ । ତେବେ ମୋତେ SCB Medical Collegeର Ophthalmic Assistant Diploma ରେ ନାମ ଲେଖାଇବାକୁ ଡାକରା ଆସିଥାଏ, ଏହା ମୋର କଟକ ଆସିବା ପ୍ରଥମ ନ ଥିଲା, ଏହା ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ କଟକର Ravenshaw Collegiate Schoolରେ ୯ମ ଓ ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲି ।

ଯାହାହେଉ ମୁଁ ମେଡିକାଲରେ Ophthalmic Asst. ରେ admission ନେଇଗଲି । ମୁଁ ସେତେବେଳେ କଟକର ରାଣୀହାଟ ନିକଟସ୍ଥ ତେଲିସାହିରେ ଥିବା ରଘୁ ସାହୁ ମେସ୍ତରେ ରହୁଥିଲି । ମେସ୍ତରେ ରହିବା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେଠାରେ ରହିଥିବା ଅନ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଲି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ସନ୍ତୋଷ ଦକ୍ଷିଣକବାଟ ନାମକ ପିଲା ଜଣେ ପାରାଂସ୍ୟପରୁ ଆସି ରହି Ravenshaw College ରେ English Hons ନେଇ ପଢୁଥାଏ । ତାକୁ ମୁଁ ଅନେକ ମାଗାଜିନ, ବହି ଇତ୍ୟାଦି ପଢୁଥିବାର ଦେଖେ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମୁଁ ସେଠାରେ ମେଡିକାଲରେ ପଢୁଥିବା ଏକମାତ୍ର ଛାତ୍ର । ମେସ୍ତରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସମସ୍ତେ ମୋର ଘନିଷ୍ଠ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ପ୍ରାୟତଃ ମୁଁ ଓ ସନ୍ତୋଷ ମିଶି ରାତିଭୋଜନ କରିବାକୁ ନିକଟରେ ଥିବା College Square ର ହୋଟେଲ, ଢାବା ଇତ୍ୟାଦିରେ ଖାଇବା ପାଇଁ ଯାଉଥାଉ । ହେଲେ ଆମକୁ କିଛି ସେମିତି ରୁଚୁ ନ ଥାଏ, ବେଳେବେଳେ ଖାଇବାକୁ ମଙ୍ଗଳାବାଗ, ଛତ୍ରବଜାର ଆଦିକୁ ଯାଉ । ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ବୁଲିବୁଲି ଖାଇବାକୁ ଯିବା ଆସିବା ଭିତରେ ବହୁତ କଥା ଆମେମାନେ ଆଲୋଚନା କରୁଥାଉ । ସନ୍ତୋଷର English knowledge ଦେଖି ମୁଁ ବହୁତ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ । ମୁଁ ଥରେ ନୁହେଁ ଅନେକଥର ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତାର ନିକଟରେ ଥିବା Webster's Full Size Dictionary ରୁ ଆଖିବୁଜି ଯେ କୌଣସି ପୃଷ୍ଠାରୁ ଯେ କୌଣସି word ର ଅର୍ଥ ତାକୁ ପଚାରିଛି ଏବଂ ଉତ୍ତରରେ ତତ୍ତ୍ୱଶାତ୍ ତାର ସଠିକ ଉତ୍ତର ପାଇ ବିସ୍ମିତ ଓ ଚମତ୍କୃତ ହୋଇଛି । ଖାଲି ମୋତେ କାହିଁକି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତାର ଏଭଳି word power ତାର ଶିକ୍ଷକ ଓ କଲେଜରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

ମୋର ସେତେବେଳେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ କହିଲେ ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୋର ପିଲାଦିନରୁ ଆସନ ଇତ୍ୟାଦିର ଅଭ୍ୟାସ ଥିଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ୫ମରେ ପଢୁଥିଲି, ଆମ ମାମୁଁଘର ଗାଁରୁ ଜଣେ ଯଦୁମାମୁଁ ଆସି ସେଠାରେ P.E.T. training ନେବାକୁ ଆସି ଖୋର୍ଦ୍ଧାରେ ଆମ ଘରେ ରହୁଥିଲେ । ସେ ୨ ମାସ ରହିବା ଭିତରେ ମୋତେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆସନ ଶିଖାଇଥିଲେ । ରଘୁସାହୁ ମେସ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ମଝିରେ ମଝିରେ ସକାଳୁ ଉଠି ଆସନ କରେ । ଥରେ ସନ୍ତୋଷ ମୋତେ ଆସନ କରୁଥିବାର ଦେଖିଲା ପରେ ଆମର ଯୋଗ ଆସନ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା ଚାଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ କଥା ଛଳରେ ସେ ବିଭିନ୍ନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତିସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ କଥା ମୋତେ କୁହେ । ମୋତେ ଲାଗେ ସେ ବୋଧହୁଏ ବହୁତ ବହି ପଢୁଛି ତେଣୁ ଏତେ କଥା ଜାଣେ । ମୁଁ ଥରେ ତାକୁ ପଚାରିଲି ତୁମେ ଏତେ ବହିପଢ଼ୁ ପଢ଼ିଛ, ତୁମକୁ ସବୁଠାରୁ କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଭଲ ଲାଗେ ? ସେ କହିଲା ତାକୁ ସେମିତି କେହି ଏତେ ଭଲ ଲାଗି ନାହାନ୍ତି ଏ ଯାଏଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବ । ସେ ସବୁ ବେଳେ କହେ ଆମକୁ ଗୋଟିଏ Perfect guidance ର ଅଭାବ । ସେ କୁହେ ମୁଁ ଯାହା ପଢ଼ି ଜାଣିଛି ହିନ୍ଦୁଧର୍ମରେ ଜଣେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗୁରୁଙ୍କ ବିନା ଏ ସବୁ ଯୋଗ ଆସନ ଧର୍ମ କର୍ମ ସବୁ ନିଷ୍ଫଳ । ଏମିତି ଗୁରୁ

କେଉଁଠାରୁ ମିଳିବେ ଇତ୍ୟାଦି କଥା ଆମେମାନେ ଆଲୋଚନା କରି କୌଣସି ଅବଲମ୍ବନ ପାଇ ନଥାଉ । ଗତାନୁଗତିକ ଭାବରେ ଜୀବନ କଟି ଚାଲିଯାଏ । ତେବେ ଗୁରୁ ନ ପାଇଲେ ସେ ଆଉ କିଛି ହେବନି ଶୁଣି ମୋର ମନରେ ତାହା ରହିଯାଇଥାଏ, ମଝିରେ ମଝିରେ ସେହି କଥା ଖାଲି ଉଞ୍ଜି ମାରୁଥାଏ । ଏପରି ୧-୨ ମାସ କଟିଗଲା ।

ଥରେ କଟକରେ ଦୁଏତ ୧୯୯୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ କିମ୍ବା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଗୋଟିଏ ନ୍ୟାସନାଲ ଲେଭେଲ୍ ପୁସ୍ତକମେଳା ପଡିଥାଏ । ଏହା ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟଡିୟମ୍ କବ୍ ହାଉସ୍ରେ ଲାଗିଥାଏ । ସନ୍ତୋଷ ଓ ମୁଁ ଏକଥା ଶୁଣି ଦିନେ ସଂଧ୍ୟାରେ ବାହାରିଲୁ । ରିକ୍ସାରେ ବସି ଗଲୁ ଷ୍ଟଡିୟମ୍ । ବିଭିନ୍ନ ଷ୍ଟଲ୍ ବୁଲି ଦେଖିଲୁ । କିଛି କିଛି ବହି କିଣିଲୁ । ବହୁତ ଷ୍ଟଲ୍ ବାହାରୁ ବାହାରୁ ମଧ୍ୟ ବୁଲି ଚାଲିଯାଉଥିଲୁ । ଏମିତି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାନର୍ ଦେଖିଲୁ । ମୁଁ କହିଲି ଏଟା କଣ କି ରେ ? ସନ୍ତୋଷ କହିଲା ସେଠି କିଛି Science କି Eye related ବହି ମିଳିବ ନାହିଁ । ସେଠି ତୋ ମତଲବ୍ ଜିନିଷ କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଉ ଟିକିଏ ବ୍ୟାନରଟା ପଢିଲି, ଲେଖାଥିଲା “ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ କୃତ ସାରସ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ” । ମୁଁ କହିଲି ଏ କଣ କୋଉ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିଷୟ ଏଠି ଲେଖାହୋଇଛି । ସନ୍ତୋଷ କହିଲା ଆରେ କିଛିନାହିଁ, ଆଉ ଯାହା ପଇସା ଯିବ ଯିବ ତୋର, ଆମେ ଆଗକୁ ଗଲୁ । ଫେରିବା ବାଟେ ସେ ଷ୍ଟଲ୍ଟା ପୁଣି ପଡିଲା, ମୁଁ କହିଲି ସେ ଷ୍ଟଲ୍କୁ ଯିବା ଦେଖିବା କଣ ବହି ସବୁ ମିଳେ । ଏ ଥର ମୋର ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ସନ୍ତୋଷ କହିଲା, ଚାଲ ଯିବା । ମୋର ବୋଧହୁଏ ଜୀବନରେ ଏତେଗୁଡିଏ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପୁସ୍ତକାବଳୀ ଦେଖିବା ଥିଲା ପ୍ରଥମ । ସେ ଷ୍ଟଲ୍ରେ ଥିବା ଭାଇ ଆମକୁ ବିଭିନ୍ନ ବହି ଯୋଗୀଗୁରୁ, ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ, ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖାଇଲେ । ମୁଁ ଦେଖୁଥାଏ ପଇସା କେତେ ଅଛି । ଦେଖିଲି ୨୦-୩୦ ଟଙ୍କା ଭିତରେ ବହିଗୁଡିକ । ସନ୍ତୋଷକୁ ପଚାରିଲି ତୁମେ କେବେ ଏହାଙ୍କ ନାମ ଶୁଣିଛ ? ମୁଁ ତ କେବେ ଶୁଣିନି । ସେ କହିଲା, ‘ନିଗମାନନ୍ଦ ନିଜ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଯାଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିଥିଲେ ।’ ମୁଁ ଟିକିଏ ଦୋ ଦୋପାଞ୍ଚ ହୋଇ ୫୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବି କି ନ କରିବି ସେ କଥା ଭାବୁଥାଏ । ଏମିତି ଆଉ ବହି ନ କିଣି ଆମେ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲ୍ରେ ଖାଇ ଫେରିଲୁ । ବାଟରେ ସନ୍ତୋଷ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଉ କିଛି କହିଲା କିପରି ସେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସାଧନା କରିଥିଲେ, ହେଲେ ପୂରା ଜୀବନୀଟା ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଜଣା ନ ଥିଲା । ଆମେ ରାତିରେ ମେସ୍କୁ ଫେରିଲୁ । ହେଲେ ମୋତେ ଆଉ ଠିକ୍ ଭାବେ ନିଦ ହେଲାନି, ଭାବୁଥାଏ କିଛି ଗୋଟିଏ ଯେମିତି ହରାଇବସିଲି, ବହି ଦୁଇଟି କିଣି ଦେଇଥିଲେ ଯାଇଥାନ୍ତା । ସେ ନିଗମାନନ୍ଦ ନାମଟି ଖାଲି ରାତି ଯାକ ଧରି ହେଲି, ଭାବୁଥାଏ ବହି କିଣିଥିଲେ କିଛି ଗୋଟେ ଜାଣିଥାନ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି । ସକାଳ ହେଲା, ସନ୍ତୋଷକୁ ଯାଇ ସେ କଥା କହିଲି, ସେ କହିଲା ଠିକ୍ ଅଛି ଆଉ ଥରେ ଯିବା, ବହି ନେଇ ଆସିବା । ହେଲେ ପୁସ୍ତକ ମେଳା ଆଉ ମାତ୍ର ୨ ଦିନ ଥାଏ ମୁଁ କହିଲି ଆଜି ଯିବା ତାହେଲେ । ସେ କହିଲା ସଂଧ୍ୟା ବେଳେ ଦେଖିବା । ସଂଧ୍ୟାବେଳକୁ ଆଉ ରିକ୍ସାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ମନ ହେଲାନି ଆମର, ମାସ ଶେଷ ହେଲାଣି ଆଗ ଦିନ କିଛି ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି, ଏମିତି ଭାବି ପୁଣି ଦବି ଯାଇ ବସିଗଲୁ । ଏଥରକ ମଧ୍ୟ ରାତିରେ ଆଉ ନିଦ ହେଲାନି, ହେଲେ ରିକ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ମୁଁ ଆଉ ମେସ୍ରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲି, କିଏ ହେଲେ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ତା ସାଇକେଲଟା ଧାର ଦେଇଦେବ । ଏମିତି ଖୋଜି ଖୋଜି ଜଣେ ମିଳିଲା, ସେ କହିଲା କାଲି ସଂଧ୍ୟାରେ ତୁମେ ସାଇକେଲଟା ନେଇଯାଉ, ହେଲେ ତା ଚକାର ପବନ ରହୁନି ତାକୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ପବନ ଦବାକୁ ପଡିବ, ମୁଁ କହିଲି ହେଉ ପଛେ ଚଳିବ । ତା ପରେ ଦିନ କେମିତି ବିତିଲା ଆଉ ମନେ ନାହିଁ ।

ପରଦିନ ସଂଧ୍ୟାବେଳକୁ ସନ୍ତୋଷ ଆଉ ମୁଁ ବାହାରିଲୁ । ରାତି ଯଦି ଅଧିକା ହେଇଯିବ ସାଇକେଲରେ ପବନ କେମିତି ଦେବୁ, ବହି ଆଉ ଥିବ କି ନ ଥିବ ଏମିତି ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ ଭାବି ଭାବି ଚାଲିଲୁ । ବାଟରେ ସନ୍ତୋଷ କହିଲା ଭାଇ ଯାହା ନେବା ମିଶି କର ନେବା, ମିଶି ପଢିବା, ମୁଁ କହିଲି ହଁ ସେୟା ହେବ । ଷ୍ଟଡିୟମ୍ରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ସେଦିନ ପୁସ୍ତକମେଳାର ଶେଷ ଦିନ ବହୁତ ଭିତ ଜମି ଥାଏ । ଆମେ ସିଧା ସେହି ଷ୍ଟଲ୍କୁ ଗଲୁ । ସନ୍ତୋଷ କହିଲା -ମୁଁ ଜୀବନୀ ଓ ‘ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ’ ନେବି । ତୁମେ ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ବା ଅନ୍ୟ ଯାହା କିଛି ନିଅ । ସେଇୟା ହେଲା । ହେଲେ ସେ କହିଲା ମୁଁ ହିଁ ଜୀବନୀଟା ନେବି ମୋର ହିଁ ଜ୍ଞାନ ଟିକିଏ କମ୍ । ମୁଁ ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ଆଉ ‘ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗୁରୁ’ ବହି ଆଣିଲି ।

ମେସ୍କୁ ଆସିଲା ପରେ ମୁଁ ‘ଯୋଗୀଗୁରୁ’ ବହି ପଢିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି, ଏକା ଥରକେ ପଢି ଶେଷ କରିଦେଲି । ବହୁତ ନୂଆ ନୂଆ କଥା ଲେଖା ହୋଇଥାଏ । ପଢି ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗୁଥାଏ । ଯୋଗରେ ଚକ୍ର, ସମାଧି ଇତ୍ୟାଦି ଥାଏ ବୋଲି ଜାଣି ନ ଥିଲି । ସବୁଠାରୁ ବିଚିତ୍ର ଲଗୁଥାଏ ଠାକୁର କିପରି ଯୋଗୀଗୁରୁ ସନ୍ଧାନ ପାଇଥିଲେ । ପରଦିନ ଜୀବନୀ ବହି ଆଣି ମଧ୍ୟ ସାରିଦେଲି । ଏହିପରି କିଛିଦିନ ବିତିଗଲା । ଆମେ ବହି ପଢି ଠାକୁରଙ୍କ ସାଧନ ଜୀବନ କିପରି ବୈଚିତ୍ର୍ୟମୟ ଥିଲା ତାହା ଆଲୋଚନା କରୁଥାଉ, ହେଲେ ଆଉ କିଛି ବହି ଆଣିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା ବୋଲି ମୁଁ ଭାବୁଥାଏ ।

ଏହା ପରେ କିଛି ଦିନ ବିତିଗଲା । ରଘୁସାହୁଙ୍କ ପୁଅ ହଠାତ୍ ଆଉ କାହାକୁ ମେସ୍ରେ ରଖିବନି ବୋଲି କହିଲା, ଆମେ ଅଗତ୍ୟା ଉପାୟ ନ ଦେଖି ଅନ୍ୟ ମେସ୍ ହଷ୍ଟେଲ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ମୁଁ ପାଖରେ ଥିବା ରଶ୍ମିନିବାସ ନାମକ ମେସ୍ କୁ ଯାଇ ରହିଲି । ସନ୍ତୋଷକୁ **Raveshaw**ରେ **Hostel**ରେ ଜାଗା ମିଳିଥାଏ । ସେ ଯାଇଥିଲା, ଏବେ ସେଠାକୁ ଗଲା । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ରଘୁସାହୁ ମେସ୍ରେ ଆଉ ଜଣେ ପିଲା ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲା । ତାକୁ ମୁଁ ରଥ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲି । ସେ ମଧ୍ୟ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ରଶ୍ମିନିବାସରେ ଆସି ରହିଲା । ରଥ **Costing** କରୁଥିଲା । ଏମିତି ଆଉ କିଛି ଦିନ କଟିଗଲା । ସନ୍ତୋଷ ମଝିରେ ମଝିରେ ଆସୁଥାଏ, ଆମେ ବୁଲାବୁଲି କରୁଥାଉ । ହେଲେ ମୋତେ ଆହୁରି ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ବହି ଆଉ କେଉଁଠାରୁ ପାଇବି ? ସେ ସବୁ ବହି ଦେଖି ଜାଣିଲି, ୨ଟା ଜାଗାରୁ ବହି ମିଳିପାରିବ, ଆଉ ୨ଟି ଯାକ ଜାଗା କଟକରେ ଅଛି । ଗୋଟିଏ ହେଲା ଚୈତନ୍ୟ ଚରଣ ଦାସ, ସମାଜ ଅଫିସ୍ କଟକ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ହେଲା ନିଗମ ସ୍ମୃତି କୁଟୀର, ଯୋବା, କଟକ । ପ୍ରଥମେ ଭାବିଲି, ନିଗମ ସ୍ମୃତି କୁଟୀର ଖୋଜିବି ବୋଲି । ରଥ ସାଙ୍ଗେ ସାଇକେଲରେ ଯୋବା ଯାଇ କେତେ ଦିନ ଖୋଜିଲୁ । ଯୋବା ବ୍ୟାରେଜରେ ଥିବା ଲୋକ, ରିକ୍ସାବାଲା ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପଚାରିଲୁ ହେଲେ କେହି କହିପାରିଲେ ନାହିଁ ସ୍ମୃତି କୁଟୀର କେଉଁଠାରେ ଅଛି ବୋଲି । ମୁଁ ଭାବିଲି ବୋଧେ ବହୁତ ପୁରୁଣା ଠିକଣା, ସେଥିପାଇଁ କେହି ଜାଣିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଭାବିଲି ‘ସମାଜ’ ଅଫିସ୍ ତ ଯେମିତି ହେଲେ ଅଛି । ଏହାପରେ ରଥ ତା ଗାଁକୁ ଗଲା ମାସେ ହେବ । ମେସ୍ରେ ଆହୁରି ଅନେକ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ସେତେବେଳକୁ ଡିଫ୍ଟା ହୋଇଥାଏ, ମୁଁ ଏହା ଭିତରେ ମେସ୍ରେ ୨ ମାସ ମ୍ୟାନେଜର ମଧ୍ୟ ହୋଇସାରିଥାଏ । ଜଗତସିଂପୁରରୁ କେତେଜଣ ପିଲା ସେଠାରେ ରହୁଥିଲେ, ତାଙ୍କ ଭିତରେ ମିଟୁ ବୋଲି ଜଣେ ପିଲା ଥିଲା । ଦିନେ ସେ ମୋତେ ନେଇ ‘ସମାଜ’ ଅଫିସ୍ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ କାହାକୁ ଖୋଜୁଛ ? ମୁଁ କହିଲି ଚୈତନ୍ୟ ଚରଣ ଦାସଙ୍କ ସହ ଦେଖା କରିବାର ଅଛି, ମୋର ବହି କିଣିବାର ଅଛି ତାଙ୍କଠାରୁ । ସେ ମୋତେ ଦେଖି ହସିଲେ । କହିଲେ ଚୈତନ୍ୟ ବାବୁ କଣ ଆଉ ଅଫିସ୍ରେ ଅଛନ୍ତି, ସେ **Retired** ହୋଇ କେବେଠାରୁ ଗଲେଣି, ଏବେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାବିଲି ସତକଥା, ମୋ ମୁଣ୍ଡକୁ ଏ କଥା ଆସିଲାନି । ସେଠାରୁ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇ ଫେରିଲି, ଭାବିଲି ଏବେ ନିଗମ ସ୍ମୃତି କୁଟୀରକୁ ଯେମିତି ହେଲେ ପାଇବାକୁ ପଡିବ । ଏମିତି ଆଉ କିଛି ଦିନ ବିତିଗଲା ପରେ ରଥ ଗାଁରୁ ଫେରିଆସିଲା, ମୁଁ ତାକୁ ସବୁକଥା କହିଲି, କହିଲି ଭାଇ ଯେମିତି ହେଲେ ଏ ଜାଗାଟା ଖୋଜି ବାହାର କର । ସେ କହିଲା, ମୁଁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବି, ତୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନା ।

ଏମିତି ଆଉ କିଛି ଦିନ ଗଲା । ମୁଁ ତାକୁ ପଚାରୁ ଥାଏ, ମିଳିଲା କି ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଦିନେ ସଂଧ୍ୟାବେଳା ଆସି କହିଲା ମୁଁ ପାଇଗଲି ସେ ଜାଗା । ମୁଁ ଶୁଣି କହିଲି ତାଲେ ଯିବା ଏବେ । ଦୃହେଁଯାକ ଗଲୁ, ଯାଇ ଦେଖିଲି ଯେଉଁ ପୁରୁଣା ମନ୍ଦିରଟିକୁ ଦେଖି ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଭାବୁଥିଲି, ଏଠି କଣ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ଥିବ ? ସେଠିକି କେବେହେଲେ ପଚାରିବାକୁ ଯାଇ ନ ଥିଲି । ଆଶ୍ରମକୁ ଗଲି, ସେତେବେଳେ ସଂଧ୍ୟା ପୂଜା ସରି ଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ଆସନ ମନ୍ଦିର ବାହାରେ ପ୍ରଣାମ କରି ଆସିଲି । ସେଠାରେ ଭାଇମାନେ ଥିଲେ । ମୁଁ ବହି କିଣିଲି, ଏହା ଭିତରେ ବହି କିଣିବି ବୋଲି ୩୦୦ ଟଙ୍କା ଜମାଇ ରଖିଥାଏ । ୩୦୦ ଟଙ୍କାରେ କଥାମୃତ, କଥାସଂଗ୍ରହ, ନୀଳାଚଳ ବାଣୀ, ନୀଳାଚଳେ ଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ, ଉତ୍କଳାଳା, ନିଗମ ଉପଦେଶ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାୟ ସବୁ ବହି କିଣି ପକାଇଲି । ତାପରେ ମୁଁ ବହିପତ୍ର ସବୁ ପଢୁଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରାୟତଃ ସଂଧ୍ୟାରେ ସଂଧ୍ୟାରତ୍ନ ସମୟରେ ମୁଁ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଏ । ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନୁଭବ କଲି ଯେପରି ଜୀବନଟା କିପରି ଆନନ୍ଦମୟ ହୋଇଯାଇଛି, ପୂର୍ବର ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଜୀବନ ନୁହେଁ, କିପରି ଏକ ଛନ୍ଦବନ୍ଧ ଭାବରେ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଚାଲିଛି । ମୋର କୌଣସି ଦିଗକୁ ଏତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନ ଥାଏ । ମୁଁ ଯେପରି ଚିନ୍ତାଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଆନନ୍ଦରେ ଦିନ କାଟୁଥାଏ- ମୁଁ ମନେ ମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନିଜର ଗୁରୁ ବରଣ କରିନେଇଥାଏ ଏବଂ ଏଭଳି ଜଣେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିବାରୁ ମନେ ମନେ ନିଜକୁ ଭାରି ଗର୍ବିତ ମନେ କରୁଥାଏ । ସଂଧ୍ୟା ହେଲା ମାତ୍ର ଯେପରି ଏକ ପ୍ରବଳ ଆକର୍ଷଣରେ ମୁଁ ଆଶ୍ରମକୁ ଧାଇଁ ଯାଉଥିଲି । ଦିନକୁ ଦିନ ସେହି ଆକର୍ଷଣ ଯେପରି ବଢି ଚାଲୁଥାଏ । ଏହା ସବୁ ସେହି ଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ବୋଲି ଧୀରେ ଧୀରେ ଜାଣିପାରିଲି ।

ଏହା ଭିତରେ ମୋର **2nd yr** ରେ ମୁଁ କଟକସ୍ଥିତ ସିଟି ହସ୍ପିଟାଲରେ ଟ୍ରେନିଂ ନେଉଥାଏ । ଏହିପରି କିଛିଦିନ ପରେ ବାପାଙ୍କର ବଦଳି ହୋଇଗଲା । ସେ କଟକ ନୂଆବଜାର ଅଫିସ୍ରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଏହା ୧୯୯୩ ଅଗଷ୍ଟ ମାସ କଥା । ପରେ ମୁଁ ମେସ୍ ଛାଡି ଘରେ ରହିଲି । ସଂଧ୍ୟାରତ୍ନରେ ଯୋଗ ଦେବା ପୂର୍ବ ପରି ଚାଲିଥାଏ ବରଂ ଘରେ ରହିବାରୁ ଆହୁରି ସୁବିଧା ହେଲା । ଘରେ ମୁଁ ଜଣାଇ ଦେଇଥାଏ ଯେ ମୁଁ ଏପରି ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି । ଘରେ ମୋତେ କହିଲେ ତୁ ଗୋଟେ କି ପାଠ ପଢିଲୁ ଯେ ଆମେ କାହାକୁ କହିଲେ, ସେମାନେ ବୁଝି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଭାବିଲି ଏଥର **Medical Entrance** ଦେଇ **M.B.B.S** କରିବି ଯେ ସମସ୍ତେ ଠିକ୍ ଭାବେ ବୁଝିବେ, ଆମ ଘରେ କେହି ମେଡିକାଲ ପଢି ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ମେଡିକାଲ ପଢିଲେ କିଛି ନହେଲେ ଠାକୁରଙ୍କର ନାଁ ରଖିବି । ଏମିତି ଭାବି ଭାବି ମୁଁ **preparation** ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । କିନ୍ତୁ ସେହି ବର୍ଷ ମିଳିତ ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷା ହେଲା, ଘରେ ବୋଉ ବାଧ୍ୟ କରି କହିଲା ତୁ **Engineering** ଟା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଦେ । ମୁଁ କହିଲି ଠିକ ଅଛି । ପରୀକ୍ଷା ହେଲା, ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ମୋର ମେଡିକାଲ ପରୀକ୍ଷା ଭଲ ହୋଇଛି,

ହେଲେ ଇଚ୍ଛାମୟଙ୍କ ଇଚ୍ଛା କିଛି ଅଲଗା ଥିଲା । ଫଳ ବାହାରିଲା, ମୋର ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂରେ ର୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ଆସିଥିଲା, ହେଲେ ମେଡିକାଲରେ ଫର୍ମାସୀଞ୍ଜ ପାଇଁ ତାଙ୍କରା ଆସିଥିଲା । ମୋର ସେ ଫର୍ମାସୀଞ୍ଜ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଆଦୌ ମନ ନ ଥିଲା, ମୁଁ ଘରେ କହିଲି ୪ ବର୍ଷ ଯାହା ହେଲା, ମୁଁ ଆଉ ବର୍ଷକୁ ଆଉ ଥରେ ଦେବି, ମେଡିକାଲଟା ପାଇଯିବି । ଘରେ କହିଲେ, ନାଁ ନାଁ ତୁ ଯାହା ପାଇଛୁ ସେ ବି ଭଲ, ସେୟା ପଢ଼ କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ମୋର ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ **Ophthalmic Asist. Course** ରେ ଡୋରି ବନ୍ଧା ହେଲା ଓ ମୁଁ ୧୯୯୪ ମସିହାରେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂରେ ନାମ ଲେଖାଇଲି । ହେଲେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷାରେ ମୋର ର୍ୟାଙ୍କ କିପରି ଆସିଲା, ତାହା ମୋ ପାଇଁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରହେଳିକାମୟ । ମୋର ଭଲକରି ମନେଅଛି, ମୁଁ ମେଡିକାଲ ପାଇଁ ପଢ଼ିଥିଲି, ଆଉ **mathematics** ପ୍ରାୟ ଭୁଲିଯାଇଥିଲି । ୪ର୍ଥ ୨ ବର୍ଷ ଭିତରେ, **mathematics** ପେପରରେ ମୋର ସେ ଫର୍ମୁଲାଗୁଡ଼ିକ ମନେ ନ ଥିଲା, ମୁଁ ସେ ପରୀକ୍ଷା ହଲ୍‌ରେ ବସି କି ଫର୍ମୁଲା ଗୁଡ଼ିକ **derive** କରି ପେପର ଦେଇଥିଲି । ତେଣୁ ମୋର ଆଧିକାଂଶ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିଥିଲି । ଅଧା ପ୍ରଶ୍ନ ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିବି କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ ତେଣୁ ମୋର ସେତେ ଭଲ ହୋଇନଥିଲା । ହେଲେ ଏବେ ବୁଝି ପାରୁଛି ଯେ ସେତେବେଳକୁ ମୋର ବୋଲି ଆଉ କିଛି ନଥିଲା, ତାଙ୍କର ମହାନ ଇଚ୍ଛାର କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ଏକ ପ୍ରକାର ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଯେପରି ହୋଇଗଲା ଏବଂ ଏହା ପରଠାରୁ ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ସବୁ ଭାର ଛାଡ଼ି ଏକ ପ୍ରକାର ନିଷ୍ଠିକ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲି ।

ଆଶ୍ରମକୁ ପୂର୍ବ ପରି ଯାଉଥାଏ । ମୋତେ ଭାଇମାନେ କହିଲେ ତୁମେ ଏଥର ସଂଘପୂଜାରେ ଆସ । ପ୍ରତି ରବିବାର ଦିନ । ସେବେଠାରୁ ମୁଁ ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲି । କିଛି ଦିନ ପରେ କହିଲେ, ଏଥର ଧୋତି ଚଦର ପିନ୍ଧି ଆସ । ଘରେ ବାପାଙ୍କୁ ମିଳିଥିବା ନୂଆ ଧୋତି ବୋଉ ଦେଲା । ଏଥର ଧୋତି ଚଦର ପିନ୍ଧି ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲି । ତାପରେ ମୋତେ ସଭାପତି କହିଲେ ଗୋଟିଏ ଅନୁମତି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଆଣି ଏଣିକି ଦର୍ଶକ ହିସାବରେ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦିଅ । ଆଉ ବର୍ଷକୁ ସଂଘସେବା ହେବା ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ଦେବ । ମୁଁ ସେୟା କଲି । ଭାଇ ମୋତେ ବତାଇଦେଲେ, ମୁଁ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖିଲି । ସବୁ ଦିନ ସକାଳେ କଲେଜ ଯାଏ, ଫେରିବା ବାଟରେ ସେଦିନ ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲି । ସେହିଠାରେ ପ୍ରଥମ କରି ଚୈତନ୍ୟ ଭାଇଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖାହେଲା । ପୂର୍ବ କଥା ମନେ ମନେ ଭାବି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲି । ଅନୁମତି ମିଳିଗଲା, ତା ପରଠାରୁ ମୁଁ ନିୟମିତ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେଲି । କଟକରେ ସେବକ ସଂଘର ଅଧିବେଶନରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲି । ଏହାର ପରବର୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୯୫ ମସିହାରେ ମୁଁ ନୂତନ ସଂଘସେବା ଭାବରେ ଦରଖାସ୍ତ କରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଗଲି । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ମୁଁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘରେ ନିୟମିତ ସଂଘସେବା ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଆସୁଅଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହା ପରେ ତାଳଚେରରେ ହୋଇଥିବା ସମ୍ମିଳନୀ ଥିଲା ମୋର ପ୍ରଥମ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ ।

ଏହା ପରେ ମୋ ଜୀବନରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ମୁଁ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପରେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆସିଗଲି ଓଡ଼ିଶା ବାହାରକୁ । ପରେ ଆମ ଘରେ ବାପା, ବୋଉ, ଭଉଣୀ, ଭିଣେଇ ସମସ୍ତେ କଟକ ସଂଘର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ କୃପାମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୋତେ ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ ଅଗ୍ରଗାମୀ କରାଇ ନେଇଛନ୍ତି । ଏବେ ମୁଁ ଘଟଣାଚକ୍ରରେ ଆମେରିକାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ । କିନ୍ତୁ ଭାବିଦେଖିଲେ ଲାଗୁଛି, ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି, କାରଣ ମୁଁ ସେ ବହିରେ ପଢ଼ିଥିଲି, ସେ କହିଛନ୍ତି ସଂଘ ହିଁ ମୋର ସ୍ୱରୂପ । ଏବେ ଦେଖୁଛି, ମୁଁ ଯେଉଁଆଡେ ଯିଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂଘ ମୋତେ ମିଳି ଯାଉଛି । ଆମେରିକାରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଏଠାରେ ଆମେରିକା ସଂଘରେ ଯୋଗଦେଇ ତାଙ୍କର ଅମୃତ ବାଣୀ ଶୁଣିପାରୁଛି, ସତ୍‌ସଂଗ ଲାଭ କରୁଅଛି । ପ୍ରଥମେ ଆମେରିକାରେ ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି ଓ ପରେ ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଥିଲି । ୨୦୦୬ ମସିହାରୁ ଏଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ କ୍ଳାସ୍ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେଇ ନିଜକୁ କୃତାର୍ଥ ମନେକରୁଅଛି । ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ମୋର ବିବାହ ପରେ ଏବେ ଆମେ ସଂଘରୁ ଅନୁମତି ଆଣି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମ ଗୃହସ୍ଥରେ ନିତ୍ୟ ସେବାପୂଜା କରି ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କରୁଛୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ

ମୋ ଜୀବନ ପଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ଆମେ ଆମେରିକା ଯିବା ପରଠାରୁ ମନରେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲୁ, ସେଠାରେ ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ନ ହୋଇ **India** ଫେରି ଆସିବୁ । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କଲା ପରେ ଏତେ ଆନନ୍ଦ ଲାଗୁଥିଲା ଯେ, ବିଶେଷ କରି ପ୍ରତି ସଂଘସଭାରେ ସଂଘପୂଜା, ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ, ବର୍ଷରେ ଥରେ ସମ୍ମିଳନୀ ଏବଂ ମାସିକ ପାଠଚକ୍ରରେ ଯୋଗଦାନ କରି ମନ ସର୍ବଦା ଠାକୁରଙ୍କ ସଂସାରରେ ବୁଡି ରହୁଥିଲା । ସଂଘର ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ସହ ଏପରି ନିବିଡ଼ ସଂପର୍କ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ଛାଡି ଆସିବା କଥା ଭାବିଲା ବେଳକୁ ମନ ଦୁଃଖରେ ଭରିଯାଉଥିଲା ।

ଆମ ଘର ଭାଇ, ମୋ ଶାଶୁଶଶୁରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ହୋଇଥିବାରୁ, ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ରହୁଥିଲା ଯେ ଶ୍ରୀମୁଖ **India** ଫେରି ଆସିଲେ ବାପାଙ୍କୁ ପାଖରେ ରଖିବେ । ଆମେ ଆମେରିକାରେ ଥିଲା ବେଳେ ଶାଶୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଶଶୁର ନିଜକୁ ଭାରି ଏକାନ୍ତ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ଶେଷରେ ଆମେ ସ୍ଥିର କଲୁ ଯେ **2006** ମସିହା **May** ମାସରେ **India** ଫେରି ଆସିବୁ । ମୁଁ ଆଉ କିଛି ଚିନ୍ତା କରିପାରୁ ନ ଥାଏ, ଖାଲି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଉଥାଏ, “ପ୍ରଭୁ ! କେଉଁଟା ଆମ ପାଇଁ ଭଲ, କେଉଁଟା ଖରାପ ଆମେ ଜାଣିନୁ, ତୁମର ଯାହା ଇଚ୍ଛା, ତାହା କରାଇନିଅ ।” ମନରେ ବି ସବୁବେଳେ ତର ରହୁଥାଏ, ଏତେବର୍ଷ ପିଲାମାନେ ଆମେରିକାରେ ରହିଲା ପରେ ପୁଣି କିପରି **India** ରେ **adjust** କରିବେ । ସେମାନଙ୍କର ପଢ଼ାପଢ଼ି, ସାଙ୍ଗସାଥୀ, ଚାଲିଚଳନ ସବୁପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ । ସେମାନଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଭଲ ଲାଗିବ କି ନାହିଁ ? ପୁଣି ମନରେ ବିଶ୍ୱାସ ଆସୁଥାଏ, ଏସବୁ ଯାହା ହେଉଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହେଉଛି । ସବୁ ଭଲ ହେବ । କିନ୍ତୁ ମନେ ମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଉଥାଏ, ଯେଉଁଠିକି ନେଉଛି, ନିଅ, କିନ୍ତୁ ତୁମ ସେବାପୂଜାର ସୁଯୋଗ ଟିକିଏ ଦେବ । ଏକାବେଳେକେ ସବୁ ହରାଇଲେ ବହୁତ କଷ୍ଟ ହେବ । ଶେଷରେ ସ୍ଥିର ହେଲା ଆମେ ବାଙ୍ଗଲୋର୍ ଆସିବୁ । ଭାଇମାନଙ୍କଠାରୁ ଜାଣିଲି ବାଙ୍ଗଲୋରରେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାରଣା ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପ୍ରତି ମାସରେ ପାଠଚକ୍ର ପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି । ଭାବିଲି ମାସରେ ଥରେ ହେଉ ପକ୍ଷେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବି । ଆମର ଆମେରିକାରୁ ଫେରିବାର ଦିନ ପାଖେଇ ଆସୁଥାଏ । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ କହୁଥାନ୍ତି, “ଲୀନା ମା’ ଚାଲିଯିବେ, ଆଉ ଗୀତ ଗାଇପାରିବେନି, ସେ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଘପୂଜା ଦିନର ସମସ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା ସେ ଗାଆନ୍ତୁ”, ସେ କଥା ଶୁଣି ଅନ୍ତର ମୋର କୋହରେ ଭରି ଯାଉଥାଏ । ଭାବୁଥାଏ, ସତରେ କ’ଣ ଠାକୁର ! ତୁମର ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାଇବାର ସୁଯୋଗ ମୋତେ ମିଳିବନି ? ସେଇ ସମୟରେ ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ପାଖରୁ ଜାଣିଲୁ **Vonage Phone** ରେ **India**ରୁ **U.S.A** ମାସିକ **\$29.00**ରେ **unlimited call** କରିହେବ । ମୋତେ ସ୍ୱର୍ଗର ଚାନ୍ଦ ପାଇଲା ଭଳି ଲାଗିଲା । ଭାବିଲି ସେ କୃପାମୟ, ସେ ଚାହିଁଲେ ମୁଁ **India**ରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଆମେରିକା ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିବି ।

ଶେଷରେ ଯିବା ଦିନ ପାଖେଇ ଆସିଲା । ଆସିବା ପୂର୍ବ ଦିନ ବହୁତ କାନ୍ଦିଲି, ଯେପରି ଲାଗିଲା ଆଉ ବୋଧେ କେବେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିବନି । ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ସବୁ ସଂଘପୂଜା, ସମ୍ମିଳନୀ ଏବଂ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ସହ ମିଶିବାର ସ୍ମୃତି ସବୁ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଯାଉଥାଏ । ରାତି ସାରା ଶୋଇ ପାରିଲିନି । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଉଥାଏ । ତୁମେ ଆମକୁ ନେଇ ଯାଉଛ, ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମର । ମୁଁ ଆଉ କିଛି ଭାବିପାରୁନି । **Chicago Airport**କୁ ବୃନ୍ଦାବନ ଭାଇ ଓ ପଦ୍ମା ମା’ ଆମକୁ ଛାଡିବାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । **KLM Air Lines**ରେ ଆମର **flight** **Chicago**ରୁ **Amsterdam** ଓ **Frankfurt** ହୋଇ **Bangalore** ଆସିବାର ଥାଏ । ଆମେ **Airport**ରେ **check-in** କଲାବେଳେ ଜଣାପଡିଲା **Europe**ର ଦୁଇଟା ଜାଗା **touch** କରିଗଲେ ସେଠାକାର **visa** ନେବାକୁ ହେବ । ଏଥର ଭାଇଙ୍କର **company** ତରଫରୁ **ticket** କରାଯାଇଥିଲା । ଆମର ବି ଏ ବିଷୟରେ **idea** ନ ଥିଲା । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଆମକୁ **Europe**ର ଗୋଟିଏ **city** **touch** କରି ଯାଉଥିବାର **flight** **adjust** କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲୁ । ସେତେବେଳେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆମ ଚାରିଜଣଙ୍କୁ (ମୁଁ, ଆମ ଘର ଭାଇ, ଓ ପିଲା ଦୁଇ ଜଣ) ଗୋଟିଏ **flight**ରେ **adjust** କରିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା । ମୁଁ ଆଉ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ପାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ନାମ ନେବାକୁ ଲାଗିଲି । ତାପରେ ଦେଖିଲି **KLM counter**ର ଜଣେ ଲୋକ **line**ରେ ଲୋକମାନେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ କଥା ନ ଶୁଣି ଆମ ପାଇଁ **computer**ରେ **search** କରିଚାଲିଥାନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟା ଚେଷ୍ଟା କଲା ପରେ ଆମର **ticket** **confirm** କରିଦେଲେ । ଆମର **flight** **direct** **Bangalore** ନ ଯାଇ **Amsterdam** ହୋଇ **Delhi** ଯିବାର ହେଲା । ତା’ଭିତରେ ଭାଇଙ୍କ **company**ରୁ ମଧ୍ୟ **Delhi**ରେ **hotel** ତା’ପର ଦିନ **Delhi**ରୁ **Bangalore** ଯିବାପାଇଁ **flight** **confirm** କରିଦେଲେ । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଜଣାଇଲି । ଆମେ ଆସି **Bangalore** ରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । **Company** ତରଫରୁ ରହିବା

ପାଇଁ **guest house**, ଗାଡି ଓ **driver** ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଆମକୁ ଯେଉଁ **driver** ମିଳିଥିଲା ସେ ଏତେ ଭଲଲୋକ ଯେ ସକାଳ ୭ଟାରୁ ରାତି ୧୦ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହି ଆମର ଯାତ୍ରାସବୁ ଦରକାର, ସବୁ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା କରି ଦେଉଥିଲା । ପ୍ରଥମରୁ ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲରେ **seat** ମିଳିଲା । ତା'ପରେ ପୁଣି ବଡ଼ପୁଅ ସ୍କୁଲର **principal** ସାନପୁଅର **admission** ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଗଲେ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଅସୁବିଧା ଲାଗୁଥିଲା । ପରେ ସେମାନେ ସବୁଥିରେ **adjust** କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀ ଦିନ ପାଖେଇ ଆସୁଥାଏ । ଆମେ **guest house**ରେ ଥିବାରୁ **Vonage phone** ବି ଲଗାଇପାରୁ ନ ଥିଲୁ, ଖାଲି ଭାବୁଥାଏ, ଏବେ ସବୁ ସେବା ବିଷୟରେ **phone** ମାଧ୍ୟମରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିବ । ମୋର ପ୍ରତି ବର୍ଷ ସଂଗୀତ ସେବା, ଆନନ୍ଦସଭା ସେବା ଓ ଫୁଲଗୁଛା ସେବା ରହୁଥିଲା । ସବୁ କଥା ମନେ ପଡି ଭାରି କଷ୍ଟ ଲାଗୁଥାଏ । ଏହି ଦିନଟି ମୋ ପାଇଁ କେତେ ଆନନ୍ଦର ଦିନ ଥିଲା । ଶେଷରେ ସମ୍ମିଳନୀ ଦିନ ଆସିଗଲା । ଅଧିବାସୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସବୁଦିନର ଅଧିବେଶନ ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଯାଉଥାଏ । ଭାରି କାନ୍ଦ ଲାଗୁଥାଏ । ଭାବିଲି ମୋ କଥା କ'ଣ କାହାରି ମନେପଡୁଥିବ ? ସମସ୍ତେ ସମ୍ମିଳନୀର କେତେ ଦାୟିତ୍ବରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବେ, କେତେ ଆନନ୍ଦ କରୁଥିବେ । ତା'ପରଦିନ ସଂଧ୍ୟା ପୂଜାରେ ମୁଁ ବସିଥାଏ, ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀକ୍ଷେତ୍ରରୁ ମୋତେ **phone** କଲେ । ଭାଇ କହିଲେ, ଏବେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଭାବବିନିମୟ ସଭା ଚାଲିଛି । ଆପଣ ଓ ଭାଇ **phone** ରେ ଭାବବିନିମୟ କରନ୍ତୁ । ମୋର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲା । ଆଖିରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ବୋହିଯାଉଥାଏ । ଭାବିଲି ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଠାକୁର ମୋର ଅନ୍ତରର କଥା ବୁଝିପାରିଲେ । ଭାଇ ଓ ମୁଁ ସବୁ ବର୍ଷ ପରି **India**ରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାବବିନିମୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲୁ ।

ତା'ପରେ ଆମର **Vonage phone connection** ହୋଇଗଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଅଶେଷ କୃପାରୁ ଆମେ ଏଠାରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଆଗ ପରି ଆମେରିକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘପୂଜା ଓ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିଲୁ । ପୁଣି ମୁଁ ସଂଘପୂଜାରେ ଆଗଭଳି ସଂଗୀତ ସେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି । ଭାଇ ଓ ମୁଁ ନିୟମିତ ସଂଘପାଳି ଓ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠରେ ପାଳି ସେବା କରି ପାରିଲୁ । କେବଳ ସମୟର ବ୍ୟବଧାନ ରହୁଥିଲା । ଆମେରିକା ସମୟ ଅନୁଯାୟୀ ସେଠାକାର ସକାଳ ପୂଜା ନିମନ୍ତେ ଆମକୁ ଏଠାରେ ସଂଧ୍ୟାରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ହୁଏ । ଆମେ ଏଠାରେ ଘର ନେବା ପରେ ବାଙ୍ଗଲୋର୍ ପାଠକଙ୍କର ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ସହ **September 10** ତାରିଖରେ ଆମ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କଲୁ । ଏହାପରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ମହାରଣା ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପାଠକଙ୍କ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ପୁଣି ମୋତେ ବାଙ୍ଗଲୋର୍ ପାଠକଙ୍କରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ସଂଗୀତ ସେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା । ଏସବୁ ଭିତରେ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ ଠାକୁର ଯେପରି ଆମର ପାଖେ ପାଖେ ରହି ସବୁ ସୁବିଧା କରି ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଏହା ମଧ୍ୟରେ ମୋ ବଡ଼ପୁଅର ଦେହ ବହୁତ ଖରାପ ହୋଇଗଲା । ଦିନେ ଦେଖିଲୁ ତା'ର ବେକ ପାଖରେ ଗୋଟେ ଜାଗା ଫୁଲିଯାଇ ଭାରି ଟାଣ ଲାଗୁଛି । ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଦେଖାଇବାରୁ ସେ କହିଲେ **infection** ହୋଇଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ସେ **antibiotics** ଖାଇବାକୁ କହିଲେ । ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ନ କମିବାରୁ ଆଉ ଜଣେ **specialist**ଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲୁ । ସେ ପୁଣି ଆଉ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ପାଇଁ **higher antibiotics** ଦେଇ କହିଲେ, ଯଦି **infection** ହୋଇଯିବ ଏହା ଚାରି ସପ୍ତାହ ଭିତରେ କମିଯିବା କଥା, ଯଦି ନ କମିବ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ **test** ପାଇଁ ନେଇ ଆସିବ । ସେତେବେଳେ ତା'ର ପରୀକ୍ଷା ଚାଲିଥାଏ । ଆମକୁ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଥାଏ । ଫୁଲ୍ଲା ଟିକେ ବି କମୁ ନ ଥାଏ । ଚାରି ସପ୍ତାହ ପରେ ନେବାରୁ ତାର ବହୁତ ପ୍ରକାର **test** କରଗଲା । **Report** ରେ କିଛି ବାହାରିଲା । ତା'ପରେ ସେ ଡାକ୍ତର କହିଲେ ମୋତେ କାହିଁକି ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ଏ ବୋଧେ **infection** ନୁହେଁ । ତୁମେ ଶୀଘ୍ର **needle test** କରାଅ । ଯଦି **needle test** ରେ କିଛି ଜଣାପଡୁନି, ତେବେ **biopsy** ପାଇଁ ନେଇଯାଅ । ମୋତେ ଏସବୁ ଶୁଣି ବହୁତ ଡର ଲାଗୁଥାଏ । ପଚାରିଲି, କଣ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରୁଛନ୍ତି । ଉତ୍ତରରେ ସେ ଯେଉଁ ରୋଗ ନାଁ ଟା କହିଲେ ଶୁଣି ମୋର ମୁଣ୍ଡ ଘୁରିଗଲା । ଘରକୁ ଫେରି ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ପାଖରେ ସବୁ ଜଣାଇଲି । କହିଲି ପ୍ରଭୁ! ଏ ତୁମର ସଂସାର ତୁମର ପିଲା । ତୁମର ଯାତ୍ରା ଇଚ୍ଛା ତାହା କର । କିନ୍ତୁ ମା' ହିସାବରେ ମନ ଜମା ମାନୁ ନ ଥାଏ । ପ୍ରାର୍ଥନା କଲାବେଳେ ବହୁତ କାନ୍ଦ ଲାଗୁଥାଏ । ସବୁଦିନେ ପ୍ରାର୍ଥନାପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଦୋଦକ ସେ ଫୁଲ୍ଲା ଜାଗାରେ ଲଗାଇଦିଏ । **Needle test St. John hospital**ରେ କରିବା ପାଇଁ ଦିନ ସ୍ଥିର ହେଲା । ଏହା ଭିତରେ ଜଣେ କହିଲେ, **Indira Nagar**ରେ ଜଣେ ଭଲ **child specialist** ଅଛନ୍ତି । ଥରେ ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ନିଅ । ଆମେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ପୁଅକୁ ତାଙ୍କ **nursing home** କୁ ନେଇଗଲୁ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଜାଣିଲୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀର **serious** ଥିବାରୁ ସେ କାହାକୁ ଦେଖିନାହାନ୍ତି । ମନଦୁଃଖରେ ଫେରିଆସିଲୁ । ତା'ପର ଦିନ ସକାଳ ୧୦ଟାରେ **hospital** ଯିବାର ଥାଏ । ଅର୍ଦ୍ଧରାତି ଯାଏ ତା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ବସି 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ଜପି ଚାଲିଥାଏ । ରାତିସାରା ଭାଇ

ଓ ମୁଁ ଚିକେ ବି ଶୋଇପାରିଲୁନି । ସକାଳୁ ହଠାତ୍ ଭାଇ ପୁଣି ଆଉଥରେ କାହିଁକି Indira Nagarର ସେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ phone ଲଗାଇଦେଲେ । ତାଙ୍କ nurse କହିଲା, “ଆଜି ଡାକ୍ତର ରୋଗୀ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ଶୀଘ୍ର ଆସ ।” ଆମେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ପୁଅକୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇଗଲୁ । ସେ ଦେଖି କହିଲେ, “ଭଲ ହେଉଛି ତୁମେ needle test କିମ୍ବା biopsy କରିନାହିଁ । ଯଦି କରିଥାନ୍ତି infection ହେବାର chance ଅଧିକ ଥିଲା । ଏବେ ଖାଲି ଗରମ ପାଣି ସେକ ଦିଅ, ଫୁଲା କମିବା ପାଇଁ medicine ଦିଅ ଓ antibiotics ପୁରା ବନ୍ଦ କରିଦିଅ ।” ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ପରେ ଆସିବାକୁ କହିଲେ । ସେହି ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ଭିତରେ ପୁଅର ଫୁଲା ପୁରା କମିଯାଇ normal ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ସେଦିନ ଅନୁଭବ କଲି ଠାକୁର ହିଁ ସେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଭିତରେ ରହି ତାକୁ ଭଲ କରିଦେଉଥିଲେ ।

ଏହିଭଳି ମୋର ଜନ୍ମରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଶେଷ କୃପା ଓ ଆଶିଷ ସବୁବେଳେ ଅନୁଭବ କରିଚାଲିଛି । ଏ ଜୀବନ ପଥରେ ସେ ହିଁ ଧ୍ରୁବତାରା ହୋଇ ବାଟ ଦେଖାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପରି ଦୟାମୟ, କୃପାମୟ କେହି ନାହିଁ । କୃପା କରି ସେ ଆମର ଜନ୍ମଜନ୍ମର ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଶେଷରେ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମୋର ବିନମ୍ର ପ୍ରଣତି ଜଣାଇ କୃପାଭିକ୍ଷା କରୁଛି, “ପ୍ରଭୁ! ଏ ଜୀବନ ଯେପରି ତୁମରି ସେବାରେ ଲାଗିପାରୁ । ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଆମକୁ ତୁମ ସଂସାରକୁ ଆଣିଛ, ଆମେ ଯେପରି ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ କର୍ମରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରୁ, ସେହିଭଳି ଶୁଭ ବୁଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରେରଣା ପ୍ରଦାନ କରି ଏ ଜୀବନକୁ ଧନ୍ୟ କରିଦିଅ ।”

‘ସେହି ପଥଟି ଦିଅ ହେ ମୋତେ ସେହି ପଥରେ ନିଅ
ଯେ ପଥ ତୁମ ଚରଣ ଛୁଇଁ ଚିର ଆଲୋକମୟ ।’

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଚିତ୍ରା ସ୍ୱାଇଁ (ଲୀନା ମା’)

ମୁଁ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତା ହେଲି

ମୁଁ ଯେଉଁ ପରିବାରକୁ ବୋହୂ ହୋଇ ଆସିଛି, ସେ ପରିବାର ସହିତ ମୋର ପିତୃପରିବାରର ପୂର୍ବରୁ ପରିଚୟ ଥିଲା । ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଲଞ୍ଜିନିଅରିଂ ପଢୁଥିବା ସମୟରେ ବେଳେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ (ଯାହା ଏବେ ମୋ ଘର ହୋଇଯାଇଛି) ଯାଏ । ଥରେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମୁଁ ଓ ମୋ ସାଙ୍ଗମାନେ ତାଙ୍କ ଘରେ ବସିଥିବା ବେଳେ, ମାମି (କନ୍ଧନା ମା’ – ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ଘର ମା’) ପୂଜା ସଜାଡି, ରନ୍ଧା ଭୋଗ ବାଢିଦେଇ, ପୂଜା ପାଇଁ ଖବର ଦେଲେ ଓ ବାବା (ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ) ଯାଇ ପୂଜା କଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଘରେ ତାଙ୍କ ସଂପର୍କୀୟ ପ୍ରାୟ ୧୦, ୧୫ ଜଣ ପିଲା ରହି ବିଭିନ୍ନ କଲେଜରେ ପଢୁଥାନ୍ତି । ସବୁ ପିଲାମାନେ ଧୋତି ଚଦର ପିନ୍ଧି ପୂଜାଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ପୁଅଙ୍କୁ (ଶ୍ରୀ ପ୍ରଜ୍ଞାଜିତ୍ ମହାନ୍ତି –ଯାହାଙ୍କୁ ମୁଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିବାହ କଲି) ପଚାରିଲି ଆମେ ସବୁ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରିବୁ କି ? ସେ କହିଲେ, ତୁମେମାନେ ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୁରୁବରଣ କରିନାହିଁ, କିପରି ଯିବ ? ଏହା ଠିକ୍ କି ଭୁଲ୍ ତାହା ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣିନାହିଁ । ମାତ୍ର ମୋ ମନଟା ବହୁତ ଖରାପ ହୋଇଗଲା । ଆମେ ସବୁ ଅନ୍ୟ ରୂପରେ ବସିଥାଉ । ଖୁବ ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱରରେ ଆବାହନ ସଙ୍ଗୀତ, ଆରତି ଗାନ, ଅନ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ ଶୁଣା ଯାଉଥାଏ । ସେ ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଖୋଳ, କରତାଳ, ଗିନି, ଝାଞ୍ଜ ଆଦି ବଜାଉଥାନ୍ତି । ବାବା ଆରତି ଓ ପୂଜା କରୁଥାନ୍ତି । ମୋର ମନ ହେଉଥାଏ ମୁଁ ଯେପରି କାହା ଘରେ ବସିନାହିଁ, ଗୋଟାଏ ମନ୍ଦିର ବେଢାରେ ବସିଛି । ଧୂପଦୀପ ବାସନାରେ ପରିବେଶ ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିର କି ଆଶ୍ରମ ପରି ଲାଗୁଥାଏ । ଏହାପରେ ଗ୍ରନ୍ଥପାଠ ହେଲା । କେତେ କୋମଳ ଭାଷାରେ, ସାବଲୀଳ ଭାବରେ, ଜୀବନରେ କାମରେ ଲାଗିବାଭଳି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଉପଦେଶମାନ ଦୂରରେ ବସି ଶୁଣୁଥାଏ । ଖୋଳ କରତାଳ ସହ “ଜୟଗୁରୁ” କୀର୍ତ୍ତନ ପୂର୍ବକ ପୂଜା ଶେଷ ହେବା ବେଳକୁ ମୁଁ ବାହାରୁ ପ୍ରଣାମ କରିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ବିଗ୍ରହରେ ଦେଖି ମନଟା ମୋର ପୁରିଉଠିଲା । କି ସୁନ୍ଦର ଚେହେରା ! କି ସ୍ମିତ୍ୟ ସେ ଚାହାଣି !! ଏହା ଥିଲା ମୋର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନ । ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନରୁ ହିଁ ତାଙ୍କ ଆତ୍ମକୁ ମନଟା ଟାଣି ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଏଇ ଘଟଣାର କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ମୁଁ ସେ ଘରକୁ ବୋହୂ ହୋଇ ଆସିଲି । ସେତେବେଳକୁ ମୋର ଶାଶୁଙ୍କର ଦେହାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ସେଠାରେ ରହି ପାଠ ପଢୁଥିବା ପିଲାମାନେ ସବୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ଭଲ ଚାକିରୀ ପାଇ, କିଏ USA, କିଏ London, କିଏ France, କିଏ କୁଏତ୍, କିଏ ହାଇଦ୍ରାବାଦ୍, କିଏ ଗ୍ୟାଙ୍ଗଟକ୍, କିଏ ସିଲିଗୁଡି ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ସବୁଦିନେ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଢେଇ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପୂଜା, ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ ଆଦିରେ ଯୋଗଦେଇ (ଅର୍ଥାତ୍ ପାଠପଢ଼ା ସମୟ କମ୍ କରି) ସେମାନେ କେମିତି ଯେ ଏତେ ଭଲ ଭଲ ଚାକିରୀ ପାଇଗଲେ ଭାବିଲେ ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ । ବାବା କୁହନ୍ତି, “ଗୁରୁଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ କ’ଣ କାହାର ପାଠପଢ଼ା ଖଇଚା ହୋଇପାରେ ?”

ମାମି(ମୋ ଶାଶୁ) ଚାଲିଗଲା ପରେ ବାବା ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ବହୁତ ଏକ୍ସଟ୍ରା(lonely) ଅନୁଭବ କରିବାରୁ ଚାକିରୀରୁ **voluntary retirement** ନେଇ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ପ୍ରତିଦିନ ପୂଜା କରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁଅ (ମୋର ସ୍ବାମୀ) ତାଙ୍କୁ ପୂଜା ସଜାଡିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ମୁଁ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ସବୁ ଦେଖେ, ମାତ୍ର ମୋର ପୂଜା କରିବାକୁ ବହୁତ ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାବା ମୋତେ ପୂଜା କରିବାକୁ କହି ନ ଥାନ୍ତି । ଦିନେ ମୁଁ ସାହସ କରି ପୂଜା କରିବାକୁ କହିବାରୁ ବାବା କହିଲେ, “ଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଦେବତା – ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଠାକୁର । ତୁମର ଯଦି ସତରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ହେଉଛି ଖୁସିରେ କର, ମୁଁ ତୁମକୁ ପୂଜାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ଠାକୁର ତୁମ ଶ୍ରଦ୍ଧା ନିବେଦନ ଖୁସିରେ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।” ପୁଣି ମୋତେ ପଚାରିଲେ, “ସତରେ ତୁମେ ଚାହୁଁଛ ତାଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ?” ମୁଁ “ହଁ” କହିବାରୁ ସେ କହିଲେ, “ତେବେ ତୁମକୁ ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁରୂପରେ ବରଣ କରିବାକୁ ହେବ, ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ । ତେବେ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ପାଇପାରିବ । ତା ପୂର୍ବରୁ ତୁମେ ତାଙ୍କ ଜୀବନୀ, ଉପଦେଶ ଓ ସଂଘସେବକ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ ପାଠ କରି ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛିଟା ଜାଣ ।” ତାପରେ ମୋତେ କହିଲେ “ମୁଁ ପରିଚୟ ପତ୍ର କରାଇ ଦେବି ।” ସେହିପରି ହେଲା । କଟକ ଚାଉନ ସଂଘରେ ମୋର ପରିଚୟ ପତ୍ର ହେଲା । ବାବା ଆମକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ମୂଳଗାଦି ନୀଳାଚଳ କୁଟୀର ଓ ସ୍ମୃତି ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରଣାମ କରାଇ ଆଣିଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରିତା ହେଲି ।

ବାବା ମୋତେ ଗୋଟିଏ କଥା ସବୁବେଳେ କୁହନ୍ତି, “ଦେଖ ଠାକୁର ଏ ଘରର ମୁରବୀ । ମୁରବୀଙ୍କୁ ଯେପରି ସମ୍ମାନ ଦେବା କଥା ଠାକୁରଙ୍କୁ ସେହିପରି ସମ୍ମାନ ଦେବ । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେତେ ଭଲରେ ରଖିବ, ତୁମେମାନେ ସେତେ ଭଲରେ ରହିବ । ଠାକୁର ଆମର ଅତି ଆପଣାର ଲୋକ । ସବୁ କଥା ତାଙ୍କୁ ମନଖୋଲି ତାଙ୍କ ଆସନରେ କହିବ । ସେ ସତରେ ଅଛନ୍ତି, ସେ ଘରେ, ସେ ଆସନରେ, ଜୀବନ୍ତ, ସଜୀବ ଠାକୁର, ଜାଗ୍ରତ ଦେବତା । ଆମେ **radio wave, micro wave, atomic radiation, x-ray, electric current** ଇତ୍ୟାଦି ଆମ ଆଖିରେ ଦେଖି ପାରୁନୁ । ସେମାନଙ୍କ କାମରୁ ଜାଣିପାରୁ ସେମାନେ ସବୁ ଅଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେମିତି ଖାଲି ଆଖିରେ ଦେଖିପାରୁ ନ ଥିଲେ ବି ସେ ସତରେ ଅଛନ୍ତି । ସୁଖ ଦୁଃଖ, ବିପଦ ଆପଦରେ ତାଙ୍କୁ କହି ଦେଖ କ’ଣ ହେଉଛି । ମନରେ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଶୁଣିପାରନ୍ତି । ମନ କଥା ଜାଣିପାରନ୍ତି । ମୋର ସ୍ବାମୀ ପ୍ରଜ୍ଞାଜିତ୍ ମହାନ୍ତି ତାଙ୍କର କେତେକ ଅନୁଭୂତି ମୋତେ ଶୁଣାଇ ଏହି ଭାବକୁ ଅଧିକ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଥିଲେ । ଏକ୍ସଟ୍ରା ଅସୁବିଧାରେ ପଡି ମନେମନେ କେତେଥର “ଜୟଗୁରୁ” କହି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଛି ଓ ହାତେ ହାତେ ପଳ ପାଇଛି । ମୋର ଏହି ଅନୁଭୂତି ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ବାଣ୍ଟିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ମୋର ଅନୁଭବ ହେଲା- ଠାକୁର ସତରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଅଛନ୍ତି । ଆମମାନଙ୍କୁ ସେ ପୁଅ ଝିଅ ପରି ଭାରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ମନେ ମନେ ତାକିଲେ ବି ସେ ତତ୍ସଗାତ୍ ଶୁଣନ୍ତି ଓ ପ୍ରତିବିଧାନ କରିଦିଅନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଚଳିଲେ ଜୀବନପଥ ସାବଲୀଳ ଓ ସୁଖପ୍ରସ୍ଥ ହୋଇଯାଏ । ଏହା ହିଁ ମୋର ଅନୁଭବ । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସମୀତା ମହାନ୍ତି
କଟକ ଚାଉନ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଦେଶ-କାଳ-ପାତ୍ର ଭେଦରେ ସାହିତ୍ୟ ଆହାର, ସାହିତ୍ୟ ଚିନ୍ତା ଅଭ୍ୟାସ କଲେ ସହଜରେ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ । ଏଥିରେ ଶରୀର ନୀରୋଗ ଓ ସୁସ୍ଥ ରହେ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭକ୍ତି ହୃଦୟ ଅଧିକାର କରେ ।
- ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃ ୭୬

ବିଷୟରୁ ସୁଖ ମିଳେନାହିଁ, ମନ ବିଷୟ କାରାକାରିତ ହୋଇ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଉପସ୍ଥିତ କରାଏ । ଅତଏବ ସେହି ସୁଖ ସ୍ୱରୂପ ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ସୁଖର ସନ୍ଧାନ କର ।
- ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃ ୨୬୮

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ମୃତି ବିଜଡିତ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣର ଦିବ୍ୟାନୁଭୂତି

ଆମେ ପ୍ରତିଥର ଭାରତ ଯିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ଯୋଜନା କରିଥାଉ । କିନ୍ତୁ ଏହି ବର୍ଷ ୨୦୦୭ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସ visit ପାଇଁ ଆମର ଏହିପରି କିଛି ଯୋଜନା ନ ଥାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅପ୍ରେଲ ମାସରେ ticket book କଲୁ । ସବୁବେଳେ ବାପା କହୁଥିବା ତୁମେ ଆସିଲେ ଯେମିତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିବ, ଠାକୁରଙ୍କ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦେବ । ଏବର୍ଷ visit ରେ ଯେମିତି କିଛି plan ନ ଥିବାରୁ guilty ଲାଗୁଥାଏ । ଆମ ଘର ମା' ଆସାମ ବଙ୍ଗୟ ସାରସ୍ୱତ ମଠ website ରେ search କରୁଥିଲେ । ସେଥିରେ ସେଠାକୁ କିପରି ଯାଇହେବ ଲେଖାଥିଲା । ଆମକୁ ଯେପରି ଏକ ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ଏଥରର India visit କୁ ସୁରକ୍ଷାୟ କରିବା ପାଇଁ । ତେଣୁ ମଠ ସହିତ e-mail ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଯୋଗ କଲି । ଏହାପରେ ବୀରଭୂମି ଜିଲ୍ଲାର ତାରାପୀଠ ଓ ହାଲିସହର ମଠ ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ଥାନ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ମନରେ ପ୍ରେରଣା ଆସିଲା । ବାପା, ବୋଉଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ସହ ସବୁ ବୁଲିବା ପାଇଁ flight ଓ train ଟିକେଟ୍ book କଲୁ ।

ଆମେ ଜୁନ୍ ୧୨ ତାରିଖ ଦିନ ଆମେରିକାର Charlotte ରୁ Kolkata ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲୁ । ସେଠାରେ ଜୁନ୍ ୧୩ ରାତି ୧୨ ଟାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ତାପରଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ଜୁନ୍ ୧୪ ତାରିଖ ସକାଳ ୧୨ଟାରେ ବାପା, ବୋଉ, ଭାଣ୍ଡିଜୀ, ମୁଁ, ଆମଘର ମା', ପୁଅ ଓ ଝିଅ ଯୋରହାଟ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ଆମ flight ଗୌହାଟୀ ଦେଇ ଅପରାହ୍ନ ୪ଟା ବେଳକୁ ଯୋରହାଟ airport ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଖୁବ୍ ଛୋଟ airport ଓ ବର୍ଷା ଯୋଗୁଁ taxi ମିଳିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେଉଥିଲା ।

ଆମେ କୋକିଳାମୁଖର ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଆଶ୍ରମକୁ ଯିବାପାଇଁ କହୁଥାଉ । ଗୋଟିଏ Tata Indica 15-16 km ରାସ୍ତାକୁ ୭୦୦ଟଙ୍କା ଭଡାରେ ରାଜିହେଲା । ସେ ଡ୍ରାଇଭର ବାରମ୍ବାର ଆଶ୍ରମ ରାସ୍ତା ବହୁତ ଖରାପ ବୋଲି କହୁଥାଏ । ଆମେ 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ ସ୍ମରଣ କରି ସାରସ୍ୱତ ମଠ ଅଭିମୁଖେ ଯାଉଥାଉ । ମଠରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଆଉ ୩ କି.ମି. ଥାଏ । ବର୍ଷା ଓ ଖରାପ ରାସ୍ତା ଯୋଗୁଁ ଗାଡିର ଗତି ମନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । କୋକିଳାମୁଖ ଛକଠାରୁ ମଠ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଦୀବନ୍ଧ ରାସ୍ତାଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଟିରେ ତିଆରି । ବର୍ଷା ସାଙ୍ଗକୁ ଚିକିଟା ମାଟି, ରାସ୍ତାଟି ପୁରା କର୍ଦ୍ଦମାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ପାଖରେ କିଛି ଘର ଦେଖାଯାଉନାଥାଏ । ଖାଲି ଦୁଇପଟେ ଗୁମ୍ଫାଜମି । ଆମେ ଡ୍ରାଇଭରକୁ ବାରମ୍ବାର ପଚାରୁଥାଉ ତୁମେ ମଠକୁ କେବେ ଯାଇଛ ? ସେ ପୂର୍ବରୁ ଆସିଛି ବୋଲି କହୁଥାଏ । ଗାଡି ନ ଯାଇପାରିବାରୁ ଆମେ ବଡ଼ ଲୋକ ସବୁ ଗାଡିରୁ ଓହ୍ଲାଇପଡିଲୁ, ଖାଲି ପିଲା ୨ଜଣ ଗାଡିରେ ବସିଲେ । ସଂଧ୍ୟା ହୋଇଆସିଲାଣି, ମନରେ ଭାବୁଥାଏ ଏଠୁ କ'ଣ ଆଉ ଯୋରହାଟ ଫେରିଯିବୁ ? ମନରେ ଆଶାଥାଏ କୋକିଳାମୁଖ ମଠ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଦର୍ଶନ କରିବୁ । ଗାଡି ତାର କଞ୍ଚେ ମଞ୍ଚେ ଆଗେଇ ଗୁଲିଲା । ଆମେ ରାସ୍ତା କଡରେ ଘାସ ଉପରେ ପାଦ ରଖି ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୁଲୁଥାଉ । କାରଣ ରାସ୍ତା ଭୀଷଣ ଖସତା ହୋଇଥାଏ । ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ ଝିପିଝିପି ହେଉଥାଏ । କିଛି ବାଟ ଯିବା ପରେ ମଠର ଧବଳ ତୁଟା ଦୂରରେ ଗଛ ଉହାତରେ ଦିଶିଲା । ଆମେ website ରେ ଏହି ମନ୍ଦିରର photo ଦେଖୁଥିବାରୁ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଚିହ୍ନିପାରିଲୁ । ଏହିପରି ଧୀରେ ଧୀରେ ରାସ୍ତାରେ ଗୁଲିଲାବେଳେ ବାଧା ଆସୁଥାଏ । କାରଣ ପୂର୍ବଦିନ ରାତି ୧୨ଟାରେ ଅସି ପହଞ୍ଚିଛୁ, jet lag ପୁରା ଥାଏ । ଏହିପରି ପ୍ରାୟ ଅଢେଇ କି.ମି. ଗୁଲି ସଂଧ୍ୟା ୬ଟା ବେଳକୁ ମଠରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ମଠର ଅବସ୍ଥାନ ଗୋଟିଏ dead-end । ଏହାପରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ରର ଶାଖା ନଦୀ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ମଠ । ନବ ନିର୍ମିତ ଧବଳ ମନ୍ଦିରଟି ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ଆମେ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ (ଭାସ୍କରାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ)ଙ୍କୁ ଭେଟିଲୁ । ତାଙ୍କୁ ଆମ ଆସିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜଣାଇଲୁ । ସେ ଆମକୁ ପାଛୋଟି ନେଇ ଦୁଇଟି room ର ତାଲା ଖୋଲିଦେଲେ । ଲମ୍ବାଧାତିରେ ପ୍ରାୟ ୧୫ଟି room ଥାଏ । ବାଲ୍ଟି ମଗ୍ ଦେଇ bathroom latrine ସବୁ ଦେଖାଇଦେଲେ । ଆମେ ଧୂଆଁଖୋଇ ହେବା ପରେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଜଣଙ୍କ ଆମକୁ ଅନ୍ଧାର ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସମାଧି ମନ୍ଦିର, ଗୌରାଙ୍ଗ ନିକେତନ, ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଆସନ ଓ ନବନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିର ଦେଖାଇଥିଲେ । ଆରତି ଓ ସଂଧ୍ୟା ପୂଜା ୭ଟାରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ ବୋଲି ଜଣାଇଲେ । ବ୍ରହ୍ମଗୁରୀ ଜଣେ ଆମକୁ ଗରମ ମୁଢି ରାଗ କଥାଲଙ୍କା ପକାଇ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ତାପରେ ଆମେ ପୂଜା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗଲୁ । ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ଉପତ୍ୟକାର ଚିକିଟା ମାଟି ପାଦକୁ ଭଲ ଲାଗୁଥାଏ । ଗୁରିଆତେ ବିଭିନ୍ନ ଫୁଲପଲ୍ଲ ଗଛ । କି ନୈସର୍ଗିକ ଶୋଭା ! ଆଜିର ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଆମର ଏହି ଆଶ୍ରମ ପୁରାତନ ରକ୍ଷି ଆଶ୍ରମର ସ୍ମୃତିକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିଛି । ବାହ୍ୟ ଜଗତରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନିରୋଳା ପରିବେଶ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସହ ଯାଇ ସେଠାରେ ଥିବା ସମାଧି ମନ୍ଦିରରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

ପ୍ରଥମେ ସମାଧି ମନ୍ଦିରରେ ଆରତି ହେଲା । ସମାଧି ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିରାଟ ବିଗ୍ରହ ଥାଏ । ବିଗ୍ରହ ଟିକିଏ tilt କରି ଚଙ୍ଗ ଯାଇଥାଏ । ଲାଗୁଥାଏ ସତେ ଯେପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ଥଳରେ ବିଦ୍ୟମାନ । ବିଗ୍ରହଟି ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଓ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଦେଖାଯାଉଥାନ୍ତି । ଆମ ପରି ଆରତି ସଙ୍ଗତ ନ ଗାଲ ଘଣ୍ଟ, ଘଣ୍ଟ, ମୃଦଙ୍ଗ, ଗିନିର ତାଳେ ତାଳେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମହାରାଜ ଆରତି କରୁଥାନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କ ଭୋଗାସନ ଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଲି । ଏକ ଚଉତା ପିଢ଼ା ବସିବା ପାଇଁ ଓ ଏକ ଛୋଟ desk ଉପରେ ତାଳେ ତାଳେ ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଆରତି ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପରଦା ପତନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାପରେ ସମସ୍ତେ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନ ନିକଟକୁ ଆସିଲେ । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନ ମାଟି level ରୁ 15-20 ft ତଳେ ଅଛି । ଗଣି ଦେଖିଲି ୧୯-୨୦ଟି ପାହାଚ ତଳକୁ ଯିବାକୁ ଅଛି । ମଠର କୁକୁର ୩/୪ଟା ଆମ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୁଲିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସମାଧି ମନ୍ଦିରର ପ୍ରାର୍ଥନା area ଉପରକୁ ଚଢ଼ୁଥାନ୍ତି । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନର ଦ୍ଵାରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଆମେ ତଳକୁ ପାହାଚରେ ଓହ୍ଲାଇଲୁ । ମାତ୍ର କୁକୁରମାନେ ସେଇଠି ଦ୍ଵାର ପାଖେ ରହି ଭୁକିଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀମାନେ କହିଲେ ସେମାନେ କେବେ ଭିତରକୁ ଯାଆନ୍ତିନି । ସରୁରାମ ଭାଇଙ୍କ କୁକୁର ଭାବରେ ଜନ୍ମ ଉପାଖ୍ୟାନ ମନେ ପକାଇ ଜାଣିଲି ଯେ ଏମାନେ ସାଧାରଣ କୁକୁର ନୁହନ୍ତି । ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଏମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ କଦଳୀପତ୍ର ପକାଇ ପ୍ରସାଦ ଦିଆଯାଏ । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନ ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବାବେଳେ ୨ ଦ୍ଵାରରେ ପାହାଚ । ପାହାଚରେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇବାପରେ ବିରାଟ ହଲ୍ ଓ ସମ୍ମୁଖରେ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନ । ସୁନ୍ଦର ଓ ବହୁ ପ୍ରକାର ଫୁଲରେ ଆସନ ସୁସଜ୍ଜିତ ହୋଇଥାଏ । ପାଖରେ ତ୍ରିଶୁଳଟି ପୋତା ହୋଇଥାଏ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘଣ୍ଟ, ମୃଦଙ୍ଗର ତାଳେତାଳେ ଆରତି କରାଗଲା । ସଂଧ୍ୟା ପ୍ରାର୍ଥନା, ବନ୍ଦନା, ସଙ୍ଗତ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ପୁସ୍ତକ ପାଠ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ରୁ ଅଢେଇ ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ମଠରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ connection ନାହିଁ । ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ generator ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ନ ହେଲେ କେବଳ solar light ର ବ୍ୟବସ୍ଥା । ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର solar light ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ସବୁ ବଙ୍ଗଳାରେ ହେଉଥାଏ । ହାର୍ମୋନିଅମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର ସହ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀମାନେ ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠରେ ସଂଗୀତ ସେବା କରୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମ ଘର ମା'ଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗତ ସେବା କରିବାକୁ କୁହାଗଲା । 'ଜୟଗୁରୁ' କୀର୍ତ୍ତନାନ୍ତେ ପୂଜା ଶେଷ ହେଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା । ଆମକୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ପ୍ରସାଦ ସେବନର ସମୟ ହେଲା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯାଇ ପ୍ରସାଦ ମଣ୍ଡପରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଦୁଇଟି solar light ଲାଗିଥାଏ । ପ୍ରାୟ ୨୦-୨୨ ଜଣ ଅନ୍ତେବାସୀ ଏଠାରେ ରହୁଛନ୍ତି । ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ପିଢ଼ା ଆସନ, ଥାଳି, ତାଟିଆ, ଗ୍ଲାସ୍ ସବୁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର । ସେମାନେ କାନ୍ଥକୁ ଡେଇଁ ଯାଇଥିବା ନିଜ ନିଜ ପିଢ଼ାରେ ବସି ଥାଳି, ତାଟିଆ, ଗ୍ଲାସ୍ ରଖିଲେ । ଆମକୁ disposable plate ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପ୍ରସାଦ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭଲ ହୋଇଥିଲା । ଆମଠାରୁ ଆଗରୁ ବୁଝି ନେଇଥିଲେ ଆମେ ରାତିରେ ରୁଟି କି ଭାତ ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁ । ଅନ୍ନ, ପଣସ ତରକାରୀ, ସୋୟାବିନ୍ ବଡ଼ି ତରକାରୀ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଫଳ ଓ କ୍ଷୀର ପ୍ରସାଦ ସେବନ କଲୁ । ଆମେରିକାର organic milk ଏଠା କ୍ଷୀର ତୁଳନାରେ କିଛି ନୁହେଁ । ଭାରି ଭଲ ଲାଗୁଥାଏ । ମହାପ୍ରସାଦ ପାଇ ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଡ଼ୁଢ଼ି ଲାଭ କଲୁ । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ବାସନ ଯାଇ ପୋଖରୀରେ ଧୋଇଲେ । ଆମେ tube well ରେ ହାତ ଧୋଇଲୁ । ଜଣେ ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ ଆମର ଶୋଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ମଶାରୀ, Flash light, Candle, match box ଇତ୍ୟାଦି ଦୁଇ ଘର ପାଇଁ ଦେଲେ । ଆମେ ପଚାରି ଜାଣିଥିଲୁ ଯେ ରାତି ୩ଟାରେ ଘଣ୍ଟା ବାଜିବ । ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ଆମକୁ ମଶା, ଗୋଳିଆ ପାଣିର ବ୍ୟବହାର, ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ, jet lag, ବର୍ଷାରେ ଓଦା ହେବା, ଖାଲିପାଦରେ ଓଦା ମାଟିରେ ଗୁଲିବା ଇତ୍ୟାଦିରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଶୋଇବାକୁ ଗଲୁ । ରାତି ୩ଟାରେ ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା । ବାପା ଓ ମୁଁ ଗାଧୋଇ ସାରି ପୂଜା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଯୋଗ ଦେଲୁ । ଜାଗରଣରେ ବଙ୍ଗଳା ସଙ୍ଗତମାନ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା ଆଦି କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ପୂଜା ସକାଳ ୬ଟା ବେଳକୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସେଥିରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯୋଗ ଦେଲୁ । ବନ୍ଦନା, ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନରେ ଆରତି ହୋଇ ତାପରେ ସମାଧି ମନ୍ଦିରରେ ଆରତି ହୋଇଥିଲା । ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଆସନ ଓ desk ନେଇ ବସିଲେ । ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା ଶେଷ ହେବାପରେ ଚାରିଜଣ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଏକ ସଂଗରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାର ଶ୍ଳୋକ ଆବୃତ୍ତି କଲେ । ବହିରେ ପଢ଼ିଥିଲି ରଖି ଆଶ୍ରମରେ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କଲି । ତାପରେ ଆସନ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରସାଦ ପାଇ ସାରି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସେବାରେ ଲାଗିଗଲେ । ଆମେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ ପରେ ଆଶ୍ରମ ଭିତରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ବୁଲି ଦେଖିଲୁ ।

ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଆମେ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ ତୀରରେ ୪/୫ ମାସ ହେବ ନୂତନ କରି ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ବନ୍ଧ ଦେଖିଲୁ । ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀଟି ପୂର୍ବରୁ ମଠ ଠାରୁ ୨କି-ମି- ଦୂରରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ କାଳର ପ୍ରଭାବରେ ତାର ଗତି ଆଶ୍ରମ ଆଡ଼କୁ ଘୁଞ୍ଚିଆସି ଏବେ ଅତି ନିକଟରେ ତାର ଏକ ଶାଖା ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି ଓ ଆଶ୍ରମର ଜାଗା ଅକ୍ତିଆର କରି ରଖିଛି । ଏହି ନୂତନ ପକ୍ଷା ବନ୍ଧଟି ଆଶ୍ରମ ଭିତରକୁ ପଶି ଯାଉଥିବା ବନ୍ୟା ପାଣିକୁ ରୋକିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଏବେ ଏହି ବନ୍ଧଟି ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆସନଠାରୁ ମାତ୍ର 40 feet ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଖୋଲା ଆକାଶ ତଳେ ନଦୀବନ୍ଧକୁ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ଶିବ ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । କେତେ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ

ବନ୍ୟାରେ ସାରସ୍ୱତ ମଠ ନଦୀ ଗର୍ଭରେ ଜଳମଗ୍ନ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଓ ପରେ ଏହା ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି । ପୂର୍ବେ ଥିବା ଅରୁଣାଖାଲ ସ୍ଥାନଟି ପୋତି ହୋଇଯାଇଛି ।

ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନ ୧୯୧୨ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱହସ୍ତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ପୁନଃ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇ ନବ ନିର୍ମିତ ଆସନ ମନ୍ଦିର ପୂର୍ବପରି ସେହି ସ୍ଥାନରେ ରଖାଯାଇ ପୂଜା କରାଯାଉଛି । ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନର ମାଟି level ଠାରୁ ପ୍ରାୟ 15/20ft ମାଟି ତଳେ ଅବସ୍ଥିତ । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିକଟରେ ଗୌରାଙ୍ଗ ନିକେତନ ଆସନ ମନ୍ଦିରଟି ମଧ୍ୟ ନୂତନ ଭାବରେ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଅଛି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସ୍ୱୟଂ ବସି କଥାମୃତ ଶୁଣାଉଥିବା ସ୍ଥାନଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବସି ଉପଦେଶ ଦେଉଥିବା ସ୍ଥାନଟିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି ଓ ପୂର୍ବପରି ସଜ୍ଜିତ ଅଛି । ଏହା ଏବେ ମାଟି level ଠାରୁ ପ୍ରାୟ 15/20ft ତଳେ ହେବ । ଏହାର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ ବାକି ଥିବାରୁ ତଳ level କୁ ଯିବାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇନାହିଁ । ଗୌରାଙ୍ଗ ନିକେତନ ପାଖରେ ସମାଧି ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରାୟ 12ft x 6ft size ର ଜ୍ୟୋତିର୍ଲିଙ୍ଗ ବିଗ୍ରହ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୟନ ଗୃହ, office room ଇତ୍ୟାଦି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସଜା ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ନିୟମିତ ବାଲ୍ୟ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଓ ରାତ୍ରି ଭୋଗ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରାଯାଏ । ପ୍ରାତଃ କାଳୀନ ଆରତି ଓ ପୂଜାକାର୍ଯ୍ୟ ଏଠାରେ ପରିଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ପୂଜା ହଲରେ ପ୍ରାୟ ୨ହଜାର ଭକ୍ତ ବସିପାରିବେ । ଏହାର ଉପର floorରେ ମଧ୍ୟ ସଭା ହୋଇପାରିବା ଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଓ ସେଠାରେ ୨ଟା room ଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ପ୍ରତି ମନ୍ଦିର ଚୁଡ଼ାର ନିର୍ମାଣ ଅତି ଚିତ୍ରାକର୍ଷକ ହୋଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ୱହସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଦାତବ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ପୁନର୍ବାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଓ ତାହା ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ୧୦ଟାରୁ ୫ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଲାଯାଉଛି ଓ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ବାସିନ୍ଦା ଅନେକ ଉପକୃତ ହେଉଥିବାର ଶୁଣିଲୁ । ଚିକିତ୍ସାଳୟ ନିକଟରେ ରକ୍ଷି ବିଦ୍ୟାଳୟ, ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର ଥିବାର ଦେଖିଲୁ ଓ ଆମେରିକା ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ପୁସ୍ତକ କିଛି ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ବିଗ୍ରହ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଶାମୀ ଦେଇ ଆସିଲୁ । ରକ୍ଷି ବିଦ୍ୟାଳୟଟି କିଛି ଦିନ ହେବ ବନ୍ଦ ଥିବାର ଜାଣିଲୁ । ମହନ୍ତ ମହାରାଜଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଅଲଗା ଏକ ଦ୍ୱିତଳ ଘର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ମହନ୍ତଙ୍କର ରହିବା ଘର ଇତ୍ୟାଦି ବୁଲି ଦେଖିଲୁ । ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ, ଅତିଥି ଭକ୍ତମାନେ ରହିବା ପାଇଁ ଟିଣ ଛାତ ଘର ଭଲ planରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି । ସେ ସମୟରେ ସାରସ୍ୱତ ମଠର ମହନ୍ତ ସ୍ୱାମୀ ଜ୍ୟୋତିର୍ଲିଙ୍ଗାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଯୋରହାଟ ଆଶ୍ରମରେ ରହୁଥିଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ଆମେ ଯୋରହାଟ ଆଶ୍ରମକୁ ଯିବା ପାଇଁ auto rickshaw ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁମାନଙ୍କ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ବ୍ୟବହାର, ଆତିଥ୍ୟ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରଗାଢ଼ ନିଷ୍ଠା ଓ ଭକ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ଆମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ସେମାନେ ମଠ ବିଷୟରେ ସବୁ କଥା ଆମକୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସହକାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିଲେ । ଆମେ ଫେରିବାବେଳେ ଆମକୁ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଆସନର କିଛି ମାଟି ଏକ ଛୋଟ ଜରିରେ ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭୋଗ ରନ୍ଧନ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଆଉ ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମିଠା ଖଜା ପ୍ରସାଦ ଆମକୁ ଫେରିବା ବେଳେ ଆନନ୍ଦରେ ଦେଇଥିଲେ । ‘ଜୟଗୁରୁ’ ସମ୍ବୃଷଣ ଜଣାଇ ସେଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଯୋରହାଟ ଆଶ୍ରମ ଅଭିମୁଖେ ଗଲୁ ।

ସେଠାକାର ରାସ୍ତା auto rickshaw ପାଇଁ ଠିକ୍ ଥିଲା । କୋକିଳାମୁଖ ମଠ ଠାରୁ ଯୋରହାଟ ଆଶ୍ରମ ୧୫/୧୮ କି.ମି.ର ରାସ୍ତା । ଆମେ ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ୧ ଘଣ୍ଟାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଆଶ୍ରମର ଗେଟ୍ ଭିତରେ ପଶିଲେ ବାଟରେ ଶିବ ମନ୍ଦିର । ଆମକୁ ଜଣେ ଭାଇ ପାଛୋଟି ନେଲେ । ଗୋଟିଏ room ଖୋଲିଦେଇ ଟିକେ ବିଶ୍ରାମ କରିବାକୁ କହିଲେ । ଆମେ ଜିନିଷ ପତ୍ର ସେ ରୁମ୍‌ରେ ରଖିଦେଇ ପାଦ ଧୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ଗଲୁ । ସେତେବେଳକୁ ସମୟ ଦିନ ୧୧.୩୦ ହୋଇଯାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନାଟ ମନ୍ଦିରରୁ ପ୍ରଣାମ କଲୁ । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବ୍ୟବହୃତ ଆସବାପତ୍ର ଖଟ, ଚେୟାର ପ୍ରଭୃତି ଦେଖିଲୁ । ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ଏହି ଆସବାପତ୍ରସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦାନ କରିଥିଲେ । ଚେୟାରଟି ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିରାଟ ପ୍ରସ୍ତର ନିର୍ମିତ ପ୍ରତିକୃତି ଦେଖିଲୁ । ତାପରେ ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ଜ୍ୟୋତିର୍ଲିଙ୍ଗାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଗଲୁ । ସେ ଆମକୁ ଦେଖି ବହୁତ ଖୁସି ହେଲେ । ଅନ୍ୟ ସେବକଙ୍କୁ ତାଜି ଆମ ପ୍ରସାଦ ସେବନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ସେ ବିଶୁଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବିଭିନ୍ନ କଥା ପଚାରୁଥାନ୍ତି । ଆମେରିକାରେ ସଂଘ ଅଛି ଜାଣି ସେ ଅତି ଖୁସୀ ହେଲେ । ସେଠାରେ ମାତ୍ର ୩/୪ ଜଣ ଅନ୍ଧେବାସୀ ରହୁଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଆମେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କଲୁ । ତାପରେ ଅନ୍ଧେବାସୀ ସେବକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କ୍ରମେ ପୋଖରୀକୁ ବାସନ ଧୋଇବାକୁ ଗଲୁ । ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଧାଡ଼ି ହୋଇ ଗାଧୁଆଘର ଓ ପାଇଖାନା ଥାଏ । ବାସନ ରଖିଲା ବେଳେ ଆମକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସାଦୀ ପାନ ଦେଲେ । ମୁଁ ଏମିତି ସୁସ୍ୱାଦୁ ପାନ କେବେ ଖାଇ ନଥିଲି । ବିଦାୟ ନେବାବେଳେ ମହନ୍ତ ମହାରାଜଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଗଲୁ । ସେ ତାଙ୍କ office room ଓ bed room ବୁଲାଇ ଦେଖାଇଲେ । ତାଙ୍କ office room ରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପଥର statue

ଥିଲା । ଆମେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖିଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର statue ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭଳି ଦେଖାଯାଉ ନ ଥିଲା । ମୁଁ ଏ ବିଷୟରେ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଗ୍ରହମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନ ଥିବା ବିଷୟରେ ମହନ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ ଏହା ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ତାଙ୍କ bed ପାଖକୁ ପୂର୍ବତନ ମହନ୍ତ ମହାରାଜଙ୍କ photo ଓ bed ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କେତୋଟି ନୂଆ ବିଗ୍ରହ ସେଠାରେ ଦେଖିଲୁ । ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ଆମପାଇଁ ସେଠାରୁ airport ଯିବାପାଇଁ auto rickshaw ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବିନମ୍ର ପ୍ରଣତି ଜ୍ଞାପନ କରି ଆମେ ଯୋରହାଟ airport ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲୁ ।

ଭଲ୍‌ଫା ଆଡ଼ଜ୍ଞାତୀୟମାନଙ୍କର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଯୋଗୁଁ airport ରେ ବହୁତ security check ହେଉଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ କୋକିଳାମୁଖ ମଠ ଓ ଯୋରହାଟ ଆଶ୍ରମ ଦର୍ଶନ କରିପାରିଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମନେମନେ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କଲୁ । Jorhat ରୁ Kolkata plane ରେ ଘୃତୀକା ମିନିଟ୍‌ର flight । ଆମର plane ସେଠାରୁ Kolkata ଅଭିମୁଖେ ଛାଡ଼ିଲା । Kolkata ରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଭୀଷଣ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ ଓ ପବନ ବହୁଥାଏ । ତେଣୁ Jet Airways ର flight land କରି ନ ପାରି 1hr ସେହି area ଉପରେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ କାରୁଥାଏ । ଯାତ୍ରୀମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ ନ ହେବା ପାଇଁ crew member ମାନେ କହୁଥାନ୍ତି । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ନାମ ନେଉଥାଉ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଭଲରେ flight ଘଃଃଃ ମିନିଟ୍‌ରେ land କଲା । ଆମେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ତା ପରଦିନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲୁ । ଜୁନ୍ ୧୬ ତାରିଖ ସକାଳ ଘଃଃଃ ମିନିଟ୍‌ରେ Kanchanjunga express ରେ Sealdah stationରୁ ବାହାରି ତାରାପୀଠ ଦର୍ଶନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ Rampurhat stationରେ ଦିନ ୧୧ଟାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଛୋଟ station କିନ୍ତୁ ଜାଗାର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ହେତୁ ବହୁତ ଜନଗହଳି ଥାଏ । ସେଠାରୁ auto rickshawରେ ତାରାପୀଠକୁ ଗଲୁ । ମା' ତାରାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଉପଲକ୍ଷେ ବହୁତ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ଆସୁଥିବାରୁ ବଡ଼ ବଡ଼ hotel ମାନ ରାସ୍ତାରେ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ରାମପୁରହାଟ ଷ୍ଟେସନ୍‌ରୁ ପ୍ରାୟ ୧୫ କି.ମି. ଦୂରରେ ତାରାପୀଠ ଅବସ୍ଥିତ । ସେଠାରେ ଆମେ ଓହ୍ଲାଇ ଏକ ଦୋକାନରେ ଚପଲ ରଖି express line ରେ ଭିତରକୁ ଗଲୁ । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବଳ ଭକ୍ତ ସମାଗମ ଥାଏ ଓ ମଝିରେ ମଝିରେ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ତନ୍ତ୍ର ସାଧନାର ସ୍ଥଳ ଏହି ପବିତ୍ର ପୀଠ । ଏହିଠାରେ ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରଥମେ ସାଧନା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱୟଂ ଜଗଦଜନନୀଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଶୂରୁ ବାମାକ୍ଷେପା ଏହି ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ରାସ୍ତାରେ ଆସିବା ବେଳେ ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ ବାମାକ୍ଷେପା ତାରା ମା'ଙ୍କୁ ଭୋଗ ଖୁଆଇଦେବାର ଚିତ୍ର, ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ photo ଆଦି ଦେଖିଥିଲୁ । ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ଅପେକ୍ଷା କରିବାପରେ ତାରା ମା'ଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କଲୁ । ତା'ପରେ ଆମେ ପ୍ରସାଦ ମଞ୍ଜପତ୍ର ଗଲୁ । ସେଦିନ ଶନିବାର ଥିବାରୁ ପ୍ରବଳ ଭକ୍ତ ସମାଗମ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଅଳ୍ପ ପ୍ରସାଦ କିଣି ମନ୍ଦିରରୁ ୩ଟା ବେଳେ ବାହାରିଲୁ । ତାପରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଗଲୁ । ତାଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଛୋଟ ମନ୍ଦିରରେ ପୂଜା କରାଯାଏ । ତାପରେ ପାଖରେ ଥିବା ଶୁଶ୍ରୂକ ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଏହିଠାରେ ଶବ ଉପରେ ବସି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତନ୍ତ୍ର ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେ ସ୍ଥାନର ମାଟି ଟିକେ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇଲୁ । ନିକଟରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ଦ୍ୱାରକା ନଦୀ ଓ ସନ୍ନିକଟସ୍ଥ ଶୁଶ୍ରୂକରେ ବାମାକ୍ଷେପାଙ୍କ ପାଦଚିହ୍ନ ଥିବାର ଦେଖିଲୁ ।

ତା'ପରେ ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ବିଷୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲୁ । ତାରା ମନ୍ଦିରରୁ taxi standକୁ ଫେରିବା ବାଟରେ ଅନତି ଦୂରରେ ତାହାଣପଟେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଗଲୁ । ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ଆଶ୍ରମ । ଏହି ଆଶ୍ରମଟି ହାଲିସହର ମଠ ଅଧୀନରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ବନ୍ଦ ଥାଏ । ଲୁହା ଗ୍ରୀଲ୍ ଭିତର ଦେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତର ନିର୍ମିତ ଜ୍ୟୋତିର୍ଲିଙ୍ଗ ବିଗ୍ରହ ଦେଖି ପ୍ରଣାମ କଲୁ । ସେଠାରେ ଥିବା ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ 'ଜୟଗୁରୁ' ସମ୍ବୋଧନ ଜଣାଇ ଅଟୋ ଯୋଗେ station ଫେରି ଆସିଲୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ସବୁ କିଛି ସୁଗୁରୁ ରୂପେ ହୋଇଯାଉଥିବାର ଅନୁଭବ କଲୁ । ସଂଧ୍ୟା ଘଃଃଃ ୨୦ମି-ରେ Ganadebata express ରେ ଆସି ରାତି ୧୦ଟାରେ Howrah ଷ୍ଟେସନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ତାପରଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୭ ତାରିଖ ରବିବାର ସକାଳେ ହାଲି ସହର ଆଶ୍ରମରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଦକ୍ଷିଣେ ଗଲା ମନ୍ଦିର ଯାଇ ରାତି ଘୃତୀକା ମିନିଟ୍‌ରେ ସମୟରେ ଟେନ୍‌ରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫେରିଯିବାର ଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମାଧି ମନ୍ଦିର ଦେଖିବାକୁ ଭକ୍ତସିତ ଥାଉ । ତା'ଛଡ଼ା ଶୁଣିଲୁ ଯେ ମା' ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯାଇ ଏକ ଘାଟ କରାଯାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ରାତିରେ ଆଉ ନିଦ ନ ଥାଏ । ସକାଳୁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ taxi ଯୋଗେ ହାଲିସହର ଆଶ୍ରମ ଅଭିମୁଖେ ସକାଳ ଘଃଃଃ ୩୦ମି-ରେ ଯାତ୍ରା କଲୁ । ସେଠାରେ ସକାଳ ଘୃତୀକା ମିନିଟ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ମଠଟି ରାସ୍ତାର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମାଧି ମନ୍ଦିର ୧୧ଟା ୩୦ମି-ରେ ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯାଏ । ସେଠାରେ ରାତି ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତେ ପୂଜା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରନ୍ତି । ଛୋଟ ପୁଅମାନେ ଧୋତି ଓ ଛୋଟ ଝିଅମାନେ ମଧ୍ୟ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧୁଥିଲେ । ଆମେ ଆଗରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲୁ । ପୂଜାଲୁଗା ବଦଳାଇବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସାଦ ପାଇବା ପାଇଁ କୁପନ୍ କିଣିଲୁ । ଦେଖିଲୁ ସେତେବେଳକୁ ପରିବାପତ୍ର କଟା ଗୁଲିଥାଏ । ସେଦିନ ରବିବାର ଥିବାରୁ ବହୁ ଭକ୍ତ ସମାଗମ ହୋଇଥିଲା । ସମାଧି ମନ୍ଦିରରେ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିରାଟ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଏକ ବଡ଼ ମଣ୍ଡପ ଉପରେ ରହିଛି । ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିରାଟ ବିଗ୍ରହ ରଖାଯାଇଛି । ବାମ ପାଖରେ ସମାଧି ଦେଖିବାପାଇଁ ମଣ୍ଡପ ତଳକୁ ଲାଗିଛି । ଦ୍ୱାରଦେଶର ଉଚ୍ଚତା କମ୍ ଥିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ଭିତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମାଧି । ସମାଧି ଛୁଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଣାମ କଲୁ । ତାପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଶୋଇବାଘର ଭିତରକୁ ଗଲୁ । ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଖଟ, ୨ଟି ଚେୟାର୍ ଆଦି ସୁସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ତା ପାଖ ଘରଟି ମା' ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ସଜା ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କର ଏକ ବିଗ୍ରହ ଦେଖିଲୁ । ସେଠାରୁ ଫେରି ନାଟ ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲୁ । ସେଠାରେ କାନ୍ଥର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଓ ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଆରାଧ୍ୟା ଶଙ୍କର ଓ ମହାପ୍ରଭୁ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ରହିଛି । ସଭାହଲ କାନ୍ଥର ସବୁ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ମଠର ଇତିହାସ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀବୃନ୍ଦ ଓ କେତେଜଣ ଗୃହସ୍ଥ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅଲଗା ଅଲଗା photo ରଖାଯାଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମାଧି ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ ଓ ପ୍ରଣାମ ପରେ ଆମେ ଆଶ୍ରମର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଆଶ୍ରମ entrance ର ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ପ୍ରଗୁର ବିଭାଗ office, ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣ ଓ ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର, ଶଙ୍କର ଓ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ । ତା'ପାଖକୁ ଲାଗି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ଭକ୍ତମାନେ ରହିବାପାଇଁ ଘର, ତାପରେ ରକ୍ଷିତଶାଳା ଓ ପଛକୁ ବିରାଟ ପ୍ରସାଦ ମଣ୍ଡପ ଅଛି । ନାଟ ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ଭୈରବୀ ମା'ଙ୍କ ସମାଧି ମନ୍ଦିର, ପୂର୍ବତନ ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ସ୍ୱାମୀ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ଓ ସ୍ୱାମୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦଙ୍କ ସମାଧି ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ । ମଠରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଶିବ ମନ୍ଦିର ଅଛି । ଏହି ମଠଟି ଗଙ୍ଗା ନଦୀ କୂଳରେ ଥିବାରୁ ଏହାର ଶୋଭା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ସମୟ ହୋଇଯିବାରୁ ଆମେ ପ୍ରସାଦ ପାଇବାକୁ ଗଲୁ । ସେଠାରୁ କିଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁସ୍ତକ, ପୁରାତନ ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣ ଓ ବିଗ୍ରହ ଆଣିଲୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଫେରି ଆସିଲୁ । ତାପରେ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥିବା ନିର୍ମାଣାଧୀନ ମହାପ୍ରଭୁ ଗୌରାଙ୍ଗ ଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ ।

ପୂର୍ବ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ତାପରେ ଆମେ ଦକ୍ଷିଣେଶ୍ୱର କାଳୀ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ କରି ରାତି ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫେରି ଆସିଲୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଦ୍ୱେତୀୟ କୃପାରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତି ବିଜଡ଼ିତ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ଦର୍ଶନ ସମ୍ଭବ ହେଲା । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛୁ । କୃତବସୁରର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଧାମ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ମନରେ ବହୁତ ଲଜ୍ଜା ଅଛି । ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଧାମ ଦର୍ଶନର ସୁଯୋଗ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣ କମଳରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଉଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ୱହସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୋକିଳାମୁଖ ସାରସ୍ୱତ ମଠ, ହାଲିସହରସ୍ଥିତ ମଠ ଓ ତାଙ୍କ ତନ୍ତ୍ର ସାଧନାର ପୁଣ୍ୟଭୂମି ତାରାପୀଠ ଦର୍ଶନର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ ଆମ ଜୀବନର ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ସ୍ମୃତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ

ତୁମମାନଙ୍କର ନିଜ୍ଞାମ କର୍ମର ସୁବିଧା ନିମିତ୍ତ ମୁଁ ମଠ, ଆଶ୍ରମ, ଗୁରୁଧାମ, ଶିକ୍ଷାୟତନ, ଚିକିତ୍ସାଳୟ ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାପନ କରିଛି । ତୁମମାନଙ୍କର ସର୍ବବିଧି ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଦେଇ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଉଦ୍ଧରିତ ରଖି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ହେବ । ସେହିସବୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ସଂରକ୍ଷଣ ନିମିତ୍ତ ତୁମେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ (୧) ମୁଦିଭିକ୍ଷା ରଖ, (୨) ପ୍ରତି ମାସରେ ଯଥା ସାଧ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ କର (୩) ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟାରେ ମଠକୁ ଓ ଜନ୍ମୋତ୍ସବରେ ଗୁରୁଧାମକୁ ପ୍ରଣାମୀ ପଠାଅ, (୪) ସାରସ୍ୱତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ପ୍ରଗୁରରେ ସାହାଯ୍ୟ କର ଏବଂ (୫) ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣ ଗ୍ରହଣ କର ।

- ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃ ୧୯୦-୧୯୧

ବହୁ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଅ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କର୍ମମଙ୍ଗଳ ଭୋଗ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କର । ସୁଖ ଅପେକ୍ଷା ଦୁଃଖରେ ଜୀବନ ଅଧିକ ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ । ଦୁଃଖ ସମୟରେ ଦୈହିକ ବଳବୀର୍ଯ୍ୟ ବା ବିଦ୍ୟାବୃଦ୍ଧିର ଅଭିମାନ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନିର୍ଭର ଭାବ ଦୃଢ଼ ହୁଏ । ସବୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଆନନ୍ଦରେ ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।

- ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃ ୨୬୩

ସୁଖ-ଦୁଃଖ ମନର ଅବସ୍ଥା ମାତ୍ର । ବହୁ ବିଶେଷ ଉପରେ ସୁଖ ଦୁଃଖର ଜ୍ଞାନ ନିର୍ଭର କରେ ।

- ନିଗମ ଉପଦେଶ, ପୃ ୨୬୭

ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି

ଅଭିମତ (୧)-My Experience with Sri Sri Thakur

“Jayaguru”

“Jayaguru”

“Jayaguru”

This magical word, “Jayaguru”, can spell wonders all around creating an auspicious aura. Like a drop of rain in the parched desert these exquisite words have the propensity of quenching one’s thirst for tranquility. And within this holy-halo, I would like to portray my genuine feelings. I am not an expert who can pen down her emotions in beautiful words and too naïve to express my experience, yet I am willing to paint my thoughts in words about this little spiritual journey of mine into the everlasting kingdom of Sri Sri Thakur. Someone has quoted “It is hard to die, but harder to live.” Ergo, to simplify this journey from cradle to grave and yet to gain freedom from ignorance and experience the eternal life beyond death one has to dedicatedly, diligently and to top all willingly follow the path of the omniscient, omnipotent and omnipresent pathfinder...our Sri Sri Thakur.

Under the light of the above, I would like to highlight the fact that how I had the once-in-a-lifetime boon of knowing Sri Sri Thakur. To be sincere, blessed are the people who know Him and I came to know Him through my husband and his family. I feel highly elated because if it was not for His grace, I would not have known Him. I was born and brought-up in Sri Jagannath Puri, Orissa. But, I never had an idea that Puri is blessed with such an ethereal Sanctuary as the “Kutir.” After my marriage, I went there with my husband to seek the blessings of Sri Sri Thakur. To my amazement, it felt so pure and pristine there. All the members there were beatific and benevolent. They were so soft-spoken as if they listened to themselves more often. Cleanliness and goodness ruled the roost. I felt as if all my life I have been wishing to be in a paradise like this since time immemorial. Running down the memory lane, I can still recall the feeling when I entered the place. I forgot all my woes and foes as I was transmogrified into a phenomenal world of well-being.

When I took my first glance at Sri Sri Thakur’s Bigraha ornated with a beautiful garland of red hibiscus, I simply could not take my eyes off and felt as if I am in an island of harmony detached from the worldly woes, in an oasis of placidity where time stood still and as if thousand bells in a temple have chimed a paean. The “Kutir” may not be as palatial as a European palace, carved out of marble as the Taj Mahal or spread in a great acreage of land, yet it is something no less than paradise and a must-see for people looking for spiritual solace. I have been to temples and have witnessed people conflicting, priests using abusive language and, to top all, persons deviated from the real objective; but the sanctity that I relished in the “Kutir” was par-excellence only because the place was glorified with the grace of Sri Sri Thakur and the “Kutir” is His eternal abode.

It was bit of a revelation and more of a learning experience when I went to the “Kutir” for the second time. I had the paramount prospect of witnessing the sacrosanct bed on which Sri Sri Thakur sleeps and His divine "Padasan." Nearby, in Smruti Mandir, I saw the "Rickshaw" which He once used to go to the sea-shore and other places everyday, during the times when He led a solitary life.

On this virtuous day, for the ensuing Sammilani some devotees had come to pay homage and invite Sri Sri Thakur. My heart melted as I saw tears of devotion from every eye flooding the lotus feet of Sri Sri Thakur. This scenery is not ephemerae because flowers perish, stories end, memories fade, songs forgotten but this precious moment will be treasured in my soul forever and ever.

My First Experience of Sammilani: Life is a roller-coaster ride. Sometimes, the sun shines.

Sometimes, the rain pours. Nevertheless, it takes both sun and rain to make a Rainbow. And in this rhythm of life, sometimes I find myself out of tune but every thought of the Sammilani is like a bell with millions of mellifluous echoes, a tune impeccable and indelible. The majestic four days that I spent at the Sammilani were ephemeral just like the early morning dewdrops on the green meadow. I was metamorphosed into a different individual altogether and felt as if something good and magical is happening to me. And before everything dawned on me, time subtly flew away on the wings of peace-personified dove.

All the members, whether the elderly or the young, were so ebullient, yet meek; so simple, yet dignified. They mingled cordially and with euphony amongst themselves and with others. And with what alacrity and altruism did they care and share with each other. They meticulously and sedulously cooked and served the prasada and that was soulful.

The kid members were frolicking and did all kinds of fun stuff but yet they were so disciplined. Their laudable activities were enough to furnish food for one's thought and feast for one's eyes. The icing on the cake was their mesmerizing enactment for the Aananda-sabha.

To crown all, the fact that touched the bottom of my heart was the invincible devotion and dedication of the disciples for Sri Sri Thakur. The preachings of Sri Sri Thakur were explicitly and pre-eminently discussed and delivered with commendable citations and instances.

As my epilogue, I would like to candidly construe that as the Pole Star help and guide the ship find its destination, let Sri Sri Thakur guide our life to embrace its ultimate aim. He is the Pole Star, an eye in the sky. We may not see Him always but we know that He is there looking at us.

PS: If I have hurt anybody's sentiments, then that is inadvertent and I pay my deepest regrets.

Sri Sri Thakur Charanashritaa
Smt Sasmita Mishra

ଅଭିମତ (୨)

ମୋର ମନେ ପଡୁଛି ଦୀର୍ଘ ୧୮ ବର୍ଷ ତଳର କିଛି ଘଟଣା । ମୋର ସ୍ୱର୍ଗତା ଜେଜେମା', ଶ୍ରୀଦେବୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଜଣେ ନିଷ୍ଠାପର ଭକ୍ତ ଥିଲେ ଓ ଆମକୁ ପିଲାଦିନୁ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାରେ ବସାଇ ଛବି, ଛୋଟ ଇତ୍ୟାଦି ଶିଖାଇଥିଲେ । ବିବାହ ପରେ ମୋର ବୋଉ, ଯିଏକି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆଗରୁ ଜାଣି ନ ଥିଲା, ବାପାଙ୍କ ସଂସାରରେ ଆସି ଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ତାଙ୍କୁ ନିଜର କରି ବସିଲା । ଆମେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବାବେଳେ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅନୁମତି ଆଣି ଆମ ଘରେ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କ୍ଷୋଦକ୍ଷ ଉପଗୃହରେ ପୂଜା କରିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲାଗି ଫୁଲତୋଳି ଆଣି ମାଳ ଗୁଢୁଥିଲି । ବେଳେବେଳେ ଭୋରରୁ ଉଠି ଫୁଲ ତୋଳିବାବେଳେ ତର ଲାଗେ । ଜେଜେମା' କହିବା ଅନୁସାରେ ଯେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ନେଇ ତୋଳିଲି ଆଉ ମୋତେ କେବେବି ତର ଲାଗିନଥିଲା । ବାପା ବୋଉଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ପୂଜା ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲି । ଛୋଟଥିଲାବେଳେ ଭାରି ତର ଲାଗେ କାଳେ କିଛି ଭୁଲ୍ ହୋଇଯିବ, ତଥାପି ଅନେକ ଆଶା ଭରସା ମନରେ ରଖି ପୂଜା କରୁଥିଲି । ସମୟକ୍ରମେ ଆମ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କ ସହିତ ଅଙ୍ଗଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଗଲୁ । ଠାକୁରଙ୍କୁ ପରିବାରର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ, ସମ୍ମାନନୀୟ ସଦସ୍ୟ ମନେ କରି ସବୁ ଭଲ ମନ୍ଦ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଜଣାଉଥିଲୁ । ଆମେ ଗାଁର ଅସୁରେଶ୍ୱର ଶାଖା ସଂଘ ଓ କଟକର ଯୋଦ୍ଧା ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଠାକୁରଙ୍କ ସେବାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲୁ, କାରଣ ଆମେ ଜାଣିଥିଲୁ ଯେ,

ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମା ଗୁରୁବିଷ୍ଣୁ ଗୁରୁଦେବ ମହେଶ୍ୱରଃ
ଗୁରୁଃ ସାକ୍ଷାତ୍ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରୁବେ ନମଃ ।

ସେହି ଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ ହୋଇ ଓ ତାଙ୍କରି ମହାନ ଉପଦେଶକୁ ପାଥେୟ କରି ବହୁତ କିଛି ଆମେ ପାଇଛୁ ଓ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଛୁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ମୋର ଆରାଧ୍ୟ ଓ ଲକ୍ଷ ବୋଲି ବରଣ କରି ନେଇଛି । ଏବେ ବିବାହ ପରେ ସୁଦୂର London ରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ **teleconference** ମାଧ୍ୟମରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ବିପୁଳ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିପାରିଛି । ଏହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମୋ ପ୍ରତି ଅପାର କରୁଣା ଛତା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ପ୍ରଥମେ ମୋତେ ଲାଗୁଥିଲା ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଘରେ ରଖି ପୂଜା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ତାହା ମୋର ଭ୍ରମ ଧାରଣା ଥିଲା । ମୋର ବା କେତେ ଶକ୍ତି ଯେ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଧରି ରଖିପାରିବି ? ଏଠାକୁ ଆସିବା ପରେ ଲାଗିଲା ଯେ ଠାକୁର ହିଁ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ଆମକୁ ଧରି ରଖିଛନ୍ତି । ଭାରତରେ ଥିବା ସମୟରେ ମୋ ଭଉଣୀଠାରୁ ଏଠାରେ **teleconference** ମାଧ୍ୟମରେ ହେଉଥିବା ପୂଜା ବିଷୟରେ ଶୁଣିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଏଠାକୁ ଆସି ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବା ପରେ ପୂଜାର ଆନନ୍ଦ ଜାଣିଲି । ଏବେ ଏମିତି ହୋଇଛି ଯେ, ପୂଜା **call time** ହେଲେ ମନ ଅକ୍ଷିର ହୋଇ ଉଠୁଛି, ଯେତେ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲେ ବି କୋଣସିଥିରେ ମନ ଲାଗୁନି । ଖାଲି ଭାବୁଛି କେମିତି ପୂଜାରେ ବସିବି ।

ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କରି ସେବାପୂଜାରେ ମନପାଣ ଅର୍ପଣ କରି ମୋର ଜୀବନ କଟାଇବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଭୟ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମୋର କୋଟି ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ତାଙ୍କରି ଅଭୟବାଣୀ ମୋ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନର ପାଥେୟ ହେଉ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରୀତି ସ୍ୱାଇଁ

ଅନୁଭୂତି (୧) – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପିତା ରୂପେ ପାଇବାର ଅନୁଭୂତି

ମୋ ବାହାଘର ପୂର୍ବରୁ କେବେହେଲେ ଭାବିନଥିଲି ଯେ ବାପା, ମା’ ଙ୍କୁ ଛାଡି ଯିବାକୁ ହେବ । ଲଗ୍ନଧରା ପରେ ମୋର ଶଶୁର ଆସି ମୋତେ କହିଲେ ‘ଠାକୁରଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଉଛୁ, ସେଠାରେ ବହୁତ କିଛି ପାଇବୁ’ । ସେତେବେଳେ ଲାଗିଥିଲା ବାପା, ମା’ଙ୍କୁ ଛାଡି ଯାଉଛି, ତା’ଠାରୁ ବେଶି କ’ଣ ପାଇବି? ଏବେ ସେ କଥା ମନେ ପଡିଲେ ଲାଗୁଛି, ସତରେ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ଘରକୁ ଆସି ବହୁତ କିଛି ପାଇଛି ।

ବାହାଘର ପରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜାଣିଲି । ସକାଳେ ଓ ସଂଧ୍ୟାରେ ନିୟମିତ ପୂଜା କରେ । ତାଙ୍କର ସେବାର ଅନୁଶୀଳନ କରେ । ସାଂସାରିକ ଜୀବନରେ ସମୟ କିପରି ବିତିଯାଏ, ଜଣାପଡେ ନାହିଁ । ବାପା, ମା’ଙ୍କ ସହିତ ଫେନରେ କଥା ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଲକ୍ଷା ହୁଏ । କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କ କଥା ବହୁତ ମନେ ପଡୁଥିଲା । ସେଦିନ ସଂଧ୍ୟା ପୂଜାରେ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରୁଥିବା ବେଳେ ମନେହେଲା ଯେପରି ମୋ ବାପା, ମା’, ଶାଶୁ, ଶଶୁର ସମସ୍ତେ ଘରେ ଅଛନ୍ତି । ଶାଶୁ, ଶଶୁର ଠାକୁର ଘରେ ଆମ ସହିତ ଷ୍ଟୋତ୍ର ବନ୍ଦନା କରୁଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବାପା ଧୋତି ପିନ୍ଧି ନଥିବାରୁ ଠାକୁର ଘର ବାହାରେ ବସିଛନ୍ତି, ମା’ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସହିତ ବସିଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଉଥାଏ, ଧୋତି ନଥିବାରୁ ବାପା ତାଙ୍କ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିପାରୁନାହାନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ମନେହେଲା ଠାକୁର ମୋତେ କହୁଛନ୍ତି, ‘ମୁଁ ତ ସେପଟେ ବସିଛି ।’ ମୁଁ ହଠାତ୍ ଠାକୁର ଘର ଦ୍ୱାର ପଟେ ଦେଖିଲି, ଠାକୁର ମୋ ବାପା ଭାବରେ ବସିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଏହା ହଠାତ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଶତ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ପ୍ରଣାମ କଲି । ଠାକୁର ସବୁବେଳେ ଆମ ସହିତ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଅପାର କରୁଣା ଆମମାନଙ୍କ ଉପରେ ଥାଉ, ଏହା ସବୁବେଳେ ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସଂଘମିତ୍ରା ନାୟକ

ଅନୁଭୂତି (୨) – ଷଷ୍ଠ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ନିରୂପଣରେ ଅନୁଭୂତି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମେରିକାରେ ଗତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଧରି ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀଟି ସବୁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ । ଏଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଧରି ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଉ । ସବୁ ଭକ୍ତମାନେ ସେବା ପାଳି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ କିଛି ମାସ ପୂର୍ବରୁ **preparation** ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ।

ଗତ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ Charlotte ର Hindu ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା Hallରେ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏଠାରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ ବାତାବରଣ ଅଛି ଏବଂ ଏହି ଜାଗାଟି ସମସ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସୁବିଧା ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁ ଭକ୍ତମାନେ ବାହାରୁ ଆସନ୍ତି,

ସେମାନେ Hotelରେ ରହିଥାନ୍ତି ଓ ସମ୍ପିଳନୀ ସ୍ଥାନକୁ drive କରି ଆସନ୍ତି । Hotelଟି ମନ୍ଦିରଠାରୁ ୩-୪ ମାଇଲ୍ ଦୂର ଥିବାରୁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ସମ୍ପିଳନୀ ସ୍ଥାନକୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଟିକେ ଅସୁବିଧା ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରତିବର୍ଷ ସମ୍ପିଳନୀ ପରେ ଏକ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଏ । ଗତବର୍ଷ (୨୦୦୬) ସମୀକ୍ଷାରେ ସ୍ଥିର କରାଗଲା ଯେ ୨୦୦୭ ମସିହା ସମ୍ପିଳନୀ ଏପରି ଜାଗାରେ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବୁ, ଯେଉଁଠାରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ପାଖରେ ରହି ପୂଜା କରିପାରିବେ । ଏହା ମନରେ ଥାଏ, ମାତ୍ର ୨୦୦୭ ର ସମ୍ପିଳନୀ ପାଇଁ January ରେ Hindu ମନ୍ଦିରଟି temporarily book କରିଥିଲୁ । ଏହିବର୍ଷ ମନ୍ଦିରର management ମନ୍ଦିରର reservation rate ଗତ ବର୍ଷ rate ଠାରୁ ଦୁଇଗୁଣରୁ ବେଶି କରିଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନ ଖୋଜିବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ।

ଏହାପରେ Internet ମାଧ୍ୟମରେ Charlotteର ଆଖପାଖ ଜାଗା ଖୋଜା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଭାଇମାନଙ୍କ ସହିତ ଏହି ବିଷୟରେ discussion ଗୁଲିଥାଏ । ଆମେ ଭାବିଲୁ mountain resort ଭଳି ଜାଗା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । ଏହି resort ରେ ରହିବା ପାଇଁ room ଓ meeting ପାଇଁ ଜାଗା ଥାଏ । Charlotte ର local ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ March 25, 2007 ରେ Ashville ପାଖରେ ଥିବା Foscoe Rental Resort ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଏହି ଜାଗାଟି mountain ର ବହୁତ ଉପରେ ଥିବାରୁ, ସେଠାକୁ ଯିବା ଆସିବାର ଅସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ଭାବି ଏହା cancel କଲୁ । ସେଠାରୁ ୪୦-୫୦ ମାଇଲ୍ ଦୂର Fairfield mountain Resort ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଏହି ସ୍ଥାନର building ଗୁଡିକ ଦୂରରେ ଥିବାରୁ ଏହା cancel କରାଗଲା । ଏହି ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନଗୁଡିକ ଖୋଜି ତାଙ୍କ ସହିତ phone ରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି detail ନେଇଥାଉ । ତାପରେ April 8, 2007 ରେ ଆମେ Boone ସହରର ଗୁରିଗୋଟି ସ୍ଥାନ ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ସେଥିରୁ Boone Rental ଟି ଭଲ ଲାଗିଲା । ଏହାର reservation ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଗୁଲିଥାଏ, ମାତ୍ର କିଛି ଠିକ୍ ହୋଇପାରୁନାଥାଏ । ଏପଟେ ଆମମାନଙ୍କ ମନ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଥାଏ । ଦିନ ବିତି ଯାଉଛି, ସମ୍ପିଳନୀ ସ୍ଥାନ ଠିକ୍ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଅନ୍ୟ preparation ମଧ୍ୟ ଭଲ ଭାବରେ ହୋଇପାରୁନାଥାଏ । ଏଥର ଠାକୁରଙ୍କ କ'ଣ ଇଚ୍ଛା ଏପରି ଭାବି ମନ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଥାଏ । ଆମେମାନେ କିଛି ଚେଷ୍ଟା ନ କରି Hindu ମନ୍ଦିର book କରିଥିବାରୁ, ଠାକୁର ଆମମାନଙ୍କୁ ଏପରି କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏହି ମଧ୍ୟରେ ଆମେମାନେ ପାଖରେ ଥିବା National Park, Church, Convocation center, Wedding hall ଓ Private Rental ଙ୍କୁ contact କରୁଥାଉ । ଏହିପରି ଖୋଜିବା ପରେ Ashville ପାଖରେ ଥିବା "High Pastures Christian retreat center" ଜାଗା ମିଳିଲା । ଆମେମାନେ ଏଠାକୁ April 14, 2007 ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ଏହି ସ୍ଥାନଟି ଦେଖି ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । ପୂଜା କରିବା ପାଇଁ ଓ ରହିବା ପାଇଁ ସବୁ ସୁବିଧା ଅଛି । ତାପରେ ଦିନ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ phone ରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଏଠାରେ ସମ୍ପିଳନୀ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଭୟ ଚରଣରେ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା କି ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ପିଳନୀଟିକୁ ସାଫଲ୍ୟମଣ୍ଡିତ କରିଦିଅନ୍ତୁ । ଆମର ଶତ ଅଯୋଗ୍ୟତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମକୁ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ ନାୟକ

ଅନୁଭୂତି (୩) – ଆମେରିକାର ଭକ୍ତ ସମ୍ପିଳନୀରେ ମୋର ଅନୁଭୂତି

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜନ୍ମେସ୍ତବ ୦୪ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୧ ରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ମୁଁ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଆସୁଛି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ ମନେକରେ । ମୋର ପିଲାଟି ଦିନରୁ ସମ୍ପିଳନୀ ପ୍ରତି ବହୁତ ଦୁର୍ବଳତା ରହି ଆସିଛି । ମୋତେ ସମ୍ପିଳନୀ ଏତେ ଭଲ ଲାଗେ ଯେ ମୁଁ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବିନି । ଏଠାରେ ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ଦୂର ଦୂରରେ ଥିବାରୁ ବର୍ଷରେ ଥରେ ସମ୍ପିଳନୀରେ ଏକତ୍ର ହୁଅନ୍ତି । ମୁଁ ଏଠାରେ ଏତେ ଦିନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେବେ ସମ୍ପିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରି ନ ଥିଲି । ଆମ ଘରର ଭାଇ ସଂଘର ସଦସ୍ୟ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କେବେ କେଉଁଥିରେ objection କରି ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବହୁତ ଭଲପାଏ ଓ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ବୋଲି ସେ ମଧ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବହୁତ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । କେତେବେଳେ କିଛି ଅସୁବିଧାରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡିଲେ ସେ ମୋତେ ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ନ ହେବା ପାଇଁ କୁହନ୍ତି । ମୁଁ ସମ୍ପିଳନୀ ଯାଇ ପାରେନି

ବୋଲି ମନ ବହୁତ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖ । ମୁଁ ମନ ଦୁଃଖ କଲେ ସବୁଥର ଭାଇ କୁହନ୍ତି ‘ତୁମେ ଓ ଝିଅ ଯଦି ଯିବ ଯାଅ । ମୁଁ ଯାଇ ସେଠାରେ କ’ଣ କରିବି?’ କିନ୍ତୁ ମୋର ବହୁତ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ଭାଇ ମଧ୍ୟ ମୋ ସହିତ ଆସନ୍ତୁ । ଆମର କେମିତି ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଛି ଦେଖନ୍ତୁ ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ସବୁ ଜାଣନ୍ତୁ । ସେଥିପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ । ଚାହିଁଲେ ସବୁ କିଛି ହୋଇ ଯାଏନି, ସବୁ ସେଇ କୃପାମୟୀ ଇଚ୍ଛା । **Last year** ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ମିଳନୀ ଯିବା କଥା କହିଲି ଭାଇ କହିଲେ, ‘ତୁମେ ସବୁଥର ଏତେ ମନ କରୁଛ, ଆଉ ନ ଯାଇ ପାରିଲେ ମନ ଦୁଃଖ କରୁଛ, ତେଣୁ ଏଥର ଆମେ ଯିବା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେଠି ଯାଇ କଣ କରିବି ?’ ଏହା ଶୁଣି ମୁଁ ଖୁସିରେ କାନ୍ଦି ପକାଇଲି । ଭାବିଲି ଯା ହେଉ ଠାକୁର ଏତେ ଦିନ ପରେ ମୋ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କଲେ । ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲି ‘ତୁମେ ଖାଲି ଚାଲ, ଦେଖିବ ତୁମକୁ ସେଠି ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିବ ।’ ଆଉ ମୁଁ **100% sure** ଥିଲି ଯେ ଭାଇଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିବ ବୋଲି । ତା’ ପରେ ଆମେ **ticket** ଦେଖିବା ଆରମ୍ଭ କଲୁ । ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ **ticket** ଯେତେବେଳେ ହୋଇଗଲା ଖୁସିରେ ମୋ ଗୋତ ତଳେ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ଖାଲି ଦିନ ଗଣୁଥାଏ କେବେ ସେ ଦିନ ଆସିବ । ସମ୍ମିଳନୀ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାଇଙ୍କର ସେମିତି ପ୍ରଶ୍ନ ‘ମୁଁ ଯାଉଛି, ହେଲେ ମୁଁ ସେଠି ଯାଇ କଣ କରିବି ଜାଣିନି । ମୁଁ ସେଠାରେ କାହାକୁ ଚିହ୍ନିନି ଜାଣିନି ।’ ଆଉ ମୁଁ ସେହି ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତର ଦେଉଥାଏ ‘ତୁମେ ଖାଲି ଚାଲ, ଦେଖିବ ତୁମକୁ ସେଠି ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିବ ।’

ଯାହାହେଉ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ୨୦୦୬ର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯାଇଥିଲୁ । ସେଠାକୁ ଯାଇ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ଏଠାରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବାରୁ ଓ ଭାଇ, ମା’ମାନଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହୋଇଥିବାରୁ ମନ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗୁଥାଏ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀକୁ **India**ରୁ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆସିଥାଆନ୍ତି । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ସରଳ ଓ ମନ ମୁଗ୍ଧକର ଆଲୋଚନା ଶୁଣି ଓ ତା ସହିତ ବିଦେଶରେ ରହି ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନାବିଳ ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ସେବା ମନୋବୃତ୍ତି ଦେଖି ମୋତେ ଏତେ ଭଲ ଲାଗୁଥାଏ ଯେ ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ମୋ କ୍ଷମତାର ବାହାରେ । ଲାଗୁଥାଏ ଯେମିତି ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଅଲଗା ଦୁନିଆରେ ଅଛି । ସତରେ ସମ୍ମିଳନୀ ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଅଭୁଲ ସ୍ମୃତି ।

ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯେପରି ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନୋଟି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ - ୧) ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ୨) ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୩) ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଭାବ ବିନିମୟ, ସେମିତି ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା । ମହିଳା ସଭା, ସାଧାରଣ ସଭା, ଆନନ୍ଦ ସଭା ଓ ପିଲାମାନଙ୍କର **program** ସବୁ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୁଁ ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସହିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଭାବ ବିନିମୟ କରିଥିଲି । କାହିଁକି କେଜାଣି ମୋତେ ଭାବ ବିନିମୟରେ କହିବା ପାଇଁ ବହୁତ ଡର ଲାଗେ । ଏପରିକି ସଂଘପୂଜାରେ ମୋର ଯେବେ ଭାବ ବିନିମୟ କରିବାର ଥାଏ, ମୁଁ ଫେନ୍ଦରେ କହିବା ବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକୁଥାଏ ଗୁରୁଦେବ ମୋତେ ଶକ୍ତି ସାହସ ଦିଅ ମୁଁ ଯେମିତି ଭାବ ବିନିମୟ କରି ପାରିବ । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାବ ବିନିମୟ ସମୟରେ ମୁଁ ଯାଇ ଭୋଗ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଜାଗାରେ ଥିଲି । ଭାବିଥିଲି ଏପଟେ ରହିଲେ ବୋଧେ ମୋତେ ଭାବ ବିନିମୟ କରିବାକୁ ପଡିବନି । କିନ୍ତୁ ମା’ମାନଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଲି ଯେ ଭାବ ବିନିମୟ କରିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ । ଏହା ଜାଣି ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଡରରେ ଯାଉ ନ ଥାଏ । ଆମ ଘରର ଭାଇ ମୁଁ ଲୁଚିବା ଦେଖି ମୋତେ କହିଲେ ‘ତୁମେ ଯଦି ଭାବ ବିନିମୟ ନ କରିବ ମୁଁ ତୁମକୁ ଆଉ କେବେ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଆଣିବିନି ।’ ଏହା ଶୁଣି ମୁଁ ଯାଇ ସେଠାରେ ବସିଥିଲି ଓ ମୋ ନାମ ତକା ହେବାରୁ ଯାଇ ଭାବ ବିନିମୟ କରିଥିଲି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ସମସ୍ତଙ୍କର ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ତାହା ମଧ୍ୟରେ ତିନିଦିନ କେମିତି ବିତିଗଲା ତାହା ଚିକେ ହେଲେ ଜଣା ମଧ୍ୟ ପଡିଲାନି । ଭାବୁଥିଲି ସମ୍ମିଳନୀ କାହିଁକି ସରିଗଲା । ସମ୍ମିଳନୀ ସରିବା ପରେ ଆମ ଘରର ଭାଇଙ୍କୁ ପଚାରିଲି ‘କେମିତି ଲାଗିଲା ସମ୍ମିଳନୀ?’ ଭାଇ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ‘ମୋତେ ଏତେ ଭଲ ଲାଗିଲା ଯାହାକି ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ।’ ଆମେ ଏଠୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଭାଇ ଅଧିକ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଛୁଟି ନେଇଥିଲେ ସମ୍ମିଳନୀ ପରେ ପାଖଆଖି ଜାଗା ବୁଲିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଭାଇଙ୍କୁ ଏତେ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା ଯେ ସେ ବିଶୁଦ୍ଧ ଭାଇଙ୍କ ଘର ବାଣିକ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାକୁ ମନ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଆଉ ମୋ ୪ ବର୍ଷର ଝିଅ (ଆଦ୍ୟାଶା) ଏତେ **enjoy** କରିଥିଲା ଯେ ସେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲାବେଳେ ପଚାରେ ‘ମାମା, ଆମେ ଜୟଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ପୁଣି କେବେ ଯିବା, ଆମେ ଆଉ ସେଠିକି କାହିଁକି ଯାଉନେ ।’ ଆମ ପରିବାର ପାଇଁ ସମ୍ମିଳନୀ ଏକ ଅଭୁଲ ସ୍ମୃତି ।

ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଚରଣରେ ଶତ କୋଟି ପ୍ରଣାମ ଜଣାଉଛି ଓ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୃପା ଭିକ୍ଷା କରୁଛି । ଜୀବନ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କରି ମୂର୍ତ୍ତିଧାନ ଓ ତାଙ୍କ ନାମ ଜପ କରିବା ସହିତ ତାଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ମୋର ଲୟ ରହୁ ଏହା ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ତୁମରି ପୁଜାର ଗୁରୁ ଭାର ମୋତେ ଦେଇଅଛ ଦୟାବହି ।
ରହି ପାଶେ ମୋର ଦିଅ ହେ ବତାଇ ପଥ କାହିଁ ନ ହୁଅଇ ॥

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଅଞ୍ଜନା ଅରୁକ

ଅନୁଭୂତି (୪)

ଜାନୁୟାରୀ ୧୭, ୨୦୦୭ ତାରିଖରେ ମୋର ଆମେରିକା ଆସିବାକୁ ଛିର ହେଲା । ପୁଅ କହିଥିଲା ଯେ ଅନ୍ୟ କେଉଁଆଡେ ଏହା ଭିତରେ ନ ଯିବାକୁ, କାରଣ ଦେହପ୍ରତି ଯନ୍ତ୍ର ନେଉଥିବ, ଯେପରି ଲମ୍ବାରାସ୍ତା ଆସିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବ । ଏ ସବୁକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି । ଠାକୁର ! ସମ୍ପିଳନୀ ଯିବାରୁ ମୋତେ ଯେମିତି ବଞ୍ଚିତ କରିବେନି । ମନରେ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ମନେ ମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଜଣାଇଲି । ଠାକୁର ! ତୁମ ପାଖକୁ ଗଲେ ଦେହ କାହିଁକି ଖରାପ ହେବ ? ବରଂ ଖରାପ ଦେହ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଯିବ । ଯଥା ସମୟରେ ସମ୍ପିଳନୀ ଗଲି । ସମ୍ପିଳନୀର ଶେଷଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଆସନ ପାଖରେ ଆମେରିକା ଆସିବା ଅନୁମତି ଭିକ୍ଷା ମାଗି ଫେରିବା ସମୟରେ ସମ୍ପିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ଆମ କେନ୍ଦ୍ର ସଂପାଦକ ଉମେଶ ଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖି ଆମେରିକା ଆସିବା କଥା ଜଣାଇଲି । ଭାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇବାକୁ କହିଲେ । ଯେଉଁଠାକୁ ଯାଅ, ଠାକୁରଙ୍କୁ ମନେରଖ ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଓ ଆଦେଶ ମାନି ଚଳିବ । ମନରେ ଥାଏ ଆମେରିକାରେ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇ ମା' ଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା ଓ 'ଜୟଗୁରୁ' ସମ୍ପାଦନାରେ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଭରିଯିବ ।

ଆମେରିକାରେ ପୁଅ ବ୍ରଜଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ସଂଘରେ ଯୋଗଦେବାର ସୁବିଧା କରିଦେଲା । ଆମେରିକା ଆସିବାର ତୃତୀୟ ରବିବାରଠାରୁ ସଂଘରେ ଯୋଗ ଦେଇଆସୁଛି । ଉମେଶ ଭାଇଙ୍କ କଥା ମନେପଡେ, “ସବୁବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଓ ଆଦେଶ ମାନି ଚଳିବ ।” ହେଲେ କେତେଦୂର କରୁଛି ? ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ପାଇବା ଦିନଠାରୁ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଭିତରେ ଠାକୁରଙ୍କର ବହୁତ ଅନୁଭୂତି ପାଇଛି ।

ଗଲାବର୍ଷ ମାର୍ଚ୍ଚ ତିନି ତାରିଖରେ ସାନ ପୁଅ ଜଣାଇଲା ଯେ, ନାତିର ଦେହ ଖରାପ । ତେଣୁ ମେଡିକାଲ୍‌ରେ ଆଡମିସନ୍ କର ସେଠାରେ ରହୁଛି । ସେ ମେଡିକାଲ୍‌ରେ ଭଲ ନ ହେବାରୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ Orlando ବଡ ମେଡିକାଲ୍‌କୁ ନିଆଗଲା । ପୁଅ ଓ ବୋହୂ ବିକଳ ହୋଇ ମୋ ପାଖକୁ ଫୋନ୍ କରନ୍ତି । ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ କହେ । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ, ଠାକୁର ଯେପରି ନିରବ ହୋଇ ମୋତେ ଗୁହଁ ଥିବାର ଲାଗେ । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ କହେ ଠାକୁର ମୋତେ ଗୁହଁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ତୁତୁଲ୍(ନାତି)କୁ ଭଲ କରେଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ରାତିରେ ଶୋଇଲେ ଦେଖେ, ଠାକୁର ମହାରାଜ ତୁତୁଲ୍ ବେଡ୍ ପାଖରେ ଛିଡା ହୋଇଛନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଏ, ତୁତୁଲ୍ ବେଡ୍ ପାଖରେ କାହିଁକି ଛିଡା ହୋଇଛନ୍ତି ଠାକୁର ? ତୁମ ଶ୍ରୀଚରଣ ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଲଦିଦେଲେ ସେ ଭଲ ହୋଇଯିବ । ପନ୍ଦର ଦିନ ବିତିଗଲା, ଦୁଇଥର ଆନାସ୍‌ଥେସିଆ ଦିଆ ସରିଥିଲା ଅପରେସନ୍ ପାଇଁ, ହେଲେ ଅପରେସନ୍ ନ ହୋଇ ଫେରି ଆସୁଥିଲା । ବଡ ପୁଅ କହେ, ତୁତୁଲ୍ ବିନା ଅପରେସନ୍‌ରେ ଭଲ ହେବ, କେହି ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ । ତା'ର ଦୃଢ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ମୋର ଏ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାଣର ଠାକୁର ଜାଣିଛନ୍ତି । ମା' ଭାଇଙ୍କ ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ ଲେଖୁଛି ।

ସାନ ପୁଅ ଜଣାଇଲା ପୁଣି ଥରେ ଆନାସ୍‌ଥେସିଆ ଦେଇ ନାତିକୁ ଅପରେସନ୍ ପାଇଁ ନିଆ ହେଉଛି । ତା'ର କାନ୍ଦିବା ଓ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ଦେଖି ମୋର ମୁଣ୍ଡ ଠିକ୍ ରହିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବିଶ୍ରାମ ଦେଇ ସାରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଠାକୁର ଘରେ କାନି ପଡାଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି । ଠାକୁର ! ଏତେ ଛୋଟ ପିଲା, ଗୁରୁ ବର୍ଷରେ ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ । ଯାହା ସେ ଭୋଗୁଛି ତାହାର ବାପା, ମା'ର କିମ୍ବା ମୋ'ର ଦୋଷ ପାଇଁ । ସେ ସବୁ ଦୋଷ ପାଇଁ ମୋତେ ଦାୟୀ କରି ତା'କୁ କ୍ଷମା କରି ଦିଅନ୍ତୁ । ଆପଣ ହଇରାଣ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଉଠି ଜଣାଇଲି, ଠାକୁର ଆପଣ ଆମେରିକା ଯାଆନ୍ତୁ । ତୁତୁଲ୍‌କୁ ବିନା ଅପରେସନ୍‌ରେ ଭଲ କରି ଫେରାଇ ଆଣନ୍ତୁ । ମୋର ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଇ ଠାକୁର ଘର କବାଟ ଅଳ୍ପ ବନ୍ଦ କରି ଅସିଲି । ତା' ପରଦିନ ସୁଦଶା ବ୍ରତ ଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ରାତି ଦଶଟା, ମୁଁ ଶୋଇ ସାରିଥିଲି । ବଡ ବୋହୂ ଚିତା ପକାଇବା ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କ ଦୁଆରକୁ ଗଲା । ସେଠାରେ ବସି ଚିତା ଦେବା ବେଳକୁ ଏକ ଅପୂର୍ବ ବାସନା ଠାକୁରଙ୍କ ଘର ଓ ଉପର ବାରଣ୍ଡାରୁ ମହକି ଆସୁଥିଲା । ବୋହୂ ଭାବିଲା ଯେ ବଡ ପୁଅ କିଛି ସେଝ ଆଣି ପକାଇଛି । ଏ ସମୟରେ ସେଝର ବ୍ୟବହାର ଖରାପ ଭାବି ବଡ ବୋହୂ ତଳଘରକୁ ଆସିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ବଡ ପୁଅ ବାହାରୁ ଆସି ଠାକୁରଙ୍କ ଘରକୁ ଲାଗି ତା'ର ଶୋଇବା ଘରକୁ ଡେଇଁ ବଦଳାଇବାକୁ ଗଲା । ହଠାତ୍ ଠାକୁରଙ୍କ ଦୁଆରେ ଏକ ବାସନା ସାଙ୍ଗକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ଘରେ ଯେପରି କେହି କାରବାର କରୁଥିବାର ଅନୁଭବ କଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଘର ଭିତରବି

ପୁରା ଆଲୋକିତ । ଏ ସବୁ ଦେଖି ସେ ତଳକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସି ବୋହୂକୁ ଡାକିଲା ଯେ ଆସ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିବ । ଦୁହେଁ ଉପରକୁ ଆସିଲା ବେଳକୁ କିଛି ବାସନା ନ ଥିଲା କି ଠାକୁରଙ୍କ ଘରେ ଆଲୋକ ନ ଥିଲା । ସବୁ ନୀରବ । ବୋହୂ କହିଲା, ‘ତୁମେ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ଦେଖ, ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ନ ପଡ଼ି ମୋତେ ଡାକିବାକୁ ଗଲ କାହିଁକି ?’ ପୁଅ କହିଲା, ‘ମୁଁ କଣ କରିବି, ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ସେତେବେଳେ ଯାହା ଆସିଲା ।’

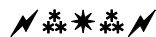
ରାତି ସାଢ଼େ ଏଗାରଟାରେ ସାନ ପୁଅଠାରୁ ଫେନ୍ ଆସିଲା, ନାତିର ଅପରେସନ୍ ନ କରି ଘରକୁ ଫେରାଇ ଆଣିଲେ । ପରଦିନ ସକାଳୁ ଆମେରିକା ଫେନ୍ କରି ଜାଣିଲୁ ନାତି ଭଲ ହୋଇଆସୁଛି ।

ସାନ ପୁଅଠାରୁ ଜାଣିଲୁ ଯେ ସେ ନିଜେ ଅପରେସନ୍ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲା । ଡାକ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଅପରେସନ୍ ଘରକୁ ଆସିଲେ, ପୁଅ ମୁହଁକୁ ଓ ନାତି ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ । ତା ପରେ କିଛି ସମୟ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହେଲେ । ଅପରେସନ୍ କରିବା ପାଇଁ କ୍ୟାମେରା ଆୟୋଜନ କରି ଦେଖା ଦେଖି କରି ସାରିବା ପରେ କହିଲେ ଯେ ସେ ଅପରେସନ୍ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଯେଉଁଭଳି ଚିକିତ୍ସା ଚାହୁଁଛି ସେହିଭଳି ଗୁଲିବ । ସତକୁ ସତ ନାତି ଭଲ ଆଡ଼କୁ ଗତି କଲା ଓ ପାଞ୍ଚ ଦିନ ପରେ ପୁଅ ବୋହୂ ନାତିକୁ ଧରି ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ତା’ର ଅବସ୍ଥା ବହୁତ ଭଲ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଅପରେସନ୍ ଏତେ ଦରକାର ଥିଲା ତାହା ବିନା ଅପରେସନ୍ରେ ଭଲ ହେଲା ।

ଆଜି ଏହି ଦୁଃଖ କଥା ମନେ ପକାଇ ମୋର ପ୍ରାଣର ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ସହସ୍ର ବାର କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି । ବିପଦରେ ପଡ଼ି ଏହି ଅପରାଧୀନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ସାଙ୍ଗରେ ଆଦେଶ ଦେଲା ଭଳି ବାକ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛି, ଏ ମୂଢ଼କୁ କ୍ଷମାସାଗର କ୍ଷମା ଦେବାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ।

ତୁମେ ଏକା ପରା ନିଜର ମୋର
ତୁମକୁ ନ କହି କାହାକୁ କହିବି ସୁଖ ଦୁଃଖ
ଯାହା ମୋ ଜୀବନର ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଅବନ୍ତୀ ସାମଲ
କଟକ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ତୃତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ୨୦୦୭ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ପାଳିତ ହୋଇଯାଇଛି । ୨୦୦୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନରେ ମାତ୍ର ସାତଟି ପରିବାରକୁ ନେଇ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକ୍ରମ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ସଂଘରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୧ ମସିହାଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପାଠକ୍ରମର ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଥିଲା । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ପୌଷ ପୁର୍ଣ୍ଣିମା ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ସର୍ବମୋଟ ୨୭ ଜଣ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ୨୦୦୫ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ୟାମ ଭାଇଙ୍କ ଚେଲିଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଉପସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ୨୦୦୬ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇଙ୍କ ଚେଲିଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରଠାରୁ ସଂଘସେବୀ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଂଘପୂଜା ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଗତ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ

ଓ ତୃତୀୟ ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ଏହି ସଂଘପୂଜାର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନରେ ପାଳିଆ ଆରତି କରନ୍ତି । ଆରତି ପରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା ଓ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରି ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ ଏବଂ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ । ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ ପରେ ସଂଘ-ସେବକରୁ ‘ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରାଯାଏ । ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧିବେଶନରେ ନିଗମ ଉପଦେଶ (ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣ), ସଂଘ-ସେବକ, ନୀଳାଚଳ ବାଣୀ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି ଓ ସଂଘନୀତି ଇତ୍ୟାଦି ପାଠ କରାଯାଏ । ନିୟମିତ ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ବ୍ୟତୀତ ତିନିମାସରେ ଥରେ ମହିଳା ପାଠକ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ଓ ମହିଳା ପାଠକ ଅଧିବେଶନ ନ ହେଉଥିବା ରବିବାର ଦିନ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ‘ସଂସାର ପଥେ’ ପୁସ୍ତକ ପାଠ କରାଯାଉଛି । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଗତ ୨୦୦୫ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରୁ ଏହି ମାସିକ ଅଧିବେଶନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ କ୍ରମେ ମାସର ଦ୍ଵିତୀୟ ଓ ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଅଛି । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀରୁ ଉଚ୍ଛ୍ଵିତ ଗନ୍ତବ୍ଧିକ ବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କଥିତ ଏବଂ ସ୍ଵାମୀ ସିଦ୍ଧାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀ ମହାରାଜଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସଂପାଦିତ ‘ଗନ୍ତବ୍ଧ ସମ୍ପନ୍ନ’ ପୁସ୍ତକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପାଠ କରାଯାଉଅଛି । ବିଗତ ବର୍ଷରେ ସଂଘ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟ ୩୬ ଜଣ ସଂଘସେବୀ ଓ ୮ ଜଣ ଦର୍ଶକ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ, ୨୦୦୬ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସ ୨, ୩ ଓ ୪ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵରେ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର ସାରଲୋଟ୍ ସହରରେ ଥିବା ଗାନ୍ଧୀଭବନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାରତରୁ ୫ ଜଣ ସଂଘସେବୀ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । ଏଥିରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ସମୁଦାୟ ୫୯ ଜଣ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କ ପରି ଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ‘ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ’ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

୨୦୦୬ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ଆମ ସଂଘ ଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଶୁଭ ଜନ୍ମେନ୍ଦ୍ରବ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜନ୍ମେନ୍ଦ୍ରବ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆରତି ଓ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରାଯାଇ ଉପଦେଶ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟରେ ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଚାରି ବର୍ଷ ହେଲା ଅନୁମତି ନେଇ ପ୍ରତିମାସରେ ଗୋଟିଏ ଶନିବାର ଦିନ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପାଠକ କ୍ରି ଆସୁଅଛନ୍ତି । ଏହି ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକକ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଜଣ ପରିଚୟ ପତ୍ରଧାରୀ ଭକ୍ତ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ପାଠକ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଶନିବାର ଅପରାହ୍ନରେ ପାଳିଆଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା, ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ, ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ପରେ ନୂତନ ସଂଘ-ସେବକ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା, ନିଗମ ଉପଦେଶ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳାପସଙ୍ଗ, ନିଗମ ତତ୍ତ୍ଵ, ନିଗମ ଚେତନା ବିକାଶ ସାଧନ ପଥେ, ସଂଘନୀତି ପୁସ୍ତକ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଏ । ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାବ ବିନିମୟ କରନ୍ତି ।

ଗତ ୨୦୦୫ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସରୁ ଆମେରିକାର Midwest ଅଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତମାନେ ତିନି ମାସକୁ ଥରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇ ପାଠକ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଏହି Midwest ପାଠକକ୍ରରେ ୪ଜଣ ପରିଚୟ ପତ୍ରଧାରୀ ସଂଘସେବୀ ଯୋଗଦାନ କରନ୍ତି । ପାଠକ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ନିଗମ ଉପଦେଶ, ସଂଘସେବକ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ କଥାମୃତ, ନିଗମ ତତ୍ତ୍ଵ ଓ ସଂଘନୀତି ପାଠ କରାଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପାଠକ ଦିନ ସକାଳେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ର ପାଠ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଗତ ବର୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ନାମରେ ଏକ ସେବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ପରିଚାଳନାରେ ଏହି ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇଙ୍କ ସାରଲୋଟ୍‌ସ୍ଥିତ ଗୃହାସନରେ ଅଗଷ୍ଟ ୫ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଅଧିବାସ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦିନ ସକାଳ ୫ ଘଟିକା ସମୟରେ ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘର ସଭାପତି ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଏହି ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ୧୦ ଜଣ ସଂଘସେବୀଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ କରାଇଥିଲେ । ସଙ୍ଗେ ପରେ ତିନିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖ ଦିନ ବିଦାୟ ସଭାରେ ମଣ୍ଡଳର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ସେବକମାନେ ହେଲେ – ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ, ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ, ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଣ୍ଡା, ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ପ୍ରଭାକର ବାଇ, ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ, ପୃଥ୍ଵୀରାଜ ସାହୁ, ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ, ଅଶ୍ଵିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଓ ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ ।

ଗତବର୍ଷ ୨୦୦୬ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୦ ତାରିଖ ସୋମବାର ଦିନ ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ ଓ ସୋନିଆ ମା’ଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଗୃହାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ସବରେ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର

ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଯୋଗଦେଇ ଉତ୍ସବ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭ୍ୟମାନେ ଏଥିରେ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଗତବର୍ଷ ପାଞ୍ଚଟି ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ଶିବାନୀ ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଜୁଲାଇ ମାସରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର ଓ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଯଥାକ୍ରମେ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଭାଇ ଓ ପଦ୍ମା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଅଶ୍ୱିନୀ ଭାଇ ଓ ସଂଘମିତ୍ରା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ପ୍ରଭାକର ବାଇ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର ଏବଂ ଦେବ ଭାଇ ଓ ଲୀନା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଗତବର୍ଷ ବଡ଼ଦିନ ଛୁଟିରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ୬ ଜଣ ଭାଇ ଓ ୪ ଜଣ ମା' ଯୋଗଦାନ କରି ମିନେସୋଟା ରାଜ୍ୟର ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ଦୀର୍ଘ ୩ ଦିନ ଧରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବାଣୀ ଓ ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଲୋଚନା ସଭାରେ ସମୟ ସମୟରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅନ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନେ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ ।

ଚଳିତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ବିଗତ ବର୍ଷର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ଅତିରିକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏ ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଉପସଭାପତି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ ଭାଇ ଅନୁମୋଦନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା -

୧. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିପାରିବୁ ।
୨. ସଂଘପୂଜାରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିବୁ ।
୩. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇପାରିବୁ ।
୪. **Internal Revenue Services**ର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର **Non-Profit Status** କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯିବ ।
୫. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘଦ୍ୱାରା ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ **Health Center** ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ କରାଯିବ ।
୬. ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସ୍ମୃତିମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି, ତାହା ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବ ।
୭. ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନରେ ପାଠ କରାଯାଉଥିବା ଇଂରାଜୀ ଗଳ୍ପ ସମୂହ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଅନୁମତି କ୍ରମେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ କରିବୁ ।
୮. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ବିଷୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ଇଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକମାନଙ୍କୁ ଆମେରିକାର **Library of Congress** ଓ ସ୍ଥାନୀୟ **library** ଗୁଡ଼ିକୁ ଦାନ କରିବୁ ।
୯. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକ ଗୁଡ଼ିକରୁ କୌଣସି ଏକ ପୁସ୍ତକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବୁ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ତିନି ବର୍ଷ ଅତୀତ ହେଲାଣି । ଏହି ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆମର ସଂଘସେବୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୦ରୁ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଏବେ ୩୬ରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ “ଏହି ଶିଶୁ ପ୍ରବାସୀ ସଂଘଟି ତୁମରି ଭାବଧାରାରେ ଗଢ଼ିଉଠୁ ଏବଂ ତୁମରି ମହାନ ଆଦର୍ଶର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଚାରରେ ସହାୟକ ହେଉ । ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀ ତୁମରି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣରେ ତୁମରି ସେବା କରନ୍ତୁ ଓ ତୁମରି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରନ୍ତୁ ।” ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତ
ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ସଂପାଦକ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ – ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ

ସ୍ଥାନ – ସାର୍ଲୋଟ (Charlotte), ନର୍ଥ କାରୋଲିନା (North Carolina)

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପଞ୍ଚମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର ସାର୍ଲୋଟ ସହରରେ ତା ୨ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୬ ରବିବାର ଠାରୁ ତା ୪ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୬ ମଙ୍ଗଳବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ, ଉତ୍ସାହ ଓ ଉଦ୍‌ଘାଟନା ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ସଂଘର ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାମାନେ ଜୁନ୍ ୩୦ ତାରିଖ ଶୁକ୍ରବାରଠାରୁ ସାର୍ଲୋଟ ସହରରେ ପହଞ୍ଚିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ତା ୧-୦୭-୨୦୦୬ ଶନିବାର ଅଧିବାସ ଦିବସ ସକାଳ ୯-୩୦ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇଙ୍କ ସାର୍ଲୋଟ ବାସଭବନରୁ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ସାର୍ଲୋଟ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିରଠାରେ ଗାନ୍ଧୀ ଭବନ ଅଭିମୁଖେ ଶୁଭଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ଯାତ୍ରାପଥରେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇଙ୍କ ନୂତନ ବାସଭବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା । ସେଠାରେ କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୁନରାୟ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରି ଅପରାହ୍ନ ପ୍ରାୟ ୯-୦୦ ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଂପାଦକ ଜ୍ଞାନ ରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ସଂଘ ତରଫରୁ ଅନ୍ୟ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ସହ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭବ୍ୟ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଜ୍ଞାପନ କରିଥିଲେ । ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରି ସମ୍ମିଳନୀର ଆୟୋଜନରେ ଲାଗିପଡିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୯-୩୦ ମି. ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଉପାସନା କରାଯାଇ ଅଧିବାସ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀର ଆଦର୍ଶ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପରପୂଜା ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ମିଳନୀର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 'ଜୟଗୁରୁ' ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରଣାମ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୨ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୬, ରବିବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ

ଅଦ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ ଆସନ ନିକଟରେ ସମବେତ ହୋଇଥିଲେ । 'ଜାଗରେ ଜାଗ୍ରତ ଧରଣୀ ...', 'ସଜାଇଛୁ ପୁଲ ଶେଜ...' ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ 'ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭାତ କୋଳେ...' ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯିବା ପରେ ରାଉରକେଲା ଶାଖାସଂଘର ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କ୍ଷୋତଶୋପବାର ପୂଜା ଓ ଆରତି କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସମ୍ମିଳିତ ଭାବରେ ଗୁରୁ ବନ୍ଦନା 'ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରେମ କଳ୍ପତରୁ' ଗାନ ପୂର୍ବକ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରାଯିବା ପରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଓ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଉପସ୍ଥିତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇ 'ସଂଘସେବକ' ଦ୍ୱିତୀୟାଂଶ ଭାଗ ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟାରୁ ବନ୍ଦନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆବୃତ୍ତି କରାଇଥିଲେ ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ରର ବିଶେଷତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ପ୍ରାର୍ଥନାସଭା ଶେଷ ହେବା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯାଇ ବାଲ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆଜିର ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ସକାଳ ୯-୩୦ମି. ସମୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ଓଡିଶାରୁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସଭାରେ ଯୋଗଦେଇ ଉଦ୍‌ବୋଧନୀ ଭାଷଣରେ ସମ୍ମିଳନୀର ତିନିଗୋଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ'ର ୨୦୦୬ ସଂସ୍କରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀର ଆକର୍ଷଣୀ ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଓ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହେବାକୁ ହେଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୃହର କର୍ତ୍ତା ରୂପେ ବରଣ କରି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭାବଧାରାର ଅନୁସରଣରେ ପୁରୀର ରାଜା ଯେପରି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଆମକୁ ସେହିପରି ଗୃହରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ କିପରି ଚଳିବାକୁ ହେବ, ସେହି ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ । ଏହାପରେ ବେଗୁନିଆ ଶାଖାସଂଘର ସଭ୍ୟ ବସନ୍ତ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ପ୍ରାର୍ଥନା ସଙ୍ଗତ ଗାନ ପରେ ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ନୃପେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ରାୟ ଭାଇଙ୍କର ଉଦାହରଣ ଦେଇ ସେ କିପରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରୀତିଭାଜନ ହୋଇପାରିଥିଲେ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ

ଜୀବନ ଯାପନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

ଅପରାହ୍ନରେ ମହିଳା ଅଧିବେଶନ ଘୃଣାମଣି ସମୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଶାମ ଗାନ ହୋଇ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ ପରେ ରାଉରକେଲା ଶାଖାସଂଘର ମାଳତୀ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମା’ ମା’ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆଲୋଚନା ଆରମ୍ଭ କରି ମା’ମାନଙ୍କୁ ଅବଳା ବା ଅଶେଷ ବଳର ଅଧିକାରିଣୀ ବୋଲି ସୂଚନା ଦେଇ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଭିତରେ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଭାବରେ ସଂସାର ଯାତ୍ରା ନିର୍ବାହ କରିପାରିବେ, ସେ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ତାପରେ ବେଗୁନିଆ ଶାଖାସଂଘର ମିନିତା ମା’ ତାଙ୍କର ଅଭିମତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟାକୁ ଦେଇଥିବା ଗୋଟିଏ ଚିଠି ପାଠକରି ମା’ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅପାର କରୁଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କଲା ପରେ ରାଉରକେଲା ଶାଖାସଂଘର ମାଳତୀ ମା’ ତାଙ୍କର କେତେଗୋଟି ଅନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ପଦ୍ମା ମା’ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ରାଣୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ- ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ରାଣୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଦରିଦ୍ର ପକ୍ଷୀର କନ୍ୟା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେ ରାଜରାଣୀ ହେଲାପରେ ମଧ୍ୟ ସର୍ବଦା ଆତ୍ମସ୍ଵରୂପ ଚିନ୍ତନ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ, ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ସହ ନିଜ ଇଚ୍ଛାକୁ ମିଶାଇ ଦେଇଥିଲେ । ସମସ୍ତ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସର୍ବଦା ନିର୍ଲିପ୍ତ, ନିର୍ବିକାର ଚିତ୍ତରେ ତ୍ୟାଗ ସଂଯମ, ସହିଷ୍ଣୁତା, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ ପୂର୍ବକ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରି ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦରଣୀୟା ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

ଶିବାନୀ ଦ୍ଵିବେଦୀ ମା’ ସନ୍ନ୍ୟାସିନୀ ଯୋଗମାୟା ଦେବୀଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଅଖଣ୍ଡ ବିଶ୍ଵାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ- ଯୋଗମାୟା ଦେବୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଦୀକ୍ଷିତା ଶିଷ୍ୟା ଥିଲେ । ସ୍ଵୟଂ ଜଗତଜନନୀ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆବିଷ୍କାର ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବାପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଥିଲା ଅଗାଧ ବିଶ୍ଵାସ ଓ ନିର୍ଭରତା । ଭୈରବୀ ମା’ ପାଣିରେ ବୁଡି ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭର କରି ଆଉ କାହାକୁ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କି ନଥିଲେ । ସେମିତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାକ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ଵାସ ହେତୁ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ସରୋବରକୁ ସମୁଦ୍ର ବୋଲି ମନେ କରିଥିଲେ । ସେ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭରସା କରି ରହିଥିଲେ ।

ତାପରେ ସ୍ଥିତା ସୁନ୍ଦରରାୟ ମା’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୃହର କର୍ତ୍ତା କରି କିପରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଭାବରେ ଅନୁଶୀଳନ କରିପାରିବେ ସେ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ- ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହେବାପାଇଁ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଇ ପ୍ରତି କର୍ମରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ରହି ତାଙ୍କ ସେବକ ବା ସେବିକା ଭାବରେ ଗୃହରେ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ସେ ଆମର ମଂଗଳ ଚାହାଣ୍ଡି ଓ ଆମର ଇନ୍ଦ୍ରପର କାଳର ଭାର ନେଇଛନ୍ତି; ଏହି ବିଶ୍ଵାସ ଆସିଲେ ଓ ତାଙ୍କ କାମ ଭାବି ସବୁ କରିଗଲେ ଆଉ ବନ୍ଧନ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ ।

ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ଘୃଣାମଣି ସମୟରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇ ଆରତି ଓ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରାଯିବା ପରେ ‘ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ’ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କିପରି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭଲପାଆନ୍ତି ସେ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇ ପିଲାମାନଙ୍କର କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଭକ୍ତି ଓ ଶ୍ରେୟା ପ୍ରାର୍ଥନା ସମ୍ପନ୍ନ ‘ତୁମରି ପୂଜାର ଗୁରୁଭାର ମୋତେ’, ‘ଆସ ସରବେ ବାହୁ ତୋଳି’ ଗାନ କରିବା ପରେ ଯଥାକ୍ରମେ ବିଜ୍ର ଗୋପାଲ, ସ୍ଵାତୀ ଓ ଆଲୋକ ଭାବବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ପରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର **General Body** ବୈଠକ ବସି ଆସନ୍ତା ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ନିର୍ବାଚନ ଓ **Bye Law** ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା । କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ ୨୦୦୪-୦୫ ବର୍ଷର ଆୟବ୍ୟୟର ହିସାବ ଜଣାଇଥିଲେ ।

୩ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୬, ସୋମବାର, ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିବସ

ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା, ଆରତି, ଛୋଟ ବନ୍ଦନା ପରେ ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇ ‘ସଂଘସେବକ’ ପଞ୍ଚବିଂଶ ଭାଗ ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟାରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆବୃତ୍ତି କରାଇଥିଲେ ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ରରୁ ସେବକଙ୍କ ସ୍ଵୀକୃତିର ବିଶେଷତ୍ଵ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସତ୍‌ଚିନ୍ତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ସାମୁହିକ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ଅନ୍ୟର ଭଲହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଆମର ମଧ୍ୟ ସେତିକି ମଙ୍ଗଳ ହେବ । ଅସତ୍‌ଚିନ୍ତା କରିଥିଲେ ଆମର ସେତିକି ଅମଙ୍ଗଳ ହେବ । ତେଣୁ ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶୁଭ ଚିନ୍ତା କଲେ ସେଥିରେ ‘ଆତ୍ମ ମୋକ୍ଷାର୍ଥୀୟ ଜଗତ୍ ହିତାୟ ଚ’ ହେବ । ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ ଓ ପ୍ରସାଦ ସେବନ ପରେ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ସକାଳ ଘଟ:୧୫ମି- ସମୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଭକ୍ତ ସଭାରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି ସଂଘ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ଵରୂପ ଓ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇ ହେବ ସେ ବିଷୟରେ

ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ତାପରେ ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘର ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଭାଇ ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରୁ କିପରି ସଂଘର ଭାବଧାରା ଚାଲିଆସୁଛି ସେ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବା ସଂଘର ଅନୁମତି ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଅହଂକାର ବା ଅସ୍ଥିତା କଟିଯିବ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ସାଧୁସଙ୍ଗର ପଳ୍ଲଭ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ- ଭକ୍ତସଂଗରୁ ଭକ୍ତି ଲାଭ ହୁଏ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛୁ ଓ ପିଲାବେଳୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିଛୁ, ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆମ ଭିତରେ ଅଛି । ଶରୀର ସାଧୁସଂଗ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ଆମେ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ସାଧୁସଂଗଠାରା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା କିପରି କରିବାକୁ ହେବ ଶିକ୍ଷା କରୁଛୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଆମ ଜୀବନ ସାଧୁସଂଗଠାରା ବହୁ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛି । ରବି ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇ ଆମେରିକାରେ ଏହି ସଂଘ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିବା ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇ କହିଥିଲେ-ମୁଁ ପିଲାବେଳୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜାଣିଛି କିନ୍ତୁ ସଂଘରେ ବେଶି ଯୋଗଦେଇନାହିଁ । ଆମେରିକା ଆସି ମୁଁ ସଂଘରେ ଯୋଗଦେଲି । ସଂଘ ଓ ସମ୍ପର୍କରେ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନଙ୍କର ଅନୁଭୂତି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ମୋତେ ବହୁତ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ତୁମ ଜଣଙ୍କର କାହାର ଉନ୍ନତି ଦେଖିଲେ ମୁଁ ଖୁସି ହେବିନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଉନ୍ନତି ଦେଖିଲେ ମୋର ଆନନ୍ଦ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

ଅପରାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ୯୩-୩୦ ସମୟରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବାହନ ଓ ପ୍ରଶାମ ଗାନ ସହ ଆସନ ଉନ୍ମୋଚିତ ହେବା ପରେ ‘ସାଧାରଣ ସଭା’ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସାର୍ଲୋଟ ହିଲ୍ କଲ୍ଚରାଲ୍ ସେକ୍ଟର ସହିତ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସଂପୃକ୍ତ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଭାଇ ଗୋପିତ୍ରାଲ୍ ସଭାପତି ଭାବରେ ଓ ସିକାଗୋସ୍ଥିତ ଚିନ୍ମୟ ମିଶନ୍ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ଶରଣାନନ୍ଦ ମହାରାଜ ମୁଖ୍ୟ ବକ୍ତା ଭାବରେ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ବିଜୟ ଭାଇ ଓ ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ସଥାକ୍ରମେ ସଭାପତି ଓ ମୁଖ୍ୟବକ୍ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସାଧାରଣ ସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୁଝାଇଥିଲେ । ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ୍ ମା’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନୀ କହିବା ପରେ ବିଜୟ ଭାଇ ସଂଘର ଭାବଧାରା ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରଶାମ ଗାନ କରି ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା ଶରଣାନନ୍ଦଜୀ ଆଲୋଚନା ଆରମ୍ଭ କରି ମନ, ବୁଦ୍ଧି, ଚିତ୍ତ ଓ ଅହଂକାରର ଜୀବାତ୍ମା ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଷୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବୁଝାଇଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ - ‘Owner is different from what He owns. We have a body but we are not the body. Whether to get angry is easier or keeping quiet is easier? Getting angry takes more time as compared to keeping quiet which does not take anytime. There is no difference between spiritual life and worldly life. All of us are biologically connected to each other. Our thoughts are nothing but expression of the Lord. When we tell - someone is angry at me then anger in me is getting reflected, actually the person is not angry. Married life is most suitable for spiritual life but should be based on love, sacrifice and understanding. Married life is the best life. If one knows how to use that properly then it will be the most beautiful ashram, otherwise it will be converted into the most difficult ashram.’ ସଭାପତି ଠାକୁର ଭାଇ ଗୋପିତ୍ରାଲ୍ ତାଙ୍କର ମନ୍ତବ୍ୟରେ ଭକ୍ତି ବେଦାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସ୍ୱାମୀ ଶରଣାନନ୍ଦଜୀ ପ୍ରସାଦ ମଣ୍ଡପରେ ଗନ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଏକ ଶିକ୍ଷା ଅଧିବେଶନ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ ।

ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ୯୩-୦୦ ସମୟରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇ ଆରତି ଓ ଛୋଟ ବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିବେଶନ ଶେଷହେବା ପରେ ଆନନ୍ଦ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ଅଷ୍ଟସଖୀମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆରତି କରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶକ ଆସନରେ ବସାଇଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସଭାପତି ନିର୍ବାଚନ କରାଯାଇ ଆନନ୍ଦ ସଭାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । Kids drama, ବାରିକ, ଗାଁ କଜିଆ, ମଧୁରୟେଶ ସମାପୟେତ୍, ଦାସ କାଠିଆ, ଓଡିଆ ସମ୍ବାଦ, ଏଇଟା ନା ସେଇଟା ଆଦି ହାସ୍ୟରସାତ୍ମକ ଅଭିନୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରେ ସଂଘର ଭାଇମାନେ ଓ ପିଲାମାନେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

୪ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୬, ମଙ୍ଗଳବାର, ଶେଷ ଦିବସ

ପ୍ରତୀକ୍ଷା, ଆରତି, ଛୋଟ ବନ୍ଦନା ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇ ‘ସଂଘସେବକ’ ପଞ୍ଚବିଂଶ ଭାଗ ଦୃତୀୟ ସଂଖ୍ୟାରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆବୃତ୍ତି କରାଇଥିଲେ ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ରରୁ ସେବକଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତିର ବିଶେଷତ୍ୱ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ- ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୋଟିଏ ଯୋଗ, ତାହାଦ୍ୱାରା ଅପାଞ୍ଚ ବସ୍ତୁର ପ୍ରାପ୍ତି ଘଟେ । ଯାହାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଭକ୍ତଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହରେ ସେ ବିଗ୍ରହ ହୁଅନ୍ତି । ସେ ଭକ୍ତର ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ ନିମନ୍ତେ ଅପେକ୍ଷା

କରି ରହିଛନ୍ତି, ଆମର ପ୍ରାର୍ଥନା ଆନ୍ତରିକ ହେବା ଉଚିତ୍ । ତାପରେ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ ଓ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରାଯାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ବିଦାୟ ସଭା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଭକ୍ତ ସଭାରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଭାବ ବିନିମୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅତିଥି ସ୍ଥାପନା ଶରଣାନନ୍ଦ କହିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇଥିବା ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାମାନେ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଗତି କରୁଥିବାରୁ ଏତେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଶରଣାନନ୍ଦ ମହାରାଜଙ୍କୁ ସଂଘର ‘ପରିଚୟ ପତ୍ର’ ବହୁତ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ ।

ତତ୍ପରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ ମାନେ ଭାବବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ଭାବବିନିମୟ ପରେ ସେବା ସମର୍ପଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ଷଷ୍ଠ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ସହ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତୃତୀବିଷୁତି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନାପରେ ଭାବବିହ୍ୱଳ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କର ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନେତ୍ର ଓ କୋହୁଭରା କଣ୍ଠରେ ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ‘ବିଦାୟ ବେଳାରେ ଆଜି ପ୍ରଭୁ ପାଦତଳେ’ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ ମହାନାମ’ କୀର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ୨୦୦୬ ମସିହା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସର୍ବମୋଟ ୫୯ ଜଣ ଭାଇ, ମା’ ଓ ପିଲାମାନେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ତାଲିକା -

- (୧) ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ, ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ
(ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ)
- (୨) ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି, କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ
- (୩) ସ୍ଥାପନା ଶରଣାନନ୍ଦ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ଚିନ୍ମୟ ମିଶନ୍, ସିକାଗୋ, ଆମେରିକା
- (୪) ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଓ ମାଳତୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ରାଉରକେଲା ଶାଖା ସଂଘ
- (୫) ବସନ୍ତ କୁମାର ସୁନ୍ଦରରାୟ, ଓ ମିନିତାମଞ୍ଜରୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ବେଗୁନିଆ ଶାଖା ସଂଘ
- (୬) ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ, ସଂଘମିତ୍ରା ନାୟକ ଓ ଅସ୍ମିତା
- (୭) ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଓ ସୋନିଆ ମହାନ୍ତି
- (୮) ବିଜୟ ସାହୁ
- (୯) ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ସ୍ୱାତୀ ଓ ଶ୍ରେୟା
- (୧୦) ବଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ରଶ୍ମୀରେଖା ପଣ୍ଡା ଓ ବିଜୁ ଗୋପାଳ
- (୧୧) ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ଓ ବେଦପ୍ରକାଶ
- (୧୨) ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ସାହୁ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରସିତା ସାହୁ
- (୧୩) ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ, ଗୀତା ତ୍ରିପାଠୀ, ଆଲୋକ ଓ ଅଂଶୁଲ୍
- (୧୪) ପ୍ରଭାକର ବାଇ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ, ଶ୍ରେୟା ଓ ଶାଶ୍ୱତ୍
- (୧୫) ରଶ୍ମୀ ରଞ୍ଜନ ପତି, ସସ୍ମିତା ଚୌଧୁରୀ, ସ୍ୱାହା ଓ ସ୍ୱାଗତ
- (୧୬) ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା, ଶିବ ପ୍ରସାଦ ଜେନା ଓ ଆର୍ୟନ୍
- (୧୭) ଅଞ୍ଜନା ଅରୁକ୍, ଦିଓଶ୍ କୁମାର ଅରୁକ୍ ଓ ଆଦ୍ୟାଶା
- (୧୮) ଦୀପ୍ତି ମହାପାତ୍ର, ସନ୍ଦିପ୍ ମହାପାତ୍ର, ସାର୍ଥକ ଓ ସନତ୍
- (୧୯) ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଓ ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ସାହୁ
- (୨୦) ଅମରେଶ ତ୍ରିପାଠୀ ଓ ଶାଲିନୀ ମା’
- (୨୧) ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
- (୨୨) ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ୍
- (୨୩) ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି
- (୨୪) ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ
- (୨୫) ଦେବାଶିଷ ଦାଶ

Jayaguru

Kids' Section

My Experience of the Kids' Session

I have really enjoyed the Kids' Sessions I have been attending since 2004. The stories about Rishi Agasti were very interesting. I learned in the recent story, that the saying 'patience is a virtue' is very right indeed. There was also one which depicts the importance of giving *prasad* to everyone, even the lowest cast. In the discussions I have learned a lot more from other people's answers. Everyone's *bhaba binimayas* are enlightening and it is truly interesting to hear what other people's experiences are.

In January this year, I had a violin music test and the senior school entrance exam. I remembered to bow to Thakur before the tests. That gave me a lot of mental strength. These lessons are for life and I will strive to keep to them. Jayaguru.

Sri Sri Thakur Charanashritaa
Ragini Mohanty
America Saraswata Kids Pathachakra

The Principles of Shri Shri Thakur

I am at present reading a book authored by Thakur-The Gospels of Sri Nigamananda. The book encompasses some of the most important commands Thakur has given us and includes what are the various virtues Thakur wants us to have within our personality.

Such advice from Thakur to us has definitely been of great help in order to mould my temperament. Thakur tells us that we should always deem that we are the smallest of the small and that everyone is better than us. Only then would we perform up to our full potential. A bloated ego will lead to one's eventual downfall. Thakur advises us that it does not look nice to indulge in luxury, entertainment and pompous display and if we have a firm grasp of truth and definite belief with Thakur all will be well in life. One should become a person with pure character and should have the power of restraint and sacrifice. We should lead a life of simplicity and goodness. Thakur tells we students that we should have deep and unhindered concentration within our studies and that any deviation from such would only inflict us with defeat. Students should have solid faith with Thakur and in return he will guide us out of any predicament.

All these thoughts have helped me greatly in both discipline building as well as in study, and I definitely look forward to finishing the remaining portion of The Gospels of Sri Nigamananda in pursuit along the path of knowledge and regulation.

Shree Shree Thakur Charanashrita
Ankit Swain

My Experience with Shri Shri Thakur

In my family everybody worships Shree Shree Thakur. I always try to join in evening prayers. In the evening, I have started to read “Spiritual Heritage of India and Sadguru Swami Nigamananda.” I am learning lots of new topics and stories from the Kid’s Sessions. I like Thakur’s songs so I’m practicing by listening to the CDs. Every month, I sing a song in North Carolina Pathachakra. I will practice more and sing in kid’s session of sammilani. Two months ago, I had one problem in my school. Two girls were bothering me a lot. I told Thakur about it. He gave me strength and my problem got solved. This year summer vacation I am going to India with my family. We have plan to visit Thakur’s different ashrams. Every year, I get excited for the annual Sammilani. I really enjoy Ananda Sava. This year I want to perform “Kathak dance”. Also I want to do some seba during “Prasad bitarana” . I am praying before Almighty Thakur to give me knowledge and devotion and to remember Him always. Jayaguru.

Shree Shree Thakur Charanashritaa
Saumyashree Ray(Bhakti)

Our Thakur

Thakur is our God and Guru! He is everywhere. Thakur is watching us, every move we make. Whether we are at home or anywhere else, he is right beside us, guiding us through our life.

When we chant Thakur’s name, we earn strength and we are fearless. When we go and sit in the puja room, Thakur watches us. We are devotees of Thakur, but we should work harder than we do now to be a better person.

When I join the kids’ session, I learn that our religious culture is very unique from all the others because we meet on the phone every Sunday, we meet at the temple every year and we do puja everyday. I would not trade any other culture for my Indian culture. If I had not been joining the kids’ session, I would not have learnt so much about Thakur.

When I take tests, I chant Jayaguru in my mind, and I think in my mind that I can pass the test. When I get grades it seems that I get good grades.

When I have time in the evenings, I join the puja with my Mom and Dad. I sing songs with my Mom and I listen to the stories my Dad reads. Not only I learn about my culture, I have also learned about Thakur. Having to learn about Thakur is very interesting.

At school, whenever I feel alone, I know that Thakur is right beside me, so after all, I’m not exactly alone. As I will grow up, nothing will be able to scare me because I have Thakur on my side. So far it has been a great experience to learn about Thakur and I hope it continues like this. At school I have a teacher, but in this case Thakur is my teacher. And at school, I have many friends, I have best friends and all different kinds of friends. But, Thakur will be my best friend ever.

I would like to learn more songs and I’m looking forward to our next Sammilani. Jayaguru!

Shree Shree Thakur Charanashritaa,
Shreya Prabhakar

My Thakur

My Thakur
Loving, caring, forgiving,
Who loves devotees,
Who does everything for us,
Who helps us,
Who blesses us,
Who shows us the right path,
Who is always graceful.
Who will give us salvation?
My dear Thakur.

Shree Shree Thakur Charanashrita
Saumyashree Ray(Bhakti)

Sri Sri Thakur

Matted locks drape an endearing face,
Black and tangled.
Tenderly crafted lotus eyes rest below slender eyebrows,
Each perfectly textured to bestow a benign benevolence.

The sacred guru that reflects divinity to the soul,
Can never be bound by words.
The spiritual teachings that guide us,
Can never be locked by scriptures.

For the realization comes from within your *atman*,
The guru leads you to the almighty God.
The guru, Sri Sri Thakur, takes us on the religious quest of enlightenment,
Separating our spirit from the cleansed body.

Sri Sri Thakur Charanashritaa
Ragini Mohanty
America Saraswata Kids Pathachakra

Thakura

Taking care of us.
Helping us.
Always loves us.
Kind to us.
U are always with us.
Reminding us to be good.
Always forgives us.

Shree Shree Thakur Charanashrita
Bedaprakash Ray(Gyan)

2006 Sammilani Photos

America Saraswat Sangh (AMSAS)

2006 Fiscal Report

Income		2006 Sammilani Expense	
Pali Pranami	\$120.00	Gandhi Bhavan Rental	\$1,204.00
Mahila Puja Pranami	\$65.00	Magazine Production	\$421.18
Special Puja Pranami	\$10.00	NSS Representative's Visit	\$1,843.92
Shastrapatha Pranami	\$125.00	Food	\$640.75
Sammilani Delegate Fee	\$2,550.00	Decoration	\$52.27
Sammilani Padasan Pranami	\$247.00	DVD-CD Production	\$18.00
Magazine Sale	\$504.00	Miscellaneous (Puja Items etc.)	\$134.99
Sammilani DVD-CD Sale	\$140.00	Sarananandaji's Travel	\$277.10
Contribution for Sarananandajee's ticket	\$300.00	Pranami to Chinmay Mission - Chicago	\$51.00
2007 Sammilani Aabahak Pranami	\$1,275.00	Magazine Mailing	\$8.00
Pranami to NSS (w/ Parichaya Patra)	\$3,389.00	Total	\$4,651.21
NC Pathachakra Pranami	\$192.00		
Extra Pranami	\$131.44		
SJSSM Class Puja Delegate Fee	\$400.00		
SJSSM Class Puja Padasan Pranami	\$60.00		
SJSSM Winter Session Pranami	\$121.00		
Aid for NSS for Baripada victims	\$3,802.00		
Aid for NSS for Health Center	\$2,275.00		
Aid for NSS for Land Purchase	\$391.00		
Total	\$16,097.44		

Expense	
Name Change for AMSAS	\$35.00
Sangha Renewal Pranami to NSS	\$21.00
Sangha Barshikotsava Pranami to NSS	\$21.00
Pradeshika Sammilani Abhyrathana	\$21.00
Pranami to NSS with Parichaya Patra	\$3,389.00
Sammilani Padasan Pranami to NSS	\$247.00
NC Pathachakra Pranami to NSS	\$192.00
Aid to NSS for Baripada Victims	\$3,802.00
Aid to NSS for Land Purchase	\$391.00
2006 Sammilani Expense	\$4,651.21
Parichaya Patra Mailing	\$24.08
SJSSM Winter Session Pranami to NSS	\$21.00
SJSSM Class Puja Pada Pranami to NSS	\$60.00
SJSSM Class Puja Expenses	\$352.36
Total	\$13,227.65

Directory of Bhaktas in 'America Saraswata Sangha' and their Family Members

SI No	Name	USA Address	India Address	Introduction
1	Aditya Kumar Baral Preeti Baral			I came to know Sri Sri Thakur from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswara Sakha Sangha. – Preeti Maa
2	Aditya Narayan Tripathy Sasmita Mishra Child: Arushi Tripathy			I came to know Sri Sri Thakur through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangha.
3	Amaresh Tripathy Shalini Mundra			I knew Sri Sri Thakur from my grand father Uday Nath Rath from Jamshedpur Sangha and later on from my parents Raghunath and Puspanjali Tripathy who were founder members of Delhi Sangha.
4	Ashwini Kumar Nayak Sanghmitra Nayak Child: Ashmita Nayak			I came to know Sri Sri Thakur from my parents. They are the members of Balasore Saraswata Sangha.
5	Bani Prasanna Mohanty Debashree Mohanty Children: Minakshee Mohanty (20) Amrita Mohanty (10)			I knew Sri Sri Thakur through my parents: Braja Kishore Mohanty and Kalyani Mohanty, who are from Cuttack Sangha.
6	Barada Kanta Nayak Sonia Mohanty			I started accompanying my parents, Rasa Bihari Nayak and Meena Kumari Nayak to Puri Smruti Mandir from my early childhood. I am a member of America Saraswata Sangha.
7	Bijoy Kumar Sahoo Ratna Jena Children: Mohit J. Sahoo (16) Lara Sahoo (11)			Through my mother Ketaki Maa. I started accompanying my mother as a child to the Cuttack Jobra Sangha.

8	Binaya Kumar Sahoo Shibani Sahu (Aru) Child: Aarush			I came to know Sri Sri Thakur from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha.
9	Biswajit Sundar Ray Smitarani Sundar Ray Children: Saumyashree Ray (10) Bedaprakash Ray (6)			I knew Sri Sri Thakur from my grand father Late Balabhadra Sundar Ray and father Basanta Kumar Sundar Ray of Begunia Saraswata Sangha, Bhubaneswar.
10	Brajendra Panda Rashmi Rekha Panda Child: Brij Gopal Panda (14)			I work at the Univ. of Arkansas, Fayetteville. I know Sri Sri Thakur Maharaj since childhood; my grand father, late Biswanath Panda was a member of Kendupatna Shakha Sangha.
11	Brundaban Sahoo Padmagandha Sahoo			I came to know Sri Sri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha. – Padma maa
12	Devi Prasad Samal Snigdha Sahu Children: Devangi Samal -8 Siddharth Samal-6			I came to know more about and got influenced with Sri Sri Thakur through my mother Mrs. Abanti Samal's involvement with Saraswata Sangha, though my Father Mr. Krishna Chandra Samal followed her later.
13	Debashis Dash			My grandparents (both maternal, Mrs. Sashikala Rath and Mr. Satyabadi Rath and paternal, Mrs. Kamala Dash and Mr. Manamohan Dash) are Sri Sri Thakur Maharaj's bhaktas. I came to know about Sri Sri Thakur Maharaj through my parents Mrs. Sudhanjali Dash and Dr. Jagannath Dash who are from Bhubaneswar Sangha. I am also a member of Kendra Sevak Sangha.
14	Debaranjan Swain Suchitra Swain (Leena) Children: Abhishek Swain (13) Ankit Swain (7)			I knew Sri Sri Thakur from my father Late Basanta Kumar Nayak of Asureswar Sangh, Asureswar, Cuttack. – Leena maa
15	Diptish Kumar Aruk Anjana Aruk Child: Adyasha Priyadarshini Aruk (5)			My parents are devotees of Sri Sri Thakur and they are from Balasore Sakha Sangha. I worship Gurudev since my childhood. – Anjana Maa

16	Gyan Ranjan Dwibedy Sibani Dwibedy Children: Swati (12) Shreya (7)			We know Sri Sri Thakur from our parents, Dola Govinda and Malati Dwibedy, and Nrushinha and Bidyabati Panda from Rourkela Saraswata Sangha.
17	Iswar Chandra Biswal Pranjya Paramita Nayak			We came to know Sri Sri Thakur through my parents Mr Sridhar Biswal and Mrs Manasi Biswal who are member of Sambalpur and Pattamundia Sangha respectively.
18	Jaminikant Samantaray Mousumi Rath Child: Tejas Samantaray (5)			I came to know Sri Sri Thakur from my father Late Rajani Kanta Samantaray and Sangha bhai Sri Chintamani Rath of Berhampur Sangha.
19	Mahesh Prasad Choudhury Rasmi Nayak Child: Avipsa (3)			I came to know Sri Sri Thakur from my father Sisir Kumar Choudhury of Berhampur Sangha.
20	Prabhakar Bai Smitarani Bai Children: Shreya Prabhakar (9) Shashwat Prabhakar(2)			I'm grateful to know about Sri Sri Thakur from my parents Sri Shyamabandhu Pagada and Smt. Bijaylaxmi Pagada of Nayagarh Sangha. – Smita maa
21	Pruthwiraj Sahoo Ipseeta Sahoo Child: Rishabh			I came to know Sri Sri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha.
22	Rabi Narayan Tripathy Geeta Dash Children: Alok Tripathy (10) Anshul Tripathy (3)			I came to know Sri Sri Thakur through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh
23	Rabin Mohanty Lipsita Patnaik Child: Ragini (11)			I know Thakur from my parents, Dr. Samiran Patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Ekamra Saraswata Sangha at Bhubaneswar. – Lipsita maa
24	Rambollabha Mohapatra Kalpana Dash Children: Ashutosh Sweta			I came to know Sri Sri Thakur Maharaj from my parents-in-law. My mother-in-law and late father-in-law belong to the Bhubaneswar Sangha.

25	Rashmi Ranjan Pati Sasmita Choudhury Children: Swaha(4) Swagat(2)			I know Sri Sri Thakur from my parents, Sri Raghunath Pati and Smt. Bhagabati Devi of Bhubaneswar Sangha.
26	Samita Mohanty			I came to to know Sri Thakur through friend Pragjyajeet Mohanty.
27	Sandip Mohapatra Dipti Mohapatra Children: Sarhak (12) Sanat (9)			I came to know Sri Sri Thakur from my mother Ketaki maa. – Dipti maa
28	Sanujit Senapati Child: Udayan (7)			I came to know Sri Sri Thakur briefly in my childhood and youth years from Nrupal Ji Bhai, who was like a grandfather to me. In my adult life, I came in close touch with Sri Sri Thakur through Pallabita Maa. However, my true introduction to Sri Sri Thakur was through my participation and membership of America Saraswata Sangha.
29	Shiba Prasad Jena Sudhansubala Jena Child: Aryaan (1)			I came to know Sri Sri Thakur from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswara Sakha Sangha. – Sudhansubala maa
30	Sitakanta Mohanty Sibani Mohanty			I knew Sri Sri Thakur from my uncle Sudhanshu Sekhar Das and aunt Manorama Das of Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar. – Sibani maa
31	Subrat Kumar Nayak Sushri Sangita Subudhiray			I came to know about Sri Sri Thakur, while I was roaming in book stalls at Cuttack Book Fair during year 1992. Then I joined Cuttack Sarswata Sangha as a visitor for 1 Year, after that I am continuing as a Member of Cuttack Sangha. – Subrat Bhai
32	Usha Agarwal			I came to Sri Thakur through my mausi Shakuntala Maa and her family. Her house was a second home to me as I was very close to her children, my cousins. During my vacations I literally lived there. I attended the Sangha Puja at Ekamra Sangha and the Morning and Evening Puja sessions at Asan Mandir at her home. Later, I requested Pati Bhai to accept me as a Sangha member.